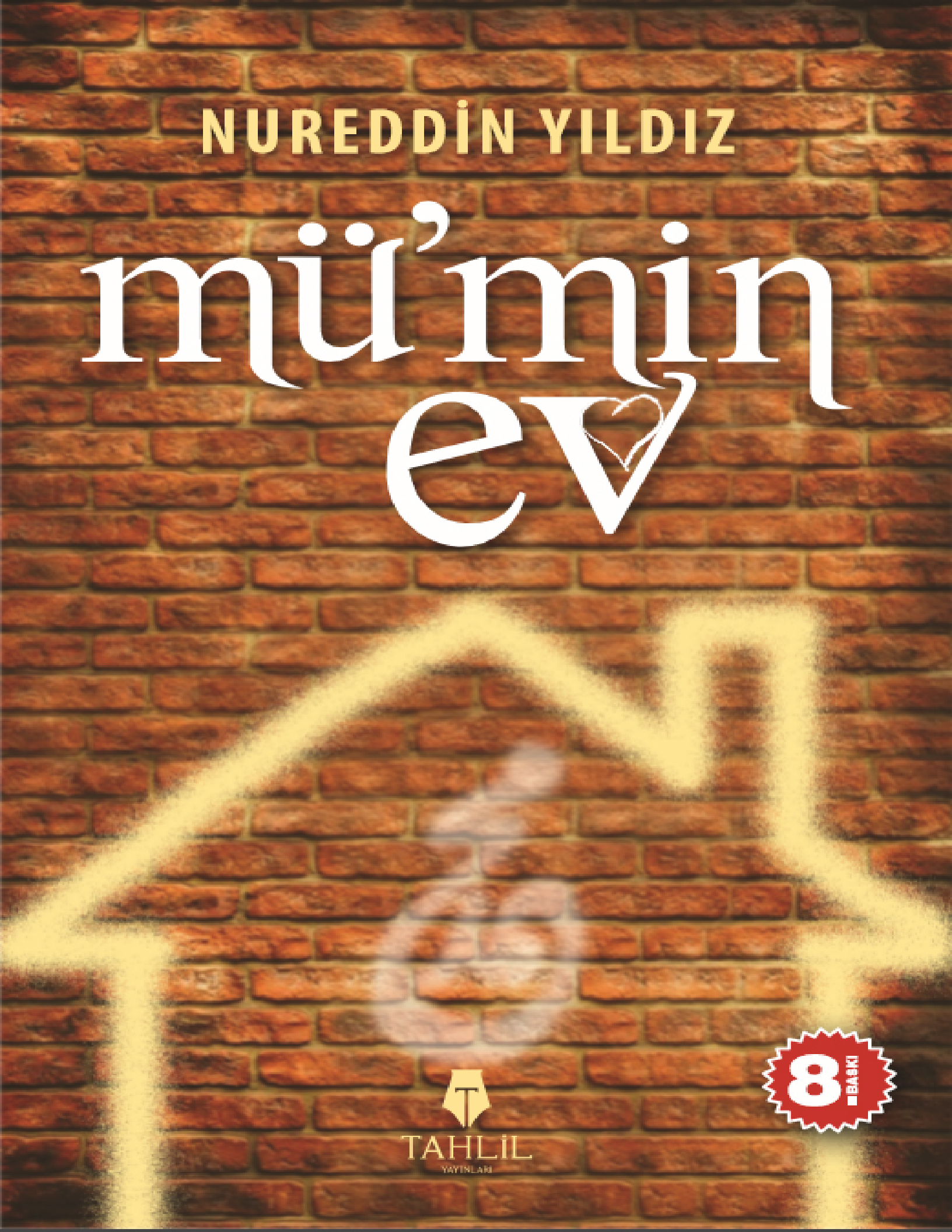
NUREDDİN YILDIZ

mü'min ev

8 BASKI

TAHLİL YAYINLARI

İSTANBUL 1437 / 2016

MÜ'MİN EV

Nureddin Yıldız

TAHLİL
YAYINLARI

Tahlil Yayınları: 52

Nureddin Yıldız Kitaplığı: 21

Yayın Editörü
Hilâl Furkan

Yayına Hazırlık
Hafsa Bilgin
Hafsa Yıldız
Fatma Altıok

İç ve Kapak Tasarım
Furkan Selçuk Ertargin

İç Tasarım
Abdülbaki Kömür

ISBN
978-605-5271-68-8

İletişim Adresi
Kartaltepe Mah. 60. Sok. No: 50 Bayrampaşa/İSTANBUL
Tel/Faks: (0212) 417 77 75

tahlilyayinlari.com
editor@tahlilyayinlari.com

Her hakkı mahfuzdur.

Bu eserin e-kitap çevrimi **SaveAs Bilişim** tarafından yapılmıştır.
www.saveas.com.tr

Nureddin YILDIZ

1960 yılında Trabzon'un Of ilçesinde doğdu. Hafızlığını ve ilk dinî eğitimini babası Hilmi Yıldız Hocaefendi'nin yanında tamamladı. İstanbul-Gaziosmanpaşa İmam Hatip Lisesi'ne devam ederken değişik gazetelerde haftalık yazılar yazmaya ve tercüme haberler kaleme almaya başladı. Aynı zamanda kürsü hatipliğine de devam etti. Öğrencilik yıllarında Milli Türk Talebe Birliği ve Akıncılar Teşkilatı'nda aktif görevler üstlendi.

İmam-hatip lisesini bitirdikten sonra Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde bir süre eğitim gördükten sonra Mekke Umm Al-Qura Üniversitesi'ne geçiş yaptı. Burada Usul-u Fıkıh bölümünü bitirdi. Daha sonra Mekke'de bulunduğu süre içerisinde hadis hocalarından özel dersler ve icazetler aldı. Suriyeli büyük Muhaddis Abdulfettah Ebu Gudde, Hindistanlı büyük âlim Ebu'l Hasen En-Nedvi ve Osmanlı ulemasının son devir âlimlerinden Mehmet Emin Saraç Hocaefendi, icazet aldığı hocalardan bazılarıdır.

İstanbul'a döndükten sonra sürekli içinde bulunduğu eğitim ve sivil toplum faaliyetlerine yeni bir ivme kazandırdı. Hafızlık ve din eğitimi alanında değişik kurum ve kuruluşlarda grup eğitimleri verdi.

Teşkilatlanma bilinci ve sivil toplumculuk alanında özel çalışmalarda bulundu. Tercüme eserlerin yanında özgün eserler kaleme almaya başladı. Başta Senabil Hizmet ve Kültür Vakfı olmak üzere birçok sivil toplum örgütünün kuruluşuna katıldı. Hâlen birçoğunun yönetim, denetleme ve istişare kurullarında görevleri bulunmaktadır. Son olarak da Sosyal Doku Derneği'nin kuruluşuna fikrî öncülük yaptı.

Tebliğ ve irşat faaliyetleri kapsamında, çocuk ve gençlerin eğitimi, örnek aile modeli, İslam ahlakı, teşkilat eğitimi, ümmet bilinci vb. konularda yüzlerce seminer ve konferans vermiş, hâlen vermeye devam etmektedir. Çeşitli gazetelerde düzenli yazıları yayınlanmaktadır.

Senabil Hizmet ve Kültür Vakfı ve Sosyal Doku Derneği'nde çalışmalarını sürdürmektedir. Evli ve dört çocuk babasıdır. Dünya Müslüman Âlimler Birliği ve Türkiye Âlimler Birliği'nin ilk üyelerinden olup sohbetleri sosyaldoku.com adresi üzerinden yayınlanmakta, fetvameclisi.com adresinden de sorulan sorulara cevap vermektedir.

Telif Eserleri:

1) İşi Vaktinden Çok Olanlar (4 Cilt)
2) Rahmetin Kapısında
3) Mü'min Kimliğimiz
4) Edep ve Amel
5) Dinimize Hizmetin İç Sorunları
6) En Sevgiliden Uzanan Dallar (2 Cilt)
7) Ramazan Risalesi
8) Anahtar Cevaplar
9) Hani Din Hepimizindi?
10) Kıblegâh Evler
11) Baldan Tatlı Sözler
12) Medine Raporu
13) Bu Zamanın Sabrı
14) Aile Davamız
15) Geminin Neresindeyiz?
16) Mahrem Cevaplar
17) Namaz Muhasebesi
18) Hâlimizin İzahı
19) Hanımlar İçin İnciler
20) Mektubunuz Var
21) Mü'min Ev
22) Arş'ın Gölgesindeki Genç
23) Doğal Aile
24) Elbette Allahuekber
25) Mücahide Kadın
26) Bir Mektup Bir Umut (3 Cilt)
27) Hür Yürekli Genç

Tercüme Eserleri

1) Medine Toplumu / *Prof. Dr. Ekrem Ziya Ümeri*
2) Düzeltilmesi Gereken Kavramlar / *Muhammed Kutup*
3) Kur'an'da Resûlullah / *Prof. Dr. M. Ali Haşimi*
4) İslam İnancı / *Muhammed Kutup*
5) İslami Çalışma Metodu / *Mustafa Muhammed Tahhan*
6) Kur'an ve Sünnet'e Göre Müslüman Kadının Şahsiyeti / *Prof. Dr. M. Ali Haşimi (Heyet)*

7) İslam Fıkıh Ansiklopedisi / *Prof. Dr. Vehbe Zuhayli (Tercüme Heyet)*
8) Sosyal Bilimler Ansiklopedisi
9) Et-Tefsirul Münir / *Vehbe Zuhayli*
10) Bulûğu'l Merâm Şerhi / *Nureddin Itr (Tercüme Heyet)*

Yakın Zamanda Yayımlanacaklar
• Ömer Müslümanlığı
• Riyazüssalihin Kapısı
• Kur'an Herşeyimiz
• Siyasete Nübüvvet Mührü
• Sünnet Neden Garip?
• Tıbba Müslümanca Bakış

Gerekçe 1

Ebu Hureyre radıyallahu anh anlatıyor:
“Adamın biri dedi ki:
Ya Resûlellah!
Gece senin duanı işittim şöyle dediğini anladım:
‘Allahım!
Hatamı mağfiret et.
Evimi geniş et.
Verdiğin rızıkta bana bereket ver.’
Ona buyurdu ki:
‘Bunlardan başka bir şeye gerek kaldığını zannediyor musun?’ ”
(Tirmizî, Daavât, 78/3500)

Gerekçe 2

Ukbe bin Âmir radıyallahu anh diyor ki:
“Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme: ‘Kurtuluş nedir?’ diye sordum.
Şöyle buyurdu:
‘Dilini tut.
Evinin kıymetini bil.
Hatana ağla.’ ”
(Tirmizî, Zühd, 60/2406)

Gerekçe 3

Allah Teâlâ buyurdu ki:
“Bir toplum kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez.”
(Ra’d, 11)

Gerekçe 4

Allah Teâlâ buyurdu ki:
“Evlerinizi kıblegâh yapın. Namazlarınızı ikame edin ve mü’minleri müjdele.”
(Yunus, 87)

Hamdimiz Salavatımız

Bize huzurun kaynağı olarak evlerimizi ve evlerimizdeki eşlerimizi gösteren Allah'ım!

Fani âlemden ebedî âleme geçen yollara bizi hidayet ettin.

Küçük barakalardan Tûba diyarında ebedî mekânlar lütfettin bize.

Hayat lütfettin, sıhhat ve nimetler ihsan ettin.

Her şey Sen'den geldi; bizim ne hak etmişliğimiz ne de kıymet bilmişliğimiz olmadı. Sen ihsan ettin.

Sana bütün hamdlerle hamdederiz.

Kulun olarak yaşayıp mü'min kulun olarak ölmeyi de bize lütfetmeni dileriz. Hatalarımızı mağfiret etmeni, evimizi bizi sıkmayacak mekânımız yapmanı, rızkımıza bereket vermeni dileriz.

Allah'ım!

Kulun Muhammed aleyhisselama salat ve selam et.

Ashabına, ehlibeytine salat ve selam et.

Bizi, topyekûn Sünnet'ine sarılmakla şereflendir. Evi gibi evlerimiz, saadeti gibi saadetimiz olsun.

Daralan dünyamızda onun Sünnet'i ile huzur bulalım.

Bize bunu lütfet, ihsan et Allah'ım.

ÖN SÖZ

Yaşadığımız zamana dair meselelerimiz için hemen hemen herkesin bir çözüm önerisi vardır. Her çözüm önerisi getiren, bir anlamda sıkıntının nedenlerini de belirlemiş olmaktadır. Ekonomiden siyasete kadar her alanda bütün insanlık derin sorunlarla boğuşmaktadır. Bu boğuşma içinde, hiçbir dert edinmeyen bir grup da olacaktır şüphesiz. İnsan olmanın en tabii gereklerinden olan "Neden?" ve "Nereye?" gibi sorulara cevap aramayacak durumda olanlar için söylenebilecek bir söz de yoktur. Bütün sözler ancak insan olmanın gereklerine ve bedellerine talip olanlar için söylenir.

İnsanlığın sorunlu hayatı yeni bir oluşum değildir. En acı olayların tarihi, ilk insanlı günlere kadar uzanır. Belki de insanın yaratılış maksadına en uygun sonuç da budur. İnsan imtihan edileceğine göre kendisini bunaltacak gelişmeler altında imtihan edilmesi de normal olmalıdır. İnsanın imtihanını kabullenmesi, imtihanlar arasından birini seçip onun üzerinden imtihan olmasına manidir. İnsan, kendisini imtihan etmeyi murat eden nasıl imtihan etmek istiyorsa ancak öyle imtihan olabilir. Uygun olan budur.

Allah'ın, kullarını imtihan etmeyi dilediği alanların başında hiç şüphesiz ailelerimizi barındırdığımız evlerimiz gelmektedir. "Ev" kelimesi ile dört duvardan oluşan bir beton yığınını anlamıyorsak bu imtihanın "ev"den başlamasını da anlayabiliriz.

İmtihan edilecek olan insandır. İnsan da ailenin ürünüdür. Her insan bir aileden gelmektedir. Aileler ise evlerde aile olma yeteneği kazanmaktadır. Hayvanlarla insanlar arasındaki en bariz farklar listesinde insanların aile ve ev mantığını zikretmemizde hiçbir sakınca olmayacaktır.

Ailelerimiz ve evlerimizin bu köklü kimliği yani insanın aileye temel teşkil etmesi bireyin, aile ve evin insan kadar eski ve insan kadar dallı budaklı sorunlarını sahiplenme nedenidir. İnsanı insan yapan ya da insana yaratılış maksadı olarak gösterilen her şey evle alakalıdır. İnsanın onuru söz konusu ise o evdedir. Sağlığı sıhhati ise beklenen onun da odağı evdir. İnsana açılan bütün yollar bir eve doğru yönelmektedir.

Çağımızın getirdiği bütün teknolojik gelişmeler ve nimet olarak önümüzde duran varlığımız elbette bizim için bir kazanç durumundadır. Böyle bir kazanç beraberinde sıkıntıları da getirmiştir. İnsan, nereden bir kazanç elde etti ise muhakkak orada bir sorunla da karşılaşmıştır. Ne yazık ki bu sorunlarımızın önemli bir bölümü bizi evlerimizde bulmuştur.

Evlerimizdeki sıkışıklığımız ve bunalmış hâlimiz, başta mü'min kimliğimiz olmak üzere insan olarak bize ait olan pek çok alanda bizi arayışa sürüklemiştir.

İnsan olarak yaratılmamızın en önemli maksadı olan "mü'min kimliğimize dönme" hamlemizin, evlerimizin mü'minleştirilmesinde saklı olduğundan şüphe etmiyoruz. Bütün oklar evlerimizi gösteriyor. Evlerimizde oluşturacağımız kimliğimiz sokaklarımızdaki kimliğimiz olacaktır. O kimlikle camilerde namaz kılacağız. Ticaretimiz de o kimlikten etkilenecek.

Evlerimizi mü'minleştirme gayretimiz, yaşadığımız coğrafyayı mü'minleştirme gayreti olarak sonuç verecektir. En kolay sonuç alabileceğimiz çalışma zeminimizin evlerimiz olduğundan şüphe etmiyoruz. Evlerimizi değiştirme gayretimiz, kendimizi değiştirme iddiamızın ciddi bir belgesidir.

Evlerimizde yapamadıklarımızı nerede yapabileceğiz ki? Evlerine hükmedemeyenlerin insanlığa ve coğrafyaya hükmetmeleri nasıl beklenebilir?

Nereden başlayacağımıza, asıl mihenk noktasına dikkat çekmeyi amaçlıyoruz. Dört duvar arası zannettiğimiz evlerimizin dünya olduğunu; beceremeyeceklerimizle meşgul olurken, becermeye daha yakın durduklarımızı ihmal ettiğimizi hatırlatmak istiyoruz.

Bu çalışmanın, evlerimize mü'min şekli verebilmemiz için bize bir katkı sağlamasını Allah'tan niyaz ediyorum.

Nureddin YILDIZ
Bayrampaşa-2012

YANLIŞ VEYA EKSİK YAPTIKLARIMIZ

Evlerimizin mü'minleştirilmesi adına sürdürdüğümüz mücadelemizdeki tercih hatalarımız artık gün yüzüne çıkmıştır. Mü'min bir dünya arıyoruz. İmanımızın gereklerini yaşayabileceğimiz bir hayat tesis etmek istiyoruz. Bu istekteki samimiyetimizi irdelememizin bir gereği yoktur. Her mü'min yaşadığı hayatın, imanına uygun olmasını esasen ister fakat zevkleri veya sıkıntıları onu bu isteğinden alıkoyar. İsteklerimizi belki tartışma konusu yapmayız ama kullandığımız yöntemler üzerinden tartışma yapabiliriz. İsteklerimizle yöntemlerimiz arasındaki çelişki yolumuzu uzatmaktadır. Bu çelişkileri bir an önce kaldırmalı, bütün zamanlar için geçerli yöntemlere başvurmalıyız.

1- Devletin Müslümanlaşmasını ve evlerimizi, aile düzenimizi, çarşılarımızı da Müslümanlaştırmasını beklememiz yanlıştır. Devlet diye bir canlı yoktur. Allah, devlet isimli birini Müslüman olmak veya olmamakla mükellef tutmamıştır. Mükellef olan insandır. İnsan Müslüman olur veya olmaz. Devlet; insanların oluşturduğu, ruhu, gözü, kulağı olmayan bir yapıdır. İnsan ne ise devleti de o olur. Bizim devlet beklentimiz beyhudedir. Yapmamız gereken devleti ve toplumu oluşturan insanın hayata gözlerini açtığı yer olan ailenin ve aileyi temsil eden evin ihya edilmesidir. Evler Müslümanlaştırılabilirse hayatın Müslümanlaştırılması tabii bir süreç içinde gerçekleşecektir. Devletlerin evleri imanla imar etmesi gerçekleşmeyebilir ama imanla imar edilmiş evlerden oluşan devletin imanla imarı mümkündür. Böyle olmuştur da. Yesrib böyle Medine olmuştu.

2- Çocuk yetiştirmeyi, onu iyi bir okula teslim etmek, ona iyi bir dershane desteği sağlamak şeklinde anlamamız da yetersiz bir anlayıştır. İyi bir annenin alternatifi olabilecek okul bu dünyada yoktur. Çocukları okullara, dershanelere göndermeden önce anneler, annelik okullarına gitmelidir. Annelerin alacağı bir günlük eğitim, çocuğun bir yıllık eğitiminden evladır. Anne aslolandır, köktür; çocuk ise kökten güç alarak yeşeren filizdir. Gövdenin, dalların, yaprakların güzel olması kökün sağlıklı olmasına bağlı ise aslolan annenin sağlam duruşlu, eğitimli, imanlı olması; çocuktan yıllar sonra alınacak meyvenin kalitesini belirleyecektir. Bu nedenle okul ve dershane önceliğimizi hiç gecikmeden evle değiştirmeliyiz. Evlerimiz okul olmadıkça dershaneler ve okullar bizim işimizi uzatmaya devam edecektir. Anne ve babalar, kendilerini eğitmenin yollarını bulmalıdırlar. Derenin

başında akan suyun şeklini derenin ucunda nasıl değiştirebiliriz? Değiştirsek de masraflı ve gayritabii bir yönteme başvurmuş oluruz.

3- Evlerimizin duvarlarındaki Kâ'be ve Ravza resimleri içimizdeki sempatiyi yansıtabilir ama bu, evlerimizin kıbleleşme sürecine katkı sağlamamaktadır. Önemli olan da evlerimizin kıbleye yönelmesidir. Kıbleleşmiş evlerle kıblenin duvarda sadece sembol olarak bulunduğu evler aynı evler değildir. Evlerimizin duvarlarından önce kendisi Kâ'be'ye yönelmelidir. Bu, elbette zordur. Resim asmak ise kolaydır. Biz, zoru veya kolayını değil bizim için kurtuluş olanını aramalıyız. Satın alınırken bir evin, mahallenin mescidine yakın olup olmadığı önemsenmediği hâlde, içine yerleştikten sonra, evin duvarlarının Mekke ve Medine resimleri ile renklendirilmesi bir teselliidir. O teselli ne melekleri ikna eder ne de uzun vadede bizim emellerimize bir umut olur. Evi kıbleleştirme mantığı, evden camilere açılacak bir harita üzerinde şehirler kurma esaslıdır. Ancak bu, bizim beklentimizi gerekçeleştirebilir.

4- Ramazan ayının en iyi değerlendirilme tarzı, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabının üzerinden izlenebilir. Bunu tartışamayız. Ramazan ayının bereketini üzerimizde görmek istiyoruz ama o bereketin bizim çizdiğimiz çizgilerle oluşmasını da inatla bekliyoruz. Bu, ters bir beklentidir. Ramazan, iftar üzerinden anlaşıldığı sürece ne kadar Ramazan geçerse geçsin, bize etkisi olmayacaktır. Ramazan gelecek gidecek ve biz yediğimizle kalacağız. Ramazan ayını iftar ayı değil oruç ayı şeklinde ifa etmemiz ve Ramazan'ı Kur'an okumak kadar Kur'anlaşma ayı olarak da idrak etmemiz doğru olacaktır. Aksi takdirde oruç kalitesinden vazgeçip yemek kalitesi üzerinden iş görmeye geçeriz.

5- Peygamber aleyhisselamın sevgisini ispat için seçilen yöntem olarak, "Kutlu Doğum" törenleri ya da mevlit törenleri, her şeyden önce Peygamber aleyhisselamın tavsiye ettiği bir yöntem değildir. Müslümanlar, Peygamber aleyhisselamın davasını yaşatmak için görevlendirilmiştir. Onun davasıdır peşinden gidilecek olan. Davası yerine, Anadolu deyimiyle "kara kaşına hayranlık" şeklinde gerçekleşen uygulamalar, asıl maksadın gerisinde kalmış işlerdir. Peygamber aleyhisselamın 571 yılında doğduğunu, babasının adının Abdullah olduğunu her gün bin kere tekrar etmek bir ibadet değildir. Bu tekrarın Müslüman'a sevap olarak bir katkı getirmesi mümkün olmadığı gibi, siyasî veya başka bir getirisi de yoktur. 571 değil de 574 olsa ne olabilirdi ki? Müslüman'ın böyle rakamlara, şekillere takılıp kaldığı bir dünyada, dizginler başkasının elinde olmaya

devam ederse sonuç onun lehine olmaz. Peygamber aleyhisselam, dünyanın dizginleri Müslümanların elinde olsun diye bu dünyaya gönderilmiştir. Ne zaman gönderildiğinden önce neden gönderildiğinin şuurunu müdrik bir mü'min, gaye etrafında yürüyen bir mü'mindir. Törenlerle gidilecek mesafe, itaatle gidilecek mesafenin çok gerisindedir. Belki de hiç düzeyinde bir seviyeden söz ediyoruzdur. Görkemli toplantılar yerine ihlaslı ameller hedefimiz olmalıdır.

Yaptıklarımızın doğru olması, yerli yerinde ve zamanında yapılması bizim için bir anlam ifade etmelidir. Allah için yapacaksak, O'nun emrettiği gibi yapacağız.

Evlerimiz, bize Allah'ın nimetlerinden bir nimettir. Bütün nimetler gibi ev nimetini de şükrünü yaptığımızı hissedebileceğimiz bir alanda değerlendirmeliyiz. Evlerimizi, basit bir barınma merkezi olarak gördüğümüz sürece de bu kullanma hatalı kullanma olmaya devam edecektir. Aynı şekilde evlerin beton yapısı, dolabı, aynası içindekilerden daha kıymetli olduğu sürece katedeceğimiz yol çok uzun olacaktır.

MÜ'MİNLEŞTİRME TEKLİFLERİ

BİRİNCİ TEKLİF:
EVLERİMİZİN KONUMUNU BELİRLEYELİM

Evlerimizi barınaklıktan kıblegâhlığa yükseltmeye mecburuz. Evlerimizde geceleme, yeme içme ihtiyacımızı görüyor olabiliriz. Bu ihtiyaçların yanında bir de evlerimizdeki yaşantımız sayesinde Allah'ın rızasını da kazanmak veya kaybetmek var önümüzde. Evlerimize bakan gözümüz bunu da görmelidir.

Bu gözle bakmamız durumunda evlerimizin bir nimet olduğunu, şeytanın bizi en son yakalayabileceği kalelerimizin evlerimiz olabileceğini de itiraf etmeliyiz. Camilerimiz dâhil pek çok kalemizi, bize ait mekânları kaybedebiliriz ama evlerimiz en son düşecek kaleler olmalıdır. O düşme de biz ölmeden gerçekleşmemelidir. Mahalle camisinin düşmesinden belki mesul olmayabiliriz, şu veya bu nedenle camiliği, bize kulluk mekânı olma vasfını yitirdi diyebiliriz. Evlerimiz için öne sürebileceğimiz mazeretlerin hiçbiri kabul edilmeyecektir. Evimizin çatısı üzerimize çökertilebilir ama evde barındırdığımız mukaddesatımız bizden alınamaz. Bu mantığı elde edeceğimiz bir yatırım en acil görevimizdir.

Başta çevre olmak üzere evlerimizde, mü'minleştirme sürecinde yapmamız gereken pek çok görevimiz vardır. Bu görevler, genel hatlarıyla aynı olmakla beraber, yöreden yöreye, şahıstan şahısa değişiklik arz edebilecek niteliktedir. Geniş bir istişare ile kimin ne yapması gerektiği belirlenebilir ama önce bunu bir dert edinme hamlesi gerekmektedir. Evlerimizi, betonlara sahip olmanın ötesinde, bizi kimliğimizle barındırma noktaları olarak yeniden şekillendirdiğimizde uzun bir mesafeyi kısa bir zamanda katetmiş olacağız.

MÜ'MİN EVİMİZ

Mü'min, hayata haber bültenleri ile bakamayacak kadar dolu bir insandır. Günübirlik anlayışlar, mü'min anlayışı değildir. Onun, camiye bakarken kullandığı gözü ve idraki, sokağa bakarken de kullanacağı göz ve idraktir. Mü'min, almak kadar vermekten de haz alan insandır. Mü'min, beklentileri olan ve beklentilerini dünyalık hiçbir değerin karşılayamayacağı insandır. Bir kere onun beklentisi ebedîliktir. Ebedî cennet beklentisi olan insanın fani bir dünyanın tamamına bakışı dünyayı elinin tersiyle itmesine yeter.

Nerede kaldı ki, o fani dünyanın evi, iş yeri, sokağı, mülkü onu bağlayan bir değer olacak! Dünya ve dünyada ne varsa her şey onun gözünde sadece Allah'ın rızasını kazanmak için kullanması gereken nimetler zinciridir. O nimetleri yerli yerinde kullanır, onlarla en büyük ve en gerçek, ebedî nimeti kazanır. Mü'minin hayat siyaseti budur.

Ev Bir Nimettir

Nahl suresinin sekseninci ayeti, büyük bir hakikati önümüze koymaktadır. Ayet diyor ki: *"Evlerinizi size barınak yapan Allah'tır."*

İlk bakışta bu ayette özellikle ele alınması gereken bir incelik görmeyebiliriz ama biraz dikkat edildiğinde ortaya şu incelik çıkıyor: Bizim ev olarak kullandığımız yapıları ustalar yapıp bize teslim ediyor, biz de taksitlerini ödüyor gibi olsak da, yeryüzünde bir ev düzenimizin olmasını takdir buyuran Allah Teâlâ'dır. İnsan, evinin içinde rahat uyuyup dinlenemiyor olacak olsaydı evlerin ne değeri olacaktı. Bir kere bizi, evimize geldiğimizde rahat eden bir beden ve ruh yapısı ile yaratmayı takdir buyurması, evin bir anlamı olmasını sağlamaktadır. İnsana ev takdir eden Allah Teâlâ'dır. Bu da Allah'ın kuluna bir ihsanı, nimetidir.

Bütün nimetleri gibi ev nimetini de kulun, Allah'ın huzurunda şükründen sorumlu olacağı bir imtihan olarak görmemiz gerekmektedir. Mü'min insanın bir ev sahibi olması ile sıradan insanların ev sahibi olmaları bu şekilde ayırt edilebilir: Mü'minin evi, Allah'ın ona nimetidir.

Elbette evi oluşturan diğer değerler de o ev gibi nimettir. Evdeki eş, büyük bir nimettir. Evin çocukları nimetlerin en güzelidir. Evdeki anne-baba nimetlerin şahıdır. Evin misafiri berekettir. Evimizin kendisi nimettir, nimet üretme merkezidir. Bu mantıkla baktığımızda evimizi camimiz, medresemiz, iş yerimiz, tarlamız, huzur kaynağımız, cennet köprümüz olarak görmemizde bir sakınca yoktur. Böyle görenler evlerini, gördükleri değerler düzeyine taşımış olurlar.

Rûm suresinin yirmi birinci ayeti, her iman sahibi için bitmez bir enerji kaynağı ve iyi bir göstergedir. Belki her gün masrafsız bir şekilde tepemizde durduğu için kıymetini bilmediğimiz güneş nimetine benzer bir nimet de evlerimizdeki eşlerimizdir. Güneşi masrafsız olduğundan dolayı en değerli enerji kaynağımız olarak göremediğimiz gibi, Allah Teâlâ'nın evlerimize huzur kaynağı olarak ihsan ettiği eşlerin de nimet olarak kadrini bilemiyor olabiliriz. Bu ise sonucu değiştirmez. Huzurun kaynağı kadındır, kadın da

evinde açan bir çiçektir. Güneş gördükçe solan, evinde kaldıkça açan bir çiçektir o.

İşte ayet, işte Allah'ın hükmü:

"Kendileriyle huzur bulup sükûnete kavuşasınız diye sizin için kendinizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve ilgi var etmesi O'nun kudretinin işaretlerindendir."

Bu ayet, hiçbir tartışmaya gerek bırakmayacak kadar açık bir ifade ile şu gerçekleri teyit etmektedir:

a- Erkeklerin eşleri kendilerindendir. Kadın, başka bir mahluk değildir. Bu da, erkekle kadının kaynaşması ve birbirlerinden yararlanmaları için bir nimettir.

b- Kadın, huzur kaynağıdır. Allah, kadını huzur için yaratmıştır. Bilinegelen, kadının huzursuzluk kaynağı olması durumu ise onun huzur kaynağı olmasından kaynaklanmaktadır. Kadın, ne kadar değerli ise ona yüklenen görev ne denli ağır ise onunla ilgili sorunlar da o denli ağır olacaktır. Bu tabii bir durumdur. Kadının bu denli önemli bir görevi varken şeytanın onu bir kenarda, erkeğin huzurunu sağlamaya devam edecek şekilde terk etmesi beklenemez. Kadın elbette sıkıntı olacaktır çünkü o, huzur kaynağıdır. Değer kadar sıkıntı beklemek makul görülmelidir. Kadını ve ona biçilen bu rolü bu şekilde takdir edemeyenlerin zaten kadından bir huzur kaynağı olarak yararlanmaları mümkün olmaz. Kadın da kendini böyle bilmedikçe içindeki huzuru dışına yansıtamaz. Kadın da, var ediliş maksadını ve içine konan muhteşem sırrı idrak ettiğinde, bedellerin karşılığının verileceği diyara varmadan karşılık aramayacaktır. Ezilme ve hor görülme iddiaları ile ömür çürütmeyecektir.

c- Erkek ile kadın arasındaki sevgi ve ilgi ya da adını başka türlü anacağımız ne varsa o, Allah'ın yaratması iledir. Kullar, birbirlerine çiçek vererek, gülücük göstererek bunu sağlayamazlar. Evet, çiçek vermek de yapılması gereken işlerden olabilir ama asıl kaynak Allah'tır. Allah verecek de kadın ve erkek birbirini sevecek. Bu da bizi, Allah'ın erkek ve kadın olarak aramıza sevgi ve ülfet koymasına sebep olacak ortam ve davranışlar içinde olmaya sevk etmelidir. Yani Allah'ın nimetini hak ediyor olmalıyız. Bu sadece düğün günü dua etmekle sağlanamayabilir. Ne için evlenildiğini bilmekle başlayacak bir sürecin bütününü aramaya mecburuz.

***

İşte, Evin Değeri
"Sizden kim, evinde güvende, bedeninde afiyetteyse bir günlük de yiyeceği varsa sanki bütün dünya ona verilmiş gibidir."
(Tirmizî, Zühd, 34/2346;
İbni Mâce, 4141)

***

d- Rûm suresinin bu ayeti, Allah'ın diğer mucizelerini anlatan ayetlerin arasında bulunmaktadır. Allah'ın insanı topraktan yaratması, göklerin ve yerin yaratılışı, insanların kullandığı diller, gece ve gündüzün oluşumu, şimşek, gökten su inmesi, göklerin direksiz olarak durması gibi tam bir mucize olarak gözümüzün önünde duran ve Allah'ı işaret eden muhteşem yaratma sahneleri ile beraber, bizim için huzur kaynağı eşler yaratılması da anılmaktadır. Kur'an'ın harf harf izlenmesi gereken bir mucize olduğunu bildiğimize göre bu ayetteki ifade de bir mü'min olarak bizi uykusuz bırakacak ağırlıkta incelikler ihtiva etmektedir. Bir arada anıldığı diğer mucizelerle beraber ele alındığında bir evlilik müessesesinin, gökte izlediğimiz güneşten aşağı kalır bir yanının olmadığını söyleyebiliriz. Mü'min olarak böyle bakar, böyle görmek isteriz. Bunun için her hâlde nikâhın sona ermesi demek olan talâk, en sevimsiz helal olarak gösterilmiştir.

Mü'min insanın yaşadığı evle başka insanların yaşadığı evin içini donatan bu fark, mü'minlerin hayatında bariz bir şekilde belli olmalıdır. Mü'min evin insanları, göğüslerinde insanlığa hizmet heyecanı taşır. Hayata bakışları imanlarından etkilenmiş bir bakıştır. Onlar, yürüyen Kur'an gibidirler. Haramlardan kaçınan, helallerle yaşayan bir program üzerinden yaşantıları devam eder.

Böyle bir evin, beton veya ahşap olması içindekileri etkilemez. O, mütevazı bir baraka da olsa içi huzur doludur. O evin içindekilerinin beklentisi fani beklentiler değildir. Onların farkı, maddi bir unsur olarak evi arzu etmeleri değil evden elde edeceklerinin derdinde olmalarıdır.

Böyle bir ev dünyadır, dünya kadar değerlidir.

Allah'ın en güzel nimetlerinden bir nimettir bu ev. Bütün nimetler gibi onun da kıymeti bilinmeli ve şükrü yapılmalıdır ki ev nimeti devam etsin. Bu evde, dünya nimetleri vardır. Helal olan her şeye açıktır bu ev ama Allah'ı zikirden, Allah'a ibadetten alıkoymaz o nimetler. Ev ve içindekiler

en büyük dert değildir. İmanla imar edilmiş bu evin devamı için dua edilmelidir.

Mü'min Ev Yasası

1- Evi ayakta tutan direk imandır. Ev halkının samimi bir imanla Allah'a bağlı olması, evin her köşesinde, her zaman hissedilir. İmandan taviz yoktur evde. O evde, Allah'a imana uymayan tek bir iş bile gönül rızası ile yapılmaz. Bu iman, meleklere, kitaplara, peygamberlere, ahiret gününe ve kadere imanda da aynıdır.

2- Namaz evin havası, suyu gibidir. Namazsız için o evde solunabilecek bir hava bile yoktur. Evin erkekleri camide, çocukları ve kadınları evin mescit köşesinde namazı ikame ederler. Namazın evdeki ağırlığı, namazı randevu saati yapar. Randevular, "şu saatte" der gibi "namazdan şu kadar önce veya şu kadar sonra" şeklinde kararlaştırılır.

3- Mü'min ev, meleklerin de yerleşik ev sahipleri gibi görüldüğü bir evdir. Kimse o evde kendini yalnız bilmez. Meleklerin beraberliğine iman edilen ve o imanla hareket edilen ev için "mü'min ev" denebilir.

***

Mü'min Ev Sakinlerinin Karakterleri
Mü'min ev sakinleri;
- Salihlerdendirler.
- Sağlıklarını iyi korurlar.
- Dillerine hâkimdirler.
- İffetlidirler.
- Taklitçi değildirler.
- Kulluk için yaşarlar, ibadet lezzetleridir.
- Dünyalık kazanmak için mücadele ederler.
- İyiliği emreden kötülükten alıkoyan tutum sahibidirler.
- Nesil yetiştirme sevdalısıdırlar.
- Dua ederler, dua alırlar.

***

4- Evdekiler, evi de evdeki malı da Allah'ın olarak bilirler. Bu idrak onların şımarmamalarının teminatı olur. Allah'ın taksimine razı olurlar.

Ye’se kapılmazlar. Maddi konularda kendilerinden daha aşağı olanlara bakarlar.

5- Evde helal yenilir helal içilir. Şüpheli şey bile eve girmez. Ev halkı helal yiyip içtikleri için yaptıkları duaların kabulünden umutlu olurlar.

6- Mü’min ev, istişare ile karar alınan bir evdir. İstişare önemli bir Sünnet olarak asla ihmal edilmez. Böylece çocuklar henüz küçükken büyük düşünmeye alıştırılır.

7- Kapitalizmin reklam bombardımanına karşı ev koruma altına alınır.

8- Mü’min ev, borçlu bir ev asla değildir. Mü’min ev sahiplerinin kullara da borcu olmaz, Rabb’ine de. Borcu bir tuzak bilirler. Zekâtsız bir malda hayır görmezler.

9- Ramazan ayı, evin bakım onarım ayıdır. O ayı yemek ve toplantı ayı yapmazlar. Evin kadınları evde itikâf eder, erkekleri de camilerde ibadet ederler. Onlar için ramazan ayı; tevbe, zikir ve oruç ayıdır. Ramazan ayını yeme içme ayı yapmaktan şiddetle kaçınırlar.

10- Mü’min evde herkesin hasreti Kâ’be’dir. Haccetmeyi iple çekerler. Hac için bebeklik günlerinden itibaren para biriktirirler. Genç yaşta haccetmek ve öyle yaşamak onların hasretidir. Umre de, ömürde bir kere bile olsa onlar için önemlidir.

11- Evdeki koca ve kadın, kendilerini cennet için cihat eden iki mücahit gibi görürler. Birbirlerinin hizmetinde olmayı, bedeli Allah’tan alınacak iş olarak görürler. Küçük basamaklarda yorulup kalmazlar. Erkek evin idarecisidir. İdareci olarak onu tayin eden de bizzat Allah Teâlâ olduğundan erkek, görev veren makama karşı mesul olacağından görevinde pek titizdir. Kadın da görev veren makama karşı hata etmiş olmamak için erkeğin üstünlüğüne itiraz etmez. Böylece erkeğin de kadının da huzur bulduğu bir ortam oluşturmuş olurlar.

12- Erkek de kadın da Allah’ın onlara ihsan ettiği çocuklarını, doğurdukları ve büyütmekte oldukları kendi çocukları olarak görmezler. Onlar için her çocuk, Allah’ın önlerine koyduğu bir imtihandır. Onlar da o çocuk sayesinde cenneti kazanacaklardır. Bu mantıkla çocuklarına bakarlar. Her doğan çocuğu, “yavrum” duygusundan önce “Cennetim!” diye bağırlarına basarlar. Onun hastalığından, sıkıntılarından bıkmazlar. Çocuğun haşarılığından yorulmazlar. Çocuklarının iman üzere gelişmesi için gerekenleri öncelikli tutarlar.

13- Mü’min ev, sılayı rahimi ibadet gören bir evdir. Akraba ile görüşmelerde “Bize geldiler, biz de gittik.” veya “Biz gittik, onlar da

gelsin.” şeklinde bir ölçü asla olmaz. “Allah bizi akraba yaptı sonra da görüşmemizi emretti.” diye düşünürler. Böylece onlar, akrabaları ile çay içip muhabbet ederken melekler onlara ibadet yapıyor gibi sevap yazar. Aralarında başka hiçbir yolla oluşmayacak sevgi ve muhabbet oluşur. Sılayı rahim esnasında tam bir Şeriat uygulaması yaparlar. Kaş yaparken göz çıkarmamak için oturup kalkma kurallarına dikkat ederler. Birbirlerine kötü örnek olacaklarsa bu sılayı rahimden de vazgeçerler.

14- Komşuluk hakkı, dinden bilinir mü’min evde. Komşuluk hakkından da anlaşılan, komşuya zarar vermemekten ibaret değildir. O anlayış mü’min olmayanlarda da bulunabilir. Komşuya zarar vermemek aşılmış ve komşuya yararlı olmak düzeyine gelmiş idrak, mü’min idrakidir, mü’minler bunu tatbik ederler. Sadece pişen yemekten komşuya da vermek onlar için bir iş değildir. Komşumuz da cennetlik olsun, onlar da haram yemesin, haram seyretmesin, diye düşünür ve öyle tatbik ederler.

15- Mü’min ev, sabır denizidir. O evdekiler sinir sistemleri alınmış gibidir âdeta. Bedenleri yorulur, sabrederler; paraları tükenir, sabrederler; kızları evlenemez, sabrederler; hastaları olur sabrederler; kira ödeyemezler, sabrederler; çocukları yaramaz olur, sabrederler; iftiraya uğrarlar, sabrederler; üşürler, sabrederler; terlerler, sabrederler. En çok çalışan da onlar olur en çok sabreden de onlar olur. Bunaldıkça sebeplere sarılırlar, namazı kuşanırlar. Kullar sıkıştırdıkça Rablerine kaçarlar. Allah’a tevekkülleri tamdır, yılmaz ve yorulmazlar.

***

Mü’min Ev
- Örnek evdir, sırları saklıdır.
- Temizdir, şıktır, abartılı değildir.
- Mescide yakın evdir, odalarının birinde mescit vardır.
- Medrese gibidir, kitaplığı vardır.
- Şeytandan, düşmandan, TV’den korunmuştur.
- Tertipli ve düzenlidir.
- Dedelere, ninelere mahsus mekânları vardır.
- Misafiri bereket kaynağı olarak görür.
- Soğuk bir ev değildir, yeri gelince tebessüm edilen, neşelenilen bir evdir.
- Vakit israfı o evde cinayet muamelesi görür.
- Boyasında bile iç açıcılık vardır; renkleri iç açıcıdır.

***

16- Salih ameller evin işi gücüdür. Allah adına bütün iyiliklere hazırdır o ev. Zaman neyi gerektiriyorsa o türden bir hayır muhakkak bulunup yapılır.

17- Mü'min evde din, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin getirdiği günkü tazeliğindedir. O evde bidat yoktur. Bidat, mikrop olarak görülür. Sünnet eksenli bir hayat vardır onların arasında.

18- Mü'min ev, bilgi evidir. Herkes yaşına ve konumuna göre öğrenir. Kimi okuyarak, kimi dinleyerek, kimi de bakarak öğrenir; öğrendiği ile de amel eder. Din adına ilerlemek için önce ilmihâl öğrenir herkes, sonra da Arapça herkesin dilidir evde. Bildikleri kadar Arapça konuşurlar.

19- Zulmün her çeşidi yasaktır evlerinde.

20- Evde herkes birbirinin ayıbını örter. Ayıp örtmeyen ayıplı sayılır ev kurallarında.

***

Mü'min Evde Tüketim Kuralı
Tüketilecek şeyler üç kısımdır:
- Zorunlu olanlar,
- İhtiyaç olanlar,
- Lüks sayılabilecekler.
İnsan olarak tüketmek zorunda kalınan şeyler öncelikli olarak tüketilir. Bunlara ait ihtiyaç giderilmeden bir alttakine geçilmez. İkinci sıradaki de karşılanmadan üçüncüye geçilmez.

***

21- Dünya nimetleri ile donanmış ama onlara köle olmamış insanların evi, mü'min evdir. Asla gösteriş için bir çivi çakmazlar. İhtiyaç olmayan bir şeye para vermezler. Bedenlerinin yararına olmayan bir aleti kullanmazlar. Dengeli ve ölçülüdürler. İsraf o evde haramdır, yasaktır. Bedenlerinde israf etmezler. Vakitlerinde israf etmezler. Mallarında israf etmezler. Ekmekte de israf etmezler.

22- Şüpheli şeylerden ve işlerden uzak durulur.

23- Selam, evin anahtarıdır. Girilirken ve çıkılırken ev onunla açılır, kapanır.

24- Evin içinde anne-babanın kullandığı oda mahremdir. O odaya izinsiz girilmez.

25- Ev temizdir, temizlik put değildir.

İKİNCİ TEKLİF:
SÜNNET EHLİNİN ŞAHSİYETİNE SAHİP OLMALIYIZ

Müslümanlık içinde kendimize kimlik ve aidiyet tespiti yaparken "Ehlisünnet" olduğumuzu ilan ediyoruz. Şüphesiz bu bir iftihar vesilesidir. Başka bir kimlik de geçerli değildir zaten. Keşke bütün Müslümanlar, kendilerini "Ehlisünnet" olarak görebilselerdi! Buna "Keşke!" demek zorundayız çünkü pek çok Müslüman başka bir kimlik kullanabilmektedir.

Her "Ehlisünnet" mensubunun sorgulaması gereken bir soru vardır ortada: Ehlisünnet olmak, yöresellikten mi kaynaklanıyor, insanların kendi ellerinde olmadan yaratıldıkları ailenin mensup olduğu tarikat gibi, mecburen bağlı oldukları bir aidiyetten mi kaynaklanıyor veya bu vasıf, yaşam tarzı olarak Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bağlı bir yaşam sergileyebilen Müslümanlara verilen bir sıfat mıdır? Kesinlikle ikinci tercih doğru tercihtir; Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme göre yaşayan Müslüman yani onun Sünneti'ni esas alan Müslüman, "Ehlisünnet" olarak anılmaya layık bir Müslüman'dır.

Sünnet'i ölçü alarak yaşayan Müslüman, "Ehlisünnet Müslüman" olduğuna göre buradan ikinci bir konuya açılmamız gerekiyor: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Sünneti'nin yalnızca birini hayatımıza uyguladığımızda mı onun izinden gitmiş oluruz yoksa kaldırabileceğimiz nitelikteki bütün emir ve yasaklarına sahip çıkıp uyguladığımızda mı? Elbette, parça bütün olamaz. Tek başına sakal bırakmak, sarık kullanmak bütün değildir.

Bilhassa camimizdeki kulluk yapan Müslüman şahsiyetimizi evimize ve iş yerimize, siyasetimize, ekonomimize taşımadıktan sonra nasıl bir İslam hayatı yaşayabiliriz?

Camide kim isek, evde de o olmak imanımızın gereğidir. Evlerimiz mü'minleşirse bizim mü'minliğimiz kesinleşir.

Mü'min erkek ve mü'min kadınlar için evde imanlı bir imar, cihat olarak bilinmelidir. Böylece mücahit bir nesil yetiştirebiliriz. Bunu yapamazsak, ömrümüz cihadın edebiyatı ile geçip gidecektir. Bu da afet düzeyinde bir kayıptır.

MÜ'MİN BEYEFENDİ

İman ehli olmak ve mü'min adıyla anılmak, insanın önüne konmuş bulunan bazı ıstılahlara inanmış olmaktan ibaret değildir. Sadece meleklere inanmış olmak, mü'min olmak anlamına gelmez. Meleklerin varlığına iman kadar, meleklerin denetlediği ve kayıt tuttuğu bir hayata inanmak ve bu inanç doğrultusunda gerekli tavırların sahibi olmak inanmaktır. Böyle imanı olan biri için mü'min denebilir. Kitaplara iman örneği de böyle ele alınabilir. Allah'ın bir kitap indirdiğine inanmış olmak tek başına yeterli olmaz. O kitabın iman eden için yaşanacak kurallar belirlediğini, ona teslim olmanın adının iman etmek olduğunu kabullenmek, mü'min olmanın en tabii şartıdır.

Ana çizgileri böyle belirlenen bir imana sahip olan insanın "mü'min" olarak anılması haktır. Öyle bir insandan iman ettiği kitaba göre yaşaması ve iman ettiği meleklerin denetlemesini yanı başında hisseden bir insanın tavırlarına sahibi olması beklenebilir. Bu insan, kadere iman eden insandır. Bu insan, Peygamber aleyhisselamın Ümmeti'nden olduğunun idraki içinde bulunacağı için ondan Sünnet'e göre yaşama, caiz olmayanı yapmama, iyilikte yarışma gibi faziletler beklenebilir. Böyle bir insan, yani imanın ne anlama geldiğini müdrik insan, Peygamber aleyhisselama iman etmenin, onun gibi yaşama gayreti içinde olmak gerektireceğini bilir. Aksi takdirde açık bir çelişki içinde olacağını bilmiş olacağı için Sünnet'in çizdiği nezaket çizgilerini aşmaz. O mü'min insan, beyefendi insandır. Beyefendilik, insanlar arasında en çok ona uygun olan bir vasıftır.

Mü'min insan, hayatın içinde insandır. Evinde yaşar, okulunda yaşar, iş yerinde yaşar, sokakta yaşar, tatilde yaşar. İnsana mübah olarak sunulan neresi varsa orada bulunur. Bulunduğu yerde de dini ile bulunur. "Evinde serbest, camisinde mü'min" çelişkisi içinde olmaz. Mü'min, camisinde kim ise evinde de odur. Camide kulluk ettiği Allah'ın, iş yerinde de onunla beraber olduğunu hiç unutmaz. Tatille çalışmanın bu açıdan bir farkı olmaz onun nazarında.

Cami veya ibadet maksadıyla bulunduğu ortamlardaki şahsiyetini evinde koruyamayan bir kişinin, olgun mü'min olma iddiası ancak zayıf bir iddiadır. Nezaket ve samimiyetini kendi aile fertlerine karşı gösteremeyenin, -ibadet maksatlı da olsa- aile ilişkileri dışında bir maksatla bir arada bulunduğu insanlara karşı samimi, nazik ve merhametli olması kabullenilebilir bir tutum değildir. Bu bir çelişkidir. Eğer samimilik ve nezaketi dinden kaynaklanıyorsa yani kişi mü'min olduğu için öyle

görünüyorsa, onun kendi evinde de mü'min kimliğini göstermesi gerekirdi. Hayır, bu samimiyet ve nezaketi ortam icabı ortaya konuyordu ise bu ancak samimiyetsizliktir. Bunun takdir edilebilir bir yanı yoktur.

Mü'min her yerde mü'min olduğuna göre her yerde mü'min kimliğinin gerektirdiği kişiliği ile bulunur. Özellikle evinde tam bir mü'min kimliği göstermelidir ki yetiştirdiği nesli onun imanına şahitlik etsin. Ailesinin ve çocuklarının mü'min kimliğine hüsnü şehadette bulunamadığı mü'minler, böyle bir sonuçtan ötürü muhasebe edildiklerinde makul bir gerekçe bulamayacaklardır. İman, camiye ve tekkeye sıkıştırılmış bir iman değildir. Evle cami, işle tatil arasında denge kurmak, her ortamda kendi ilkelerini oturtmuş olan bir dine iman ettikten sonra ikili hatta üçlü kimlik sahibi olmak gibi görülemez.

Mü'min, Evinde Beyefendidir

Beyefendilikten ne anlıyorsak mü'min, evinde öyle bir beyefendidir. Allah'ın yarattığı erkeklerin en naziği, en merhametlisi olan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, mü'min erkeklerin beyefendilik örneğidir. Mü'min, onun gibi olma gayreti içinde olur. Aynısı olmasa da ona benzemeye çalışır. Bunu yaparken de şehir görmüşlüğü belli olsun, sosyal kimliği ezilmesin diye yapmaz. O beyefendilikten ibadet sevabı umar. Beyefendiliğini, Sünnet ehli olmanın gereği görür.

Nikâhla beraber Allah'ın emaneti olarak gördüğü eşi başta olmak üzere çocukları ve evinde kendisi ile beraber bulunmak durumunda olan kim varsa onlara karşı beyefendidir.

Mü'min, beyefendiliği imanının gereği olarak bir sevap beklentisi içinde yapacağı için, beyefendiliğin bedelini ailesinden beklemez. Beyefendiliği yüzeysel olmayacağından onun efendiliğine karşı görebileceği bütün olumsuz tepkiler, hatta hıyanetler bile onu yıldırmaz; ona efendiliğinden taviz verdirmez. Zaman onu yıpratamaz, bilakis olgunlaştırır.

Gayeli ve Hedefli Erkek Beyefendidir

Evlenmenin ve aile reisi olmanın sıradan bir iş olmadığını, koyunların çiftleşmesi ile insanın nikâhlanmasının arasında rakamla beyan edilemeyecek kadar fark bulunduğunu bilir mü'min. Evlenmiş olmayı, Allah için yapılacak işlerden biri olarak görür. Allah için yapılacak işte de Allah'ın çizdiği çizgilere dikkat edilir. Evlenmiş olmanın, işten dönünce yemeği hazır bulmakla eş görüldüğü türden koyun mantıklı bir evlilik

beklenmez mü’min insandan. Mü’min, evliliği cihat görür. Her cihat çeşidi gibi evliliğin de cihat olmasından kaynaklanan zorlukların bulunabileceğini, bu zorlukların melekler tarafından sevap olarak kaydedileceğini bilir, böyle iman eder. Çok çocuk sahibi olmayı, her bir çocuğunu iyi bir mü’min olarak yetiştirmeyi gaye edinir. Bir anne, çocuk sahibi olmak için hamilelik ve doğum gibi uzun süreli meşakkatlere nasıl katlanıyorsa manen bir doğum demek olan çocuk yetiştirmenin de sıkıntıları olacağını çok iyi bilir. Çocuğa da annesine de bu gözle bakar, böyle bir beklenti içinde olur.

Evlilikten sıradan insanların beklentisini beklemeyen, büyüklerin umutları ile dolu olan mü’min gerçekçi bir mü’mindir. Allah’ın yardımına müstahak mü’min de odur. Bu nedenle evlenirken, gayesini anlayabilecek, aynı gayeye bağlanabilecek birini arar. Dindar olanı, dinden bu açıyı yakalayabileni arar. Kadınlığı elinde silah olarak gören ve kullanacak olan bir kadınla böyle bir yola girmez. Kafasına denk olanla bir arada olmaya çalışır. Aynı şartları yakalayamasa da yaklaşık seviyelerde olsun ister.

Kadınlar hakkındaki peşin fikirlere yanaşmaz. Ne erkekleri üstün görür ne de kadınları esirleri olunacak mucizeler olarak görür; herkesin kul olduğunu ve kulluğun bir imtihan olduğunu bilen biridir o.

Beyefendiliğin Birinci İlkesi

Evinde beyefendi olan mü’minin taviz vermeyeceği ilkelerinin başında kadını kadın, çocuğu çocuk olarak kabul etmesi olmalıdır. Kadını kadından daha farklı biri olarak görme meyli beyefendiliğe aykırıdır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadınlara iyi davranmayı emrettikten sonra, kadınların yaratılışları gereği düzeltilmesi sorun oluşturabilen bir yapıda olduklarını, onlarla oldukları gibi yaşamayı bilmemizi emretmiştir. Evliliğimizi sürdürmemizin, onu bir imtihan olarak görmemizin önemli bir gereği de budur.
(Bu husustaki hadisler için bkz. Buharî, Enbiya, 1/3331; Müslim, 3644)

Çocukların çocuk gibi kabul edilmeleri ile onlardan büyüklük beklenmesi arasında fark vardır.

Kadın ve çocuk hata ettiğinde, mü’min beyefendi hatayı görmemeli ve biriktirmemelidir. Affeden, unutan mü’min olmak, dosya biriktiren savcı mü’min olmaktan kesinlikle daha hayırlıdır. Hataların kendisi ile değil, hataya sürükleyen yapı ile uğraşmayı tercih etmek gerekir. Eşinin ve çocuklarının hatalarını biriktirmenin, onlara duyulan sevgiyi

tüketebileceğini ve sevmediği bir eş ve çocukla bir arada yaşamanın kişiye sıkıntı vereceği daima göz önünde bulundurulmalıdır.

Açık Olmalıdır

Devlet sırrına dönüşmüş düşüncelerin sahibi gibi kapalı erkeklerden beyefendilik beklemek zordur. Gerek nikâh öncesinde gerekse evlilik süresinde düşünceleri, amaçları konusunda açık ve net konuşmalıdır mü'min erkek. Ne yapacağı bilinmeli, ne düşündüğü anlaşılmalıdır.

Sevdiğinde sevdiğini, anlamadığında anlamadığını, rahatsız olduğunda rahatsızlığını beyan eder. Gizli saklı düşünceler beyefendiliğe uygun değildir. Elbette eşinden de aynı şeyleri bekler. Bunu da ona izah eder. Konuşur, istişare eder. İkna eder, ikna olur ama küsüp bir kenara çekilmez. Allah'ın ona takdir buyurduğu nasibine razı olur. Dünya hayatının, her emele sahip olma yeri olmadığını bilir.

Sabır Örneğidir

Sabretmenin imtihanın en az yarısı olduğunu bilmesi, onun için bir kazanç olur. Mü'min beyefendi, hayatın bilgisayar tuşları ile yönlendirilemeyeceğini, her şeyin Allah'ın bir kaderi ile gerçekleştiğini anlamış insandır. Başına gelen musibetlerle yıkılmaz. Çocuklarından ve eşinden beklemediği şeylerle karşılaştığında, imtihanın yeni bir safhasında olduğunu, aynı basiretle yoluna devam etmesi gerektiğini tereddütsüz bilmektedir o.

Yatıştırıcıdır, araştırıcı değildir. Müfettiş rolünde bir baba, eş olmayı kendine uygun bulmaz.

Eşiyle hatta çocuklarıyla istişare eder. İstişaresi en nazik üslûp içinde olur.

Ev ihtiyaçlarında aksatma yapmaz. İsraf ile itidal arasında bir dengede kalır.

Her zaman ciddî değildir, tebessümü ve şakası olan bir baba ve eş olmayı tercih eder.

Affedicidir. Affettiğini de başa kakmaz.

Ekonomik ve sosyal açıdan kendinden daha düşük durumda olanlara bakarak değerlendirme yapar.

Rabb'i ile Bağı Güçlüdür

Beyefendilik, namazlı mü'min olmaktır. Nafileleri de ihmal etmeyen, zikir ehli olan, dua eden, istiğfarı eksik etmeyen, Kur'an okuyan mü'min iyi mü'min olacağı için beyefendilik çizgisinde kalan mü'mindir. Haramlara karşı hassastır, ölümden korkar gibi haramdan korkar. Allah'tan korkan bir arkadaş çevresine sahiptir. İlimsiz kalmaz. Vaktini heba etmez. Temizdir, naziktir, ahlak sahibidir, örnektir…

MÜ'MİN HANIMEFENDİ

Mü'min olmayı, sadece baş örtüsü kullanmak ya da siyah bir kıyafet içinde sokağa çıkmak şeklinde anlamayacak kadar basiretli ve imanına vâkıf bir Müslüman kadın için iman ehli olmak, elbette hayatı Allah'a teslim etmektir. Hayat Allah'a teslim edilmedikçe, insanın iman iddia etmesi bir anlam ifade etmemektedir. Kıyafetlerimizin ya da sembolik törenlerimizin bize göre iyi işler olması hangi sonuca götürebilir bizi? Bizim "iyi" veya "kötü" kararımız, bizi izleyen melekler açısından ne anlama gelebilir ki? Allah için yapılan bir işe kulların karar vermesi sadece bir eğlence olabilir. Mü'min olmak, imana göre yaşamaktır. Bu yaşantı da hayat nerede ise orada görülebilmelidir. Kâh görülebilen kâh gizlenen bir iman, kâh canlanan kâh ölen bir insan kadar vardır veya yoktur.

Mü'min kadının, mü'min kardeşleri arasındaki mü'min kimliği ile bilinmesi ve izlenmesi elbette hoştur. Aynı kimliğe yani mü'min kimliğine göre hareket etme özelliği, evindeki şahsiyetinde de görülebilmelidir. Eş olarak, anne olarak, gelin veya benzer bir sosyal durumdaki kimlik olarak izlendiğinde kadın o kadın olmalıdır. İmanı, bir kadını secdeye götürebildiği gibi saygıya ve tevazuya da götürebilmelidir. Bir insan için haftanın belli günlerinde iyi ahlaklı ama diğer günlerinde ahlakı bozuk şeklinde bir değerlendirme ne kadar anlamlı ya da inandırıcı olabilir ise evindeki mü'min kimliği ile dışarıdaki mü'min kimliği arasında zıtlık bulunan bir erkek veya kadın için de aynı anlamsızlık söylenebilir. Mü'min, istikrarlı olmaya mecburdur. Mescidinde, evinde ve çevresinde mü'min vasfı ile bulunur. Onu mescitte murakabe eden Allah'ın, evinde de murakabe ettiğini bilir, bir tür nifak tavrı içerisinde olamaz.

Evet, mü'minin gergin olduğu bir günü, sinir sistemine hâkim olamadığı bir zamanı bulunabilir. Bu insan olmanın tabii sonuçlarındandır. Fakat mü'min çift kişilikli olmaz, birbirine zıt tavırlar sergilemez. Çevresine merhametli, eşine zalim bir mü'min olamaz. Hayatın her dakikası, Allah'ın murakabesi altında olacağından, hesabını vereceği her dakikayı iman etmiş

bir insan kalitesinde yaşar. Böyle yaşayamadığı anlar için nedamet duyar, istiğfar eder.

Ecir beklentisi içinde olunabilecek bir hayat böyle bir hayattır. Laik idrakte olduğu gibi ecir beklemeyi mescitteki namaz durumuna daraltmış olan anlayışı mü'min anlayışı olarak kabul edebilir miyiz? Biz laik anlayışı reddederken, onun sadece devlet politikamız olmasına mı karşı çıkıyoruz? Devlet politikamız olmasından imanımız nedeniyle mustarip olduğumuz bir yapının aile yapımızda bizi yönlendirmesi çelişkidir. Kendimiz ve iddialarımızla çelişmiş oluruz. Siyasetten tarıma, caddeden eve kadar hiçbir yerde laik idrak bize ait değildir. Biz, sadece biz gibiyiz. Biz de mü'miniz. Mü'min oluşumuz, tepeden tırnağa kadar her alanda rehberimiz olan Peygamber aleyhisselamın yönlendirmesi ile şekillenmiş olmalıdır. İman budur, böyledir. Evimizde erkek veya kadın olarak, Peygamber aleyhisselamın terbiyesiyle terbiyelenen bir insan oluruz. Tıpkı bir mescitte secde durumunda iken hissettiğimiz manevî etki gibi bir etkiyi kadın veya erkek, eşinin karşısında da hissetmelidir ki laiklik etkisi altında olmayan imanî hayat iddiamızı doğrulayabilelim.

Bilhassa kadınların, hayatın onlara yüklediği meşakkatler altında sabırdan taviz vererek ortaya koydukları kimlikleri bu açıdan özürlüdür. Bunaldıkça dinden imandan taviz vermek yerine kadın, her bunalım sahnesini bir çeşit cihat sahnesi gibi algılayıp sevaba dönüştürmelidir. Böylece hayatı dünyaya gelmiş bulunduğu için yaşayanla, imtihan kazanmak için yaşayan arasındaki ulvî fark ortaya çıkmış olur. Mü'min kadınların sıradanlaşması makul değildir.

Eş Olarak Hanımefendi Olacak

Kadının en tabii rolü eş olmasıdır ya da insanlığın kadından bekleyeceği en tabii rol eşlik rolüdür. İnsanlığın kadınsız atabileceği tek bir adım yoktur; kadına muhtaç bir durumdadır insanlık. Bu muhtaçlık, erkekler kadar kadınlar açısından da böyledir. Kadının kadınlığına kadınlar da muhtaçtırlar.

Kadının eş olması, fıtrî ve helal yollarla olmalıdır ki sonu nedamet yüklü bir sürece girilmiş olmasın.

Mü'min kadın, eş olmanın en fıtrî ve en tabii görev olduğunu idrak edince şunu da idrak etmiş olacaktır: Eğer eş olmak kadın için en üstteki rol ise o rol kadını şeytanla en çok karşı karşıya getirecek pozisyondur. Şeytanın kadınları kendisine muhatap alırken giriş yapacağı en canlı nokta kadının eş

olduğu durumdaki noktadır. Kadını eş olarak sıkıştırmayı başardığında onu diğer rollerinde güçsüz bırakmış olacaktır. Kadının bu hassas noktayı idrak etmesi esasen hayatın diğer alanlarındaki mücadelesinde de ona ışık tutacaktır.

Kadının eş olmasında sıkıntı yaşandığında bu sıkıntı onu aşacak ve bu durum bütün insanlığı rahatsız edecektir.

Bu nedenle mü'min kadınların Allah'a kulluk adına yani mü'min oldukları için önemsemeleri gereken bir görev olarak "mü'min hanımefendi eş" rolünü sahiplenmeleri zarureti oluşmaktadır. Onların hanımefendiliği erkeklere mücahitlik olarak yansıyabilir, kulluk olarak yansıyabilir.

Mü'min kadınların, eş olmaları seviyesindeki sıkıntılar, onlarla sınırlı kalmayan hatta eşleri oldukları erkeklerle de sınırlı kalmayan, bilakis mü'min toplumu abluka altına alan bir kara buluta dönüşür. Esasen kadın, mü'min toplum namına bir umuttur. O umut zedelendikçe şeytanın mü'min toplum üzerindeki emelleri de güçlenmekte, nüfuz alanları genişlemektedir. Peygamber aleyhisselamın hadislerinde kadınlara yönelik ikazlar ve müjdeler bu anlamı pekiştirmektedir. Mü'min kadının hanımefendiliği, mü'min bir erkeğin eşi olmasını ona kendisinin cenneti veya cehennemi olarak göstermelidir. Eş olmayı sıradan bir iş olarak görmeyi aşmalı ve imanının gereği bir iş olarak görme şuuruna ermelidir.

Ahmed'in Müsned'inde rivayet ettiği bir hadiste, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashap kadınlarından birine evli olup olmadığını sormuş, evet cevabı alınca da eşiyle arasının nasıl olduğunu sormuştur. Kadın: "Yapabildiğim kadar eşime itaat ediyor, hizmette kusur etmiyorum." demiştir. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselam ona şöyle buyurmuştur: "Eşine nasıl davrandığına iyi bak! O senin cennetin ve ateşindir." (19003) Bu hadiste ve benzeri hadislerde geçen, kadınları eşlerine itaat etmeye yönlendiren ifadeleri ve o ifadelerdeki ağır mesajı, kadınların eşlerine itaat etmelerini öğütleme seviyesinden daha yukarıda görmeliyiz. Huzurlu bir aile, mü'min toplum adına büyük bir kazanç olduğu gibi, eşlerin birbirlerini takdir edemedikleri bir aile ortamı, hak batıl mücadelesi sürecinde hak tarafında erimeye sebep olur. Ailedeki her sıkıntı, batıl tarafının lehine bir sızıntı niteliğindedir. Bu da mü'min kadının eş olmayı, Allah için ve Allah'ın rızası doğrultusunda yapmakla mükellef olduğu imanî bir görev olarak anlamasıyla giderilebilecek bir sorundur. Mü'min kadın, eş olmayı yükümlü olduğu bir cihat görmekle bu sıkıntıdan daha üst seviyelere yükselebilir.

Hanımefendiliğin Gerekleri

Özellikle yaşadığımız çağ, erkeğiyle kadınıyla bütün insanları kulak ve gözleriyle esir alan araçlarla donatılmış durumdadır. Okul eğitiminden ziyade bu araçlarla insanlar eğitilmektedirler. Yararlı ve zararlı yönleri ile dışlayamayacağımız bir abluka altında bulunuyoruz. Her hâlde mü'min hanımefendi bir kadın, bütün ağırlığı ile bu süreci kişiliğinden taviz vermeden geçirmeye gayret edecektir. Küçükten büyüğe doğru açılan bir daire şeklinde oluşan bu fesat ortamı, önce komşu dedikodusu ile başlayabilir. Ardından da TV, internet gibi araçlarla gelişir. Hanımefendi mü'min kadın, iffetini düşman ordularına karşı korumadan önce kendisini bu araçlara karşı korumakla mükellef olduğunun şuurunda olmalıdır. Artık düşman, ordularıyla gelmek yerine kabloları ile gelmektedir. Şeytanı bir cin şeklinde beklemenin anlamı yoktur. Şeytan şu cihaz, bu cihaz olmuş ve işini görmekte süratlenmiştir.

Hanımefendinin Boş Vakti Olmamalıdır

Kadınların, iş çokluğu şikâyetleri de işsizlerin boş muhabbetleri de bitmez. Bu, kadınlar adına örtülemeyecek bir açıktır. İşleri de çoktur - gerçekten çok olmasının gerçekliği vardır - o iş yoğunluğunda asla ilgilenilemeyecek şekildeki boş muhabbet ortamları da çoktur. Mü'min hanımefendi, bu vakit israfçılığından sıyrılmakla birinci dereceden bir başarı elde edecektir.

Kadının, evinde olmasını ilke edinmesi gerekir. Evi kadının sarayıdır. Evinden ancak zaruret için çıkmalıdır. Gezmiş olmak için gezmek, şu merkez veya bu merkezde dolaşmak mü'min hanımefendinin işi olamaz.

Anlamsız ve gayesiz toplantılar, tesettürlü bayanlar arasında da olsa gereksizdir. Bayanların tesettürlü olmaları, vakti heba etmelerinin ruhsatı sayılamaz.

Mü'min Hanımefendi Bakımlı ve Caziptir

Meseleye mü'min olmanın vereceği yön açısından baktığımızda, hanımefendi mü'minin eş olduğunda eşine karşı cazip olacak nitelikte bakımlı ve güzel olmasının din mantıklı bir görevi olduğunu söylememizde bir sakınca yoktur. Kadının takvası arttıkça eşine karşı cazibesi de artmalıdır ki şeytan, bir tarafı yapmayı başarmasına karşı onu diğer taraftan çökertmesin. Mü'min hanımefendi bakımlı ve eşine karşı cazip olmakla

sıradan bir iş yapma düzeyinden, imanla alakalı, cihat düzeyinde bir iş yapma düzeyine yükselmiş olur. Keşke tesettürlü, tespihli mü'min hanımlar, eşlerine karşı banyoda hazırlanmak için geçirecekleri vaktin israf olmadığını anlayabilseler! Keşke, sadece eşleri için yapacakları bakım masraflarının israf olmayacağını anlayabilseler, keşke! Keşke, eşlerinden başkası için cazipleşmenin onlara yakışmayacak işlerden olduğunu anlayabilseler!

Keşke kadınlar, kendilerine bakım yapıp cazipleşmenin dışında ellerinde hiçbir silahları olmadığını anlamış olsalar. Kanunların, örflerin onları erkeklerini yitirmeye karşı koruyamayacağını bari asırlar sonra anlasalar! Kadın, en büyük silahını bedeninde barındırdığı hâlde erkeğine karşı yitik kalıyorsa bunu önce kendisi üzerinden araştırmalıdır.

Sevap Makinesi Kadın

Kadına, meşakkatsiz bir hayat vaadi sahtedir. Kadın meşakkatlidir, meşakkat için yaratılmıştır. İçinde bulunacağı meşakkati ona yeteceği için de cihat ve benzeri yükümlülükler omzundan kaldırılmıştır.

Diline hâkim olması onun için artı bir meziyet olarak yeterlidir.

Allah'ın ona lütfettiği nimetlere karşı nankör olmaması, sürekli bir başkası ile kendisini kıyas etmemesi onun için yeterli bir nimettir.

Sempatik, doğurmaktan ibadet hazzı alan kadın cennetlik kadındır.

Eşine karşı mütebessim kadın en hayırlı kadındır, saliha kadınlık makamı onun makamıdır. Açılan kapıdan içeri güneş ışığı sızmadan önce onun tatlı dili, güler yüzü giriyorsa o kadın Peygamber aleyhisselamın müjdelediği cennet kadını olmak için o evde bulunmaktadır.

Bir de israfçı olmayan, tükenmek için tüketmeyen, kutuyu boşalttıkça dişlerini göstererek zevk içinde olmayan kadın, işte o kadın hanımefendiliğin hakkını veren kadındır.

Hanımefendiliğin Sırrı

Mü'min hanımefendi, başta yatak odasındaki sırlar olmak üzere eşler arasındaki sırları gömmüş kadındır. "Sana söylüyorum ama sen kimseye söyleme!" safsatasına takılmamış, sırrı sır edinmiş kadın muhteşem bir hanımefendidir.

Secdeli Hanımefendi

Hurafelerin ve yaygın kadınsı ibadet kalıplarının ötesinde Sünnet esaslı ibadetlerine düşkün olur mü'min hanımefendi. Namazlarında titizdir.

Orucuna sadıktır. Zekâttan imtina etmez. Kur'an okur. Zikir yapar, istiğfar eder. İlim meclislerine katılır. Kitap okur, yazı yazar. Elbette takati kadar! Sabırlıdır. Sabreder, karşılığını da Rabb'inden bekler.

***

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Buyurdular ki:
"Cennetlik kadın şudur: Doğuran, sempatik; eziyet edildiğinde veya ettiğinde eşinin yanına gidip elini eşinin avucuna koyarak 'Sen memnun olmadan gözümü kapatmayacağım. ' diyen kadın." (Şuabuliman, 8358)

***

Kadın Hanımefendi Olunca

- Allah'ın rızasını kazanacak,
- Mutlu olacak, mutlu edecek,
- Kadınlığını yaşayacak ve böylece doğal bir hayatı olacak,
- Çocuk yetiştirecek, annelik hazzında zirve yapacak,
- Mutlu ettiği eşi, dinine ve insanlığa yararlı işlerde muvaffak olacak, ondan gelen ecir de hanımefendi kadına yazılmış olacaktır.

Bunlar da şeytanın kaybetmesi demektir.

ÜÇÜNCÜ TEKLİF:
MEVSİMLİKTEN KURTULALIM

Şu hafta, bu hafta, şunun günü, bunun günü derken en tabii görevlerimizden olan annelik ve babalık görevimizi de neredeyse bebeklik dönemiyle sınırlı hâle getireceğiz. Hatta annelik ve babalık büyük oranda doktor ve ebelere devredilerek âdeta "geçici bir görev"e dönüşme yolundadır. Ölmeden bitmeyen, ölünce de sorumluluğu kalkmayan annelik ve babalığa inanıyoruz biz. Doğurduklarımızı sadece dünyevi ihtiraslarımızı tatmin etmek için doğurmadığımıza göre annelik ve babalığımızı kısa bir döneme daraltmamız da doğru olmayacaktır. Evlatlarımız kadar ahiret yatırımı olacak neyimiz vardır?

Biz veya doğurduğumuz ölmeden annelikten babalıktan emekli olamayız. Doğurduklarımız da doğurmuş olsa dahi yine biz babayız, yine anneyiz. Anne olmak, baba olmak bizim adımıza bir defterin açılması demektir. O defter ise asla kapanmayacaktır, bir gün önümüze konuncaya kadar o deftere yazılmaya devam edilecektir.

Anneliği babalığı bu mantık üzerinden yeniden değerlendirmek bizi, evlerimize yeni bir gözle bakmaya sevk edecektir. O zaman annelikten babalıktan duyduğumuz haz da derinleşecektir biiznillah.

ÖLENE KADAR ANNE ve BABALIK

Adını koymak, saçını tıraş etmek, akikasını kesmek, sünnetini yaptırmak derken delikanlı, hanım kız olan birinin üzerindeki annelik-babalık görevi bitiyor mu?

Bir de yavruyu evlendirip mürüvvetini görünce kendi işine bakan anne-baba olabilir mi?

İsim vermek, tıraş etmek her anne-babanın işidir.

İnsan doğurmak, mücahit yetiştirmek, mü'min bir çocuk babası annesi olarak bu âlemden göçüp gitmek, mü'min insanın farkıdır. İnsan doğurduktan sonra insan olmanın gereklerini ihmal etmek, iman ettikten sonra imanın gereklerini unutmak benimsenebilir mi? Ahiret için yaşadığını bilen, dünya için yaşayan birini varisi olarak bırakıp gidemez. Allah'ın rızası için mücadele eden bir mü'minin, ardında şeytanın ağlarına takılmış bir evlat bırakması beklenemez.

Annelik-babalık, bir müderrisin önüne çocuğu oturtup onun elifba öğrenmesini temin etmek, abdest almasını, teyemmümü bilmesini sağlamakla başlar ama bu, işin bütünü değildir. Annelik-babalık, giydirmek, yedirmek, ısıtmak, serinletmek gibi mü'min olmayanın da becerebileceği bir işle ölçülemez büyüklüktedir.

Dünyada doğurup büyütmek, ahirette de köşklerde beraber yaşamak için anneyiz, babayız.

Toprağın altında iken de namazlarımız, cihadımız, zikrimiz devam etsin istiyoruz.

Yapamadıklarımızı yapabilecek, neslimizi bereketlendirecek mübarek insanların yaratılma sebebi olmak istiyoruz.

Bunun için doğurmak, yedirmek, giydirmek yetmez diyoruz. Ebedî bir babalık-annelik için daha fazlasını yapmaya mecburuz.

Duamız bunun için silahımızdır. Ufukları kuşatan dualar yapmalıyız. Çocuklarımız için onların çocuklarını bile kuşatan dualar yapmalıyız. Sadece evliliklerini, evlerini, on-yirmi yıllık geleceklerini dillendiren dualar çocuklarımız adına yeterli olmaz. Büyük dualar, büyük istekler onlar adına dillerimizi süslemelidir.

Merhametimiz, çocuklarımızın kundakta olduğu zamanlarda, onlar hastalandıklarında ortaya çıkan merhamet olursa yetmez o. Onların

doğurduklarını da içine alan, cennetteki yerlerinin bir derece üstün olmasını da içeren bir merhametle onlara merhamet etmeliyiz.

Annelik-babalık, büyütmek için bir hedef olmasın. Cennette koltuklara yaslanmış hâle kadar babalık-annelik devrede olsun. Onlara, onların neslinden geleceklere yetecek bir solukla nefeslenmeliyiz.

İhtiyarlamakla, emeklilikle, gelin sahibi olmakla bitmesin anneliğimiz babalığımız.

Duamızı az görmeyelim. Merhametimizi basit tutmayalım.

Sabrımızın gücünü bilelim.

Anneliğimizi, babalığımızı ebedîleştirelim. Cennette de anne olalım, baba olalım.

DÖRDÜNCÜ TEKLIF:
EVİMİZDEKİ SEVGİYİ TÜKETME

Eşler birbirlerini sevmeli, o sevgi karşılaşacakları sıkıntılara karşı onların enerjisi olmalıdır. İlk günkü sevgiyi artırarak sürdürecek tedbirler almalıyız. Kadınlar, bedenlerine bakarak dillerini kontrol ederek veya ne yapmaları gerekiyorsa onu yaparak erkeğin sevgi ve ilgisinin azalmasına engel olmalıdırlar. Aynı şekilde erkekler de sevmek kadar sevilmek de istemelidirler. Güzel görmek istediği kadınına karşı güzel olmasını bilmelidir erkek. Adam yerine konmak isteyen bir erkek, eşini kadın yerine koymayı bilmelidir ki hak ettiği bir şeyi talep etmiş olsun.

Bebeklik döneminde delice sevilen evlatlara karşı gitgide azalan ya da resmîleşen sevginin nedenini her aile kendi çapında ele almalıdır. Evlerimizin elektriksiz kalabileceği ama sevgisiz kalamayacağı şuuru, sıkıntılar anında yıkılmadan ayakta kalmada bize yardımcı olacaktır.

Eşlerin birbirlerine, çocukların anne-babalarına, anne -babaların çocuklara duydukları sevgiyi mum gibi eritmek yerine onu güneş gibi erimeyen, bilakis kalpleri aydınlatan düzeye çıkarmak görevimizdir. Bu sevginin cinsel şehvetten kaynaklanmasında da kesinlikle bir sakınca yoktur. Eşlerin birbirlerini manevi duyguların dışında bir duygu ile sevmeleri din dışı bir çizginin varlığını işaret etmez. Şehvetlerimiz bizi sevmeye itebilir ama biz sevgimizden cennet projeleri üretebiliriz.

Bir günlük sembolik sevgiler değildir bizim beklentimiz. O çapta bir sevgi de istemiyoruz kör etmiş bir sevgi de. Mutedil olmak, bütün hayatımızda gerekli olduğu gibi severken de gereklidir.

TÜKENMEYEN SEVGİ

***

Batı Bataklığından Bir Çiçek
Batı kültürünün gülünç denebilecek bataklık çiçeklerinden biri de "sevgililer günü" dedikleri bir gün ihdas etmeleridir. İnsanlık onların maldan başka bir şeyi gerçek yüzleriyle sevmediklerini biliyor olmasına rağmen, bir çiçekle, bir mesajla sevgilerini gösterdiklerini vehmettikleri gün oluşturmuşlardır. Onların gerçek yüzlerini görmemiz bakımından aslında bu iyi de olmuştur. Ancak, sevgiyi imanla anması gereken bir Ümmet'in mensuplarının, onları taklit ederek "sevgililer günü" adı altında bir günü takvimlerine alabiliyor olmaları anlamsızdır. O bataklıkta açan hangi çiçek güzeldir de bu çiçek güzel olacak?
Sevgililer gününde belli bir renk giyinmek, o gün çiçek yaptırmak, pasta yemek, balon şişirmek, öpmek/öpülmek, iffeti yok saymak... Batının sevdiği başka ne var ki o gün yapabilsinler! Ya balon şişirecek ya da pasta keseceklerdir. Bu bir seviyesizliktir. Ticareti canlandırmak, otel işletmeciliğini hareketlendirmek ve boş kalpleri oyalamak! Onlar için sevgililer günü budur ve sevgilinin varlığı da bunun içindir.

***

Sevgi, insan için tutkal niteliğindeki kavramlar arasındadır. Sevmek sadece başkasına alaka duymakla ifade edilemez. İnsanlar arası ilişkilerde, insanın insanla bağlantılı olduğu her alanda karşımıza çıkabilir. Sevginin gücü yüksektir. Annenin çocuğa, çocuğun anneye, eşlerin birbirlerine karşı duyduğu sevgi, onları bir arada tutmaya yarayan mükemmel bir tutkal niteliğindedir. Sevginin bu gücü, onun nimetlerden bir nimet olduğunu idrak etmemizi gerektirmektedir. Sevgi, Allah'tan gelen bir nimettir. Her nimet gibi, yerli yerinde durduğunda ve onun gerektirdiği şükür yapıldığında insan için iyileşme unsurudur. Bütün nimetlerde olduğu gibi sevgi nimetinin de elbette dikenleri vardır. Dikenlerine takılarak ya da şükrü bilinmeyerek heba edilen sevgi, aynı zamanda bir sıkıntıdır. İnsanın dünyası için de ahireti için de sıkıntı olarak algılanabilir bir nimettir.

Sahili olmayan bir deniz niteliğindeki sevgi, siyasetten ekonomiye, insandan hayvana kadar pek çok alanda kendisini hissettirir. Sevgi ile oluşan müspet ortamların yanında ölçüsüz sevgiden kaynaklanan sapmalar her zaman her yerde izlenebilir sonuçlardır.

Hayatı tanzim etmek için gönderilmiş olan dinimiz İslam, hiçbir tartışmaya mecal bırakmayacak bir üslupla sevginin insan için uygulanabilir şeklini göstermiştir. Sevgi, Kur'an ayetlerinin yanı sıra hadisi şeriflerin de gündeminde olmuştur. Sevginin kazandırdıkları ve kaybettirdikleri göz önüne konmuştur. Müslüman olarak sevgiyi ve sevdiklerimizi, imanımızla bağlantılı görmeye mecburuz. Kıblemiz sadece namazdaki yönümüz değildir. Namazımız kadar kalbimize giren çıkan her şeye de kıblemiz yön veriyor olmalıdır ki imanımız sıradan bir iman olmasın. Allah için yaşamak, bazı zahirî görüntülerle sınırlandırıldığında içi dolmamış bir iddia olur. Allah için yaşamak, Allah için iş yapmak ve Allah için sevmek gibi pek çok kavramı ihtiva eder. Müslümanlıkta kalite ancak böyle ölçülebilir. Enes bin Malik radıyallahu anhın rivayet ettiği bir hadiste, Peygamber aleyhisselam efendimiz, imanın da bir kalitesinin bulunacağını ve ona ulaşmada "sevgi"nin gücünü beyan etmektedir:

"Üç şey vardır ki bunlar kimde varsa o, İMANIN TADINA ERER. Bunların birincisi, Allah ve Peygamber'ini onların dışındaki herkesten daha çok sevmektir. Diğeri, kişinin sevdiğini sadece Allah için sevmesidir. Bir diğeri de küfre dönmekten ateşe düşmekten korkar gibi korkmaktır." (Buharî, İman, 9/16; Müslim, 165)

Hadisi şerif, açık bir dille sevginin imanı etkileyen unsurlardan biri olduğunu vurgulamaktadır. İmanı bu denli etkileyen bir değerin, nitelik, işleyiş ve kullanılış bakımından Şeriat'ın ilkeleri dışında kalması düşünülemez. Sevmek de sevgili de Şeriat'ın içinde olmalıdır. O zaman sevgi de sevgili de bir değer ifade eder. O, değer de kazandırır.

***

Altı Çizili Bir Not

İnsan, yemek-içmek kadar sevmeye ve sevilmeye de ihtiyaç hisseder. Herkesin muhakkak bir sevdiği vardır. Herkesi de seven bulunabilir. Her insan, sevdiği ile kimliğini ispat eder. Ufku büyük olanların sevgisi ile dar ufukluların sevgisi aynı olmaz. Kalbini büyük sevgilerle dolduramayanlar, iyi sevgili bulamayanlar, kendisi gibi maddesi manası

fani bir sevgiliye takılıp ömür çürütürler.
Kimileri sevdikleri uğruna en değerli vakitlerini feda etti. Kimileri de göğüslerinden giren mızrak sırtlarından çıkınca öleceklerini anladıklarında Allah yolunda olmanın hazzıyla: "Kâ'be'nin Rabb'ine yemin olsun, kazandım!" diye haykırdı.
İki seven arasındaki mesafe budur.

***

Sevecek Çok Şey Var

İnsan gözüyle bakıldığında sevilecek çok şey bulabiliriz. Mal bir sevgi kaynağıdır. İnsanın sevgisini en çok tüketen nesnelerden biridir. Önder olma, lider olma sevgisi vardır. Güzel ses dinleme, güzeli görme arzusu bir sevgidir. Erkeğin kadını, kadının erkeği sevmesi bir sevgi çeşididir.

Bir de menfaat sevgisi vardır ki insanın seviye düşüklüğünü gösteren, şahsiyetinden taviz verdirdiğinde kendisini olmaması gereken yerlere düşüren bir sevgidir bu.

Menfaat sevgisinde insanın organlarını ölçüsüz kullanması bir afet başlangıcıdır. Sevmek doğal olmasına doğaldır ama asla ölçüsüz ve kuralsız olmamalıdır ki dünya ve ahiret için sıkıntı kaynağı olmasın.

Mü'min bir insanın Allah ve Peygamber'i dışındaki sevgi alanlarında sevmeyi en çok kullandığı alanlar eş sevgisi, evlat ve anne-baba sevgisi yanında mü'min kardeş sevgisidir.

Mü'min, Allah'ı sevmek, Allah için sevmek ve Allah'ı sever gibi sevmek arasında üçüncü çeşidin helak edici olduğunu bilecek bir kimliğin sahibidir. İnsanlar arasındaki hiçbir sevgi, haddi aşan sevgi olmamalıdır. Bu bir mü'min şahsiyetidir. Mü'min şahsiyet, sevmesine sever ama sevgisini ölçüsüz bir hâle, uğrunda dinini ve ilkelerini çiğneyeceği bir hâle getirmez. Hadisi şerifte geçen, mağaraya sığınmış üç kişiden biri olan, amcasının kızını seven ve kızın dara düştüğü bir zamanda ona fuhuş teklif eden erkeğe, Allah'tan korkmasını ve fuhuş yapmamasını söyleyen kadının sözü üzerine, elindeki fırsatı Allah korkusu ile geri tepen şahsın örneği çok önemlidir. (Müslim, Rekaik, 27/6949) Sevginin, Allah korkusunu ve cennet emelini aştığı durum tehlikelidir. Sevgi, tabii olmalıdır. Tabiiliğin bir gereği de sınırlar içinde kalmak ve ikinci değerleri ezmemektir. Bir annenin, çocuğunu sabah namazına kaldırmasına mani olan çocuk sevgisi tabii

değildir aslında. Bir anne-babayı yok saydıracak olan sevgi, çocuk için tehlikeli bir sevgidir.

Sevgiyi kalpte tutmasını bilmek gerekir. Bedeni etkilemeyen, kimliği zedelemeyen sevgi saygın sevgidir. Dünya veya ahiret açısından bir kazanç getirmeyen, uykusuz bırakan sevgi zararlıdır.

Sevginin Sahtesi

Sevgi, bir menfaatten kaynaklandığında ya da tabii olmayan ölçülerle sürdürüldüğünde şahsiyet yıpratan bir sıkıntıya dönüşür.

Bir mahluka esir olmaya götüren herhangi bir sevgi hatadır. Kula kulluk düzeyinde sonuçlanacak olan bir sevgi makul değildir. Bilhassa mü'mine mü'min şahsiyetinden taviz verdiren sevgiyi bir şeytan tuzağı olarak görebiliriz. Bu genç için de yaşlı için de böyledir. Genç, bu alanda karşı cinse, yaşlı da toruna müptela olabilir mesela. İki durumda da sonuç kula kulluk ise yanlıştır. Mü'min, Allah'a kulluk için yaratıldığını ve o maksatla yaşadığını unuttuğu her durumda zarardadır. Bunun için sevgi veya aşk gibi herkesçe olumlu görülebilecek kavramların kullanılması sonucu değiştirmez.

Böyle bir sevgi, gerekçesi ne olursa olsun mü'mine kendine güvenini kaybettirebilir. Bu, içine kapanıp koca dünyada küçük bir nokta bile olamayacak şeyler ve kişiler üzerinde günler, aylar, yıllar geçirebileceği ve böylece de eriyip gideceği bir sürece dönüşebilir. Bu sevgi zarardır, zararlıdır.

İnsanı insandan fazla abartan, bedenleri birbirine kilitleyen, bedenlerin haram sınırlarını yırtan sevgi yersiz bir sevgi; etrafında dünyanın ve emellerin küçüldüğü bir sevgili zararlı bir sevgilidir. Can verir gibi hediye vermek de sakıncalı sevginin işaretlerindendir.

***

Altı Çizili Bir Not
Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyor ki:
"Ruhlar grup gruptur. Onlardan aynı olanlar bir arada durur, aynı olmayanlar ise birbirini iter."
(Buharî, Enbiya, 2/3336)

Bedenlerin bir araya gelmesi yeterli değildir. O bedenlere ait ruhların da aynı gruptan olması gerekmektedir ki beraberlik veya bir arada olmak mümkün olsun. Bu gerçekleşmediğinde ayrı kalmak mukadderdir. Arkadaşlıkta, aynı annenin çocukları olmada, bir nikâh akdi ile beraber olmada da durum böyledir. Dış sebeplerden önce içyapının, ruhi kimliğin uyumu şarttır.
Sevmek ve sevilmekle alakalı bir not olarak bu muhafaza edilmelidir ki sağlıklı bir düşünme ve tahlil imkânı doğsun.

***

Nebevi Ölçü

Bize en ideali ve en güzeli göstermek için gönderilen sevgili Peygamber aleyhisselam efendimiz bütün zamanları kuşatan bir ölçü koymuştur. Mü'min, o ölçü ile sevdiğinde kazançlı bir sevgi sahibi olacaktır. Buyuruyor ki:

" Sevdiğini dengeli sev, gün gelir ondan nefret edebilirsin." (Tirmizî, Birr, 60/1997)

Nikâh Öncesinde Sevgi Sınırlıdır

Nikâhlı olmayan erkek ve kadının birbirlerine duyduğu sevgi, şeytan için iyi bir ortam olabilir. Kesinlikle halvete varmayan, sözlerin sayılı kullanıldığı bir sevgi bulunabilir. Hatta dine hizmet, aynı davayı paylaşma gibi gerekçeler bile ölçüsüz ortamlarda ve konularda dostluğa ruhsat oluşturmaz.

Nikâh öncesinde ortaya çıkan sevginin ise nikâhtan başka bir fren mekanizması yoktur. Bu hususstaki nebevi ikaza başta anne-babalar olmak üzere herkes kulak vermelidir:

" Birbirini sevenler için nikâh gibi bir çare yoktur." (İbni Mâce, Nikâh, 1/1847)

***

Altı Çizili Bir Not
Annemiz Âişe radıyallahu anhanın, bir gece Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin gece vakti evden çıkışını tarif ederken kullandığı ifadeler şöyledir:

“ Uyuduğumu zannetmişti. Ridasını hafifçe aldı, terliklerini yavaşça giydi. Kapıyı sessizce açtı ve sessizce kapattı.”
(Müslim, Cenaiz, 35/2256)

Uyuyan hanımını uyandırmaya kıyamayan, bu nedenle de terliklerini bile sessizce giyen Peygamber! Hanımlarını kendi bulundukları yerde yok sayarak konuşan, onları kahreden, ona iman etmiş mü’minler!
Sevgi bir nimettir. Bütün nimetler gibi korunması gerekir, şükrü yapılması gerekir.

***

Eşlerin Birbirlerini Sevmeleri Tabiidir

Sevginin insan için tutkal olduğu alanların başında eşlerin birbirlerine karşı besledikleri sevgi gelebilir. Tanışma anından itibaren eşler arasında yükselen bir sevgi bulunmalıdır. Geçen zaman sevgiyi tüketmemeli bilakis artırmalıdır. Eşlerden biri ölünce ya da kendisinden aciz duruma gelince eşinin değerini anlaması, ona ağıtlar dizmesi bir anlam ifade etmez. Erkeğin hanımını, hanımın kocasını sevmesi tabii olduğu kadar, eşlerin birbirlerinin bedenleri üzerindeki şehvet noktalarının bu sevgiyi beslemesi de tabiidir. Bunu ayıp olarak telakki etmemiz doğru değildir. Erkeğin kadında, kadının da erkekte huzur bulmasının beraber yemek yemelerinden çok aynı yatağı paylaşmalarından kaynaklanması gayet tabiidir çünkü bir erkeğin veya kadının, helal bir şekilde başka yerden tatmin edemeyecekleri tek ihtiyaçları yatak odası ihtiyacıdır. Erkek kadını, kadın da erkeği yüksek seviyede bir sevgi ile sevebilir, sevmelidir de. Sakıncalı olan, bu sevginin kişiyi haram yollarla buluşmaya sevk etmesidir. Gerisi fıtratın gereği olan sevgidir. Ne ayıplanabilir ne de günah olarak anılabilir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bizzat hanımlarıyla olan ilişkilerinde bu inceliği görmemiz mümkündür. Bu sevginin Peygamber aleyhisselamın lisanından defalarca ilan edildiğini de görmekteyiz.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin aile hayatında yapılacak bir incelemede, onca yaşına rağmen iki evli genç arasındaki derin sevgiyi yansıtan ilişkileri, sözlerinde de davranışlarında da izlenebilmektedir. Ebu Ya’la el-Mevsılî’nin Müsned’inde rivayet edilen şu hadis, eşler arasındaki sevginin karşılıklı, gerçekçi ve doyurucu yönlerinin bulunması hususunda önemli bir noktaya temas etmektedir: “Sizden biriniz eşi ile cinsel ilişkide

bulunduğunda işini iyi yapsın. Eşinden önce boşalırsa eşinin de boşalmasını beklesin.” (4201)

Cinsel ilişkinin iyi düzeyde olmasını temin etmek her iki eşin de görevidir zira cinsel ilişki, sevginin en güçlü dayanaklarındandır.

Erkeklerin, kadınların hassasiyetlerini bilmeleri gerekmektedir. Kadınların kadınca tavırlarına karşı erkeklerin, mü’min erkekçe tavır göstermesi, onlara letafet ve sabırla karşılık vermesi Sünnet’e en uygun olan tavırdır. Kadınların övülmekten zevk aldıklarını, giyim kuşama önem verdiklerini bilip ona göre muamele etmek de Sünnet’tendir. Eşinin, akraba ziyaretinden ve gezmekten hoşlandığını bilen bir erkek sevgisini yatak odasının ötesine taşıyabildiğini de göstermelidir.

Eşler, sevgiyi yüzeysel değerlerle ölçmeye çalışmamalıdırlar. Mesela kadının özel günlerinde sevgisini açığa vuramayacağını bilmek erkeğin görevidir. Bu bilginin gereği olarak da erkek o günlerde idare eden taraf olmasını bilmelidir. Kadını, cinselliği düştüğü durumlarda yok saymak, mü’min erkek karakterine uymaz.

***

Altı Çizili Bir Not
Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyor ki:
“Bir şeyi sevmen seni ona karşı kör-sağır edebilir.”
(Ebu Davud, Edep, 125/5130)

Sevgi ve sevilen, kendisinden daha değerlileri engelliyorsa kör ediyor, sağırlaştırıyor demektir. Böyle bir sevgi insan için sıkıntı kaynağıdır. Eğer sevilen, uğrunda mesela ateşe girilen biri oluyorsa neticede o sevgi nasıl sevgi olacak? Sevmesine sevilsin ama sevgi, hakikati görmeyi engelleyen bir perde olmasın!

***

Sevgi Korunmalıdır

Sevgimiz bizi, kimliğimizi ispat edeceğimiz, insani ihtiyaçlarımızı karşılayacağımız bir zeminde tutuyorsa bizim de sevgimizi bir çiçek gibi korumamız şarttır. Anne-babalık ilişkilerimizin çocuklarla oluşturacağı

şartlar ancak sevgi ile canlı kalıyorsa ebeveyn çocuklarına karşı sevgisini tüketmemeye mecburdur. Ulemamız, dinimizi yaşamamızda bir değer taşıyorsa ulemaya karşı sevgimizi ve sevgimizin çevresini korumaya mecburuz. Eşler birbirlerine karşı sevgilerini korumak, sevgi çevresini dağıtmama ilkesiyle hareket etmek zorundadırlar.

Tüketici Sevgisi Fani Sevgiler İçindir

Sevmeyi ve sevilmeyi fıtratın gereği olarak gören anlayışımız, her nimet gibi sevmenin sonunda oluşan nimetleri de korumayı, israf etmemeyi bize emreder. Sırf tüketmek için yaşayan anlayıştan beklenebilecek tutumların ebedî maksatlar için yaşayan mü'minlerde bulunmaması gerekmektedir. Bir de bu tüketme, beraberinde bir kul hakkını, ikinci bir insana zulmü getiriyorsa hata da büyük olacaktır. Nihayetinde seven sevdiğini tüketmemeli, sevilen sevilmesini nimet bilmelidir.

BEŞİNCİ TEKLİF:
EVLERİMİZ EVDİR, CAMİ DEĞİL

Cami, sırf ibadet maksatlı bir yer olduğu için camide yatak odası olmaz elbette. Evlerimiz ise camilik fonksiyonu da olan yatak odalı mekânlardır. Her ev bir cami olabilir ama cami ev olmaz. Evlerin camileştirilmesi fıtrî yapıya aykırı olacağından istenmemiş bir şeydir. Camilerin camiliği muhafaza edildiği gibi evlerin evliği de muhafaza edilmelidir.

Namaz vakti geldiğinde seccadelerin başına geçip namaz kılınan bir ev mübarektir. O evde çocukların oyun oynamaları, eşlerin birbirleri ile en canlı şehvet sahnelerini yaşamaları, biraz önce cami durumunda olan evin camiliğini bozmaz. Müslümanların evlerini, matem merkezine dönüştürmeleri yanlıştır. Babanın eve gelmesiyle başlayan bir askeri disiplinle yanan ev sempatik değildir. Namaz vakti ciddiyetin zirveye çıktığı kadar, bebekle bebekleşilen, çocukla çocuklaşılan ev tabii evdir. Oyunun oynandığı ev evdir. Şakaların yapıldığı ev evdir. Misafirin geldiği ev evdir. Müslümanlar açık hapishane evlerini İslam'a mal etme hakkına sahip değildirler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin evi de insanlığın gördüğü en zahit evlerin başında idi. Takva ise o ev, takvanın zirvesinde idi. Züht ise zühdün zirvesinde idi. Cihat ise cihat merkezi o mübarek evdi. Bütün bunlara rağmen, o evde gülünüyor, şakalar yapılıyor, bir karı kocanın yapabileceği her şey yapılıyordu. Hem de o ev Cebrail'in saat başı denecek bir hızla girip çıktığı ev olduğu hâlde.

Evlerimizin cami gibi kubbeli, tek renk halılı, saf düzenine göre kurulu olması şart değildir.

Şart olan evlerimize haramın girmemesidir.

Eğlenceli evimiz olsun, neşeli olsun evlerimiz.

İsraf olmasın. Kör taklit olmasın. Haramlar olmasın.

EĞLENMEK HELAL OLMASINA HELALDİR!

İslam'ı İslam yapan en önemli değerlerden biri şüphesiz, mescitle evi, ziraatla siyaseti bir arada tutması, hayatı bütünüyle kuşatan bir sistem getirmiş olmasıdır. İslam, mescitlere kilitlenmiş, hayatın tamamını itikâfa daraltmış bir din asla değildir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bu büyük gerçeği Medine'den bütün insanlığa ilan ederek gitmiştir. Bir de mü'minlerin dikkatini çekecek narin bir üslup kullanarak bu ilanı yapmıştır. Ahmed bin Hanbel'in (24855) rivayet ettiği şu hadisi şerif sloganlaştırılacak bir cümle ihtiva etmektedir:

"*Yahudiler bilsin!*

Dinimizde genişlik vardır. Ben, müsamahalı hanif bir dinle gönderildim."

Dinimiz, koyduğu kurallarla kimin ne zaman neyi yapabileceğini belirlemiştir. İbadet veya yaşam ayrımı yapmadan hayatın her alanı için geçerli kurallar koymuştur. Kesinlikle yapılmasını istediği şeylere farz demiş, onların ibadet veya günlük hayatın bir parçası olarak yapılan işlerde uygulanmasını istemiştir. Aynı şekilde, yapılmasın diye istemişse ona da haram adı vermiştir. Haramdan kesin bir çizgi ile uzaklaşılmasını emretmiştir. Yarı serbest, yarı emir denebilecek düzeydeki emirlerine de Sünnet demiş; yarı yasak, yarı serbest gibi olan yasaklarını da mekruh olarak adlandırmıştır.

Bir de dinimizin MÜBAH adını verdiği bir kural vardır. Mübah, insan hayatının bütününü kuşatan geniş bir kuraldır. Allah'ın kullarına emrettiği farzlardan-Sünnetlerden veya yasakladığı haramlardan-mekruhlardan olmayan, kulun serbest bırakıldığı, yapmakla yapmamak arasındaki kararı kendisinin verebileceği ve hiçbir şekilde kararından ötürü vebale girmeyeceği işlerin adı mübahtır. Günlük hayatımızdan farzlar ve haramlar çıktıktan sonra yaptığımız işlerin tamamına yakını mübah kuralı ile önümüzde durur. Yeme- içmemiz, gezmemiz, gülmemiz ve benzeri insan olarak kendimizi yapmaya mecbur hissettiğimiz pek çok iş mübah listesinde yer alır.

Yorulan bedenlerin dinlendirilmesi, neşesi kaybolan beyinlerin neşelendirilmesi, acıkan midelerin doyurulması, daralan dostluk çevrelerinin genişletilmesi, dinimizin mübah dairesinde kalan işlerdendir.

Bu daire genişletildiğinde, ticaret yapmak, evlenmek, çocuk sahibi olmak da onun içinde kalır. Evliliğin ayrıntıları bile bu dairede yer bulabilir.

Çağları Aşan, İslam'ı En Üstün Yapan Bir Örnek:

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Sizden birinin eşi ile birleşmesinde sadaka sevabı vardır."

Dediler ki: "Ya Resûlellah! Nasıl olur, bizden biri şehvetini giderir de ondan sevap kazanır?" Bunun üzerine buyurdu ki:

"Ne dersiniz, o işi bir haramda yapsa idi günaha girmiş olmayacak mı idi?"

" Evet, öyle olacaktı."dediler. Buyurdu ki:

"İşte bunun gibi, helali kullandığında da sevabı olur. " (Müslim, Zekât, 16/2326)

Ümmet'in büyüklerinden Muaz bin Cebel radıyallahu anh diyor ki:

"Ben, gece teheccüdünden sevap umduğum gibi gece uykumdan da sevap umuyorum." (Temhid, 4/24)

Sahabiden olan Muaz bin Cebel, burada bir gerçeği ortaya koymaktadır. O gerçek şudur: İnsan, dünyada olduğu sürece dünya şartlarında yaşamaya mecburdur. Dünyada iken cennetteki gibi yaşanmaz. Gece ibadeti en büyük nafilelerden biridir. Onu yapan büyük bir sevap bekler Allah'tan. Ancak gece uyuyup dinlenmeyen birinin gece ibadeti yapması mümkün değildir. Dolayısıyla gece ibadeti, uyku ile dinlenen bedenin sahibinin yapabileceği bir iştir. Uyku kendi başına değerli değildir ama değerliye zemin oluşturduğunda onun gibi değerli olmaktadır. İnsan bedeni sürekli çalışmaya müsait değildir. İbadet bile olsa yapılan, beden yorulur; zihin dolar. Bunun için de yeri geldiğinde eğlenmek, dinlenmek, neşelenmek, eşler arasında karşılıklı alaka ibadet olur. Bunların ibadet oluşu, ibadet edecek bedene ve beyine destek olmasından kaynaklanır. Yirmi dört saatin ibadetle sürmesi ne makul bir beklentidir ne de Şeriat'ın isteklerindendir.

Karpuz Çekirdeği ile Oynamak

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabıyla şakalaşır, onların latifelerine katılırdı. Bir keresinde ashabı, onun bu şakalaşmalarını neredeyse anlamayacak gibi olup: "Ya Resûlellah, sen bizimle şakalaşıyorsun!" deme ihtiyacı hissetmişlerdi. (Tirmizî, Birr, 57/1990)

Buharî'nin el-Edebü'l-Müfred isimli eserinde rivayet ettiği bir hadiste ashabı kiramın, yedikleri karpuzun çekirdeklerini birbirlerine atarak kendi

aralarında eğlendiklerini ama dinle ilgili bir iş söz konusu olduğunda hemen ayağa dikildiklerini haber vermektedir. (el-Mizah, 266)

Bu karpuz çekirdeği ile oynayan adamlar, Bedir, Uhud, Hendek ve Mekke adamlarıydı. İbadetin zirvesinde, ahlaka öncülük eden, şecaatleri dillere destan olan, mallarını ve canlarını Allah'a infak eden, çoğu Cebrail'i ve büyük mucizeleri görmüş insanlardır. Kendilerinden istenen kulluğu tüm nesiller içinde en iyi anlayan onlardır. Onların pek çok konudaki düşünceleri Kur'an ayetlerine yorum olarak tefsir kitaplarında yer bulmuştur ama onları, karpuz yedikten sonra çekirdeklerini birbirlerine fırlatma oyunu ile oynarken de görüyoruz. Onların bu oyunu, karpuz çekirdeği ile oynamanın sevap olduğu anlamına gelmiyor. Karpuz çekirdeğine bir kutsallık da kazandırmıyor fakat bu örnek, o büyük isimlerin de ara sıra çocuklaşma gibi bir zaman dilimi yaşadıklarını, bunun da kimliklerine zarar vermediğini ispatlıyor. Hiç dinlenmeyen, hiç gülmeyen, hiç yüzmeyen, hiç cima etmeyen mü'min ideal mü'mindir, denemeyeceğini görüyoruz onlarda. Kıyamete kadar onlardan daha iyi bir nesil gelmeyeceğine göre onların örnekliği kalıcıdır.

Elimizde onların yaşam tarzı hakkındaki tek bilgi bu hadis değildir. İbni Ebi Şeybe onlarla ilgili başka bir rivayette şunları naklediyor:

"Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ashabı boynu bükük, çökmüş kimseler değildiler. Bir araya geldiklerinde şiirler okur, cahiliye dönemine ait hatıralarını anlatırlardı. Onlardan birine dini ile alakalı bir iş düştüğünde ise gözleri yerinden oynardı." (Musannaf, 35965)

İnsanken Melekleşmek

Peygamber aleyhisselamın yanında iken iyi bir durumda olduğunu, evine gidip çocuklarının arasına karışınca o durumu koruyamadığını gören ve kendisini münafıklaşmış zanneden Hanzale isimli sahabiye nasihatte bulunan efendimizin kullandığı ifade tarzı, bütün mü'minler için hayatın nasıl anlaşılması gerektiğine dair önemli bir ipucu durumundadır. Hanzale'nin sıkıntısı sürekli Mescid-i Nebi'deki atmosfer ve feyiz içinde kalamamanın nifak nedeni olduğunu zannetmesidir. Ona verilen reçete ise şudur:

"Beni yaratana yeminim olsun, siz benim yanımdaki heyecanınızla ve zikrinizle sürekli yaşayacak olsanız melekler yataklarınızda ve yollarda sizinle tokalaşırlardı. Fakat Hanzale, biraz öyle biraz böyle... Biraz öyle biraz böyle... Biraz öyle biraz böyle..." (Müslim, Tevbe, 3/6966)

Efendimizi, aynı ikazı ve eğitimi sabahlara kadar namaz kılma ve gündüzü oruçlu geçirme iddiasıyla yol almak isteyen Ebu'd-Derda radıyallahu anha yaparken de görüyoruz:

"Rabb'inin sende hakkı var, bedeninin sende hakkı var, ailenin sende hakkı var; her hak sahibine hakkını ver." (Buharî, Savm, 51/1968)

Bir başka sahabi Abdullah bin Amr da bu nasihatten payını almıştı. Ona da gerçek bir mü'min kimliğinin hayattan kopmuşluğu gerektirmediğini vurgulayarak şöyle buyurmuştu:

"Bedeninin sende hakkı var. Gözünün hakkı var. Hanımının hakkı var. Misafirinin hakkı var." (Buharî, Savm, 55/1975)

Konunun iyi anlaşılmasına yardım etmesi bakımından bu nebevi ikazın, gündüzü oruçlu, geceyi seccadeli geçirmeyi isteyen Abdullah bin Amr'a yapıldığını bilmemiz gerekiyor. Bir sahabi, en nazik ibadetlerden olan orucu süreklileştirmek istiyor. Sabahlara kadar seccade başında kalmak istiyor. Bu sahabi bunları yaparken de cihattan geri kalmıyor. Sabah namazını kaçırmıyor. Peygamber aleyhisselam ise onu ikaz ederken sürekli oruç tutması ve sürekli namaz kılması sonucunda uykusuzluktan ötürü karşılaşacağı sıkıntıları sıralarken şunlara dikkat çekiyor:

- Bedenin,
- Gözün,
- Hanımın,
- Misafirin hakkı.

Bu dört hakkın, insan ve çevresini oluşturan atmosfere dağıtılması durumunda dikkat edilip incitilmemesi gereken alanların şunlardan oluştuğu anlaşılmaktadır:

- Bedenin muhafazası; kaliteli bir hayat için gerekli en büyük nimet olan insanın muhafazasına,
- Gözün korunması; uykusuz kalmış bir insanın görüntüsü bitkinliği yansıttığından psikolojik çökmüşlüğün giderilmesine,
- Hanımın hakkının korunması ise huzurlu bir aile ortamı olmadan iyi bir insan, iyi bir mü'min olmanın zorlaşacağından ailenin muhafazasına,
- Misafirin hukukunun korunması da mü'minin sosyal kimliğini muhafazaya vesile olacaktır.

Topluca baktığımızda mü'minin bedeni, psikolojisi, ailesi ve sosyalliğinin zarar görmesi tehlikesine karşı tavsiye edilenden fazla namaz ve orucun yasaklandığını görüyoruz. İşte İslam budur; ahireti talep ederken dünyadaki nasibi unutmamak! Dengeli bir hayat için ibadet titizliği, ibadetin yerine

oturması için hayatın kahredilmemesi gerekmektedir. Bizzat Peygamber aleyhisselamın ashabına verdiği eğitim bu idi. Yeni bir din ihdas edecek değiliz. Dinimiz kâmil bir dindir. Hiçbir ilaveye ihtiyacı yoktur. Fazla görülebilecek tarafı da yoktur. Yeter ki her iş yerli yerinde ve denge ile yapılsın. Namaza bile böyle bir sınır getiren dinimizin, eğlenmeyi putlaştıran bir anlayışa ne diyeceğini tahmin etmekte zorlanmıyor olmalıyız.

Eğlenmek, Dinlenmek Mübahtır

Helal ve haramı sadece Allah Teâlâ belirler. İnsanlar haram veya helal ilave edemezler. Allah'ın helal ettiği helal, haram ettiği de haramdır.

İnsanın dinlenmesi, eğlenmesi de bu çizgi içindedir. Eğlenmenin genel hükmü mübahlıktır.

Eğlenmek, Dinlenmek Gaye Değil Vesiledir

Eğlenmek için yaratıldığımıza iman edemeyeceğimiz gibi, eğlenmek için yaratılmış gibi davranmayı da kabul edemeyiz. Çocuğumuzdan büyüğümüze kadar hepimiz eğlenebiliriz. Eğlenme zamanımız olabilir ancak bu eğlenmemiz bir gaye, yaşamın kendisi hâline geldiği zaman mübahlık sınırları aşılmış olur. İbadette bile aşırılığı meneden bir dine iman etmişken, eğlenceyi hedef hâline getirmek için ruhsat bulamayız. Cihat esnasındaki mola vakitlerinde eğlenmeye bir yer bulunabilir, o makul görülebilir. Her akşam eğlence için TV başına geçmeye ise ruhsat bulunamaz. Eğlenme bir tür mola gibi olmalıdır. Yolun bütününü eğlenmeye tahsis etmek yoktur. Yol Allah'a giden istikamettedir, eğlenme ise mola yerlerindeki vakit limiti kadardır.

Şeriat'a Muhalif Eğlenme-Dinlenme Olamaz

Müslüman'ın hayatında hiçbir şey, bilerek Şeriat'a muhalif yapılamaz zaten. Namazı kılarken, orucu tutarken, nikâh yaparken, talakı kullanırken Şeriat'ı dikkate alarak yaşadığımız gibi eğlenirken, bedenlerimizi dinlendirirken de Şeriat eksenli olmaya mecburuz. Bu mecburiyet bizi, eğlenirken sevap kazanmaya götüreceği gibi, eğlenme bahanesiyle Allah'a isyan eder duruma düşmekten de koruyacaktır. Böylece hayatı dengeli yaşama ilkesini gerçekleştirmiş olacağız. Sıfır eğlenme, hiç dinlenmeme, sürekli ibadet anlayışını bizzat Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem

efendimizin reddettiğini görmüştük. Sıfır saygı, sürekli laubalilik de esasen reddedilmiştir. Namazdaki mü'min kimliğimizi, tatilde ve neşelenme vakitlerimizde de sergileyebildiğimiz zaman sahabi kıvamını yakalamış oluruz zira sahabi; cihat meydanlarında bile mola anlarında şakalaşan, birbirlerine karpuz çekirdeği atarak eğlenebilen kimselerdi. Eğlenmek, Şeriat titizliği korunarak yapıldığı için onları ne günaha düşürdü ne de küçülttü. Mescitte ve meydanlarda büyük adamdılar. Evlerinde hanımları ile baş başa kaldıklarında, çocukları ile evlerinin bahçesinde koşuştururken, arkadaşları ile şakalaşırken de büyük kaldılar. Şakayı, eğlenmeyi, gülüp teselli bulmayı her şey hâline getirmedikleri için şaka onları eritmedi.

Ramazan gibi muhteşem bir zaman ve fırsat deryasının suyunu "eğlence" ile kirletmediler. Eğlendiler ama "Ramazan eğlencesi" yapmadılar. O kadar yapmadılar ki onların zamanında Müslümanların seçtiği bir belediye başkanı, bir caminin bahçesinde şarkıcı-türkücü kızlara eğlence yaptırmak şöyle dursun, "Ramazan" ve "eğlence" kelimelerini bir arada kullanmış olsaydı dahi, her hâlde Ebu Cehil'le savaşır gibi onunla savaşıp onu öldürmeden iftar bile etmezlerdi. Onlar da eğlendiler ama Ramazanla değil. Camilerin bahçelerinde "kültürel etkinlikler" yapmadılar. Kadınlarla erkeklerin ortaklaşa şarkı dinlemesini onlar eğlence olarak değil fasıklık olarak gördüler. Birden çok hanımları oldu, kadınlarla onlar daha çok iç içe oldular ama nikâh çatısı altında. Otel salonlarında arkadaşlarının hanımları ile beraber yemek yemek onların işi değildi. Onlar da yediler içtiler ama açık büfede nefislerini kudurtmadılar.

Eğlence Çizgileri

Başkaları ile eğlenerek eğlenemeyiz. İnsanı eğlence konusu yapan anlayış batılın işidir. Tiyatro veya espri amaçlı da olsa bu böyledir. İnsan onurunu, çocuk olsun büyük olsun zedelemek yoktur.

Yalanın karıştığı bir eğlence de olamaz.

İsraf ve savurganlık temelden haramdır. Eğlenirken de haramdır. Kör bir taklit uğruna, herkes yaptığı için yapılan ve bedene, beyne yararı olmayan geziler, toplantılar, eğlenceler yoktur İslam'da.

Erkek-kadın mahremiyetine dikkat edilmeyen gezi, eğlence, dinlenme olamaz. Evlerinde otururken birbirlerine hanımlarını göstermeyenlerin, bir geziye, tatile beraber çıktıklarında bu mahremiyet titizliğini neden uygulamadıklarını izah edebilir miyiz? Şeytanın tuzağına düşmek ve mübah

bir işi harama yaklaştırmak dışında hangi yorum yapılabilir? Bilhassa gençlerin bu tatil sebebiyle düştükleri bataklığın hesabı nasıl verilir?

Tatil, eğlence, dinlenme adı ne olursa olsun, yaptığımız iş, bizi dinî veya insani bir görevden engellememelidir. Anne-baba hastanede beklerken tatile gidilemez. Rezervasyon yaptırmış olmak, bilet almış olmak, en büyük insani görev olan, Allah'ın en mühim emirlerinden olan ebeveyn hizmetini, onlara ihsanı engelleyemez. İmanımız bunu emretmektedir. Namazı geciktiren bir eğlence olamaz. Kur'an'dan soğutan bir dinlenme olamaz.

Ahlak eriten, ahlaksızlığa çanak tutan tatil, eğlence, dinlenme, teselli bize ait değildir.

İnsanın sıhhatine zarar veren bir eğlence de kabul edilemez. Tıbben zararlı, aklen uygun olmayan ne varsa onu tabii yasaklar arasında görmeliyiz.

Vakit israfına neden olan eğlence de yasaktır. Vakit israfını ise biz takdir edeceğiz. Eğlenmeye ayrılacak vakit, on yaşından küçük çocuk için günde beş saat olabilir. On beş yaşından küçük için dört saat, yirmi yaşından küçük için üç saat olabilir. Bunlar olabilirlerdir sadece. Bünyeye ve şartlara göre bunu artırmak veya kısmak da mümkündür. Aile sahibi birisi ise eğlenmek, arkadaşlarla vakit geçirmek için kahvede, lokalde saatler harcayamaz. Onun dinlenmesi bir çay içimlik zamanla sınırlı olmalıdır. Vakit öldüren, kendini öldüreceği için eğlenirken de saatimizi kullanmaya mecbur olduğumuzu bilmeliyiz.

Gündüz At Sırtında, Gece Seccade Başında Olduktan Sonra…

Allah'ın hakkını koruyan, bedenin hakkını koruyan, ailenin hakkını koruyan, vakit israf etmeyen, hedef şaşırtmayan, avcılık gibi başka canlara zarar vererek yapılmayan, küfür ehlini taklit olmayan, geceleri gündüz gibi kullandırmayan, sıhhat ve vakit nimetlerinde gafil avlanma sonucunu getirmeyen eğlence, tatil, gezi, piknik, muhabbet, çay ortamı, sahil gezintisi, arkadaş toplantısı bize aittir hatta sevap kaynağıdır.

ALTINCI TEKLİF:
GEVEZELİK EVİMİZDE OLMASIN

İzlenen filmlerdeki edebiyatı kullanan aile bireyleri, kendi dillerini bile oluşturamamış ve bu nedenle doğallıklarını kaybetmiş durumdadır. Neyi ne zaman konuşacağını bilmeyen bir nesil sıkıntılıdır. Yapmacık ifadeler bizim ifadelerimiz olamaz. Anlamını bilmediği kelimeleri kullanan insanlar gülünecek durumdadırlar. Tevazusu sahte, ikramı hormonlu, gülücüğü sırıtık tavırlar mü'mince tavırlar değildir.

Evlerimizde sade bir dil kullanılmalıdır. Kullandığımız dil, başımızı belaya sokmamalıdır.

Doğru konuşmalı, hakkı konuşmalıyız. Çocuklarımız alfabeyi çözerken helali haramı da çözmelidirler. Sade ve doğru konuşmak şarttır.

Dilimizin kullandığı kelimelerin, bizi yakacak ateşi tutuşturan kor parçaları olmasını nasıl kabullenebiliriz? Seçtiğimiz sözcükler hesaplı olmalıdır. Bizim imanımız, yanı başımızda bekleyen meleklerin kullandığımız kelimeleri, henüz bizim ağzımızdan çıkmadan kaydettikleri şeklindedir, böyle inanıyoruz. Bu inancımız da doğrudur.

Akidemize ters cümleler kuramayız.

Yanlışın şakasını da yapamayız.

Çocuklarımızı eğitirken, dil eğitimini bu açıdan da ele almamız gerekmez mi?

Anne ile anne gibi, baba ile baba gibi konuşabilen bir çocuk yetiştirecek eğitim verilmelidir.

Batıl sözlere karşı hakkın hüküm sürdüğü evleri dezenfekte etmek aileden sorumlu olanların görevidir.

Allah'tan korkulan bir evde, Allah'ın gazabını çekecek bir cümle konuşulmasın.

Kul hakkının sadece para çalmak olmadığını, bir çift sözün bile ağır kul hakları oluşturabileceğini bilmek ilimdir.

ATEŞE SÜRÜKLEYEN DİLLER

İslam'a nispet edilişimizin yani bizim Müslüman olarak anılmamızın mücerret bir isimlendirme olmadığı, tartışılmayacak kadar açık bir durumdur. Mevcut muharref din mensuplarının dinlerine nispet edilişleri ile bizim İslam'a nispet edilişimiz arasında muhteşem farklar vardır. Onların Yahudi veya Hristiyan olarak anılmaları, içini dolduramayacakları bir dosyanın üzerinde adlarının bulunmasıdır. Bizim Müslüman olmamız ise hayatın her alanında "Müslümanca, İslam'a göre" ayarlanmış kurallarla düzenlenmiş bir yaşam tarzını yansıtmamızı gerektirmektedir. Hristiyan veya Yahudi, haftanın belli günlerinde ibadethanesine gidebilir ve bu onun dindarlığı için yeter. Müslüman ise her gün, her an ibadet ortamında olmadıkça Müslüman olmanın içini dolduramaz. Onların dini bir kenarda, ticaretleri öbür kenarda durabilir. Müslüman ise ticaretinden yatak odasına, siyasetinden sosyal beraberliklerine kadar her alanda İslam'ın kendisine çizdiği çizgilere göre yürümek, düşünmek ve onu uygulamak zorundadır.

***

Dil Sürçmesinden Önce İkaz

İslam'ın siyaseti olmadan "İslam" olmayacağını, ekonomiyi İslam'ın emrine sokmadan Müslümanca yaşanmayacağını bilip dillendirirken ahlaksız bir yaşantının da İslam olmayacağını unutabilir miyiz? Ahlak için en yakın izleme ölçeğinin de dilimizi nasıl kullanmamız olduğunu gizleyebilir miyiz?

Siyasetsiz Müslüman onurlu olmuyor da ahlaksız Müslüman nasıl onurlu oluyor? Ahlak, kullandığımız dilden başka en yakın ne ile tahlil edilebilir?

***

İslam, ibadethane dini değildir. Hayatın dinidir. İslam'ın olduğu her yerde hayata hâkimiyet vardır. Çarşılar onundur, sokakta onunla yürünür. Ekonominin hesaplarını o yapar. Evler onunla mamurdur. Camiler ise enerji depolama yerleridir. Camide başka evde başka bir Müslüman tasavvur edilemez.

Müslüman, giyiminden bellidir. Yürüyüşünden bellidir, namaza bile yürüse vakarlı yürür. Heybetlidir, zelil olmaz. Zengin olsa şımarmaz, fakir olsa sefilleşmez.

Müslüman'ın ayakları ölçülü ve yöneltilmiştir; o, batıla doğru yürümez, yürüse kalbi onu geri çeker. Eli hakkı tutar, haramı tutmaz, zulme yardım etmez.

İslam, insanları dine davet ederken onlara beyinlerini boşaltıp Allah'a gelmelerini emretti. Eski birikimi ile gelenin bekleyebileceği bir salon yoktur. Diline hâkim olan Müslüman ideal Müslüman'dır, tıpkı namaz kılan Müslüman'ın ideal Müslüman olduğu gibi… Müslüman dili ile Müslüman'dır. Dilinden ve elinden insanların güven duymadığı bir Müslüman kendine istediği payeyi biçebilir. Ayet ve hadislerde ise dilini koruyamayanların akıbeti bellidir.

Dil Değil de Ne?

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sahabiden Muaz bin Cebel'le yaptığı uzun konuşmasının ardından ona dilini göstererek: "Buna dikkat et!" demesi üzerine onun da: "Ya Resûlellah biz konuştuklarımızdan da hesaba çekilecek miyiz?" şeklinde sorması karşısında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem meşhur uyarısında bulunmuş ve şöyle demiştir:

"İnsanları yüzleri üstünde ateşe sürükleyen, dilleri ile söyledikleri değil de nedir?" (Tirmizî, İman, 8/2616; İbni Mâce, 3973)

Bir başka hadiste dilin hayra ve şerre açık olan kabiliyet alanı çok daha uç noktalara taşınmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden ya hayır konuşsun ya da sussun." (Buharî, Edep, 85/6135; Müslim, Lukata, 3/4513)

Bu hadis, dili bir konuşma aracı düzeyinden alıp cennete veya cehenneme sevk eden bir araç durumuna getirmektedir. Bu da Müslüman'ın konuşurken, konuştuğu ile cennete veya cehenneme yatırım yapmakta olduğunu bilerek konuşmasını gerektirmektedir.

Şu hadis ise çizgiyi biraz daha netleştiriyor:

"Allah; Ümmet'imin içinden geçirdiklerini, onları yapmadıkça ve konuşmadıkça bağışlamıştır." (Buharî, Eymân, 15/6664; Müslim, İman, 58/332)

Burada iki nokta dikkatten kaçmamalıdır: Birincisi, bir işi yapmakla konuşmak aynı oranda suç nedeni görülmektedir. İkincisi de konuşmak af kapsamı dışında tutulmuştur.

Bu ince ayarı başka bir hadiste çok daha geniş bir kavram üzerinden izleyebiliriz. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin "en iyi Müslüman"ın kim olduğu sorusuna verdiği cevap şöyledir:

"Müslümanların dilinden ve elinden güvende olduğu kimsedir." (Buharî, İman, 5/11; Müslim, İman, 14/163)

Buharî ve Müslim'in imanla ilgili bölümde ele aldığı bu hadis açık bir şeklide, dilin insanlara güven vermesini birinci dereceden imanla alakalı bir konu olarak ortaya çıkarmaktadır. Kul, basit gördüğü bir kelime ile en vahim akıbete kayabilir. (Buharî, Rekaik, 23/6477; Zühd, 6)

Ölçü

Dinimizin laiklik şartlarında yaşanmasını benimsemediğimiz ve bunu dinimize düşmanlık olarak gördüğümüz gibi siyasetsiz, ekonomisiz ve ahlaksız bir din de istemeyiz. Böyle bir din peşinde olamayız. Dinimiz bir bütündür. İçinde ahlak da vardır. Ahlakın da ilk maddelerinden biri dildir. Dilimizden imanımız, mü'min şahsiyetimiz ölçülebilir, ölçülmelidir de.

***

Not

Zannediyor olmak, ulu orta konuşma hakkı doğurmaz. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "zannetme"yi en ağır yalanlardan biri olarak bize göstermiştir.
(Buharî, Nikâh, 45/5143; Müslim, 6536)

***

Dil Sürçmeleri

1- Allah'a karşı uzamış dil en büyük sürçmeyi yapmış ve sahibini ateşe sürüklemiştir. Şirk olan bir sözün telaffuz edilmesi, Allah'a ve Peygamber aleyhisselama yalan söz isnat edilmesi böyle hatalardandır. Şirk olan bir söz ne söylenebilir ne de söylenmesine müsamaha edilebilir. Böyle bir hata, sahibini zalim durumuna düşürür.

Bilmeden, zanla veya nefsi tatmin için fetva vermek de böyledir. Çünkü fetva, Allah adına imza atmaktır; "Allah böyle emrediyor, bunu yasaklıyor. "anlamına gelen fetvanın bilmeden, nefsin arzularına göre kullanılması ağır

bir dil hatasıdır. Allah'ın hükümlerini terk edip beşerin sözlerini nakletmek, onlarla hükmetmek de hatadır. Allah'tan başkasının gaybı bilmesi olarak yorumlanabilecek tutumlar ve sözler de ağır hatadır. Allah'tan başkasının adına yemin etmek böyledir. Yemini yalan olarak yapmak ağır suçtur. Kadere itiraz olan sözler çirkin dil sürçmelerindendir. Ticarete yemin sokmak hatadır.

2- Yalan bütün çeşitleri ve renkleriyle dilin işleyeceği ağır suçlardandır.

3- Nemime (koğuculuk), yalan gibi bir hatadır. Gıybet nemime gibidir.

4- Yalancı şahitlik, mü'min kimliğimizi ezen hatalı sözler olarak sicilimize yazılmaktadır.

5- İftira, sözlerin en çirkinlerindendir.

6- Alay ve hor görme türünden sözler ağır hatalardandır.

7- Sözleri ve aletleri haram olan müziğin icra edilmesi, dinlenmesi, teşvik edilmesi, öğrenilmesi, öğretilmesi dilin düşeceği afetlerdendir. Şiir için de aynı hükümler geçerlidir. Şiir de helal ve uygun olmadıkça dile alınamaz.

8- Gereksiz ve kırıcı tartışma sözlerini sarf etmek hatadır.

9- Nikâh ve talakla espri yapmak dil için çirkin hatalardandır.

10- Gereksiz soru ve tartışmalar hatadır. Rüya uydurmak çirkindir, günahtır.

11- Müslüman'ın kendisine veya başkasına ait bir sırrı yayması da sözlerin kabul edilmez olanlarındandır. Bilhassa yatak odasına ait sırların yayılması pek çirkindir, sicil bozucudur.

Dili Düzeltme Yolu

İnsan olmamız hatalı olmamız için uygun bir zemindir. Organlarımızdan birinin hata etmesi normaldir. Normal olmayan, hataların benimsenmesi, tevbe etmeden sürdürülmesi ya da bir kenarda bekletilmesidir. Tekrar dönmemek üzere terk edilen ve nedamet duyulan bütün günahların bağışlanacağı gibi, dil ile işlenen günahlar da tevbe ile temizlenebilir. Dile günah işletmemek esas alınmalıdır ama yine de dil bir hata ederse hemen tevbe ile temizleme yoluna gidilmelidir.

Tevbe edilecek olan, dille işlenmiş bir günahın ardından bir kul bağlantısı da bulunuyorsa hak sahibi ile helalleşilmesi şarttır. Hiçbir yolla helallik talebi mümkün olmuyorsa onun adına dualar ederek de olsa işi kolaylaştırmak gerekir ki ahirete bir yük taşınmasın.

***

Not

Tevbeden söz ederken ya da tevbe fırsatlarını değerlendirmeyi araştırırken dilin girdiği günahları da unutmamalıyız. Dil de el gibi, göz gibi günah ortamı oluşturabilmektedir. Bir alkol müptelâsı kadar dilinden çeken bir kişi de tevbe kapısı aramalıdır.

***

Dil, konuşması gerektiğinde konuşmayınca da sakıncalı organ niteliğindedir. Dil, kurala uymadıkça sahibinin sıkıntısını sonlandırmaz. Konuştuğu kurallı olduğu sürece dil yararlıdır. Kuralı bozdukça da sahibinin sıkıntısıdır. Müslüman insanın zina, alkol gibi suçlara karşı dikkatli olmayı kendisine vazife bilirken, bir cümle ile kendisini cehenneme sevk edecek diline karşı lakayıt olması bile dilin ne denli büyük bir risk taşıdığını göstermeye yeterlidir. Asıl dert, akıbet derdi olduğuna göre alkol ya da iki cümle... Hangisi daha hafif görülebilir?

Şu hadisi Müslüman kendisine ilke edinmelidir:

"Kendisi ile alakalı olmayan şeyi terk etmesi kişinin Müslümanlığının iyiliğindendir." (Tirmizî, Zühd, 11/2317; İbni Mâce, 3979)

Her alanda uzman, her sorulana cevap verebilir biri olmaktansa, ancak bildiğini konuşan, kendisiyle bağı olan bir şeye müdahale eden bir Müslüman olmak tavsiye edilendir. Çok konuşmak veya çok dinlemek bir yetenek değildir. Dünyada da ahirette de takdir toplayacak bir iş olarak çok konuşmayı veya çok dinlemeyi saymamız mümkün değildir. Anne-babaların, çocuklarına konuşacakları dili ya da din dilidir diye Arapçayı öğrettikleri kadar, yerinde konuşmayı ve susmayı da öğretmelidirler. Bunu biz, " büyüklerin yanında konuşmama" düzeyinin de üstünde ele almalıyız. Emsallerinin yanında da konuşmama, gerekmedikçe konuşmama kültürüdür bu. Sağında ve solunda iki meleğin her konuştuğunu yazdığına inanan insan tavrıdır bu. Bu tavrın dışındaki tavırlar ise başıboşluğu temsil eder.

Müslüman Farkı

Başkasının hakkında konuşmamak, kimseye zarar vermemek bir dereceye kadar iyilik göstergesi olabilir. Müslüman için iyilik göstergesini Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başka türlü açıklıyor:

"Bir mü'minin onurunun zedelendiği, şerefinin düşürüldüğü bir yerde onu yardımsız bırakanı Allah da onun yardıma muhtaç olduğu bir yerde

yardımsız bırakır. Kim de bir mü'mine onurunun zedelendiği, şerefinin düşürüldüğü bir yerde yardım ederse Allah da ona yardıma muhtaç olduğu bir yerde yardım eder." (Ebu Davud, Edep, 41/4884)

Toplu Koruma

Dil hatalarının en aza indirilebilmesinin ana şartlarından biri, dili koruma yönünde el birliği etmek şartıdır. Bütün Müslümanlar, dilin suç aleti olarak kullanılmasına tepkili olmalıdırlar. Mesela gıybet veya iftira eden birinin yüzüne gülmeyip bu yanlışa tepki göstermek, onu tevbeye davet etmek, tevbe etmemesi durumunda ona, uygun olan bir karşı tepki ile muamele etmek gerekmektedir.

Aile içinde ve eğitim verilen merkezlerde dil ile alakalı ayet ve hadislerin tefekkür edilebileceği ortamı oluşturmak, bilhassa çocukların bu hadisleri bilmelerini sağlamak önemli bir yatırımdır. Kul hakkı mefhumunun iyi bilinmesi gerektiği gibi, kul hakkının çalmakla sınırlı olmadığını, insanların onurlarının da bir hak olduğunu bilmek/bildirmek şarttır. Boş vakit bulup o vakti eğlenmek için harcayanlar en önemli dil suçlarını işlemektedirler. Plansız, doldurulmamış toplantılar da dil suçları kongresine dönüşebilir.

Dili kötü sözlerden korumanın belki de birinci çaresi onu, iyi olanla meşgul etmektir.

Dinimizi yaşamak istiyorsak onu bütünüyle yaşayacağız, bizden istenen budur. Elimizle yaptıklarımızla cenneti kazanırken dilimiz bizi cehenneme sürüklemesin.

YEDİNCİ TEKLİF:
GÖZÜ GÖREN GÖZ VAR

Gözünden vurulan yıkılıyor. Aile büyükleri de çocuklar da göze hitap eden bir uygarlığın savaş tehdidi altındadır. Kur'an sayfalarına bile bakarken gözü haramdan korumanın zorlaştığı bir zamandayız. Evlerimizin mü'minleştirilmesinde ilk basamaklardan biri, neyin nasıl görüldüğünün kontrol altında olması şeklinde gerçekleşmelidir. Gözlerimizi izleyen gözü fark edememek bizi helake doğru sürüklemektedir. Her şeye sabredebiliriz ama körleşmeye ya da sınırsız görmeye sabredemeyiz. Gözü sadece görme ile de sınırlı bir organ kabul etmemiz doğru değildir. Göz görüyor, beyni hareketlendirip bütün vücudu gördüğüne doğru cezbediyor. Bu bir hakikattir.

Evlerimizde göz filtrelerinin bulunması, mutfakta yiyecek bulunmasından aşağı kalır bir ihtiyaç olamaz. Çocuk yetiştirmek de buna bağlıdır eşlerin birbirlerine karşı ilgilerinin samimiliği de buna bağlıdır.

Evlerimizdeki iletişim ve medya araçlarının bu açıdan yeniden ele alınmasında yarar vardır. Neyi görüyoruz, nasıl ve kime göre görüyoruz?

Evlerimizin görüntüsü de başka bir sorundur. İman iddialı bir evde imana dair görüntünün niteliği tartışma götürmemelidir.

Evlerimizi mahrem tuttuğumuz gibi ev içinde de mahremiyet kurallarını korumalıyız. Yatak odaları mahrem bir alandır. Kişilerin birbirlerine karşı mahremi olmalıdır.

Gözümüzü koruyamadığımız bir ev, bizim korunduğumuz mübarek bir meydan olabilir mi?

GÖZÜMÜZDEN VURULMAK

Yaşadığımız çağa, bu çağın standartları üzerinde etkisi bulunanların ne dediğine önem vermeyen bir idrakle "Bu çağ göz medeniyeti çağıdır." demenin hiçbir sakıncası olmayacağını iddia edebiliriz. Tam anlamıyla bir göze hitap medeniyeti yaşamaktayız. Artısı ile eksisi ile durum budur. En bariz örneklerden biri olarak bir kışlık kıyafeti ele almamız mümkündür. Bir mağazadan kış aylarında giyilmek üzere mesela bir bot/ayakkabı satın alan bir insanın elindeki ayakkabı/botun maliyeti hesaplandığında, ne kadarı sahibinin ayağının üşümesini engellemeye, ne kadarı da ayakta güzel görünmesine yönelik düşünülmüştür? Bu örneği ayakkabıdan alıp herhangi bir tüketim malzemesi üzerinde uygulayabilir ve aynı soruyu sorabiliriz: Hayatımızın ne kadarında temel ihtiyaç için kadarında da görüntü için harcama yapıyoruz? Evlerimizdeki mobilyaları bu bakışla incelediğimizde görülecektir ki bütün bedenimize harcadığımız para, gözümüzün ve bize bakan gözlerin gördüklerinin tatmini için harcanan kadar değildir. Bir evin ev olarak kullanılabilmesi için gerekli ve zaruri yatırımla evin güzel görünmesi için harcanan arasındaki oran da böyle bir orandır.

Konuyu biraz daha abartarak "göze hitap" sıhhatimiz pahasına bile olsa sonuç aynıdır diyebiliriz. Gençlerin saçları güzel görünsün diye kullandıkları tutkal türü malzemeleri, neticede saçların dökülmesi ve belki de kanser riski taşımasına rağmen güzel görünmeye feda edilmiş bir örnek olarak ele alabiliriz.

Güzel görünmenin ya da gözden vuran medeniyetin etki altına aldığı alanlardan biri olarak ibadetlerimizi de zikredebiliriz. Debdebeli camiler, müze gibi mihraplar, halıdan değerli halılar, ibadetin ciddiyetini zedeleyen ama görüntüyü güzelleştiren motifler, saatler, hepsi camilerdeki göz medeniyetinin gözümüze çarpanlarıdır. Camilerde durum böyle iken ibadetlerin muhtevası da bundan kurtulabilmiş değildir. Camide namaz kıldıran imamın daha güzel görünmesi için kullandığı sarığından, melekleri ikna etmek için çıldırırcasına bağıran müezzine kadar herkes bir göze görünmeye çalışmaktadır. İbadette, kabul olunma heyecanı olması gerekirken ya da ibadet, Allah kabul etsin diye yapılacakken insanların beğenisini aramanın adı riya olsun veya başka bir şey olsun netice şudur: İbadetler bile bu göz doldurma medeniyetinin esiri durumuna getirilmiştir.

Bu gerçeği bir Ramazan günü iftar sofrasında da teravih namazında da izleyebiliriz.

Çok daha ibret verici bir örnek olarak duayı ele alabiliriz. Dua, muhtacın muhtaç olmayana el açmasıdır. Kur'an hatmi ya da benzer bir gerekçe ile mikrofonun karşısında ve kameraların bulunduğu bir ortamda dua eden birinin manzarası ne kadar "muhtaç birinin muhtaç olmayana yalvarması" ne kadar da bir edebiyat dersinde öğretmeninin önünde edebiyat parçalayan bir öğrenci görüntüsüdür, izleyebilir; ibret alabiliriz.

Bunun tek ifadesi, riyanın bile içinde gizlenebileceği bir göz doldurma medeniyetinin içinde yoğrulup gittiğimizdir. Artık riyanın dahi makul olanı, gerekli olanı, zorunlu olanı bulunabilmektedir.

Yemek mi Görüntüsü mü?

Bir bisküvi paketindeki bisküviye harcanan para kesinlikle bisküvinin ambalajı kadar değildir. Ambalaj maliyetinin muhteva maliyetinden yüksek olması, bir oranda muhtevanın muhafazası, nakli gibi gerekçelere dayandırılabilse de asıl gerçek göz boyamadır. Bir muhallebicinin camını süsleyen muhallebi kâseleri, muhallebiden daha albenilidir. Bir marketteki kasap reyonunu süsleyen resimlerdeki kuşbaşı et, hiçbir kuzuda yoktur aslında. Bu bir tuzaktır. Bu tuzak da göz medeniyetinin tuzağıdır.

Bizi tüketmek zorunda bırakıp tüketen anlayıştır bu.

Etin reklamında böyle bir tatbikat var da insanın reklamında yok mudur?

Siyasetçilerin kendilerini tanıtırken, aldıkları bilimsel başarıları, ödülleri, işlettiği kurumları malzeme olarak kullandıkları dünyanın neresinde görülmüştür? Kullanılanlar, siyasetçinin ailesine ait resimler, siyasetçinin mankenleştirilmiş fotoğrafları ve benzeri dokümanlardır. Bunun adı, iyi bir fotoğraf çalışması yapanın, başka bilimsel bir çalışma yapmasına gerek olmayışıdır. Güzel görünebilen, iyi aldatabilen, çirkini güzelleştirebilen kazanmaktadır. İnsanların oylarını da paralarını da bu şekilde almaktadırlar.

Tam bir doldurma ve boyama çağındayız. Masanın üstündeki bir bilgisayarla en çirkin nesneye bile şirinlik giydirilebilmektedir. Güzelliği Züleyha düzeyinde olan da yüzüne bakılmaz duruma getirilebilmektedir. Bunun daha da ilerisi, bu durumun bilinmesine rağmen kabul görmesidir. İnsanlar, önlerindekinin yapmacık olduğunu bildikleri hâlde onu kabullenebilmektedirler.

Tatlı Domuzcuklar, Şeker Fareler

Önce çocuklara sonra da büyüklere kabul ettirilmiş en güldürücü gerçeklerden biri, köylülerin adından bile nefret ettiği domuzların, ayıların, kadınların evde görmesi hâlinde çığlık atacakları farelerin, ressamların eliyle o kötü görüntüden kurtulmuş olmaları sonucudur. Çizgi filmlerde, reklamlarda kullanılan domuz, ayı, fare resimleri sayesinde insanların binlerce yıllık düşmanları ile barış sağlanmış; fareler evlerimizin tatlı misafirleri, domuzlar ve ayılar da tarlalarımızın ortakları olmuştur. Bir de kanunla koruma altına alındıktan sonra gün, ayıların günüdür artık.

Meseleye ayıların sempatikleştirilmesi meselesi olarak bakmıyoruz. O ayrı bir bölüm olarak kalabilir. Asıl sorun koca ayının, çirkin farenin, tarla düşmanı domuzun bu gözleri boyama medeniyetinde nasıl şirinleştirildiğini anlama veya anlayamama sorunudur. Zira bunu anlayamamanın bedeli, şurada veya burada insan katleden katillerin şu hürriyet adına, bu demokrasi adına cinayet işlerken yaptıklarını güzel ve gerekli göstermeye muvaffak olmalarını da anlayamamak olacaktır. Olmuştur da. İşgalci ve zalim İsrail'in katlettiği binlerce insanın acısı doğal bir süreçte unutturulurken, bir çocuğun elindeki üç beş çakıl taşı, Yahudilerin üzerine kaldırılan Tûr Dağı olarak lanse edilebilmiştir. İşte şirin fareler, tatlı domuzcuklar ve masum ayılar bu zeminde üretilmektedir.

Bunun adının medeniyet olması, çağın şu çağ-bu asır olarak anılması ne değiştirecek? Kimsenin söyleyebileceği bir sözü yoktur, bu çağ boya çağıdır. Evler, iş yerleri, sokaklar, bürolar, her yer boyası kadardır. En güçlü silah boya silahıdır. İnsanı ve insanın görebildiği her şeyi boyayanlar kazanmaktadırlar. Parayı da insanı da kazanan onlar olmaktadır.

Eğer din kaynaklı bir kavramla bu "boya çağı" isimlendirilecekse o kavram asla "münafıklık" dışında bir kavram olamaz. O bizden değildir, biz de ondan değiliz biiznillah.

Boya çağının, gösteriş zamanının en çarpıcı örnekleri arasında ailelerimiz de vardır. Muhteşem salonlarda, iri iri laflarla yapılmış düğünlerden sonra bir ay geçmeden çürüyen evlilikler de boyası dökülmüşlük yaşamaktadır. Erkek kendini boyayarak göstermiş, kız da rengârenk boyayla görünmüştür ilk çıktığında. Yağmurlar başlayınca boyalar da dökülmüş ve erkeğin de kızın da asıl rengi belirmiştir. Telefonla mesaj gönderirken kullanılan üsluplar yoktur artık. Salondaki gelinlikler, damatlıklar yoktur çünkü onlar içi boş damatlıklardı. Cübbesine yediren Nasruddin Hoca, neredesin sen, nerede? Bu zaman senin zamanındır artık. Senden başkası bizim gerçeğimizi yansıtamaz.

Gözün Gördüğü

Göz doldurma-boyama medeniyetinin bizi sürüklediği uçurumda karşımıza çıkan en büyük tehlike iki organımızı etkilemesidir. Bu iki organımız midemiz ve iffetimizi simgeleyen fercimizdir. Midemize giren gıdalar, kalitesine, helallik veya haramlığına bakılmadan tüketilmektedir artık. Ambalajı güzel olan, reklamı iyi yapılan midemize inmektedir.

Zaten bünyemizde var olan cinsellik, bu boyacıların boyalaması ile ipi kopmuş hâle gelmiştir. Sürekli, "Sigara içme yaşı şu yaşa düştü." deniyor da şehvete kapılma ve karşı cinse alakanın kaç yaşına düştüğü neden belirtilmiyor? Artık, çocuklar neredeyse bebeklik yaşlarında anne-babalarından aşağı kalmayacak düzeyde şehvet eksenli bilgilere sahip olmaktadırlar. Bundan da vahimi, gitgide artan bir süratle böyle bir gidişatın benimsenmesidir. Haram bir kenara, bu durum ayıp olmaktan bile çıkmış gibidir.

Karşı cinsten korunma ve ona görünmeme olarak tarif edilebilecek olan tesettürün geldiği durum ürperticidir. Tesettür, "Bakmaz mısın bana?" diyen bir boyaya dönüşmüş durumdadır. Tesettürsüz hâliyle para etmezlerin tesettürü ile piyasa oluşturmaları, olsa olsa kıyamet işareti olabilir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Müslim'de rivayet edilen hadisinde cehennemlikler olarak beyan ettiği de bu olsa gerek: "Giyinmiş çıplaklar! Dikkat çekici, kıvırarak yürüyen, başları deve hörgücü gibi kadınlar…" (Libas, 34/5582)

İbadetlerin bile çağın boyasıyla boyandığı bir zamanda o ibadetleri yapan kadınların da boyanması doğaldır herhâlde!

Burada herkesçe bilinen bir gerçek yeniden gündeme gelmektedir. O da şudur: Esasen bu çağı yönlendirmek isteyenlerin bireysel anlamda iki gayesi vardır, geriye kalan bütün gayeler bu iki gayeye hizmet etmektedir: Mide ve kadın! Bu iki hedefi kullanarak bizi gözümüzden vurmaktadırlar. Anlayıp savunmaya geçenlerin dışında kimsenin bu saldırılardan korunmuşluğu yoktur. Nihai gerçek budur.

Boyanmış Gençler

Boyanmış gençler gerçeği, bilhassa gençlerimiz açısından onların nasıl bir geleceğe doğru sürüklendiklerini bize gösterir. Tefekkür etmemiz için de bu gerçek yeterlidir. En hassas ölçülerle eğitilen bir gencin bile bu göz boyama medeniyetinden etkilenmeden, gözü ve diğer organları tahribat görmeden

ne kadar yetiştirilebileceği herkesin endişe edeceği bir mesele olmalıdır. Evler koruma altına alınsa evlerin kapılarının açıldığı sokaklar sorun olacak, okul sorun olacaktır. Arkadaş bulmak, bulunan arkadaşı muhafaza edebilmek zamanımızda oldukça güçleşmiştir. Düşmandan korunur gibi kötü arkadaştan korunmayan bir gencin akıbeti vahimdir. Üzerinde en çok özen gösterilmesi gereken gençler, kızıyla erkeğiyle en sorunlu kesim olmuşlardır. Bütün yatırımlar onların doğal olmamaları için geliştirilmektedir âdeta. Bu da ebeveyn ve eğitimcilerin gençlere bakışının önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Gençlerin, lekelenmeden hayata atılmaları sağlanmalıdır. Gençler üzerinde yapılan planlar, onların önemli ve öncelikli sorunlarını ihtiva etmelidir. Bir gencin müstakbeli için önemli olan ile öncelikli olan kesinlikle aynı tutulmamalıdır. Bir akide, diploma ile iffet ile iş ile aynı tutulamaz. Gençlerin öncelikli olarak akidelerinin ele alınması, mü'min kimlikli şahsiyetler olarak yetiştirilmeleri gerekmektedir. Daha sonra da işten ve aştan önce, meslek ve diplomadan önce iffetleri zedelenmemiş gençler olarak hayata atılmaları için yatırımlar yapılmalıdır.

En Renkli Boyanın Kurbanları

Göz medeniyetinin okları mideyi ve gözü etkilemeye yönlendirilmiştir. Midenin ve gözün hâkimiyet altına alınması, beraberinde başka mahkûmiyetler de getirmektedir. Bilhassa gözün esir edilmesinin en doğal sonuçlarından biri, kadın cinsinin yaratılış maksadı dışına taşırılması olarak gerçekleşmiştir. Kadın artık, tabii ve sade kadınlığı dışında her şeyde vardır. Bu açıdan bakıldığında günümüzde kadında bulunmayan sadece annelik ve eşlik vazifesidir.

Boya medeniyeti bu projesinde iki cins arasındaki şehvet bağını çok iyi kullanmıştır. İki cins arasında, birbirlerinden uzaklaştırılamaz şehvet bağı bulunduğu Kur'an ile sabittir. (Âl-i İmran suresinin on dördüncü ayeti bunu açık bir şekilde beyan etmektedir.) Nisa suresinin yirmi sekizinci ayeti ise insanın zayıf yaratıldığını vurgulamaktadır. Bu zayıflık her şeyden önce insanın içine konulan fıtrî ihtiyaçlarına karşı olmalıdır. Müfessirler, "İnsan zayıf yaratıldı." ayetindeki zafiyeti, erkeklerin kadınsız yaşamaya karşı zafiyeti olarak tefsir etmişlerdir. Kadına karşı zafiyet esasen insanda vardır. Hiçbir etki olmadan da kadın erkeğe karşı güçlüdür, erkeği bütün çelimsizliğine rağmen sürükleyebilir. Bir de asrımızdaki en bariz örnekleri ile müşahede ettiğimiz şekliyle kadın, erkeğin önünde dayanamayacağı

boyalarla boyanmış yani erkeği gözünden vuracak hâle getirilmiş ise neticeyi takdir etmek zor olmayacaktır. Erkek kadına karşı zaten zayıftı, böylelikle büsbütün cılız bırakılmıştır.

Biz bu hakikati, yüksek unvanlı ve makam sahibi erkeklerin hiçbir şekilde onlara müsavi olmayacak kadınların önünde diz çökmesinde görebiliriz. Bilhassa asrımız bu örneklerle doludur.

Burada erkekler kadar kadınlar da bu medeniyetin kurbanıdırlar. Zarar bakımından biri öbüründen daha az zarardadır diyemeyiz. Kaybedilen şey ahiret ise ahirette, dünya ise dünyalıkta ikisi de kaybeder durumdadır.

Buharî ve Müslim'in rivayet ettiği şu hadisi şerif, üzerinde bütün sosyal kurumların asrın en büyük araştırmasını yaparak bulunduğumuz durumun niteliğini ve çözümünü masaya yatırmasını gerektirecek niteliktedir:

"Benden sonrası için erkeklere kadınlar kadar büyük bir tehlike bırakmadım!" (Buharî, Nikâh, 16/5096; Müslim, Rekaik, 1/6945)

Boyalı medeniyetin etkisi ile oluşan zihin yapısında, bu ve benzeri hadislere karşı bir savunma hemen devreye girer. Bir kere, bizim zamanımızda böyle bir savunmaya gerek yoktur; savunma yapılamaz, çünkü durum ortadadır. Kadınla ilgisi olsun veya olmasın, kadının reklam ya da tanıtımda kullanılmadığı bir alan var mıdır? İster kadın savunucuları olsun ister kadını ezen kesim olsun kadını kendi menfaatleri için kullanmayan bir kesim var mıdır? Bütün insanlık gözünden vurulmaktadır. Bu atışı da kadın üzerinden yapmakta, böylece erkeği kadınla vururken kadını da aslında eritmiş olmaktadırlar.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir başka ikazında da yine kadın uyarısında bulunmuş ve çok dikkat çekici bir birleştirme ile kendisinden sonraki ayak kaymalarını iki kelimede birleştirmiştir:

"Dünyaya ve kadınlara dikkat edin!" (Müslim, Rekaik, 1/6948)

Dünya ve kadın… Bu iki kelime dikkat edilecek alanları tespit etmektedir. İçindeki geniş âlemle dünya bir liste, kadın kendi başına bir liste teşkil etmiştir. Bu medeniyet de bu iki şeyi salıvermek istemektedir. Uçsuz bucaksız dünya ve avuçların içine getirilmiş, rengârenk ekranlara döşenmiş kadınlar!

Anlamak ve yorumlamak için yeterli malzemedir bunlar.

***

Gazâlî'den Ölçüler

"Cinsel lezzet insana iki şey için konmuştur: Biri, onu tadarak ahiret lezzetine kıyas etmesini sağlamaktır. Diğeri de, insan neslinin devamını temin etmektir.

Cinsel lezzetin bu yararı yanında, bu duygunun dengede tutulmaması ve zapt edilmemesi durumunda dini ve dünyayı bitirecek bir sorun oluşu da vardır.

Bu şehvet olmasaydı kadınların erkeklere karşı bir gücü olmazdı.

Şehvetin iki uçtaki aşırılığı da hatadır. Aklı köreltecek bir şehvet de karşı cinsi yok sayacak bir anlayış da hatadır.

Göz zinası küçük günahların ağırlarındandır. Göz zinası, büyük suç olan cinsel organın iştirak ettiği zinaya götürür. Gözüne hâkim olamayan cinsel organına da hâkim olamaz. "

(İhya, "İki Şehvetin Önlenmesi" Bölümünden Özet)

***

Gözünü Kollayacaksın!

Asıl mimarı şeytan olan bu yaşam tarzının önünde mü'min, yaşadıklarının imtihan olduğunu elbette bilmektedir. Bütün duyu organları gibi göz de bir imtihan aracıdır. Kim ne kadar mü'mindir veya değildir, bu imtihanla belli olacaktır.

Allah Teâlâ kullarını çaresiz bırakmamıştır. İmtihanı O takdir buyurduğu gibi, kazanma yollarını da O göstermiştir. Kitabımız Kur'an, mü'min erkeklere ve mü'min kadınlara gözlerine hâkim olmalarını emretmektedir. Nûr suresinin otuzuncu ayeti bu hususta gayet açıktır. Erkekler gözlerini salıvermeyecekler, kadınlar da aynı şekilde sınırsız bir şekilde gözlerini kullanmayacaklardır. Çare budur.

Buharî ve Müslim'in rivayet ettiği bir hadisi şerifte Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz önemli bir ikazda bulunmaktadır. Bu ikaz, yol kenarlarına oturmayı yasaklama ikazıdır. Bu ikazı dinleyenler, yol kenarlarında oturmaya mecbur olduklarını söyleyince Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara ancak yolun hakkını vererek yol kenarında oturabileceklerini söylemiş ve "yol hakkı" durumundaki dört şeyden biri olarak "gözü salmamayı" emretmiştir. (Buharî, İsti'zan, 2/6229; Müslim, Libas, 32/5563)

Burada dikkat edilmesi gereken husus, mü'minin gözüne sahip olması ile ortak alan olan yolun korunmasının aynı anda nasıl sağlandığı hususudur.

Sebeplerin önemsenmemesi durumunda en umursanmaz taşın baş yaracağı gerçeği bizi hakikate sevk etmektedir. "İki göz zina eder, iki el zina eder, iki ayak zina eder, cinsel organ zina eder." (Ahmed, 3912) hadisini esas aldığımızda mantıklı bir yol izlenmesi durumunda, zinadan önce zina ortamını oluşturan sebepler üzerinden olayı tahlil etmenin önerildiğini anlarız. Göz, doğrudan zina aleti değildir ama gözün gördüğü şeylerin beyne gönderdiği sinyaller diğer organları hareket ettirmektedir. Gözün sebep olduğu duygu, ayakları yürütmekte, eli tutturmakta, cinsel organı da sonuca götürmektedir. Hakikat budur. Göz medeniyetinin oluşturduğu cazip ortamın bizi nereye sevk ettiğini anlamamızda bu, önemli bir ipucu niteliğindedir.

Hatalı Savunma

Gözü kollamanın imkânsızlığı gibi bir gerekçe makul değildir. Bir kere, mevcut göz cümbüşü bir imtihan atmosferidir. Bu atmosferi seçme veya seçmeme hakkımız da yoktur. Öyle veya böyle bir şekilde imtihan olmak mukadder olduğuna göre bizim imtihanımız budur diyerek sonucun nasıl lehimize olacağını belirlemek görevimiz olacaktır.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, amcasının oğlu, genç sahabi Ali bin Ebi Talib'e hitaben: "Ali! Bir kere baktın mı bir daha bakma. Birinci bakış sana caiz olur ama ikincisi olmaz." buyurmuştur. (Ebu Davud, Nikâh, 44/2149)

Hadisi şerif, gözü kör etmenin gerekmediğini ama göze zorunlu olarak çarpanla bizzat görmek için izlenen arasında sorumluluk açısından fark bulunduğunu anlatmaktadır. Bu da sorumluluk alanımızı belirleyen bir ölçüdür.

Zorunlu Bilgi

Göze hitap eden medeniyetin ortasında eli kolu bağlı yaşamamak için alacağımız tedbirlerden biri de bize ait gözle alakalı zaruri bilgilerin tespiti ve pratikte tatbikidir. Bu başlık altında şu bilgilere ait hükümleri öğrenmeye mecburuz:

Avret, kadın ve erkeğin avret sınırları, bu sınırlara ait çok özel ruhsatlar, kadın erkek tokalaşması dâhil iki cinsin bedenlerinin birbirlerine temas sınırları, sesin sorun oluşturup oluşturmadığı, küçük çocukların avretleri ve

onlar için alınacak tedbirler, erkek-kadın arasında yalnızlık (halvet) fıkhı, giyim kuşam ölçüleri, iki cins arasında benzeşme, erkeğin kadına/kadının erkeğe bakma ölçüleri, iki cins arasında eğitim kuralları/ruhsatları, mahremlik/namahremlik ve eşler arasındaki sınırlar ya da serbestlik ölçüsü…

SEKİZİNCİ TEKLİF:
SEBEPLERİ GİDERELİM ÖNCE

Şeytanın aptal biri olmadığını bilmemiz, onunla yaptığımız savaşın en tabii gereklerinden biridir. Elbette onunla savaşı kazanmaya azmimiz varsa.

Günahların gitgide normalleşmesi uykularımızı kaçırmalıdır. Dün evimize sokmadığımız yasakları bugün para vererek almaya yeltenmemiz neyin göstergesidir acaba?

Mü'min ev mücadelemizde önce temizlenmiş ev siyaseti şarttır. Günahlardan temizlenmiş evlerden âlim nesillerin, salih ve saliha insanların yetişmesi beklenebilir.

Evlerimizin günahlara karşı korunması, günaha zemin oluşturan sebeplerin giderilmesi ile mümkündür. Akraba ziyaretleri günah sebebi ise kaldırılmalıdır. Komşuluk böyle bir şeye sebep oluyorsa komşuluğa sınırlama getirilmelidir. Eve giren bir poşetteki reklama bile dikkat etmeden kendimizi haramlara karşı teminat altında göremeyiz. Erimeden yol alabilmenin çaresi budur. Günahlarla savaş, günahların bizzat kendisiyle yapılmadan önce onları oluşturan kaynaklarla yapılmalıdır.

Ev halkının ilişki içinde olduğu üçüncü kişiler muhakkak bilinmeli ve denetlenmelidir.

Çocuklarımızın sağlığını korur gibi imanlarını da korumak görevimizdir.

Temenniden öteye gitmeyen sözlerin değeri yoktur. Yeri gelecek fedakârlık yapacağız, yeri gelecek hicret edeceğiz, yeri gelecek tek kalacağız. Cennet, uğruna bütün bedellerin ödenmesi gereken değerdedir. Uğruna en gündelik zevklerin, ilişkilerin bile feda edilemediği cennet, o ebedî cennetler değildir.

Evlerimizin mü'minleştirilmeden önce, günahlardan arındırılması gerçekleştirilmelidir ki iman, yerleşecek bir zemin bulsun.

GÜNAHIN MANTIĞI

***

Bir Asırda Düşülen Seviye

Ashabı kiramdan Enes bin Malik radıyallahu anh, Peygamber aleyhisselam dönemi ile kendisinin yaşlılık dönemi arasındaki yüz yıla yakın bir zamanda ortaya çıkan günaha karşı gevşeklik anlayışını şu sözleriyle izah etmektedir:

"Siz bazı işler yapıyorsunuz ve o yaptıklarınızı gözünüzde kıldan daha ince görüyorsunuz. Hâlbuki biz, Peygamber aleyhisselam zamanında onları büyük günahlardan sayardık."

(Buharî, Rekaik, 32/6492)

Bir sahabinin, yaşadığı nübüvvet zamanından yaklaşık bir asır sonraki zamanın ortaya çıkardığı günahları önemsememe hastalığını yorumlayışıdır bu. Aynı sahabi, zinanın hak, nikâhın suç sayıldığı zamanı görse nasıl yorum yapardı, doğrusu bilemiyoruz.

Konuyu daha iyi anlamamıza yardım etmesi bakımından Hasan Basri'ye ait olduğu nakledilen şu söz de iyi düşünülmelidir:

"Ashabı görseydiniz, Allah'tan korkmaları ile onları deliler zannederdiniz. Onlar da sizi görseler şeytanlar zannederlerdi."

***

Günahın maddi veya manevi kirlilik olarak görülmediği bir çağda yaşadığımızı ne yazık ki itiraf etmek zorundayız. Sadece insan hakkı olarak önümüze konan ve esasen bir günah olan konular dışında "günah" gitgide gündem dışına itilmektedir. Zina bir başlık olmayı yitirmekte ama "tecavüz" yer yer suç olarak anılmaktadır. İleriki dönemlerde tecavüzün de suç olmaktan çıkabileceğini söylemek herhâlde mübalağa olmayacaktır.

Günah, insan kadar eski ve insan kadar köklüdür. İlk insanlardan itibaren toprak, insanın günahlarına şahittir. Allah'ın hidayetini insanlara getiren peygamberlerin hükümran olabildiği dönemlerde günahın yaygınlaşması azalır gibi olmuştur. Medine'de İslam Medeniyeti berrak bir zeminde yükselmeye başlayınca günahlar en azından kapalı alanlara çekilmiş, alenen

günah işlenme seyri azalmıştır. Medine İslam Medeniyetinin yükselişindeki duraklama ile beraber günahların yaygınlaşması da yeniden hız kazanmış, asırlara yayılan uzun zaman içinde yeryüzü cahiliye idrakine yeniden dönmüştür.

Günümüz açısından günahlarda iki önemli husus, iman eden ve Allah Teâlâ'nın günahsız bir hayat emrettiğini bilen her insan açısından göze batmaktadır. Bu iki hususun birincisi, günahların gelişen teknolojinin de desteği ile yaygınlaşması, bir köyde bir kişinin icra ettiği bir suç iken bu suçun artık köyün bütününün mutat işi durumuna gelmiş olmasıdır. İkinci husus da şudur: Günahların yaygınlık kazanması, kişileri aşıp köye, mahalleye mâl olması, neticesinde günahların kamulaşmasını beraberinde getirmiştir. Artık günahlar, kaçak/gizli işlenen suçlar değil, kanunlar himayesine alınmış haklar durumuna gelmiştir. En adi suçu işleyen bir insan bile devletin himayesi altında Allah'a isyan eder olmuştur. Bu vahim süreçte meseleyi sadece insanlık ve ahlak boyutu ile ele alabileceğimiz, halkı Müslüman olmayan ülkelerde durum böyle iken halkının Müslüman olduğu, ezanların okunduğu ülkelerde de diğer ülkeleri aratmayacak bir kanunla günahı himaye etme vahameti gelişmiştir. Günahların en küçüğünden en büyüğüne kadar ayıplık perdeleri bile parçalanmış, günahkâra müdahale suç olmuştur.

Devlet kimseye alenileştirilmiş olsa dahi günahından dolayı müdahale etmemekte, edeni de suçlu saymaktadır. Çirkin bir örnek olarak önümüzde duran zina ile nikâh arasındaki altüst olma çarpıklığını, Lut aleyhisselamın kavminin çarpıklığı kadar rahat izleyebileceğimiz bir örnek olarak inceleyebiliriz. Devletin kayıtlarında nikâhlı olarak görülmeyen bir kadınla bir erkeğin bir nedenle ihbar edilip basılmaları durumunda, aralarında itikatlarına göre bir nikâh kıydıklarını, dolayısıyla gayrimeşru bir iş yapmadıklarını söylemeleri üzerine kişiler suçlu sayılmaktadırlar. Aynı kişiler, gönül eğlendirdiklerini, nikâhlı olmadıklarını özellikle belirtmeleri durumunda ise yasalara göre takibatı gerektirecek bir suç işlemiş sayılmamaktadırlar. Nereden nereye gelindiğinin bariz bir göstergesi olarak bu durum esef vericidir.

Günahı düşünmekten bile çekineceğimiz seviyeden, büyüğü ile küçüğü ile günahla kaynaştığımız seviyelere inmiş olmamız belimizi bükmektedir.

Günahların nesillere taşınmamasına karşı birinci derecede sorumluluk taşıyan ailelerin de elleri kolları bağlıdır. Bir yandan günahsızlığı ve asil ahlakı öğretme ortamının aileden alınması, diğer yandan da ailenin yeni

nesle karşı yaptırımının bilhassa belli bir yaştan sonra men edilmesi, yasallaşan günahkârlığın zeminini oluşturmaktadır.

Esasen günah, yani insanı yaratan Allah'a karşı insanın suç işlemesi mantıksızlıktır. İyi kullanılan bir akıl günaha manidir. Aklın günah üretmede ve günahı yerleştirmede kullanılması ise önümüzde duran çelişkinin adıdır zira günahın çirkinlik ve mantıksızlıktan başka bir yorumu olmamalıdır.

Küçük Günah, Büyük Günah

Günah, Allah'a karşı saygısızlık olduktan sonra büyüğü veya küçüğü saygısızlığı ortadan kaldırmıyor. Kul, bulunduğu nokta itibarı ile hiçbir saygısızlık yapmamayı ilke edinmelidir. İnsan olarak yaratılmış olmak, bünyenin günahla ilişkisinin fıtrattan gelmesi gibi gerekçeler, sıfır günahlı insanı ortadan kaldırmaktadır. Sıfır günahlı insan ya da masumluk/günahsızlık üzere yaratılmış insan yoktur. Böyle bir insan da bekleniyor değildir. Günahlarla boğuşan ama onlara yenilmeyen, nefis ve şeytanın tuzaklarına kapılmayan insan beklenen insandır.

Önce günahlara karşı bilinçli bir insan programı bulunmalıdır. Eğitim konuları arasında günahların içeriğini bilen, günahların bünyeye sızış sürecini kavrayabilen insan önemlidir. Bunun ardından da günahların büyüklerine karşı uyanık bulunan insan gelir. Büyük günahlara karşı uyanıklık beraberinde özel eğitim kadar siyasi şuur da gerektirmektedir çünkü büyük günahların önemli bir bölümü toplum desteklidir. Toplumun oluşturduğu, bazen koruduğu ve yaydığı suçlardır onlar. Toplu bir savunma ve savma yapılmadıkça bireysel hamleler büyük günahları kaldıramaz hatta savuşturamaz bile. Büyük günahlarla mücadele Kur'an'ımızın beyanı ile bir "nehyianilmünker" mücadelesidir. İçinde bulunmadığımız suçların bile imanî olduğunu ve sosyal hayatımızı etkisi altında tuttuğunu dikkate alırsak şehrin bir ucundaki zinanın, bankalardan birinin verdiği kredinin sadece o işin faillerini yakmadığını, bilakis içinde bulunduğumuz gemiyi deldiğini anlamış oluruz.

***

Ne Enteresan!
Her günah, günahlığı kadar bir de reklam oluşturmaktadır. Solucan gibi, günah neresinden koparılırsa koparılsın geri kalanı ikinci bir günahı

üretmektedir. Bu da günahları arlanacak bir iş olmaktan çıkarmakta ve ne kadar günah işlenirse o kadar şöhret getirmektedir.
Hem bir günah başka bir günaha davetiye çıkarmakta hem de günah sahibi, bir nedenle günahından kopunca ilk fırsatta kaldığı yerden devam etmektedir.
Bir de günah sahiplerinin, kendilerini zavallı ama işin gereğini yapan biri olarak tanıtmaları, sorunu biraz daha içinden çıkılmaz yapmaktadır. Gençlerin büluğ çağı sorunlarının ele alınış tarzında bunu görebiliriz. Çılgınlık o kadar benimsenmiştir ki buluğ çağını ahlakı ile yaşayan genç, kendine yazık edenler arasında görülebilmektedir.
Burada, dinimizin teşhir edilmiş günahları daha ağır bir suç olarak görmesindeki sırrı da idrak etmiş oluyoruz.
Bir de küçük günahlar vardır. Bu küçük günahlar, adından anlaşılabileceği gibi bir zina, bir faiz, bir cinayet olarak görülmemektedir. Fakat bir günah ne denli küçük olursa olsun, kalpte bir yaralanma nedeni olarak durmaktadır. Küçüklerin büyüklere yer hazırladığı gerçeği ile yola çıkılarak küçük günahları büyükler gibi görmemenin yanında onları önemsiz de görmemeyi kavramaya mecburuz. Küçük günahlar vesilesiyle, şeytanın bizi büyük günahlara karşı eğittiği ve bunların şeytanın taktikleri olarak görülmesi işimizi kolaylaştıracaktır.
Küçük günah konusunda şu hususlar gözden kaçmamalıdır:
- Süreklileştirilen küçük,
- Küçümsenen küçük,
- Küçük de olsa günahla mutluluk veren küçük,
- Allah'ın affını ve örtmesini önemsetmeyen küçük,
- Teşhirinde arlanılmayan küçük,
- İşleyeni önde duran bir şahsiyet olan küçük,
Küçük olmaktan çıkar.

***

Riske Dikkat!

"Alenileştirenler hariç Ümmet'imin hepsi bağışlanacaktır. Alenileştirmek şudur: Adam gece günah işler, sabah olunca Allah onu bağışlar. O da arkadaşına 'Ben gece şöyle yaptım.' der. Gece Allah onu örterken gündüz o, Allah'ın örttüğünü açar."
(Buharî, Edeb, 60/6069; Müslim, Zühd, 8/7485)

Medyanın günahları teşhirdeki rolü,
Bankalar ve benzeri haramla iştigal eden kurumların tanıtım gücü,
Kadınların tesettürsüzlüklerini ortaya koymaları ve bundan arlanmamaları,
Haram olan nesnelerin satışının sakıncalı bulunmaması,
Sinema, kulüp gibi organizelerin teşhirdeki etkisi dikkatten kaçmamalıdır.

***

Günahların Faturaları

Gerek toplum içinde ve gerekse kendi bünyemizde yer edinen ve normalleşen günahların bugün dikkat edilmeyen en önemli sonuçlarının başında vahiy bilgimizle aramızda bir sağırlaşma sorunu oluşturması gelmektedir. Kur'an'dan çok, onu okuyan sesi güzel okuyucunun dikkat çekmesi, ağlatanın Kur'an ayetleri değil yanık sesler olması maalesef bundandır. Günahlar tek tük kalsaydı Kur'an ile aramıza bizi sağırlaştıran bir perde geremeyecekti. Kur'an ve hadislerin "tüyleri diken diken eden, kalpleri ürperten" bilgi kaynakları olamaması bu günah kirliliğinin sonucudur. Kur'an ve hadislerin sıradan bir kültür düzeyine düşürülmesinin elbette bir bedeli olacaktır. O bedel belki de elimizdeki iman nimetine varıncaya kadar pek çok değerimizi yitirmemiz olarak gerçekleşebilir.

Sofralarımızda bereketin, yuvalarımızda huzurun kaybolmasını da bu dosyada aramalıyız.

Genelde stres başlığı altında ele alınan kabımıza sığmaz hâlimiz, her şeyde kusur bulan gözümüz, doyumu olmayan iştahımız, sosyolojinin, psikolojinin isimlendirmekte zorlandığı sorun yumağımız, hepsi esasen bile bile körelttiğimiz idrakimizin sonucu olarak karşımıza çıkmıştır. İnsanların caddelerde hatta kendi evlerinde bir arada duramayışları, her işin yokuşa sürüldüğünü vehmetmeleri bundandır. O kadar ki artık hayatın ancak bu stres yumağı ile yaşanabileceğini, insan olmanın vahşeti gerektirdiğini, kişinin kendi doğurduğunu bile endişe ile izlemeye mecbur olduğunu kabullenmiş durumdayız. Bir evlilik bile bedensel tatminden önce tarafların kendilerini madden tatmin etmek ve bin bir çeşit güvence ortamında görmek istemeleri ile başlamaktadır.

Günahlara karşı güçlü irade sahibi olan ama en basit hayatî ihtiyaçları çelimsiz kalan insanlar, bütün enerjilerini yapmamaları gerekenlere harcamış, yapmaları gerekenlerin sırası gelince de bitip tükenmişlerdir.

Günahların, insanın kendisi kadar yaşadığı dünyaya da zararı olmaktadır. Günahlar, insana verdiği zarar kadar insanın hayatını idame ettirdiği dünyaya da zarar vermektedir. Hayâ perdemiz yırtıldığı gibi suyumuz da kirlenmiş, çevremiz bozulmuştur.

Belki de en ağır fatura, Müslümanlar olarak Allah'ın yardımından mahrum olduğumuz için düşmanlarımızın önünde yaşadığımız zillet olmuştur. Onlarla aynı haramları yapmakta sakınca görmediğimiz düşmanlarımız bizi ezebilmekte, yaşadığımız şehirleri, köyleri başımıza yıkmaktadırlar. Bir yandan düşmanlarımız bizi ezerken bir yandan da altımızdaki toprak bizi itmekte, üzerinde huzurlu bir gün geçirememekteyiz. Siyasi bölünmüşlükten açlığa varıncaya kadar yüzlerce sorun bizi kasıp kavurmaktadır.

***

Ölçü

"Mü'min günahlarını şöyle görür: Âdeta bir dağın eteğinde oturmuştur da dağın üzerine yıkılmasından korkmaktadır.
Facir biri de günahlarını burnuna konan bir sinek gibi görür."
(Buharî, Daavât, 4/6308)

***

Temizleyicilerimiz

Onca günaha rağmen Allah Teâlâ'nın kullarının günahlarını mağfiret buyurduğunu da unutmamak gerekir. Kullarının hakkı mağfiret edilmek olmasa da O, kullarına rahmeti ile muamele etmekte ve şu ya da bu sebeple kullarını bağışlamaktadır. Eğer Allah Teâlâ, rahmeti ile muamele buyurmuş olmasaydı günahlar nedeniyle toprağın üzerinde yürüyen bir canlı bile kalmayabilirdi. Bu hakikat, bütün insanları ciddi bir şekilde bağışlanma dilemeye sevk etmelidir. Mağfiret eden bir Allah'ın kulları olarak mağfiret dilemesini bilmeliyiz. İstiğfar silahımız, sığınağımızdır. Kur'an ve Sünnet, bizi istiğfara davet etmektedir. Bizim affın peşinden koşmamız gerekirken Rabb'imiz bizi bağışlamak için sayılamayacak kadar sebep yaratmıştır. Doğrudan veya dolaylı istiğfar üsluplarını kullanmayı bilmek zorundayız.

İstiğfarın yanında, yapılan güzelliklerin de bir temizleyici olduğu unutulmamalıdır. Yani kul, "Beni affet!" derken af kapısına vurduğu gibi mesela bir kere "Sübhânallah" demekle de hasene yaptığı için günahından kurtulmuş olabilmektedir. Kur'an'ımızın Hûd suresi 114. ayeti bu hakikati müjdelemektedir: "Gündüzün iki ucunda ve gecenin yaklaşan saatlerinde namazlarını dikkatle kıl. *Şüphesiz ki iyilikler kötülükleri siler*. Bu, hatırlayıp öğüt alan kimseler için bir uyarıdır."

Tirmizî'nin rivayet ettiği bir hadiste Peygamber aleyhisselam efendimiz bize tam bir arınma taktiği öğretmektedir: "Nerede bulunursan bulun Allah'tan kork. *Kötülüğün peşinden iyilik yap, onu temizlesin.* İnsanlara güzel ahlakla davran." (Birr, 55/1987)

Yaşarken veya öldükten sonra mü'minlerin birbirleri için dua etmeleri, unutulmaması gereken bir görevdir. Mü'minin mü'mine duası makbuldür. Bilhassa bu dua, yapılan salih amellerin ölmüş mü'minlere bağışlanması şeklinde olduğunda daha da yararlı olmaktadır. Yeter ki amel, Allah için yapılan, karşılığında dünyevi bir menfaatin beklenmediği bir salih amel olsun.

Mü'min bir insanın çektiği sıkıntılar da inşaallah onun için bir temizleyicidir. (Buharî, Merdâ, 1/5641; Müslim,6565)

Mücadele Stratejisi

Allah'ı ve Allah'ın insanı yaratma hikmetlerini kavramakla sıradan bir şekilde Allah'ın varlığına, yaratıcı olduğuna inanmak arasında açısı büyük farklar bulunmaktadır. "İlah" ve "kul" kelimelerinin anlamları idrak edildiğinde kulun, ilahı önündeki isyanının ne anlama geldiği de idrak edilecektir. Bir kişi ateşi tutarken elinin yandığını hissettiği gibi böyle bir idrak ile de kişi isyana düşmemesi için uyarılacaktır. Buna biz, çok öz bir ifade ile insanın Allah'tan hayâ etmesi olarak da isim verebiliriz. Hayânın kaybolduğu yerde kaybolmayacak bir şey yok demektir. Hayâyı imandan bir bölüm olarak gösteren hadisi şerif (Buharî, İman, 1/9; Müslim, 152) iman ve hayânın birleşimlerinin insanda hangi etkiyi oluşturması gerektiğini göstermektedir.

Günahların âdeta resmîleşmesi sürecinde en önemli neden, dünyanın ebedî, ahiretin ise fani duruma getirilmiş olmasıdır. "Her şey dünya içindir ve her şey dünyadadır!" tarzında bir anlayış mü'min olan ve olmayan herkesi ablukası altına almıştır. "Dünyada bir garip ya da bir yolcu gibi ol" (Buharî, Rekaik, 3/6416) uyarısı hadis kitaplarında bir vecize gibi kalmıştır.

İnkârı mümkün olmayan ölüm gerçeği, ölümü izleyen akıbet, cennet/cehennem Kur'an ayetlerinden dinlenirken bile vermesi gerekeni vermeyen bir ilaç durumunda kalmıştır. Bu konuyla alakalı olarak her mü'min, Fatır suresi 5, Hadid suresi 20, Âl-i İmran suresi 185. ayetlerini defalarca okumalı, bu ayetlerin tefsirini dinlemelidir. Neden ve nerede bulunduğumuzu beyan eden bu ayetlerin bize katacağı çok şey vardır.

Günahlarla mücadele esasen şeytanla mücadeledir. Şeytanla mücadelemiz de muhakkak Allah'ın Şeriatı'na göre olmalıdır ki Allah Teâlâ bize yardım etsin. Aksi durumda kendi kendimize yaptığımız işlerin altında kalmamız kaçınılmazdır. Şeriat'a u ygun bir mücadelede şu temel ilkelerle yol alınmalıdır:

a- Haramın haram olması kadar harama götüren de haramdır. Yapılan işin kendisi haram olmayabilir ama harama yatırım olan iş, haram gibi görülmelidir. Mesela bir binanın kiraya verilmesi helal bir iştir. Aynı binanın faizli bir kuruma kiralanması ise haramdır. Çünkü harama zemin oluşturulmaktadır. Fıkıh dilinde "seddüzzeria (riski engelleme)" şeklinde beyan edilen bu kural, başta ailevi ilişkiler olmak üzere haramla yüzleşme riskimizin olduğu her yerde ilkemiz olmalıdır.

b- Organlarımızın kışkırtılmasına zemin hazırlamamalıyız. Bilhassa göze hitap eden ve gözle çıldırtan bir medeniyetin içinde yaşamaya mahkûm edilmiş bulunuyoruz. Bu medeniyetin adını göz boyama medeniyeti olarak koyabiliriz. Çirkini güzel, güzeli çirkin gösterme üzerine bilimler oluşturulmuş durumdadır. Neticede şeytanın sistemine hizmet eden ve o sistemi aktif duruma getiren yapı anlaşılmalıdır.

c- Haramlar ve günahlar kadar günah oluşturan çevreler de müessirdir. Gerektiğinde semt, şehir hatta ülke değiştirmeye razı olmadıkça günahsızlık peşinde koşmamızın bir anlamı kalmaz.

d- İnsanların günahlarla yüzleşmelerinin en önemli sebeplerinden biri boş vakit sahibi olmalarıdır. Aileler başta olmak üzere günahlara karşı tedbir alacak olanların öncelikle boş vakit sıkıntısını çözmeleri yararlı olacaktır.

e- Tevbesi olmayan bir günahın olmaması gerektiğine iman etmek gerekmektedir. Şeytanın taktiklerinden biri de günaha düşeni bir daha günahtan kurtulamayacağına ikna etmeye çalışmasıdır. Hâlbuki Allah'ın kapısı ebediyen herkese açıktır. Günahın cinsi ve hacmi ne olursa olsun o kapı açıktır. Yeter ki kul, kapıyı vurmayı bilsin.

f- Kesin haramlara karşı tedbirler alındığı kadar, şüphelilere karşı da tedbir alınmalıdır.

Nebevi emir şudur:

“Sana şüphe vereni bırak, şüphe vermeyeni al.” (Tirmizî, Sıfatülkıyameti, 60/2518)

Gerek şüpheli durumlar gerekse aleni günahlarda kişinin niyetinin temiz olması sonucu değiştirmediğine göre meseleye iyi niyet türünden bir mazeretle bakmanın anlamı yoktur. Hata hatadır, haram haramdır.

İnsanların haramlara karşı kendilerine güvenmeleri de bir şeytan tuzağıdır. Nefsin teşviki ve şeytanın hileleri önünde kimsenin dinî durumuna, iradesinin güçlü olmasına güvenmemesi gerekir.

Haram-Helal Bilgimiz

Mü’minin yaptığı zaman cezalandırılmayacağı her işin adı helal olarak anılabilir. Bu tarif bize, helal veya haramın mü’min açısından bir tahlil göstergesi olduğunu anlatmaktadır. Haramlar, Allah’ın kulları için çizdiği çizgilerdir. Helaller de kullarını serbest bıraktığı alanlardır. Haramların neler olduğu açık bir şekilde beyan edilmiştir. Onlardan arda kalan da helaldir. Mü’min haramlardan kaçınmaya mecburdur.

Allah Teâlâ hiçbir haramı, kullarına azap etmek için haram etmemiştir. Her haram bir pislik ve sakınca yumağı olduğu için yasaklanmıştır. Bu nedenle mü’min, haramlardan kaçınırken bir yandan da insan için onurlu olanı yapmış olur. İyi mü’min olmak iyi insan olmayı da beraberinde getirmektedir.

Haramların neler olduğu ve hayatımıza nasıl girebilecekleri hususunda her mü’min kendi çapında âlim olmalıdır. Bu belki de imandan sonraki en hassas görevlerden biridir. Evlerimiz, haram ve helal bilgisi konusunda sıkıntı olmayan evler olmalıdır.

Haram koyma ve helal belirleme hakkı sadece Allah Teâlâ’ya aittir. Kullardan hiçbiri, bir şeye ne helal diyebilir ne de haram! Esasen, bir helale haram demekle harama helal demek aynı suçu teşkil eder.

Haramın çoğu haram ise azı da haramdır. Ne alkolün birazı helal olabilir ne de zinanın birazı helaldir. Haramın azı ile çoğu aynı hükme tabidir.

Harama sürükleyen şeylere de haram muamelesi yapılmalıdır ki haramlara kayış süreci başlamamış olsun. İyi niyet gibi bir kılıf da haramı helalleştirmez. Haramlara karşı geliştirilebilecek bir hile de haramdır.

Allah’ın helal ve haram hükümleri kıyamete kadar sabit hükümlerdir. Zaman ve mekân bu hükümleri değiştirmez.

DOKUZUNCU TEKLİF:
KORUNMUŞ ÇOCUKLARDAN
BİR ŞEYLER BEKLEYEBİLİRİZ

İleride bir hastalık tehlikesine karşı çocuğa aşı yaptırmaktan, çocuğu dışarı salmamaya kadar aldığımız pek çok tedbir gibi çocuklarımızın imanları zarar görmesin diye de bebeklik günlerinden itibaren tedbirler almaya mecburuz. Çocuklarımızı sadece camiye gönderip onların ilmihâl bilgilerini öğrenmelerini sağlamamız yeterli değildir. Birinci derecede sorumlu olduğumuz görevimiz, çocukların kirlenmemiş bir göz ve kulağa sahip olmalarını temin etmektir. Zamanın kötülüğü gibi bir gerekçe bizim için özür değildir. Zaman kötü olsun veya olmasın biz, doğurduklarımızı yetiştirmekle mükellefiz. Aslında iyi bir zaman hiç olmamıştır. Her zaman kendine göre riskler taşıyordu. Her yaşayan, kendi zamanını bir öncekine göre daha kötü görerek avunmaya çalışmıştır sadece.

Çocuklarımızın iffetli yetişmeleri, onların evlenmeden önce bekâretlerinin zedelenmemesi şeklinde anlaşılıyorsa çok basit bir bakış ile bakıyoruz demektir. Bekâret, önce kafalarda zedelenir. Çocuklarımızın düşüncelerini etkileyecek çevreyi, arkadaş ortamını bizim oluşturmamız gerekiyor. Hiç değilse bu hususta emek vermemiz gerekiyor. İstediğimiz gibi olmasa da istediğimize yakını olabilir.

Elleri, ayakları, gözleri ve kulakları iffetli çocuklar yetiştirmek cihattır. Bu zamanda böyle bir yetiştirme zorlaştı ise bu işin ecri de büyüdü demektir. Allah Teâlâ hiçbir emeğimizi zayi etmez. Zor işin ecri de çok olacaktır.

Çocuklarımızı yetiştirmenin zorluklarının arttığı kadar, onları yetiştirmeye yardım edecek birikim ve teknik imkânların da arttığını düşünebiliriz.

ÇOCUKLARIMIZIN İFFETİ

Yaşadığımız çağın en çelişkili hatta gülünç yönlerinden biri, iffetsizliğin her türlü desteği gördüğü bir ortamın oluşturulmuş olmasına rağmen insanlardan ahlaka sadık kalmalarının beklenmesidir. Fuhşa açılan bütün yolları hürriyet adı altında himayesine almış kanunların laçkalığı, mesela çocuklara tacizi suç sayması nasıl bir mantıkla izah edilmektedir, bunu anlamak zordur. Bu durumu olsa olsa "taşların bağlanıp köpeklerin salınması" ile izah edebiliriz. Çocuklara karşı işlenen taciz suçlarının artan ivmeyle çoğalıyor olması, idareci konumunda olanları endişelendiriyor denmektedir. Bu nasıl endişedir ki bütün tedbirler, çocuklara karşı işlenebilecek hatalardan sonrasına yönelik alınmaktadır. Hata işlenmesine karşı neredeyse hiçbir tedbir yoktur. Hata işlenmesine karşı alınabilecek hangi tedbir varsa çağın boyalı silahı "hürriyet"e takılmakta ve engellenmektedir.

Yaşadığımız çağın en çirkin yüzlerinden biri bu olsa gerektir. İyiliğe ve güzelliğe karşı kör-sağır, kötülüklere karşı ise var güçle destek… Alkolden diğer menhiyata kadar ne varsa tamamında bu çelişkili yüzü görmek mümkündür. Buna rağmen de bu düzen kendini reklam edebilmektedir. Allah'ın Şeriatı'nı tanımamız ve kıymetini bilmemize yardımcı olması açısından iyi bir ders aracıdır izlediğimiz bu gülünç tiyatro.

Kötülüğün ve fitnenin yaygınlaştığı böyle bir zamanda Müslüman olarak kendimizi korumamız, aynı zamanda sorumluluk alanımızda bulunan çocuklarımızı da korumamızı gerektirmektedir. Bu koruma bandımız, fesadın bizim veya çocuklarımızın üzerinde izlenemiyor olması bizi rahatlatamaz. Fesat şu anda yoksa da olmayacağı garanti değildir.

Bir başka açıdan bakıldığında da anne-baba olarak hiç unutmamamız ve çalışma takvimimizin en belirgin çizgilerini oluşturması gereken bir husus daha vardır, o da şudur: Şu anda temiz ve sorunsuz duran çocuğumuz, bünyesinde temiz olmanın dışındaki alternatifleri de barındırmaktadır. Her insanda kötü olarak bilinenleri taklit etme kapasitesi mevcuttur. Yeterli himaye ve uygun tedbirler alınması durumunda insan iyilik tarafında kalabilir. Esasen bir çocuk, kötülüğe ait aşıyı sonradan bünyesine almaz. Bünyede iyilik ve kötülüğe cevap verebilecek yapı zaten mevcuttur. Anne-babanın vazifesi iyilik yönünün ortaya çıkması, kötülüğün uygun zemin bulamaması için çalışmaktır. Dışarıdan en küçük müdahale ve yönlendirme, bizim tertemiz olarak görebildiğimiz çocuğun, bizim asla tahmin

edemeyeceğimiz çirkin bir yüzünü ortaya çıkarabilmektedir. Bu da çocuklarımızın kötülükle sıfır bağlantıda bulunmalarını mecbur kılmaktadır.

Umulmadık Taş

Başımızı yaran taşın ummadığımız taş olacağını bilmemiz gerekiyor. Çocuklarımız üzerinde kötü emellerin sahibini şeytan olarak biliriz. Nerede bir kötülük varsa o kötülüğün sahibi şeytandır muhakkak. Doğrudur da bu tespit. Ancak şeytanın mesela çocuğumuz üzerindeki kötü emellerini tahakkuk ettirmede kullanacağı aracının kim olacağını, hangi yolu deneyeceğini bilmemiz ya da tahmin etmemiz gerekmektedir. Çocuklarımızın iffetine zarar getirmesinden en çok endişe ettiğimiz alan ya da şahsiyetler genelde "balici/madde tutkunu" olarak bilinen ve okul önlerinde gezinen gençler olur. Aynı tehlikeyi, evimizin içindeki bir akraba çocuğundan asla beklemeyiz. Âdeta akrabalığı sınırsız bir güven unsuru olarak görebiliyoruz.

Kız-erkek karma eğitim veren bir kurumda doğal olarak kız çocuğunun risk altında olacağını düşünürüz. Bu düşüncemizde de haklıyızdır ancak tek cinsin kaldığı bir kurumda, sadece erkeklerin veya sadece kızların barındığı bir yurtta sorunsuzluk garantisi hissediyor olabiliriz.

Delikanlıdan adına "taciz" denen bir saldırı umarız ama çocuk veya ihtiyarı güvenli görebiliriz. Bu da başımızı yaran taş olur.

Yaşadığımız fitne çağının başımıza musallat ettiği onca musibete rağmen hâlâ Şeriat'ımızın getirdiği hassasiyetleri sert, arkadaşlar arasında gündeme getirilemez şeyler olarak görebiliyoruz ya işte asıl sıkıntı burada önümüze çıkıyor.

Kabul Etmeye Mecburuz:

1- İffetin ihtiva ettiği anlam, yani kişinin namus ve ahlakını kendisinde gösteren durumu erkek ve kadın için farklı değildir. Çocuklarımız açısından bakıldığında sorun sadece kız çocuklarının iffetini korumak şeklinde anlaşılamaz. Böyle bir anlayış kesinlikle hatalıdır. Erkek çocukların da en ince ayrıntılara kadar korunmaları şarttır. Konuyu sadece kız çocuklarını alakadar eden "bekâret" mantığıyla ele almamız kısır bir anlayıştan kaynaklanmaktadır. İffet, bekâretten ibaret değildir. Bekâret kadar hayânın da yırtılıp yırtılmadığına dikkat etmemiz, imanla ilgili idrakimizin gereğidir. Çocuklarımızın sorumluluğunu taşımamızın, anne-baba veya mürebbi olmamızın en basit yorumu budur.

2- Zamanımızın, cinsel sorunlar açısından insanlığın bugüne kadar yaşadığı en ağır ve en zor zaman olduğunu kabul etmeliyiz. 1836'da vefat eden meşhur fakih İbni Âbidîn, kendi zamanındaki çocukları kastederek, "Bu zamanın çocukları kötülüğü büyüklerden fazla bilmektedirler!" diyor. İbni Âbidîn'in zamanı ve mekânı ile bizim zaman ve mekânımız kıyas edildiğinde onun sözünden bizim nasıl bir ders çıkarmamız gerektiği gayet iyi anlaşılacaktır.

3- Çocukların ahlak ve iffet eğitimi kesinlikle alfabe eğitimi gibi anlaşılmalıdır. Zamanlama açısından ve kademelendirme açısından bu eğitim bir alfabe eğitimini andırmalıdır. İffet bir günde aşılanamaz, alfabenin harf harf öğretildiği gibi iffet de adım adım hazmettirilerek öğretilebilir. İffet eğitimi, kız veya erkekte büluğ çağına yakın günlere ertelenirse iş tehlikeye itilmiştir. Kesinlikle iffet ve ahlak ilk yıllardan itibaren dilim dilim verilmelidir. Eğer tesettür, iffet ve ahlakın bir parçası ise ve çocuğun yaşı ile bağlantılı olarak ilk yıldan itibaren uygulanırsa ileriki yıllar için iş kolaylaştırılmış olur. Bu anlamda mesela beş yaşında bir kız çocuğunun açık bacakla dolaştırılması "iffet eğitimi" açısından bir cinayettir.

4- İffet ve ahlak sözde, giyim kuşamda, davranışlarda aranır olmalıdır. Konuşurken iffetli konuşan, giyinirken öyle giyinen, yürürken iffetin gereği gibi yürüyen çocuk yetiştirmeye mecburuz. Başı örtülü, aklı başka şeylere açık, çelişki muamması içinde bocalayan çocuklar sorunlu çocuklardır. Kiminle oturulup kalkılabileceğini bilen ve tatbik eden çocuklar yetiştirmeliyiz. En yakın akrabalara karşı bile mahremiyetin sınırlarını koruyabilen çocuklar bizim çocuklarımız olmalıdır.

5- Sekiz yaşlarından sonraki zamanlarda iki çocuğun baş başa kalmasının çocuğun iffetine dair meseleler açısından doğru olmayacağını bilmeliyiz. En az üç çocuk olmalıdırlar. İki çocuğun kapalı bir mekânda baş başa kalması hâlinde üçüncü çocuğun yerindeki şeytandır. Yalnız bu "iki çocuk", biri kız biri erkek olduğu zaman da böyledir ikisi de erkek veya ikisi de kız olduğu zaman da böyledir. Çocuklar arasındaki ifsat edilicilikte cinsiyet farkı kadar aynı cinsten olmanın da oluşturduğu sorunları göz ardı edemeyiz.

6- İletişim ve eğitim araçlarının çocuklar açısından ne denli zarar oluşturduğunu herkes bilmekte ama kimse ne yapabileceğine dair hiçbir şey bilmemektedir. Bütün Müslüman ailelerin eli kolu bağlı durumdadır âdeta. Bir ailenin teknoloji ile savaşması mümkün olmayabilir, öyledir de. Ama

aile, telefon ve kameranın aynı cihazda bulunmasının çocuğun elindeki bir telefonun nelere sebep olabileceğini de kavrayabilir olmalıdır. Konuyu sadece, telefonun çocuğun derslerine engel olması şeklinde anlamak yetersiz bir bakışı temsil eder. Bilgisayara da, filme de bu gözle bakılmalıdır. Çocuk oyunlarının nihai özeti de budur. Kökten bir savaşa imkânımız yoktur. Yapabileceklerimiz ve izleyebileceklerimiz vardır, onları yapmalı ve izlemeliyiz.

7- Aile içinde mahremiyetin kollanmaması ciddi bir sıkıntıdır. Bir çocuğun mesela teyzelerinde, ablalarında veya evde rahat tavırlar içindeki başka bir kişi yüzünden erkeği veya kızı kışkırtan pozisyonlara muttali olmasını biz, "Bu teyzesidir, ablasıdır; bunda ne sakınca var?" mantığıyla savunabiliriz. Zahiren doğru bir savunmadır bu. Doğru olan ve nasıl cevaplandırılacağı bilinemeyen bir doğru daha vardır. O da şudur: Bu çocuktaki gömülü şehvetin hareketlenmesinin nedeni, bizim için mübah addedilecek bir zeminde başlamıştır ama çocuk, dışarıda veya sapık bir şekille evin içinde hareketlendirilen şehvetini tatmin yolunu denemiştir. Burada sorumluluğu ve sorunu biz, evin dışında çocuğun beraber cürüm işlerken yakalandığı yabancı bir kızda/erkekte ararken o çocuğun fitilinin, nişan hazırlıkları yapılırken gözünün önünde hiçbir sansür olmadan çarşaf çarşaf sergilenen, evdeki sakıncasız sanılan sahnelerde tutuştuğunu nasıl görmezden gelebiliriz? Sadece kendimizi aldatırız bu durumda. Bu anlamda bacaklara yapışık pantolonla evde bulunan bir ablanın oluşturduğu vahameti zikretmek bile insanların ayıplayacağı bir durumdur ama gerçek başkası değil budur. Şeriat'ımızın bu hususta aşırı bulunması şeytandan başka kimin ekmeğine yağ sürer?

8- Çocuklarımızın iffet zedelenmelerinin nokta nokta oluşabileceğini hesap etmeliyiz. Eve giren bir poşetteki resim bile bizim için sökülmenin, bardağı taşıran ya da bardağın dolmaya başlamasını sağlayan noktası olabilir. Ne bir tek sahneyi ne de tek bir sözü basite alamayız.

9- Bu Ümmet Peygamber aleyhisselamı, iman ettiği biri olarak dinlemedikçe felah bulamaz. Onun hiçbir sözü, atasözü niteliğinde değildir. Ona iman ettiğimiz gibi, sahih ve sarih sözlerine de iman noktasından bakmaya mecburuz. O bize, kendisinden sonra erkekler açısından kadınlar kadar büyük bir risk bırakmadığını bildirerek gitmiştir. Bütün Müslümanlar, kendilerini Allah'ın huzurundaki hesaba hazırlarken de nesiller yetiştirirken de "en büyük riski" göz ardı etmemelidirler. Allah'ın Nebi'si, en büyük risk olarak bir şeyi görürken biz mesela diplomasızlığı, işsizliği en büyük risk

olarak görüyorsak onunla bakış tarzımız arasında fark var demektir ki bu fark kesinlikle bizim aleyhimize bir farktır. Çalışma ve koruma planlarımız bu mantık üzerine kurulu olmalıdır.

10- Kadının en büyük risk olması, en kötü olması demek değildir. Onun risk oluşu, değerli oluşundadır. Böyle bir gerçek bizi, kadın ve avret konusunun hassasiyetine çekmelidir. Kadının avreti, kendisi ve Müslüman toplum açısından ihtimam gösterilecek en hassas husus olmalıdır. Allah Teâlâ kadınları, erkeklerin kendilerine muhtaç olacağı şekilde yaratırken bir yandan kadınları, diğer yandan da erkekleri imtihan etmeyi murat etmiştir. Erkek ve kadının ana gayesi bu imtihanı kazanma mantığı üzerine kurulu olmalıdır. İnsanların ne diyeceğini önemsemeye ayıracak yerimiz asla yoktur.

11- Bütün zamanlarda ve mekânlarda, iffetin en güçlü bekçisi evliliktir. Evlilik geciktikçe veya kurulduğunda başarısız oldukça risk devam etmektedir. Çocuklarımızın evliliklerini, onlardan daha değerli olmayan nedenlerle geciktiremeyiz. İş, aş gibi orta çağda bile sorun olmayan şeylerin bu çağda evliliği geciktirecek sorunlar olarak görülmesi gülünçtür. Allah'tan korkulmalı ve anne-babalar olarak gençlerin iffetleri zedelenmeden iyi bir evlilik yapmaları sağlanmalıdır. Birikimi ne olursa olsun hiçbir genç, üniversitelerin mevcut ortamında iffeti açısından güvende değildir. Bunu idrak edemeyen anne ve babaları afetler kapıda beklemektedir.

12- Büluğ çağı öncesinde gençlerin girdiği stresli dönemi anlayışla karşılamak, ebeveynin ebeveynlik borcudur. O dönemlerinde çocuklara bebeklik dönemlerindeki hassasiyetle eğilmek, sabırla muamele etmek gerekir; bu lüks değildir.

13- Çocukların akıllarını kimse küçümsemesin. İki yaşından itibaren hiçbir çocuk, "Ne anlayacak?" biri değildir. Çocukların gördükleri ahlakî olmayan görüntüler, duydukları müstehcen sözler, onların beyninde alfabe harfleri gibi kazılmaktadır. Annelerin veya babaların, çocukların cinsel organları ile oynayıp onları güldürmeleri bu açıdan sakıncalıdır.

Kimse kendi başına kalmaya yeltenmesin. Bu yol pek çetindir, yorucudur. Cemaat olmanın gereği olarak birbirimize destek olmalıyız. Bu destek olmanın gereği olan oluşumlara katılmalı yoksa biz oluşturmalıyız. Bir çocuk için bir ülke çalışmalıdır ki bir çocuk bir ülke kursun.

Bir de duasız çıkılır yollar değildir bu yollar. Bu da iyi bilinsin.

ONUNCU TEKLİF:
ANNE VE BABA, OKULU VE İŞİ DEĞİL BÜYÜKLÜĞÜ DÜŞÜN!

Çocuklarımız adına yapabileceğimiz en ağır hatalardan biri onları, reklamlarını duyduğumuz okullara göre planlamamızdır. İş olarak çocuğumuzun her ay eline geçecek parayı düşünmemiz de ikinci hatamızdır. Çocuğumuzun onurlu bir hayatı ve imanlı bir ahireti olmasını düşünmek ise neredeyse çocuğa yazık etmek şeklinde anlaşılmaktadır. Bütün insanlar doğurduklarının doktor olmasını temenni etmektedirler. Ellerinden gelse iki yaşından itibaren ona bir beyaz önlük giydirecekler! Bu sadece gülünçtür, başka bir kelime ile tarif edilemez.

Allah Teâlâ, kâinatı yaratırken idaresini de esasen kendisi üstlenmiştir. Tek bir karıncanın dahi plan dışı olmadığına, her şeyi Allah'ın tanzim ettiğine inanmasına inanıyoruz da bu inancımıza rağmen uygulamada çevremizin bize dikte ettiği şeylerin oluşmasını istiyoruz. Her çocuk, kesinlikle bir boşluğu doldurmak için yaratılmıştır. Allah Teâlâ kimseyi boşuna yaratmış değildir. Herkes için bir planı vardır. Hangi plan için yaratmış ise o planın altyapısını da o çocuğa yerleştirmiştir. Bizim çocuğumuz için takdir ettiğimiz ve hayâllerimizi süsleyen şeylerin tutulabilir yanı yoktur. Allah Teâlâ'nın inek çobanlığı için yarattığı bir gence doktor önlüğü giydirme heveslerimiz boşa kürek çekmektir. Aynı şekilde, bir inşaatta işçi olması için yaratılan bir çocuğu Kur'an hafızı olacak diye diretmemiz de yanlıştır. Herkes ne için yaratıldı ise orayı bulacaktır eninde sonunda.

Önce çocuklarımızın imanlı yetişmelerini dert edinmeliyiz. İman esastır. İmanı elbette, altı şartını ezberleme olarak anlamıyoruz. Fitne zamanında iman nasıl korunacaksa o şartların çocukta oluşturulması gerekmektedir.

Çocuklarımıza çevre bulmalıyız. Daire ve iş bulmamızdan çok daha önemlidir onlara çevre bulmamız. Kim gibi olmalarının istiyorsak onlar gibisini bulmaya mecburuz. Gerekiyorsa bu uğurda hicrete hazır olmalıyız da.

Bu mantık belki bizi, büyük çocuk yetiştirmeye sevk edecektir.

BÜYÜK GENÇ

İnsanın çocukluk sonrasından kırk yaşına kadar olan dönemine gençlik denmektedir. Bu dönem insanın karakterinin oluşup geliştiği bir dönem olduğu için insan üzerinde emeli bulunan bütün sistemler, insanları bu yaşlarda yönlendirme peşinde olurlar zira gençlik yılları aşıldıktan sonra beden olarak da kimlik olarak da üzerinde bir değişiklik yapılması zor bir döneme geçilmiş olmaktadır. İnsana yatırım yapma ve insan üzerinde proje oluşturma dönemi, ağırlıklı olarak gençlik dönemi olmaktadır. Bu gerçeği şeytan da bilir, şeytanın uzantıları da. Bildikleri için de en büyük yatırımlarını gençlerin üzerinden yürütmektedirler. Mü'minler de gençlik üzerindeki emelleri açısından bu mantıkla hazırlanmalıdırlar. Gençliği spor yapması gereken insan grubu olarak görenler ellerindeki nimeti tepmektedirler. Gençliği, okulda geçirilen dönem olarak görenler de yanılmışlardır. Ne spor ne de okul gençliğin simgesi olacak çapta değildir.

Gençle ilgili yatırım yapacakların bir dernek açmaları ya da ailenin gence spor yapacağı imkânları hazırlaması bir yatırım olarak yeterli değildir. Asıl gençlik, gençken büyümüş gençliktir. İçi doldurulmuş programlarla yetiştirilmiş gençler Ümmet için bir gelecek vadedebilir. Büyük gayelerle donanmış gençlerden büyük sonuçlar beklenebilir. Diploma gibi kısır gayelere kilitlenmiş gençlerden ne beklenebilir ki? İyi bir diploma, iyi bir iş, iyi bir eş… Bu kadar. Hayattan maksat yemek içmek, sağlıklı yaşamaksa bunlar doğru tercihlerdir şüphesiz. Eğer hayattan beklenen daha büyük şeyler ise yatırımın da büyük olması gerekir ki yaşlanmadan büyümüş gençler yetiştirilebilsin.

Biz bunu bir gençlik çalışma programı olarak da adlandırabiliriz, ailenin genç yetiştirme ilkeleri olarak başlıklandırmamız da mümkündür.

Şunu unutmayalım: Bu din Darulerkam'dan itibaren gençlerin omzunda yükselmiştir. Şimdi gençler belki sadece askerlik görevi yapmaktadırlar ama ilk günlerden itibaren cihadı da daveti de genelde gençler omuzlamışlardı. Gençlerin çalışması daha bereketli, daha heyecanlı ve daha hızlıdır. Onların taşıdığı din daha uzun mesafelere ulaşır.

Gençler için onlar sıkıntıya düşmeden tedbir alınmalıdır. İffetleri bozulmadan evlendirilmelidirler. Akideleri fırtınalara kapılmadan bilgilendirilmelidirler.

Gençler günlük hayattan koparılmadan hayatın içinde tutulmalıdırlar. Siyasetin bataklıklarına batmadan siyasetle ilgilenmeleri sağlanmalıdır.

Allah'la Büyümek

Gencin en muhtaç olduğu şey Allah'a imanıdır. Genç yaşta kökleşmiş bir iman, bir ömür yeter. Genç yaşta ibadete ehil olmak, severek ibadet yapabilmek bir gencin erebileceği en ulvî makamdır.

Gencin Allah ile beraber olması, onun kendi çapında becerebileceği bir iş değildir elbette. Bu, genç üzerinde yatırımı olanların, anne-baba ve eğitici durumda olanların sorumluluğundadır. Okul ve diplomayı hedef edinmekle Allah'a kulluğu asıl amaç olarak görmek arasındaki fark, bu noktada kendini göstermelidir.

Gencin Allah ile beraber olması, özellikle genç penceresinden bakıldığında, yani genci kuşatan çevre esas alınarak belirlendiğinde şu hususlarda öne çıkmaktadır:

a- Allah'ın haramlarından uzak kalmak, haramı bir kanser olarak görme şuurunda olmak ilk merhaledir.

b- İkinci merhale olarak da Allah'ın farzlarına titizlikle sahip çıkmak gelir. Özellikle farzlarla sınırlandırmakta da yarar vardır. Gencin İslam'ı bütün ayrıntıları ile kuşanmasını beklemek, bir yandan genci kazanmayı zorlaştırırken bir yandan da çağının fitnesi olarak gencin önünde duran diploma, iş, spor gibi gayeleri terk etmekte zorlanması sonucunu getirebilir. Bu nedenle bir gencin, mü'min kalitesinde genç olarak yetiştirilmesinde Kur'an hafızı olmasını ana gaye olarak göremeyiz. Onu gencin zekâsı, çevresi ve tercihleri açısından değerlendirebiliriz. Onun yerine, gence farzı ayın olan Kur'an'a iman, Kur'an ile yaşama gibi asıl maksadı aşılamak önceliklidir.

c- Gençler, kaypak bir zeminden kurtarılmayabilirler, sürekli kontrol edilmeleri gerekebilir ama gençleri kaypak bir mantık ve anlayışla yetiştirmemizin özrü yoktur. Açık yürekli, mü'minlerden olduğunu haykırabilen, kulluktan haz duyan, haramlara karşı tavır koyan bir karakter aşılamak asıl gaye olmalıdır. Haramlar kadar harama sevk edecek kaypak zeminlere de dikkat edilmelidir. Bu anlamda, küçük günahları küçük görmeyen anlayış kurtarıcı bir anlayıştır.

d- Ahlak ancak dinden bir bölüm olarak görüldüğünde ahlak olarak işe yarayacağından ahlak, gence din öğretilir gibi öğretilmeli ve aşılanmalıdır.

Din gibi öğretilmesi, elbette din kaynaklı bir ahlak öğretilmesi ile gerçekçi olabilir.

İhlas Eksenli Genç

Allah ile yaşamak, sadece Allah için yaşamakla mümkündür. Yeme içmeden evlenmeye ve eğlenmeye kadar her alanda, yapılan faaliyeti Allah için yapma şuuru bir gence ruh verir. Allah'tan başkası için yapılanın basit ama Allah için yapılanın emek vermeye değer olduğu hissi büyük bir yatırımdır. Böyle birinden şehitlik başta olmak üzere her türlü fedakârlık beklenebilir. Çocuk düzeyindeki de olsa insanlar için bir şey yapma düşüklüğüne karşı zihin doldurulmalıdır. Bu da imanın yerli yerine oturtulması ile mümkündür.

Üç Uç

Gençlerin genel sıkıntılarının üç noktada toplanması mümkündür:

a- Gençlerde şüphecilik ve sorgulama vardır. Bu, beraberinde çabuk ikna olma ve çabuk aldanma gibi sonuçlar getirebilir. Bize düşen ise gençlerin çevrelerini iyileştirmek, onları vahiy bilgisi ile donatmaktır.

b- Şehvet gençlere daha yakındır. Daha heyecanlı, daha dolu dolu yaşamak isterler. Başta göz olmak üzere duyu organlarının ıslah edilmesi, gıdalarının kontrol altında olması gerekir. Göz medeniyetinde gözlerin korunması belki de en önemli görevlerden biri olacaktır.

c- Duygusallıkları ön plandadır. Bu da onların korunmalarının gerekliliğini, istişare etmeye alıştırılmalarını gerektirir.

Şu bir hakikattir ki gençlerin çözülemez sorunları yoktur, çözemediğimiz sorunları vardır. Onlarla ilgileneceklerin kendilerini de yetiştirmeleri şarttır.

Ebeveynli Olmak

İslam'ın ebeveynle açtığı kapı cennet kapısıdır. Ebeveyni ihmal eden hiçbir eğitim ve hiçbir düşünce İslamî olamaz. Müşrik bile olsalar ebeveyne alakayı emreden ayet ve hadisler önümüzdedir. Gençlere yapılacak aşıda ebeveynin nereye oturtulduğu incelenmelidir. Mesela bir gençlik projesinde, ebeveyn gerçeğinin fiilen ne kadar ele alındığı şöyle incelenebilir: Projede ahlak maddesi okutulurken ebeveyne saygıdan söz ediliyor da uygulamalarda -mesela gençlerin evlenmeleri, yaşam tarzı belirlemeleri gibi hususlar- ebeveyn yok sayılıyorsa o proje İslamî değildir. Şunu kesinlikle

unutmamak gerekmektedir: Bir projenin İslamî olması her hâlde yüzde yüz olması açısından Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin projesi olarak ele alınabilir. O projedeki bir cihat maddesi ele alındığında görüyoruz ki anne-babasının ağlaması pahasına cihada çıkan birisine "geri dönmesi" emredilmiştir. Bir gençlik çalışmasında, ahlak dersi olarak ebeveyne itaat öğretilmesi ile ebeveynin hak ettiği yerde tutulmasının bariz farkı bu şekilde ölçülebilir.

Gençler, anne-babalarını hiç kimse ile karşılaştırılmayacak bir şekilde sevmeleri, saymaları, onlara itaat etmeleri ve bunu yaparken de Allah'ın rızasını kazanacak yani cennete girecek bir iş yapmakta olduklarını bilmeleri durumunda genç yaşta büyümüş olabilirler.

Cahil Genç Sıfırdır

Gençlerin, çağın zorunlu tuttuğu bilgileri edinmeleri zaten kanunlarla koruma altına alınmış durumdadır. Asıl bilinmesi gerekenler yani ahirete taalluk eden bilgiler ise tatillere sarkıtılmaktadır. Bu nedenle gençler için yapılan planlarda, onlara ahiretle bağlantılı ilimlerin öğretilmesi de planlanmalıdır. İhlasla öğrenilen birkaç satırlık ilim, bir hayatı ebedî ateşten kurtarabilir.

Herkes için farz olan ilmihâl bilgileri, evlilik ahkâmı, ticaretin ana kuralları muhakkak öğretilmelidir.

Belli bir düzeyde Kur'an okuma muhakkak sağlanmalıdır.

Bunlar verilirken, bir ibadet yapıldığı da vurgulanmalıdır ki genç, elde ettiği değerin bir kültürün ötesinde imanıyla alakalı bir ilim olduğunu idrak etsin.

Ahlak Maddeleri

Sabır, yumuşaklık, doğruluk, ihsan, iffet, adalet, onur, bağışlama, cömertlik, tevazu gibi ahlakı oluşturan konular gence aşılanırken bunların bir ders gibi öğretilmesi yeterli olmaz. Bir kere bu konular, Kur'an ve hadislerdeki örnek şahsiyetler üzerinden anlatılmalıdır. Sabır Eyyüb aleyhisselamdan, bağışlama Muhammed aleyhiselamdan örneklendirilmelidir. İkinci olarak da gençler, ahlak olarak verilecek bu bilgilerin zıddı olan ortamlardan uzak tutulmalıdır. Hastalık nedeni ile tedavi aynı zeminde birleşmemelidir. Gerekiyorsa bu uğurda hicret dâhil her türlü fedakârlığa da hazır olmak gerekir ki büyük genç beklemek konusundaki samimiyetimiz inandırıcı olsun.

Zamanı Kıymetli Genç

İnsanların aldandığı iki büyük nimetten biri olan boş vakit, en çok gençlerin heba ettiği nimettir. Başta uyku olmak üzere çocukluk döneminden itibaren gençlerin vakit israfına karşı hassas olmaları sağlanmalıdır. Vakit israfına karşı hassasiyette de aşırılığa kaçıp gencin dinlenmesine ve bir miktar eğlenmesine fırsat tanımaz duruma da düşülmemelidir ki bıktırıcı ve içine kapanık bir program izlenmiş olmasın.

Beden için gereken dinlenme, sosyalleşme için gereken gezme ve tanıma, bilgilenme için gereken öğrenme, kulluk için gereken ibadet şeklinde bir plan yapılarak zamanı en iyi şekilde kullanma inceliği gösterilmelidir. Bu asırda yaygınlaşan teknolojik israf araçlarına karşı kökten bir sansürün yararı olmayacağı hatta yarardan çok zarar üretebileceği artık anlaşılmıştır. İletişim cihazları ve araçlarına karşı eli kolu bağlı kalmakla esir olmak arasında bir denge kurabiliriz. Sınırlı ve sorumlu bir internet kullanımı sağlamamız mümkündür. Bunun için de gençlerle savaşıp onların güvenini yitirmeden önce böyle bir plan yapılmalıdır. Bu açıdan gençlere karşı en büyük sıkıntımız, planlayıcılar olarak onların gözünde itimat kaybetmiş olmamızdır.

Gençlerin spor ve gezi gibi emsalleri arasında yaygın fırsatlardan yoksun bırakılmaları olumlu sonuç vermeyebilir. Yine sınırlı ve sorumlu bir izin en ideal yoldur.

Gençlerin bütün istekleri karşılanamayabilir. Onların tatmin edilmeleri bir hayâl de olabilir ama biz, üzerimize düşen planlamayı ve sabrı göstermekle Rabb'imize karşı mesuliyetten kurtulmuş oluruz.

Genç, büyük genç olacaksa onun zamanı kesinlikle değerlidir. Zamanı bol bir gencin büyük genç olması zordur.

Örnek Kim?

Asrımızda gençleri kuşatan şeytan ablukasının en önemli etkeni örnekleme metodudur. Ne Allah katında ne de ideal insanlık ölçülerinde hiçbir değeri olmayan ama bir topa hızlı vurabilme özelliği olan ya da bir filmde iyi güldüğü için meşhur olan bir iki kişinin hayâlleri nasıl süslediğini, resimlerinin kıyafetlere işlendiğini şaşkınlıkla izliyoruz. İnsanlık adına gayet endişe verici bir durumdur bu.

Biz, örneklemede sıkıntı çekmeyecek bir Ümmet'iz. Becerip anlatamıyoruz ya da ilgilenmiyoruz. Ashabı kiramdan günümüze kadar nice

büyük Allah dostları vardır ki onları genci de ihtiyarı da herkes anlayabilecek durumdadır. Becermeye mecburuz. Kullandığımız isimlerden, oluşturacağımız piknik gezilerine kadar her alanda bize ait meşhurların isimlerini ve eylemlerini gençlerin idealleri hâline getirebiliriz.

Özellikle dikkat edilmesi zorunlu bir husus da şudur: İyi örnek oluşturmaktan ziyade kötü örnek olmamaya önem verilmelidir. Başta duran anne-babalar, başkanlar, ağabeyler bir kereliğine bile olsa kötü örnek durumunda olmamalıdırlar.

Bağımlı Genç

Uyuşturucu ve benzeri zararlı nesneleri kullanan gençler için "bağımlı" ifadesi kullanılmaktadır. Bu doğrudur. Aynı mantıkla bakılarak neden teknoloji tutkunu gençlere "bağımlı" denmez ki? Uyuşturucu bağımlılığından daha az zararlı mıdır internet veya başka bir araca kilitlenip kalanların bağımlılığı? Gençleri teknolojiden uzak tutmak, onlara haksızlıktır. Onları teknolojiye esir etmek de zulümdür. Anne-babalar, eğitimciler bunun ortasını bulmalıdırlar. Zamanımızın eğitim muhtevalı en önemli sorunlarından biri bu olmalıdır.

Maddeye bağımlılık kadar maddî değerlere bağımlılık da düşündürmeli ve gerekli tedbirlere müracaat ettirmelidir.

Gençlerin vakit boşluğu bulmaları, arkadaş taklidine mahkûm olmaları, cinsi terbiye boşluğu yaşamaları ciddi bir sıkıntı nedenidir.

İyi arkadaştan salih arkadaş anlaşılmalıdır.

Okumaktan, adına ilim denebilecek ilim olanın okunması anlaşılmalıdır.

Ahlaktan Sünnet'e bağlılık anlaşılmalıdır.

Bıkmadan Önce

Gençlerin en bariz hastalıklarından ya da yaşlılara göre en çok dikkat çeken hatalarından biri çabuk bıkmaları, erken usanmalarıdır. Anne-babalar veya eğitimciler bunu gençler için doğal karşılamalıdırlar. Onlarla alakalı programlar onların bıkmalarına neden olmayacak şekilde ayarlanmalı, ara fasıllar konarak tedbirler alınmalıdır. Bilhassa gencin çevresinde yoğun olarak karşılaşmadığı özel din eğitimi veya ibadetler gibi hususlarda oluşabilecek bıkmaya karşı tedbir almak eğitimcinin görevidir.

Gencin imanının farklılığını bilmeyenler acele edebilirler. İmanlı bir gencin yarınını hayâl edebilenler, o umutla dolu olanlar gençlerin

gençliklerini görmesinler; yarınlarını görmeye çalışsınlar. Böylelikle daha heyecanlı ve daha mutlu olacaklardır.

ON BİRİNCİ TEKLİF:
ÇOCUĞU ALLAH'IN EMANETİ BİL

Annelik babalık emanetçiliktir. Yaratan, yaşatan Allah olduktan sonra anne-babaya hizmet etmek ve hizmetin karşılığını da Allah'tan beklemek düşmektedir. Anne-baba, çocukla ilgili karar verirken bu noktayı ihmal etmemelidir. Çocuğun asıl sahibi Allah olduğuna göre nasıl yetiştirilmesi gerektiğine de O karar vermelidir. Aksi takdirde anne-baba, dünyada da çocuğundan beklediklerini göremeyeceği gibi ahirette de çocuk sayesinde elde edilebilecek ecirler deryasını kurutmuş olabilir. Bu da bile bile zarar etmektir.

Bir kere anne-baba şunu bilmelidir ki çocuk elde etmenin tek meşru kaynağı olan evlilik Allah'ın adı ile oluşabilmektedir. Ondan sonrası ancak O'nun Şeriat'ı ile uyumlu olan işlerle sürdürülebilir.

Çocuğun yaratılması esnasında anne-baba, böyle büyük bir nimete uygun bulunmalarını, ömürlerinin sonuna kadar şükredecekleri bir nimet olarak görmelidirler. Erkek olsun kız olsun, sağlıklı olsun hastalıklı olsun, beyaz olsun siyah olsun çocuk Allah'tan gelmektedir. Allah'tan gelene de bir mü'min nasıl karşılık verecekse onu bilip ona göre davranması imanın gereğidir.

Çocuklara karşı anne-babalığın şüphesiz en önemli boyutu, onları yedirip içirmek, sağlıklarını muhafaza etmektir. Bunun için uykusuz kalınan geceler inşaallah ribat geceleri gibi mübarek olacaktır. Ne var ki annelik-babalığı bu boyutla sıkıştırıp bırakmak gaflettir. Karnı kadar beyni de doymalıdır çocukların. Anne-babaların çocuklarına karşı bir iman davası gütmeleri gerekmektedir. İman meselelerini, büyüklere ait işlerden görmek bile bile kaymaya zemin hazırlamaktır. Çocuklarımız, boyları tezgâha yetişmeyecek kadar küçük yaşlarda anneleri tarafından yumurta pişirmeye alıştırılırken iyi oluyor da aynı çocuk, Ümmet'in dertlerini öğreneceği zaman, küfür ehli iman ehli gibi kavramlara alıştırılacağı zaman neden "Daha bebek!" diye meclis dışına atılıyor? Bu bir çelişkidir. Çocuklarımız, bu Ümmet'in dertleriyle büyümelidirler. Bu, anne-babalığın icabıdır.

ANALIK-BABALIK KANUNLARI

Allah'ın mülkünde her şey O'nun iradesiyle olur. Uzayda bir gök cisminden yerde bir insanın hareketine kadar her şey O'nun iradesine göre var olur ve hareket eder. Çocuk doğurmak, anne olmak, baba olmak, kardeş olmak hep O'nun dilemesiyle ve dilediği şekilde gerçekleşir. Mü'min, bu ebedî gerçeğe teslim olmuş insandır. Allah Teâlâ onu, baba olarak imtihan etmeyi murat ettiğinde babalığı, anne olarak imtihan etmeyi murat ettiğinde anneliği, evlat olarak bulunduğu yerde de evlatlığı Allah'ın rızasına göre yapar. Anne veya baba olmak, sınırsız bir irade kullanma alanı değildir onun için. Çocuk olmanın da sınırsız bir serbestlik vermediğini bilir. Bu bilgi ile de kendine çekidüzen verir. Mü'min bilir ki insan olarak önüne çıkan her nimet aynı zamanda bir sınama aracıdır. Nimet büyüdükçe imtihanın hacmi de büyüyecektir. Mü'min bunu bilir, böyle yaşar.

Anne-baba olmanın elbette sosyolojik, psikolojik bazı kuralları vardır. Mer'i kanunlarla belirlenmiş sınırları da vardır. Bunların yanında bir de mü'min insan için aşamayacağı, kayıtsız şartsız teslim olacağı kanunlar vardır. Mü'min, onlara teslim olur. Kendini ve annesi babası olduğu çocuklarını o kanunların çizdiği dairenin içinde görür. Bu görüşü de onun, Rabb'ine teslim olmuşluğunun simgesi olarak bekler.

a- Erkekle kadının bir arada olmasının yegâne meşruiyet kaynağı Allah'ın Şeriat'ı, beraberliğin hedefi de Allah'ın rızası olmalıdır. Böyle bir erkek kadın beraberliği, insanlar arasında evlilik olarak adlandırılsa da Allah katında bu evliliğin adı ibadettir. Erkek de kadın da ibadet kalitesinde bir iş yapma seviyesinde bulunurlar. Onların yuvası rahmetin indiği yuva, yemeleri-içmeleri hatta şehvanî gibi bilinen istekleri bile ecre dönüşmüş bir yuva olarak melekler tarafından tescil edilir. Öyle bir ev kıblegâh ev olmaya namzettir. Temelinde Allah'ın rızası amaç edinilen bir ev bereket kaynağıdır. O evdeki salih insan olmanın zeminini oluşturmuşlar, nesillerinden salihlerin gelme sebeplerine yakın olmuşlardır.

Elbette böyle bir ev, Allah rızası amaçlanarak bir araya gelmiş erkek ve kadından oluştuğu için bu büyük maksada uygun bir hayat yaşanmaya çalışılan ev olacaktır. Ev, "Allah rızası" çizgisi dışında kalan her şeye karşı korunma altındadır. O evde, üç günlük dünya ekseninde dönülmez. Ebedî ahiret mantığı ile yaşanır.

Allah rızası doğrultusunda bir araya gelmiş erkek ve kadının nihai hedefi, cennetlerde koltuklara yaslanıp bir arada ebedî saadeti tatmaktır.

Dünya hayatının evlilik üzerine kurulması da fıtrat gereğidir. Evlilikle ilgili bütün ayrıntılar, fıtrat üzere olmanın sonuçlarıdır. Evlilikten uzaklaşılan her adım da fıtratın tersine doğru atılmış bir adımdır. Evlilik, fıtratın gereği olduğu için İslam evliliği teşvik etmiş, sürdürülmesi yönünde ortam oluşturmuştur. Evliliğin manevi bir değer olarak maddi değerler karşısında sıkıştırılması veya ikincil konumlara düşürülmesi fıtrattan kayıştır. Erkekle kadının bir araya gelişinin evrensel adı olan evliliğin ve evliliğin ruhu durumunda olan nikâhın üstün tutulması, anne-babaların kendileri ve çocukları açısından dikkat etmeleri gereken bir sınırdır.

b- Anne-baba olmak, Şeriat ehli olmayı gerektirmektedir. Şeriat, Allah'ın kulları için uygun bulduğu yaşam tarzının adı olduğuna göre mü'min, yaşam tarzı olarak onu seçmeye ve ona göre düzen kurmaya mecburdur.

Anne-babanın Şeriat ehil olmasının en tabii gereklerinden biri de anne-babası oldukları çocuklarını Şeriat mantığına göre yetiştirmeleridir. Böyle bir anne-babanın çevre kültüründen, ekonomik nedenlerden, yöresel baskılardan etkilenmesi söz konusu olamaz. O anne-baba çocuklarına karşı görevlerini, onlara bir beton ev alma, mesai saatlerinde gidip çalışacakları bir iş edindirme ile sınırlı göremezler. Yaşadıkları evleri sıcak tutmayı, sofralarına yiyecekleri gıdayı getirebilmeyi ebeveynlik görevinin zirvesi olarak anlamazlar.

Onların nazarında çocuk, Allah'ın emanetidir. Bu emaneti de Allah Teâlâ, muhakkak soracaktır. Yeryüzünde secde eden bir kişi daha yetiştirmedikçe anne veya baba olmanın hazzını tattığını iddia eden bir anne veya baba, var olmanın sırrını yakalayamamıştır.

c- Doğurma ve büyütme üzerine kurulu bir anlayışla evliliğe bakılması gerekmektedir. İnsanın, kendisi gibi bir insanın yaratılması için sadece bir kalıp olarak kullanıldığını, aslında yaratmada hiçbir fonksiyonunun bulunmadığını bildiği hâlde çocuk yaratılmasına karşı kendisini etkin karar sahibi olarak görmesi ne kadar abestir. Kul, Allah'ın yaratmada kendisini bir aracı olarak kullanmayı takdir buyurmasını ele geçmez bir nimet olarak bilmesi gerekirken kulun şu sayıda ve şu zamanda bir çocuk planları yapmaya kalkışması kulluk konumu ile çelişkilidir.

Meseleye bir de Ümmet olma şuuruyla bakıldığında bakış açımız biraz daha derinleşecektir. Yeryüzünde mü'minlerin sayısının bir kişi daha artması için vesile olmak, bir kere daha iman etmek, bir kere daha doğup

ömrü namaz ve kullukla geçirmek kadar ciddi iken maddi kaygılar, çevresel etkenlerle açık veya sinsi bir doğum düşmanlığı yapmak istiğfar gerektirecek bir hatadır. Küfür ehlinin oluşturduğu yaratılmamış insanları katletme hamlesine alet olarak, çocuk yaratılmasına karşı tedbir alanlar kendilerini tebrik edilesi bir iş yapmış gibi görebilmektedirler. Böyleleri, nereden üretti iseler iki çocuk sahibi olmayı ideal olarak gördüklerinden çevrelerinde üçüncü bir çocuğu doğuranı, tebrik etmek yerine ona âdeta taziyeye gitmektedirler. Bu bir insanlık düşmanlığıdır. Ancak, insan nevine karşı kini olanların yapabileceği bu "yaratılmamış insan üzerinden katliam", hiçbir şekilde mü'minin iştirak edemeyeceği hatta sessiz kalamayacağı bir cinayettir.

Çocuk, Allah'ın nimetidir, Allah'tan bir lütuftur. Kul nimeti artırma, lütfu çoğaltma peşinde olmalıdır. (Nahl, 72)

d- Vermek, sadece Allah'ın elindedir. O, dilediğine dilediği gibi verir. O, verirken sınırsız bir kaynaktan verir. O'nun dışında kim veriyorsa verilmişi vermekten başka bir iş yapmış değildir.

Çocuk da Allah'ın verdiği nimetler arasında olduğuna göre Allah, dilediğine dilediği çocuğu verecektir. Hiç vermemekten, sadece erkek veya sadece kız vermeye varıncaya kadar her çeşit çocuk seçeneği O'nun iradesi ile ortaya çıkmaktadır. Kulun, Allah'ın iradesinin gerçekleşmesi için vesile olarak seçilmiş olmaktan başka bir kimliği kesinlikle yoktur. Bu gerçek, bizim iman etmemiz gereken bir hakikattir.

e- Allah'ın bir anne-babaya lütfettiği çocukların korunması, İslam Şeriat'ının beş temel esasından biridir. İnsan neslinin ve dolayısıyla Ümmet'in geleceği olan çocukların korunması sıradan bir görev değil, İslam'ı din olarak farklı kılan özelliklerden biridir. Bu koruma, çocuğun sıhhati, gıdası gibi maddi ihtiyaçları yanında manevi boyutu da olan bir korumadır. Çocuk, bir yandan hastalıklardan sakınılacak bir yandan da şeytandan. Bu koruma da anne-babanın temel görevidir. İki sakındırmadan hangisi eksik bırakılırsa o eksiklik, anne-babanın kusuru olarak defterine kaydedilecektir.

f- Anne-baba hiçbir mazerete dayanmadan çocuğunu evlenmeye teşvik edecek, onun evlilik yolunu hazırlayacaktır.

Bütün asırlar için geçerli bir kural bu asır için daha keskin bir şekilde karşımızda durmaktadır: İffeti korumanın evlenmekten başka bir çaresi yoktur. Bu nedenle evlilik fıtrattan görülmüştür.

Anne-babalar, iffetsizliğin yolunun ne kadar hızlı bir şekilde gençlerin önüne serildiğini, buna karşın evlilik müessesesinin nasıl badireler içinde bocaladığını iyi izlemelidirler.

Şeytan ve hizmetinde olanlar, iffetsizliğin yayılması için bütün güçleri ile çalışırken iffet için dünyada bulunanların iffet uğruna eziyete katlanmamaları kabullenemez.

g- Çocuk için ne söyleniyorsa o söylenenler doğumla başlamaz. Çocuk, anne rahmine düştükten yüz yirmi gün sonra Ahmet veya Âişe durumundadır. Esasen doğan her çocuk, dokuz ay on bir günlük olarak doğduğuna ve o sürenin büyük bölümünde ruh taşıdığına göre bir yaşında muamelesi görebilir.

Anne-baba, çocuğuna karşı görev olarak neyi üzerinde sorumluluk olarak biliyorsa o bilgisini çocuk ana rahminde iken uygulamalıdır.

Bir de çocuğa hamile kalan kadın, hamileliğinin maddi boyutu kadar manevi boyutuna da önem vermelidir. Baba da hamile hanımının üzerindeki ilgi ve alakasını artırmalı, gerekli insani meziyetlerini göstermelidir.

Bu dönem dua ve zikirle geçirilmeli, gerginlik oluşturacak ortamlardan uzak kalınmalıdır.

h- Çocuk doğduktan sonra isim verme hakkı babanındır. Anne ile istişare ederek isim verilmesi maruf ölçülerine göre iş yapma nezaketidir. Mü'min de naziktir elbette.

Çocukların isimleri, bizim imanî duygularımızı yansıtmalıdır.

i- Anne ve baba, çocukları arasında "adil" davranmadıkça ahiretteki mesuliyetten kurtulamazlar. Sevgide adalet olmayabilir. Belki de adilce sevmek hiç mümkün değildir ama adil davranış mümkündür. Kız erkek ayırmamak, fıtri olan ihtiyaçları ihtiyaca göre gidermek adalet gereğidir.

j- Çocuk büyüten, Allah'a çok dua edecek; çok yalvaracaktır. Peygamberlerin durumunu ibretle inceleyecek ve kendisine salih bir çocuk lütfetmesi için Allah'a yalvaracaktır. Allah'a tevekkül edecek ve hiç yılmayacaktır. Sonuç ne çeşit olursa olsun o, Allah'ın rızasını gözetmeyi esas alacaktır. Kendisine ve çocuklarına dualar edecek. Bilhassa beddua asla etmeyecektir.

k- Anne ve baba, iyi bir çocuk yetiştirmekte samimi iseler çocuklarının önünde asla tartışmayacaklar. Aralarındaki sorunları çocuklara hissettirmeyecekler. Çocuklarına iyi örnek olmaya çalışmalarının mühim gereklerinden biridir bu.

l- Anne-babalığın, tek başına yürütülemeyeceğini bilmek gerekir. İnsanlığın birikiminden yararlanmak gerekmektedir. Buna istişare diyebiliriz. Nasihat alma diyebiliriz. Kendi kanaatlerimizi bilimsel gerçekler gibi görmekte yanılırız.

m- Anne-babanın evladından sınırsız bir itaat bekleme hakkı yoktur. Allah'a isyan olmayan ve maruf olan şeylerde itaat vardır. Evlat da anne-babanın emrine itaat etmekte ihmalkâr davranmayacak, itaatinin karşılığını Allah'tan bekleyecektir. Farzları terk etme, haram işleme, şüpheli bir şey isteme gibi durumlarda ana babaya itaat yoktur.

İslam hayattır. Hayat da aile çekirdeğinden gelişmektedir. Çekirdeğin Allah'ın Şeriat'ına göre şekillenmesi, olması gerekendir. Dünya ne yöne giderse gitsin, mü'minin yönü bellidir. Mü'min, Allah'ı ve rızasını arar. Mü'min, dünyadan da nasibini unutmaz ama asıl ahiret için yaşar.

ON İKİNCİ TEKLİF:
KADINLAR DIŞLANMASIN, KADINLARIN SEVİYELERİ DÜŞÜRÜLMESİN

Kadınsız dünya, kadınsız hayat tiyatro olarak bile oynanamayacak kadar yersiz bir düşüncedir. Kadınsız dünya da yoktur kadınsız din de yoktur.

Kadınların dışlandığı bir ortamın bereketinden şüphe ederiz. Kadınların ezdiği bir ortamdan da şüphe ederiz. Her ikisinde de bereket göremeyiz. Kadın, her ortamda bulunsun. Bulunurken de kadınlığın icabı olan heybetle bulunsun. Erkeğin göz zevkini tatmin için hiçbir yerde bulunmasın. Kendi hobilerini tatmin için de bulunmasın.

Bilhassa kendi aralarındaki toplantıları, kadınların en çok ihtiyaç hissettikleri çalışmalardandır. Kadınları, muhakkak erkeklerle karma zeminlerde toplama yerine, kadınlara tahsis edilmiş toplantıların yolları araştırılmalıdır. Kendi aralarında toplandıklarında ortaya çıkan ve bizim "İşte kadınlar toplanınca olacağı bu idi!" türünden yapacağımız şikâyetler yerine, onların da toplanmasının gereklerini ve usullerini oluşturabiliriz. Sorun saymak yerine çözüm üretmek bu olsa gerektir.

Eğer bu kıvamı yakalayamazsak gelecek nesiller bile kadınların bir araya geldikleri her ortamı dedikodu, gıybet, ifsat ortamı olarak anmaya devam edeceklerdir. Bırakalım kadınlar da cihattan söz etsin. Kadınlar da kendi aralarında kadınları konuşsunlar. Belki onların da içinden birileri çıkıp erkeklerin dahi dile getiremediği hakikatleri dillendirir. Umut umuttur. Onlarsız dünya ve din düşünemediğimize göre onları da cihat alanlarına sürebilmeliyiz. Onlar da üzerlerine düşen ne ise onu yapmaya çalışsınlar. Yoksa kadınları, kadınlardan kurtaramayız.

KADIN TOPLANTILARI

Kadınlarla erkeklerin insan olma noktasında ve insan olmanın getireceği ihtiyaçları tatminde ayrılamayacaklarına, erkeğin veya kadının aynı insani nitelikleri taşıdığına inanıyoruz. Cinsiyet farkı, yeryüzünü paylaşmada farklılık getirmemektedir.

Erkekler de kadınlar da ikinci insanla bir arada olma, hayatı mutluluklarıyla ve sıkıntılarıyla paylaşma hususunda bir ihtiyaç içindedirler. Tek başına olma ya da insanlardan tecrit edilmiş bir ortamda olmanın erkek için de kadın için de kabul edilebilirliği yoktur. İnsanlarla iç içe olmanın getirebileceği ilave sıkıntılara rağmen, yalnızlık tahammül edilemez bir sıkıntıdır. Konuyu sadece ihtiyarların huzurevlerine gönderilmeleri açısından ele almamız da doğru değildir. Yaşlı ve düşkün olmadıkları hâlde, ikinci insanlarla beraberlik imkânı bulamadıkları için evini huzurevine dönüştürmek zorunda kalmış insanlardan da söz edebiliriz.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bir Müslüman'ın, insanların arasına karışıp onların sıkıntısına katlanmasının, insanlardan uzak kalıp onların sıkıntısına katlanmamaktan daha hayırlı bir durum olduğunu söylemiştir. (Tirmizî, Sıfatülkıyameti, 55/2507)

Şüphesiz burada "insanların içine karışmak" ile "insanların içinde erimek" arasında beyaz ve siyah arasındaki kadar net bir ton farkı vardır. Müslüman'dan istenen, insanların içinde sıradan biri olarak kaybolup gitmek değildir. İnsanların arasına Müslüman kimliği ile katılıp kimliğini hissettirerek yaşaması, kadim ifadeyle "emribilmaruf ve nehyi anilmünker" aktivitesi içinde bulunması, Müslüman olarak yapması gereken şeydir ondan beklenen. Dağda kalıp yabanileşmekle şehirde kalıp eriyerek sıradan biri olmak, netice itibarıyla aynı şeye götürür. Belki de dağda yabani kalan, şehirde eriyip giden, başkalarının kültürüne mal olandan daha iyi durumda da olabilir.

Bu çizgi üzerinden bakıldığında kadınların kendileri gibi kadınlarla beraber olacakları ortamlar oluşturmaları, kadınlar arası toplantılar yapmaları insani bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaca mücerret bir "kadın toplantısı" mantığı ile karşı durmanın haklılık payı yoktur. Bireysel veya cemaat şeklindeki kadın toplantıları, erkek veya kadın açısından dinen sakıncalı olabilecek şekil ve muhtevada değilse bir insani ihtiyaç olarak görülmelidir.

Kadınların bir arada bulunmaları esnasında sıkıntı olarak görülebilecek şu hususları tespit edebiliriz:

a- Kadınların bir araya gelmelerinin neden olacağı abartılı hazırlıklar, bir saatlik bir toplantı veya ziyaret için günlerce hazırlık gerektiren ve manevi niteliği bulunmayan ikram, yemek gibi insan enerjisi ve mal israfına neden olan tutumlardır.

b- Sayılı ömür günlerinin, sayılmayacak okyanus suyu gibi rahat harcanması ki böyle bir idrak, dinimizin hayata bakışına tamamen ters durmaktadır.

c- Kadınlar arası buluşmaların, spor kulüplerinin karşılaşmaları gibi birbirlerine karşı teşhire dönüşmesi, önceki seferde evi ziyaret edilip elindeki bütün imkânların izlendiği kadına karşı bu sefer bu evdeki imkânların bütün ihtişamıyla teşhir edilme gayreti, ne yazık ki niyetlere yansımadığı söylenecek olsa da gerçektir. Şeytan, böyle bir yatırım için gerekli savunma tedbirlerini de elbette almaktadır. "Ne derler, onlar bize yapmıştı!" türünden mazeretler sürekli hazırdır.

d- Evde mahrem kalması gereken konuların ve mekânların kadınlar arasında ortak kullanıma açılması da sakınca doğuran nedenlerdendir. Sadece kadın ve koca arasında açılabilecek, kadının kadına dahi açamayacağı konular listesi delinebilmektedir.

e- Kadınların, birbirlerinden sakınmaları gereken avretleri konusu da bu buluşmalarda sakıncalar listesindedir.

f- Kadınların erkeklerle beraberliği yani karma oturumları ise derin bir mesele olarak özellikle kaydedilmelidir.

Büyük Gerçek

Müslümanlar için kadının değerinin tartışılmaz olduğu bilinmesi gereken bir gerçektir. Kadın sadece kadın değildir. Kadın annedir, iffettir, okuldur, kültürdür. Nesillerin banisi kadındır. Mücahitlerin beşiği de kadındır. Kadınsız ne cihattan ne de ilimden söz edilemez. Bu nedenle de kadının harcadığı vaktin, israf ettiği saatlerin, kaybettiği itibar ve değerin bedelini sadece kendisi veya sadece kadınlar ödemeyecektir. Kadınlar hata ederse ömür israf eder ve değer yitirirlerse bunu Ümmet öder, şimdiki ve gelecek nesiller öder zira kadın, sadece kadın değildir. O; Ümmet'tir, âlimdir, mücahittir, züht'tür, takvadır çünkü o, kaynaktır.

Kadını kadın olarak gördüğümüz her yerde insanı ve Müslüman'ı görmeye mecburuz. Böyle görmeyi ilke edindiğimiz gibi böyle görmenin

içini dolduracak plan ve uygulamalara mecburuz. Kadınların toplandıkları çay muhabbetleri, nişan, düğün, kına görüşmeleri "kadınlar hamamı" esprisi ile anıldıkça biz esasen kendimizi ve Ümmet olarak iddiamızı çürütüyoruz. Kadınların toplantıları seviyesiz, gıybetli ve gereksiz toplantılar iken hangi iddiamızın içini doldurabiliriz? Henüz kadınlarını bir toplantıda disiplin edememiş, öz ifade ile oturup kalkma edebi verememiş bir Ümmet, insanlığa çekidüzen verebilir mi? Kadının temizlikten ve yemekten sorumlu, ikinci bir iş için münasip olmayan biri olarak anlaşılması doğru değildir.

Kadın erkektir. Kadın çocuktur. Kadın cihattır. Kadın iffettir. Kadın sabırdır. Kadın Şeriat'tır. Kadın medeniyettir. Kadın toplumdur. Kadın, insan ve insanlıktır.

Bir toplantının "kadınlar toplantısı" denen düzeyde ilmî yönü olmayan, gıybetten kıyafete kadar haramların korunmadığı bir toplantı olarak yapılması durumunda Müslüman kadının orada bulunması mümkün değildir. Buna elbette eşi veya velisi izin vermeyecektir. Bu hakikat bizi, kadınların bir araya gelmelerine engel olmaya götüremez. Onlar da toplanacak, konuşup teselli bulacak, birbirleriyle alışverişte bulanacaklardır. Bu tabiidir, dinin mübah dairesi içinde kalmaktadır.

Bir Niyet Nelere Kâdir

Kadınların aralarındaki buluşmaları ibadete ve netice olarak da Allah'ın rızasına dönüştürmeleri mümkündür. Olması gereken de budur. Bunun için de samimi ve pratikte görülebilen bir niyet yeterlidir. Allah için sevme, Allah için buluşma duygusu; bu duyguların sahibini çay içerken, tatlı yerken bile kazanır duruma getirir. Arkadaşlar arasında bir kahve muhabbetinin ibadete dönüşmesi bile bir niyetle mümkündür.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ümmet'ini en güzel ve Allah'ın rızasına en yakın olana yönlendirirken bize muhteşem örnekler vermiştir. Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste, başka bir köydeki arkadaşını ziyarete giden bir mü'min anlatılmaktadır. Erkek veya kadın, hepimizin bir kenara not alarak kendimiz için örnek sayacağımız bu hadisi şerif, muhteşem bir fırsatı önümüze koymaktadır. Basit bir çay muhabbetinin neler getireceğinin en açık örneklerinden biri olarak bu hadisi dikkate almalıyız:

Bir adam, başka bir köydeki kardeşini ziyarete gitti. Allah, yoluna bir melek çıkardı. Melek ona nereye gittiğini sordu. O da: "Şu köydeki kardeşime gidiyorum." dedi. Melek ona, o kardeşinde bir menfaati mi

bulunduğunu sordu. Adam: “Hayır, yoktur. Ben onu Allah için severim.” dedi. Bunun üzerine melek dedi ki: “Ben Allah’ın sana gönderdiği bir habercisiyim. Sen onu sevdiğin gibi Allah da seni seviyor, bilesin.” (Buharî,Birr, 12/6549)

Bu ziyaretin amacına ziyaret edilenin hasta olmasını veya çocuklarıyla, eşiyle ilgili bir sıkıntısının giderilmesini ilave edersek elde edilecek derecenin hacmi katlanarak artacaktır. Bir tek niyet, Allah’ın karşımıza melek çıkarıp bizi sevmekte olduğunu bildireceği kadar ciddidir. Elbette kek-pasta günü, bizde olmuştu onlarda da olsun gibi düşünceler veya benzeri şekilde çağdaş kadının liberalist ve bencil idrakini yansıtan amaçlar, bu ecri kazanmaya müsait değildir.

Seçici Olmaya Mecburuz

İnsanın insandan etkilendiğini, iyinin kötüyü taklit edebileceğini ve bunun bilhassa kadınlar arasında ziyadesiyle yaygın olduğunu hepimiz biliriz. Kimin kiminle bir meşrubat içtiği, o beraberlikte ne içtiklerinden daha önemlidir. Haramların yayılmasında, ibadetlere karşı gevşekliğin oluşmasında, kadınların eşlerine karşı Allah’ın emri olan itaati ve vazifeleri yapmakta tembelleşmelerinde etkilenmenin önemi büyüktür. Bilhassa genç kızların, anne ve ablalarının başkaları ile beraberliklerinden onları örnek almadaki etkileşimleri, aynı genç kızların bir okul veya medreseden etkilenmelerinden daha yoğundur diyebiliriz. Bu da bizi, kimi ziyaret ettiğimizi, kimin ziyaretine izin verdiğimizi incelemeye ve gerekiyorsa bazı ziyaretlerden kaçınmaya itmektedir hatta akraba arası ziyaretleşmeler ve oturmalarda bile akrabalık bağlarının zedelenmesi pahasına bile olsa bu kararı vermede ve uygulamada tereddüt etmeyiz çünkü bizim akrabalık bağlarımızın sürmesi, kulluğumuzun Allah’ın rızası doğrultusunda sürmesinden asla önemli değildir. Çocuğumuzun bize ait olmayan bir işi veya sözü öğrenmesi eğer bir akraba bayramlaşmasındaki oturumundan ötürü olacaksa tereddüt etmeden akrabalığı ve onun gerektirdiği bayramlaşmayı bile askıya alabiliriz. Çocuklarımızın ve dolaylı olarak ailemizin mü’min kalma mücadelesi bunu gerektiriyorsa yaparız. Yapmalıyız. Yapmadıkça da bütün gayretlerimiz, su üstüne yazı yazma düzeyinde kalabilir.

Peygamber aleyhisselamın meşhur benzetmesi, bizim için düşündürücü bir benzetmedir. İyi arkadaşla kötü arkadaşı ya da iyinin yanında bulunmakla kötünün yanında bulunmak arasındaki farkı, koku satıcısının

yanında bulunmakla kömürle yanan bir körüğü çalıştıranın yanında bulunmak arasındaki farka benzetmiştir. Bu benzetmesinde de insanın, kimin yanında bulunuyorsa ondan muhakkak etkileneceğini vurgulamıştır. (Müslim, Birr, 45/6692; Buharî, 5534)

Yaşadığımız çağın getirdiklerini iyi bildikten sonra şu iki hususu vurgulamaya mecbur kalırız:

a- Beraberliğin etki etmesi için günlerce süren bir oturum gerekli değildir. Saatler hatta dakikalar etki etmek için yeterli olabilir. Uzunluk veya kısalıktan çok, kim kiminle bulunuyor ona dikkat edilmelidir.

b- İnsanların bir araya gelmesi, şüphesiz etkilenmenin en açık nedenlerindendir ancak çağımızdaki iletişim teknolojisinin getirdiği imkânlar, bir araya gelmeden de insanların birbirlerinin esiri durumuna gelebileceğini göstermektedir. Aile içinde korumalı kalmanın, bilhassa genç nesillerin muhafaza edilmesinin bu açıdan da düşünülmesi şarttır.

İzin

Bir kız, nikâh akdi ile bir erkeğin eşi oluncaya kadar babasının emrindedir. Evlenince de eşinin emrinde olur. Bu bir fıkıh kuralıdır. Bu kuralın pek tabii neticesi de bir mü'min kadının babası veya eşinin izni olmadan dışarı çıkması bir farzı gerektirmeyen durumlarda evinden izinsiz çıkamayacağı hakikatidir. Ya umumi bir izin alıp çıkar ya da her çıkış için izin alıp çıkmalıdır. Aksi takdirde izinsizliğin getireceği feyiz eksikliği, sözünü ettiğimiz ecirleri yok duruma getirir.

Ziyaret İçin Nezaket Ölçüleri

- Her vakit ziyaret için münasip değildir. Bilhassa kadınların, eşlerini dikkate almadan yani eşlerinin evde bulunma vakitlerini dikkate almadan randevulaşmaları yanlıştır. Sabahın erken saatinde, yatsıdan sonraki uyuma saatlerinde, erkeğin mecburen evde bulunacağı saatlerde ziyaret hoş değildir.
- Sürpriz ziyaretler de doğru değildir. Önceden tespit edilmiş, randevulu ziyaretler uygundur.
- Kibir ve gösteriş için giyilen kıyafetlerin kullanılması caiz değildir. Ev sahibi de ziyarete giden de temiz ve nazik giyinmeli ama kibir ve gösterişe kaçmamalıdır. Bilhassa ev sahibinin ziyaretçilerini kaba kıyafetlerle karşılaması da hoş değildir.

- Ziyaretlerin en hassas konularından biri de ziyarete gidenlerin yoldakileri de etkileyecek hazırlık ve davranışlar içinde olmalarıdır. Özellikle parfüm kullanırken bu inceliğe dikkat edilmesi, Sünnet'e uygun davranmanın gereğidir. Kıyafetin tam bir tesettür olması ise söze gerek bıraktırmayacak derecede önemlidir.

- Yabancı bir araçla gidileceği zaman, yörenin ve şartların kollandığı bir araçla yolculuk yapılmalıdır. Tek başına bir kadının, bir şoförün aracına binmesinden doğabilecek sakıncalar gözden kaçırılmamalıdır.

- Müslüman edebinin gereklerinden biri de ziyarete gidilen evin kapısındaki duruş ve kapıya vuruş tarzıdır. Uzun uzun zil çalmanın yanlışlığı sabittir. Zili nazikçe çalmak, selamla eve girmek, kapı aralığından içeri bakmamak, "Kim o?"sorusuna, yeterli açıklıkta "Ben filan." diye cevap vermek İslam edeplerindendir.

- Ev sahibinin çok özel bir durumu yoksa ziyaretçilerine güler yüz göstermesi de Sünnet'tir.

- Evde selamla söze başlamak, gösterilen yere oturmak, ev sahibinden izinsiz gösterilen yerden kalkmamak, içeridekilerin tamamı kadın olsa bile avret kurallarına dikkat etmek önemli edeplerdendir.

- Necva caiz değildir. Necva, üç kişinin bulunduğu bir ortamda iki kişinin gizli ve özel konuşmalarıdır. Bu durum, üçüncü kişiyi endişeye sevk edeceğinden Kur'an ayetiyle yasaklanmıştır. Üçüncü kişinin anlamayacağı bir dille konuşmak da necvadır.

- Sık sık olmayan ziyaretlere hediye ile gitmek Sünnet'tir. Hediyenin de abartılmaması gerekir.

- Bir ziyarette konuşulanlar, orada bulunanların izni olmadıkça başkalarına aktarılamaz. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, meclislerimizin emanet üzere olacağını buyurmuştur. (Ebu Davud, Edep, 37/4869) Bir meclisteki konuşmaların yayılması, konuşmaların emanet vasfını yitirmesine neden olur.

- Ziyaret ve oturumlarımızın, ders içerikli oturumlar olsa bile matemle geçirilmesi gerekmez. Ölçüsü kaçırılmamış espriler, şakalar yapılabilir. Tebessümü haram eden bir dinimiz yoktur. Çizginin aşılmış olmasında sakınca vardır.

- Kadın toplantılarının gıybet ve nemimeye bulaşmasından da kaçınılmalıdır. Aileye ait sırların konuşulmaması da ne derece Sünnet edebi ile edeplendiğimizi gösterecektir.

- Toplantılarımızda dinimizi tartışma konusu yapacak gündemlerden şiddetle kaçınmaya mecburuz.
- Bir ziyaret muhakkak teşekkürle bitirilmelidir.

ON ÜÇÜNCÜ TEKLİF:
TEK KALMAYA RAZI OL Kİ
EVİN İMAN ETSİN

Silahsız zorlama taktikleri ile bize zorunlu olarak uygulattırılan alanlardan biri de erkek-kadın bir arada olma tarzıdır. Akraba ilişkilerinden okul eğitimine kadar pek çok alanda, bir arada bulunması asla caiz olmayacak şekilde kadın ve erkek, karma ortamlar oluşturulmaktadır. Zamanın ilerlemesi ile beraber de iman edenler arasında bile bunu tabii karşılayanlar çıkmakta ve bu yanlış, zamanın gereği olarak önümüze çıkarılmaktadır. Kur'an'ın tamamının inmediği zamana ait hükümleri önümüze çıkarıp ashabın kadınları da erkekleri ile beraber şöyle böyle oturmuşlar gibi ifadeler artan ivmeyle çoğalmaktadır.

Dini, bir baskı ve yozlaşma aracı olarak göstermek kimseye hak olarak verilmemiştir, bu dine yapılmış bir zulümdür. Aynı şekilde dini, yaşadığı ortama uydurmak da kimsenin hakkı değildir, bu da dine yapılacak bir zulüm ve iftiradır. Din sadece kendisidir. Hükümlerini koyan Allah Teâlâ'dır.

Bu hükümlerden biri de mü'minlerin gözlerini bile aynı ortamda kadınlı-erkekli tutmayacakları hükmüdür.

KARMA HAYATIN SONU

İslam dinini farklı kılan bariz özellikler, İslam'a bakanın gözüne göre değişken olacaktır elbette. Batılılar, İslam'ın Müslüman'a yüklediği fetih ruhunu, içlerindeki Bizans acısı nedeniyle öne çıkaracaktır. Ekonomi dünyası da İslam anılınca faiz yasağını hatırlayacaktır. Kadını tabii bir insan olmanın ilerisine taşımak isteyen anlayışa göre de kadına biçilen değer, kendi zaviyelerinden ele alınacaktır. Her meşrebe göre farklı bir yorumu da normal görmeliyiz.

Müslüman'a göre ise İslam'ı farklı yapan tek bir husus yoktur. İslam'a ait ne varsa o zaten bir farktır, İslam'da kendisine ait olmayan bir madde yoktur. İslam; dışarıdan ithal etmeyen, Müslüman'ın önüne koyduğu her şeyin kaynağını vahye dayandıran bütünün adıdır. Müslüman, İslam'ı kendine din olarak benimserken "tam bir teslimiyetle teslim olarak" Müslüman olur. Beğenip seçme, sevip hoşlanma, uygun görme gibi tepkiler olamaz Müslüman'ın kalbinde.

***

İnanıyoruz ki
Müslüman şuna inanır: Allah'ın kitabında, Peygamber aleyhisselamın Sünnet'inde haram olan bir şey muhakkak selim bir akıl, bozulmamış bir fıtrat, doğru bir ilim tarafından doğrulanır. Allah'ın ve Resûlü'nün yasakladığı bir şey muhakkak çirkindir, zararlıdır, batıldır, kötüdür. Şahısların basit düşünce sistemlerine göre bunun anlaşılamamış olması ya da o haram üzerinden menfaat elde edenlerin ortaya attığı süslü laflar, şişirilmiş iddialar gerçeği değiştirmez.

***

İslam'ın Müslümanlara getirdiği yaşam tarzının en bariz özelliklerinden biri İslam'ın, erkek-kadın arasında belli sınırların aşılmasına izin vermiyor oluşudur. Önce erkeklerle kadınlar arasına mahrem/namahrem sınırları getirmiş, ardından da mahremler arasında bile ölçüsüzlüğe izin vermemiştir. Bu kuralları koyarken kadının da erkeğin de daha korunmuş olmasını gaye edinmiştir zira her iki cins için de geçerli olan bir ayrıntı vardır. O da şudur:

Ne kadın ne de erkek, ölçüsüz salıverildiğinde içindeki şehveti dizginlemeye muktedir değildir. İnsan o iktidarda yaratılmamıştır. İnsanın yaratılış tarzında büyük bir tamah ve sürekli tatmin olmak isteyen bir şehvet birikimi vardır. Bu şehvetin en çok göze çarpanı cinsel şehvettir. Mal biriktirme, önde olma, rahat etme gibi şehvetleri de vardır ama cinsel şehvet, çift kanatlı olmayı zorunlu kıldığından bir mal edinme şehveti gibi değildir. Şehvet sahibi, ikinci bir şehvet sahibi ile bir arada bulununca şehvetini tatmin edebilmektedir. Bu da sınırları konmuş, ölçüleri belirtilmiş bir alanda bulunmak zorunluluğu getirmiştir.

Daha sonraki dönemlerde "ihtilat" olarak anılan, erkekle kadının bir arada yaşama, iş görme tarzı hayatın farklı alanlarında men edilmiştir. Benimseyelim veya benimsemeyelim, hayatın pek çok alanında erkeklerle kadınların bir arada bulunmaları âdeta bir zorunluluk hâlini almıştır. Bu bir arada bulunma durumu, kimi zaman "halvet" derecesine bile çıkabilmektedir. İslam'ı din olarak benimseyip onun hükümlerinden birini reddetmenin İslam içinde kalmayı imkân dışına iteceğini bile bile Müslüman böyle bir hatayı elbette işlemez. Ortada üç pozisyon vardır:

Birinci pozisyon, Batı kültüründen etkilenip ihtilatı(kadın ve erkeğin bir arada ölçüsüz bir şekilde bulunması durumu) çağın gereği olarak normal gören pozisyondur. Bu bir inkâr sürecini andırdığından meselenin önce imanın tanımı seviyesinden ele alınmasını gerektirmektedir.

İkinci pozisyon; kadın ve erkeği hiçbir şartta bir arada tutmama, anneyi oğlundan dahi ayırma tutumudur ki bu da İslam'ın kendisi değildir.

Üçüncü pozisyon ise kimin kiminle ne kadar bir arada bulunacağına dair hükme göre hareket etme durumudur ki Müslümanlık da budur.

İhtilat Alanları

a- Erkek ve kız çocuklarının temyiz yaşından sonra aynı yatağı paylaşmamaları, birbirlerinin avretlerine muttali olmamaları dinimizin emridir. Bu konudaki hadisi şerif, Ebu Davud başta olmak üzere pek çok muhaddisin rivayet ettiği bir hadistir ve hasendir.

b- Hizmetçilerin durumu, gerek erkek açısından ve gerekse kadın açısından serbestlik gerektirmemektedir. Bir hizmetçi erkek ise kadına karşı, kadın ise erkeğe karşı bir yabancı ile nasıl bir arada bulunulabiliyorsa öyle bulunmak zorundadır. Hizmetçiye muafiyet getiren bir nas yoktur.

c- Nişanlıların, nişandan başka anlamı olmayan bir yüzükten ötürü kendilerini nikâh sonrasındaki rahatlıkta hissetmeleri ya da nişan dönemini

kazasız atlatma nikâhı denebilecek bir uydurma nikâh yapmaları, bir arada bulunmalarını helalleştirmemektedir.

d- Eşinin bulunmadığı bir ortamda kadının erkek, erkeğin kadın misafir kabul etmesi; onlarla aynı mekânı paylaşması yoktur.

e- Eğitimin her seviyesinde öğrenci ve öğretmen kadrosunun eğitim çatısı altında bir arada bulunmayı mübah görmeleri de doğru değildir.

f- Memurluk ve işçilik gibi bir nedenle erkek ve kadınların bir arada bulunmaları yanlıştır.

g- Asansör, büro gibi geçici alanların bile erkek-kadın, karma mekân olarak kullanılmaması gerekmektedir.

Dinimizin ihtilata yani kadınla erkeği bir arada tutmaya yasak getirişinin elbette bir sınırı vardır. Bir kere bu yasak, birbirleriyle evlenmeleri caiz olacaklar içindir. Hiçbir şekilde birbirleriyle evlenmeleri caiz olmayacak bir kadın ve erkeğe bir arada bulunma yasağı yoktur.

Kural olarak ihtilata izin vermeyen dinimiz, bu yasağı oturttuğu zemin sağlamlaşsın diye yabancı kadınla halveti, kadının mahremsiz bir şekilde seferilik mesafesine çıkmasını, kasıtlı olarak kadına/erkeğe bakmayı, kadınlar yalnızken evlerine girmeyi, erkeğin kadının derisine değmesini, erkek ve kadının birbirine benzemesini de yasaklamıştır zira Allah Teâlâ bir şeyi haram etti ise o harama ulaşan sebepleri de haram etmiştir. Zinaya yaklaşmayı meneden ayetten bu incelik anlaşılabilir.

Hayâ damarı çatlamış erkeklerin ve kadınların toplumu olmayı istemiyorsak alınması gereken tedbirlerin başında ihtilata karşı tedbirin en önde gelen tedbirlerden olduğunu bilmeliyiz. İhtilat, pek çok fitnenin başı durumundadır. Zina ve boşanmanın artmasına başka hangi neden en önemli neden olarak gösterilebilir?

İslam'ın ilk dönemlerine dair bazı nasları gerekçe göstererek ihtilatın mübahlaştırılması, her şeyden önce mevcut durumu gören aklı zorlamaktadır. Erkeklerle kadınların bu denli iç içe oluşunun getirdiklerini gördükten sonra da sadece zevklerimizden yana meyletmiş olmak için Batıyı destekleyecek olursak kendimize zarar veririz.

ON DÖRDÜNCÜ TEKLİF:
MÜ'MİN KADININ MÜ'MİN EVİ OLUR

Evlerimizin temel direği kadınlardır.

Çocuklarımızı kadınlar yetiştiriyor.

Erkekler kadınların elinden hayat buluyor.

Kadınlarımızın ilim ve kültür seviyesi gelecek kuşakların seviyesini gösterecektir.

Onların cihadı daha bereketlidir.

Onların cennet cennete girme ihtimali daha yüksektir.

Emekleri çoktur, bereketleri yoğundur.

Evlerimize iman aşısı yapılırken bu aşıyı sıradan kadınlar üzerinden yapamayız. Sıradan mü'min kadınların üzerinden de yapamayız. İmanını dava edinmiş, iman uğrunda hicretlere hazır kadınlar üzerinden yapılacak aşı ile evler iman edecektir.

Evlerimiz kadınlarımızın aynasıdır. Bizim de aynamızdır.

Kadının imanını yansıtması bir başkadır.

O imanı ile yürüdü mü mutfakta helal yenir, yatak odasında bereket olur. Oturma odaları kıyam odalarına dönüşür.

MADDE MADDE MÜ'MİN KADININ KİMLİĞİ

Bir

Mü'min şunu bilir ve kesin inanır ki Allah, en güzel ve en doğru sözün sahibidir. Allah ne dedi ise ne hüküm koydu ise o, yegâne güzelliktir. O sözde ve hükümde yanlışlık, eksiklik, çelişki, haksızlık, tutarsızlık gibi beşere ait olumsuzluklar olmaz. Zira Allah, bütün mahlukâtın yaratanı ve sahibidir. O, kulları için en iyi olanı söylemiş ve en güzele hükmetmiştir.

İki

Mü'min şunu da iyi bilir ki mutluluğu ve saygınlığı Rabb'ine kulluğundadır. Ne kadar itaat eder, ne kadar sınırlar içinde kalırsa o kadar mutlu olacaktır. Bilir ki ne kadar Rabb'ine sığınır ve O'ndan yardım dilerse o kadar hayra yakın olacaktır. Kendi başına kalmaktan korkar, yalnızlığa yanaşmaz.

Üç

Yine mü'min bilir ki bu hayat onun için düşmanlarla doludur. Bu düşmanlar onu kuşatmışlardır ve onun Rabb'inden uzaklaşması için her türlü hile ve tuzağı kurmuşlardır. Mü'minin en büyük düşmanı da şeytandır.

Dört

Mü'minin en büyük hedefi, Allah'ın rızasını kazanmak ve cennet ehlinden olmaktır. Onun dünyada var olmasının nedeni budur. Bunun dışındaki bir hedefi, birinci derecede hedef olarak görmez. Bu büyük hedef de ancak Allah'ın çizdiği çizgilerin içinde kalmakla yakalanabilir.

Beş

Özellikle kadın, düşmanlarının aksine Allah'ın kendisine zulmetmediğine, O'nun Şeriat'ının onu himaye ettiğine, kendisine biçilen rolde bir eksiklik bulunmadığına iman eder. Allah'a iman eden bir kadın olarak, Allah'ın kendisine zulmettiğini düşünmenin abes olacağını bilir. Düşmanlarının,

bilhassa şeytan ve onun ekseninde iş görenlerin kendisini büyük bir tuzağa düşürmeye çalışacaklarını bilir; ona göre tavır alır.

Altı

Kur'an ve hadisler, ilk kadın Havva'nın, ilk erkek Âdem'in eşi olduğunu ve ondan yaratıldığını göstermiştir. İkisinden de bütün erkekler ve kadınlar yaratılmıştır. Allah Teâlâ, kadına özellikler koymuş, o özellikleri erkekte yaratmamıştır. Erkeğe de özellikler koymuş o özellikleri kadında yaratmamıştır. Erkeği erkek olarak, kadını da kadın olarak kendi başına yaratılış maksadını gerçekleştirecek kıvamda yaratan Allah'tır. Erkeğin kendine göre kadının da kendine göre farklılıkları bulunması tabii bir bilgi olarak önümüzde dururken kadından erkeklik, erkekten de kadınlık bekleyemeyiz. Birbirleri ile sürtüşmelerinin de anlamı yoktur. Erkek kadını, kadın da erkeği anlamalı; herkes yaratılış gayesine uymalıdır. Bu, kadının kadınlığından kaynaklanan inceliğini, kırılganlığını ve çabuk etkilenmesini erkeğin anlamasını; kadının da Allah'ın erkeği bir puan önde tutmasındaki hikmeti takdir edip erkeğe ait alanlara dalmamasını gerektirmektedir. Birbirlerinin alanlarına göz dikmek yerine üzerlerine düşeni yapmaya gayret etmelidirler.

Yedi

İslam, insanı ayak kaymasından kurtaracak tedbirler getirmiştir. İlmî adıyla fitneye karşı tedbirler getirmiştir. Bu fitneleri ve fitnelere karşı tedbirleri insanların anlamaları, beğenmeleri önemli değildir. Kul, Allah'ın emir ve yasaklarını beğenmek veya beğenmemek gibi bir alternatiften yana olamaz zira Allah, en uygun ve en gerekli olanı emreder. En gereksiz ve en zararlıyı yasaklar.

Sekiz

İslam, kadının fitne konusu yani toplumda sıkıntı konusu olması durumunda bunun sadece kadını tehdit eden bir tehlike olamayacağını, bilakis bütün toplumun tehlike altında olacağını beyan etmiştir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, erkekler açısından kadın kadar riskli bir sorun bırakmadığını buyurmuştur. (Buharî, Nikâh, 17/5096; Müslim, 6945) Başka bir hadisinde de dünya ve kadın riskine karşı uyanık bulunmayı tembihlemektedir. (Müslim, Rekâik,26/6948) Bu ve benzeri hadislerde

kadının fitne/risk olarak gösterilmesini kadını düşük görmek, erkeğin gözünde basit hâle getirmek olarak anlamak hatadır zira hadiste kullanılan fitne kelimesi "kötü/bela" anlamından çok ayak kaymasına, elde kalmasına en uygun malzeme anlamına gelmektedir. Kadın, değerli olduğu için fitnedir. Hassas olduğu için elde kalır. Bu kadını yermek değil, kadına karşı hassas olmaya davettir.

Dokuz

Kadın, gerek Kur'an'ımızın ve gerekse hadislerin önemli konuları arasındadır. Kadın ve kadına ait konular, sıradan konular olarak zikredilmemiştir. Pek çok surede kadınla ilgili ayetler bulunmasının yanında, "kadınlar" anlamını taşıyan bir Nisâ suresi bile vardır. Bu surede, kadınlara dair pek çok mesele zikredilmektedir. Sıradan bir tarama ile bakıldığında Kur'an'ımızın kadına bakışını ve kadını himayesine alışını açık ifadelerle izlemek mümkündür.

Bakara suresinin 229–232. ayetleri, kadınları boşamayı anlatan ayetlerdir. Bu dört ayet, kadınların boşanması ile alakalı hükümleri anlatırken altı defa "hudûdullah/Allah'ın sınırları" ifadesini kullanmaktadır. Bir defa takva, bir defa da Allah'ın ayetlerini ciddiye almamaya karşı uyarı vardır. Müslüman için "hudûdullah/Allah'ın sınırları" ne anlama gelir, bunu her Müslüman bilir. Bir konuda bir kere bile "hudûdullah/Allah'ın sınırları" ifadesinin geçmesi, o konuyu ciddiye almak için yeterlidir. Hatta bu tabir hiç geçmemiş olsa bile Kur'an zaten Allah'ın hudûdunu beyan eden bir kitap olarak önümüzde durmaktadır.

Yine Bakara suresinin 236–238. ayetlerinde, kadının evde tutulması veya boşanması durumunda ekonomik haklarından söz edilmekte ve konu bitirilirken Müslüman'ı kilitleyen bir ifade kullanılmaktadır: "Allah yaptıklarınızı görüyor!"

Nisa suresinin 19–21. ayetleri ise kadınlara miras konusunda baskı yapmayı, mehirlerine el koymayı menetmekte; onlarla iyi geçinmeyi emretmektedir. Bu ayetler biterken de yine büyük bir hakikat hatırlatılmaktadır: "Kadınlar erkeklerden büyük bir söz almışlardır!" Bu söz, erkeğin kadını Allah'ın adı ile nikâhlamasıdır.

Ahzâb suresinin 35. ayeti de erkeklere farklılık getiren bütün imanî değerlerde kadınları da birlikte anmaktadır.

Nisa suresinin 128–129. ayetleri, kadının sorun olmaya başlaması durumunda izlenecek siyaseti belirleyerek erkeği sınırsız güç sahibi

olmaktan çıkarmaktadır.

Nûr suresinin 4. ayeti de kadınlara iftira atmayı en ağır cezalarla cezalandırmaktadır.

Rûm suresinin 21. ayeti ise kadını, "huzur kaynağı" olarak gösterirken onu Allah'ın ayetlerinden bir ayet olarak anmaktadır.

Bu ayetler, Kur'an'ımızın kadına bakışını özetleyen ayetlerden bazılarıdır. İslam'ın kaynağı Kur'an'dır. Kur'an'ın da kadına dair sözü bunlardır.

On

Bir erkeğin kızları olduğu zaman, Peygamber aleyhisselam onları olgunluk çağına kadar iyice bakıp büyütene, kıyamet günü kendisi ile beraber dirilme müjdesi vermiştir. (Müslim, Birr, 46/6695) Kadın, anne olduğunda ise üç babanın bir anne edeceği bir seviyeye yükseltmiştir onu. (Buharî, Edep, 1/5971; Müslim, 6500) İsra suresinin 23–24 ve Ahkâf suresinin 15. ayetleri muhteşem bir anne çıkarmıştır ortaya. Kadın, eş olduğunda da Kur'an onunla iyi geçinmeyi emretmiştir. (Nisa, 19) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de kadınlara iyi davranmayı vasiyet etmiş; onların özel yaratılış tiplerini anlayışla karşılayıp onları ezmeden, üzmeden onlarla yaşamayı öğütlemiştir. (Buharî, Enbiya, 1/3331; Müslim, 3644) Bir başka hadisinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tavsiyenin de ötesine giderek kadınlara iyi davranmayı iyi mü'minlerden olmanın ölçüsü olarak göstermiştir. (Tirmizî, Rada', 11/1162) Meşhur Veda konuşmasındaki sözlerinden biri de kadınların Allah'ın adı ile emanet alındığının hatırlatılmasıdır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bir başka hadisinde üç kız veya üç kız kardeşe iyi bakmanın mükâfatı olarak cennet vadedilmiştir. (Tirmizî, Birr, 10. Bab)

On Bir

Kadına örtünün ve ev ağırlıklı bir hayat yaşamasının emredilmesi, halvetin ve tek başına yolculuğa çıkmasının yasaklanması gibi hususlar elbette onu ondan iyi bilen Rabb'inin bizce bilinemeyen ama O'nun büyük bir hikmete binaen yaptığı işlerindendir. Teslim olmak kazanmaktır. Tıpkı itiraz mantığı taşımanın bocalamak ve erimek olduğu gibi…

ON BEŞİNCİ TEKLİF:
İSLAM'I DARALTMAMIŞ EVLERİMİZ OLSUN

Camiler, en mübarek yerlerimizdir; oraları Allah'ın evleri diye adlandırırız. İmanımız böyledir, kıyamete kadar da böyle kalacaktır biiznillah. Fakat camileri İslam'ın tek merkezi olarak asla görmeyiz. İslam, güneşin ışıklarını gören her yerde vardır; olmalıdır. Günümüzde, İslam'ın yaşanması için tek yer olarak camilerin işaret edilmesini kabul edemeyiz. Ekonomiden tecrit edilmiş, sokaklara müdahale etmeyen bir din olsa olsa muharref Hristiyanlık dinidir. Bizim dinimiz, nerede insan varsa oradadır. Her ibadet, her yerde yapılır. Allah'ın rızası her yerde kazanılır. Namaz her yerde vardır. Oruç bütün mekânlarda vardır. En zirve ibadet olan cihat meydanlarda vardır, camilerde vardır, sokaklarda vardır, bankalarda vardır, fırınlarda vardır.

Cihat gibi bir ibadetin evlerimizden uzak bilinmesi ne kötü bir düşüncenin ürünüdür. Evlerimiz ne muhteşem bir cihat merkezi olabilir, ne muhteşem!

Cihat, Allah için mücadele etmek olduğuna göre bu zamanda mü'minleştirmeye gayret ettiğimiz evlerimiz cihadın en üstün yapıldığı yerler olabilir. Biz göz göre göre böyle bir fırsatın kadrini bilmiyoruz. Evlerimizi bir Bedir, bir Uhud Meydanı neden görmeyelim?

İş yerlerimizi, para kazandığımız yer olarak görelim görmesine de neden iş yerlerimiz şeytanı mağlûp ettiğimiz yerler olmasın? Oraları da cihat meydanı yapabiliriz. Hem para kazanalım hem sevap.

Böyle yapmadı mı ilk nesil?

KAPALI MEKÂNDA CİHAT

Müslüman'ın ve İslam Cemaati'nin, Allah'ın dinine hizmet adına yaptığı her iş için cihat diyebiliriz. İbadetlerden bir ibadet olarak cihat; bir Müslüman'ın kendi nefsini arındırma gayretinden, küfrün imanın önündeki engellerini kaldırmak için yaptığı işe kadar pek çok alanı ihtiva etmektedir. Malla, eğitimle, propaganda ile cihat mümkündür. Kılıç kadar yazı ile de sözle de cihat yapılabilir. Müslümanların yaşadığı diyarın alt yapısını oluşturmak, cehaletin maddi ve manevi çeşidini kaldırmak için uğraşmak bir cihattır. İslam topraklarından fakirliği ve muhtaçlığı gidermek için atılan adımlar da cihat olarak kaydedilebilir. Bilhassa ekonominin ilahlaştığı çağımızda ekonomiyi helal sınırları içinde tutmak için yapılan çalışmalar, zamanımızın şartları dikkate alındığında mükemmel bir cihat olarak anılabilir.

Allah'ın adının yüceltilmesine götüren her ihlaslı iş cihattır. Kâfirlerin işgal etmek için atlarıyla geldikleri topraklarımızı kurtarmak adına yapılana cihat ismi verildiği gibi, kapitalizmin çarklarını döndürmek için kurdukları tezgâhlara karşı mü'minleri dik tutacak çalışmalar da cihat olarak anılmalıdır. Cihadın, cihat olarak tescil edilebilmesi meydanlarda, açık alanlarda gerçekleştirilmesine bağlı değildir. Cihattan ölme ve öldürmenin anlaşılmasından önce, yaşatmanın anlaşılması daha doğrudur.

***

Cihattaki Çekicilik

Cihadın, şehadete en yakın ve sıcak anı temsil etmesi bütün zamanlarda Müslümanları mücahitliğe aday yapmıştır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin cihat ile elde edilen şehadetin samimi bir şekilde arzu edilmesi gerektiğini ve şehit olmadan da şehitlik mertebesine ulaşılabileceğini ilan etmesi bunu sağlamıştır.
(Müslim, İmare, 46/4929)

***

Müslümanların gençlerini cihat heyecanıyla doldurmak için Uhud ve Bedir gibi meydan savaşlarının cereyan ettiği manzaraları eğitim malzemesi

olarak kullanmaları yetersizdir. Bedir ve Uhud'dan önce, Yesrib'i tatlı dili ile Medineleştiren Mus'ab büyük bir mücahit olarak anılmalıdır zira cihat, zulmün ve küfrün kaldırılmasıdır. Mus'ab radıyallahu anh da onu yapmıştır. Müşrik Yesrib'i tevhid kalesi Medine'ye çevirecek süreci başlatmıştır.

Diğer sahabilerin de durumu böyledir. Meydanlarda can vermeden önce, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin getirdiği dine yüreklerini vererek, şirkin kalkmasını ve tevhidin yerleşmesini sağlamışlardır. Kendilerindeki dönüşümün bereketi ile de dünyayı dönüştürme cihadında muvaffak olmuşlardır.

Dünkü ve Bugünkü Cihat

Allah Teâlâ, hiçbir kuluna kaldıramayacağını yüklememiştir. Bu ilke, İslam'ın en temel ilkelerinden biridir. Cihat da dâhil olmak üzere Allah'ın emirleri insanın kaldırabileceği şeylerdir. Ancak, bazı emirler fertler olarak kaldırılabilirken bazıları da fertlerin birleşip cemaat olmaları ile kaldırılabilir yüklerdir. Bu nedenle cihat, gerektiğinde bütün dünyayı karşı taraf olarak görmeyi gerektirdiğinden, daha çok bir liderin etrafında kenetlenmiş cemaatin gerçekleştirebileceği bir emirdir. Fertler, onların kapasiteleri ile sınırlı tutulabilecek bir alanda cihatla mükelleftirler ama Müslümanlar bir bütün olarak cihadın gerektirdiğinin tamamı ile mükelleftirler.

İslam'ın bütün insanların kalbine sokulmasına ve insanlarla İslam arasındaki engellerin kaldırılması için gerekenlerin yapılmasına cihat diyebileceğimize göre insanlarla İslam arasına hangi zamanda hangi engel girmişse cihat edilmesi gereken de o olacaktır. Şehvetlerin kabartıldığı bir zamanda şehvetlerin disiplin altına alınması bir cihat olurken, küfrün ordular kurduğu bir zamanda da ordularla onlara karşı durmak cihat olacaktır. Ne zaman ne gerekiyorsa o, o zaman için cihattır.

Dün, müşriklerin orduları ile Medine'yi istila etmelerine karşı ellerinde kılıçlar parçalanan mücahitler cihat ettiler. Zulmün adı fakirlik olarak ortaya çıkınca fakirliğe karşı mücadele cihat oldu. Daha sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden "bir kelime" de olsa tebliğ etmek en büyük cihat oldu. Meydanların yerini cami direkleri aldı. Meydanlarda at sırtında kılıç kuşananlar bu sefer vadilere çıktılar, binlerce km yol kat ettiler. Kimseyi zorlamadan, kimseyi kandırmadan Allah'a davet ettiler.

Evde Cihat

Yaşlı anne-babasını ihmal ederek Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle beraber meydanda cihat etmek için gelen birine Allah'ın Nebisi: "Git, anne-babana hizmet ederek cihat et." dedi. (Buharî, Cihat, 138/3004; Müslim, 6504)

Cihat, Allah için yapılan en büyük ibadetlerden biri idi ama Müslümanlar, cihat için yola çıkarken evlerinde anne-babalarını ağlatacak bir Ümmet değildiler. Bunun için de Peygamber aleyhisselam, o Müslüman'a evinde cihadı göstermiş ve emretmişti. Gaye Allah'ın rızasını kazanmak ise bu, meydanda küfürle vuruşurken de kazanılabilmektedir evde ebeveyn hizmetini yaparken de.

Aynı şekilde cihat özlemi içinde olan sahabi kadınlarına da Peygamber aleyhisselam en güzel cihat olarak haccı tavsiye etmişti. (Buharî, Cihat, 1/2784)

Hayatın tümü cihattır çünkü Allah Teâlâ, hayatın her dakikasını şeytandan arındırılmış olarak yaşamamızı emretmektedir. Nerede nefes alıyorsa insan, orada bir mücadele yapılıyor demektir. Bu mücadelenin kılıçla olması veya kalemle olması ana maksadı değiştirmemektedir. Bilakis, mü'minin nefsiyle olan mücadelesi en ağır mücadeledir. Nefis eğer evde ağır basan isteklerde bulunuyorsa ev, iş yerinde ağır basan isteklerde bulunuyorsa iş yeri asıl cihat meydanı durumundadır.

Mü'minin haramlardan korunma mücadelesi, Allah'ın emirlerini her şarta rağmen yerine getirme gayreti bir cihattır. Şehvetlere karşı imanî disiplini bozmadan yol almak bir cihattır. Az yemekle idare edebilmek, az uykuyla ayakta kalabilmek de cihattır. Şeytanın tuzaklarına karşı sabır ve sebat göstermek, dünyanın cazibesine karşı yenilmeden ama dünyayı da salmadan yaşayabilmek cihattır.

Aileyi, Allah'ın emrettiği şekilde muhafaza etmek ve mü'min neslin yetişmesi için onu aktif tutmak en önemli cihat çeşitlerindendir. Çocuk doğuran ve mü'min çocuk yetiştiren, eşinin şehvetini söndüren kadın mücahittir.

Fitne zamanında ibadetlere sarılmak, fitnelere bulaşmadan yaşamak, Kur'an etrafında bir dairede kalabilmek, mü'minin cihat düzeyindeki işlerindendir.

Cihadı meydanlarda beklerken, elimizin altındaki cihat fırsatlarını ve sorumluluklarını kaçırmadığımızdan emin olmalıyız. Bu da bir cihattır.

ON ALTINCI TEKLİF:
EVDE İNSAN, İNSANDA HER ŞEY ÖNEMLİ TUTULSUN

Namaz önemlidir zira Allah'ın emridir.

Hac önemlidir, çağıran Allah'tır.

Peygamber aleyhisselamı sevmek önemlidir, Allah'a imandan sonra imanın ikinci basamağı ona imandır.

Allah ne emretti ise o önemlidir.

Peygamber aleyhisselam ne buyurdu ise o önemlidir.

" Şu önemli bu değil." denemez.

Adı namaz olsun veya sakal olsun. Önemli olan o değildir, onu emredenin ismidir.

Bakarken böyle bakarsak evlerimizi imanla imar edeceğimiz yolda yürürüz.

MÜ'MİNLEŞTİRMEDE ÖRNEK BİR EYLEM OLARAK SAKAL BIRAKMANIN YERİ

Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bağlanma ve onun peşinden gitmeyi "Sünnet" olarak isimlendirdiğimiz bir anlayışla ele aldığımızda sakallı Müslüman olmanın Sünnet olmasını sıradan bir görevin ilerisine taşımış oluyoruz. Gerek sakal gerek başka bir Sünnet'e sıradan bir gözle bakmak ne kadar doğrudur? Eğer Sünnet Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bağlı olmanın simgesi ise biz de ona bağlı olmadıkça Allah'ın rızasına eremeyeceksek hangi Sünnet sıradan bir iştir?

Başta sakal olmak üzere Sünnet olan bütün emirler, bizim için din dairesinin içinde kalan emirler olarak görülmelidir. Buna göre de sakalın yeri çeneler değil beyinler olacaktır. Sakalı çağdaş anlayışlara, gizil veya açık baskılara tıraş ettirmek, bu mantıkla bakıldığında dinden taviz vermektir. Dinden taviz ise kimsenin harcı değildir.

Şüphesiz "güç yetirmek, imkân dâhilinde olmak" önemli bir ölçüdür ama bu "imkân dâhilinde olma" durumu, namazdan oruca kadar bütün ibadetler için muteberdir. Namaz için de imkân dâhilinde olma şartı aranabilir. Cihat da becerebilen, gücü yeten için farzdır. Zekât ve hac gibi ibadetler de gerekli şartlara muktedir olanları kapsamına almaktadır.

Sakalı ele alırsak onun Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Sünnetlerinden bir Sünnet olduğunda herhangi bir tartışma yoktur. Başta Buharî olmak üzere muteber bütün hadis kaynaklarında sakal bırakmayı emreden hadisler vardır. Kendisinin de sakallı olduğu tartışılamayacak kadar açık bilgilerle elimize ulaşmıştır. Bu sakallılığın da yöresel ve çağdaş yaşamın gereği gibi bir zarfa konamayacağı, bilakis sakalı müşriklere muhalefet olarak gördüğü de elimizin altındaki sağlam bilgilerde vardır. Sakalla ilgili olarak, "müşriklere aykırı olmak için sakallı olma" ikazı da en sahih hadislerle bize ulaşmıştır. Buharî ve Müslim'de bu hadis rivayet edilmiştir. Dolayısıyla birilerinin çıkıp sakalın o günün şartları olduğunu iddia etmesi mümkün değildir. Sakal, bilakis bir aykırılık simgesidir. Bu aykırılık da en büyük düşman olan şirke ve müşriklere karşıdır.

Demek ki sakalın yeri çeneler değil beyinlerdir.

Sakal diğer bir yandan da Allah'ın yaratış tarzını temsil etmektedir. Erkeği sakallı, kadını sakalsız yaratması Allah'ın yaratma tarzıdır. Erkeklerin sakallı bulunmaları, sakalı koruyan anlayışa sahip olmaları, Allah'ın yaratmasına saygı ve onu sürdürme olarak anlaşılırken; sakal kesmeleri, sakalsızlığı benimsemeleri ise iman iddiasına rağmen Allah'ın yaratma tarzına karşı açık veya gizli bir baş kaldırma olarak da görülebilir. Elbette burada, sakalsızlığın nedenine göre değişecek bir durum vardır. Sakalsızlığın nedeni, "güç ve imkân" sınırlarının aşılması olabileceği gibi zevklere ters gelen bir emrin yok sayılması gibi bir idrak de olabilir. Herkes kendi durumuna göre Allah'ın huzurunda bu kılların hesabını verir.

Pek çok hadiste sakal, fıtrî yapıdan sayılırken de buna işaret edilmiş olmaktadır. Fıtrî yapı ise orijinalliği yani bozulmamış yapıyı, peygamberler başta olmak üzere tabii bir hayat yaşayanların koruduğu hayatı temsil eder. Bütün mü'minlerin de bu tabiiliğe teslim olmaları ve devraldıklarını bozmadan devretmeleri gerekir.

İmkân dâhilinde olmamanın dışında hiçbir neden Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin açık hadisleri ile emredilen bir hususu ikinci işlerden görmeye neden olamaz zira sakalı ikinci bir iş olarak görmeye mani pek çok hadis vardır.

Bir başka husus da sakalsızlığın içimize sızan Batılılıktan üreyen bir hastalık olduğu gerçeğidir. Bir yandan millîlik iddiasında bulunup diğer yandan da gayrı millî bir tavırla sakala muhalefet etmek makul değildir.

Burada sakalı emreden hadisleri zikretmeye gerek görmüyoruz. Sakalın Peygamber kimliği ile bütünleşen bir iş olduğunun tartışılması mümkün değildir. Sakal Sünnet'tir demek de bu olmalıdır. Müslümanlar, çenelerinde sakal uzatamayabilirler de. Bu, sözünü ettiğimiz imkânların dışında kalabilir. Kanunlarla baskı altına alınabilirler. Gümrüklerden çevrilme riski altında olabilirler. Kiralık ev bulmalarının bile imkânsızlaşması söz konusu olabilir. Dinimiz, güç yetirmeyi her zaman muteber görmüştür. Eski zamanlarda da yeni zamanlarda da güç yetirme muteberdir. Meselemiz, bir Müslüman'ın çenesindeki tüyleri kesip kesmemesi meselesi değildir. Bilakis, beynindeki sakalları basit veya dinden görmesi meselesidir meselemiz.

Müslüman, sakallı olmayı basit görürken aslında o basit gördüğü, çenesindeki tüyler değildir. Çenesindeki tüyler üzerinde, iman ettiği peygamberinin tasarruf yetkisini benimseme veya benimsememe çizgisinde bir anlayış sıkıntısı vardır önümüzde. Sakalla başlayıp tesettürden devam

eden gevşekliğin bedelinin Peygamber aleyhisselamdan uzak kalmak olarak sonuçlanacak bir sürece mâl olduğunu anlamalıyız. Sakallı olmayı emredenle sakallı olmak için iznine başvurmamızın gerekli olduğunu vehmettiğimiz kimseler arasında ne kadar büyük uçurumlar bulunduğunu bir idrak edebilsek!

O zaman insanlar "sakal bırakma duası" yerine o noktaya geç ulaşmalarından dolayı istiğfara muhtaç olduklarını da anlamış olacaklardır.

Bu idrake erdiğimizde de sakalımız zaten çenemizden beynimize taşınmış olacaktır.

ON YEDİNCİ TEKLİF:
EVDE HİÇBİR ŞEY SULANMASIN, ASLOLAN KAYBOLMASIN

Bir şehirden bir kişi bile yıllarca umreye gidemezken şimdi umre sıradan bir iş düzeyine geldi. Şükürler olsun. Bize ait bir ibadetin ancak sıraya girilerek yapılabilir olması ne büyük bir nimettir. Tekrar tekrar şükürler olsun.

Netice olarak "Umre bize ne getirdi?" sorusu ise çok önemli bir ayrıntı olarak önümüzde durmaktadır. İnsanlar çocukları ile beraber umre yaptılar, sırf umre işi ile meşgul olan şu kadar şirket kuruldu da ne oldu? Oraya gidenler, bize neler getirdiler? Umre de modernizasyon gören ibadetlerden olma yoluna doğru mu ilerliyor?

Bizim artık, "çok ibadet, yaygın ibadet" mantığımız olmamalıdır. "Daha ihlaslı ibadet" seviyesine yükselmeliyiz.

Bu pencereden bakılmış bir umre değerlendirmesini, evimizi imanla imar etme çalışması için ele alabiliriz.

BAKIŞI TESPİT AÇISINDAN UMRE ANALİZİ

Bir asır önce umre yapmak isteyen bir Müslüman'ın imkânları ile bugün umre yapmak isteyen Müslüman'ın imkânları arasında ne büyük farklar bulunuyor. Âdeta umre Müslümanların ayağına gelmiş gibidir. Çok geçmez, günübirlik umreler bile çıkabilir. Yol kolaylığı ve güvenliği, barınma rahatlığı, iletişim lüksü gibi gelişmeler umre ibadetini; her ülkeden birkaç Müslüman'ın yapabildiği bir ibadet olmaktan ailece eda edilebilen, ömürde bir kereden yılda bir kerelere indiren bir ibadet hâline getirdi. Bunca büyük nimet için Allah'a hamdederiz.

Bir namaz vaktinden diğerine geçmeden evinden çıkıp Mekke'de Harem-i Şerif'te olmak ne büyük bir lütuftur. Rezervasyonu yapılmış, sıcak-soğuk derdi olmayan otellerde kalıp namazları Beytullah'ın önünde eda etmek hangi sahabinin hayâl edebileceği bir nimetti? Bu zamanın Müslüman'ı böyle bir nimeti kendisine lütfeden Rabb'ini en güzel hamdlerle övmeye çalışmalıdır. Nimet büyük, lütuf büyük!

Kadri bilinmeyen nimetlerin elden gitmesi mukadderdir. Ya olduğu gibi elden gider ya da o, o olmaktan çıkar; ortada durur ama işlevini görmediği için elden gitmiş olur. Camiyi doldurmuş, abdesti olmayan insanların namaz ibadetiyle meşgul olmaları gibi bir durumdur bu. Ortada umre var ama umrenin mü'mine vermesi gerekenleri mü'min umreden alamıyorsa umre var veya yok, umre ne işe yarayacak?

***

Umre İhtişamı

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ensardan bir kadına neden kendisiyle haccetmediğini sorduğunda kadın, eşinin ve oğlunun bir deve ile hacca çıktığını, diğer develerinin de su taşımak için olduğunu, dolayısıyla binek bulamadığı için Peygamber aleyhisselamla beraber haccedemediğini söyleyince Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurmuş: "Ramazan gelince umre yap. Ramazanda bir umre bir hacdır." (Buharî, Umre, 4/1782; Müslim, 3038)

***

Umre Muhteşemdir

Bilhassa Ramazan ayında yapılan umrenin muhteşem bir ecir kaynağı olduğu hadisi şeriflerde sabittir. Ramazan ayında umre yapmayı haccetme seviyesine çıkaran hadisi şerif, Buharî ve Müslim'de sabit bir hadisi şeriftir. Sahih bir hadisi şerife nasıl bakılacağını bildiğimize göre Ramazan ayında umre yapmayı değerlendiren bilgi umreyi sıradan bir iş olmanın ötesine taşımaktadır. Umre her hâliyle bir ibadet olarak değerlidir elbette ama Ramazan umresinin farkı çok önemlidir.

Bir başka husus olarak şunu tespitte yarar vardır: Umre, Ramazan ayının bereketinden ötürü değerli olmuş bir ibadet değildir. Umrenin kendisi değerdir zaten. Ramazan ayının bereketi ile birleşmesi, onun değerine değer katmıştır sadece.

Şu hadisi şerif, umrenin mü'min nazarındaki muhteşem değerini göstermektedir:

"Bir umre, diğer umre ile arasındaki günahlara kefarettir." (Buharî, Umre, 1/1773; Müslim, 3289)

Günahlara kefaret sebebi olan bir ibadet elbette müstesnadır.

Umre ibadetinin kendisi kadar, Mescid-i Haram'da kılınacak namazlara vesile olması da ayrı bir üstünlük nedeni olmaktadır zira Mescid-i Haram'da kılınan bir namazın diğer mekânlara göre yüz bin namaz gibi yazılacağı da hadisi şeriflerle sabittir. (İbni Mâce, İkametussalati, 195/1406; Ahmed, 14694)

Namaz dışında tavaf gibi sadece Kâ'be'de yapılabilen bir ibadeti de ilave edersek umre ve fırsat oluşturduğu ortamlar bizim için çok daha farklı hâle gelecektir.

Büyük Ağacın Büyük Gölgesi

Umre ya da herhangi bir ibadet için hatta herhangi bir nimet için söylenebilecek bir kuralı kaydetmeliyiz: Ağacın kendisi kadar gölgesi de vardır. Büyük ağacın büyük gölgesi, küçük ağacın küçük gölgesi olması tabiidir. Kökler derinleştikçe ağacın dalları uzadığı gibi, değer kadar zorluk veya lütuf kadar imtihan olması da tabiidir. Umreye bu denli büyük bir ecir yükleyen Allah Teâlâ'nın sadece umreyi istedi diye kullarını umreci yapmayacağını bilebiliriz, bunun için bir kitaba bakmak gerekmez.

Umre Nafiledir

Umrenin nafile olması, tek başına düşünüldüğünde bir sorun oluşturmaz ama bu nafile, farzlardan biriyle çeliştiğinde ya da bir farz ertelenip onun yerine umre yapıldığında ibadette olmaması gereken bir çelişki çıkar önümüze. Mesela ev halkının, bilhassa çocukların büyük şehirlerin kargaşasına terk edilip nafile bir ibadete gidilmesi Şeriat prensipleri ile uyuşmaz veya anne-babadan birinin muhtaç olduğu ilginin ihmal edilip umrenin/nafile haccın/başka bir nafilenin eda edilmesi doğru değildir. Çocuklarını internet ağlarına takılmış olarak bıraktıktan sonra Harem'de çocukların iyi olmaları için dua etmek mantık açısından da doğru değildir. Mü'min, önemli ve öncelikli işlerini belirleyemedikten sonra kâr ettiğini zannettiği pek çok zararın sahibi olabilir.

Böyle bir durumda umre, anne-babanın rızasının üstüne çıkarılamaz. Çocukların fesat içinde terk edilmelerinin nedeni umre olamaz.

Hac ve Kadın

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin "cihat" kelimesini ne anlamda ve nasıl bir ciddiyetle kullandığını her mü'min tahmin edebilir. Onun dilinde cihadın anlamı tam olarak Kur'an'ın koyduğu anlamdır.

Bu hakikati bilen bir mü'min kadın, onun "Kadınların cihadı hacdır." sözünü iyi düşünmelidir.

Bu da iki yönden düşünülecektir: Birincisi hacca giden kadının nereye gittiğini bilmesi açısından, diğeri de haccı hangi kalitede yapması açısından.

Bu iki noktayı yakalayabilmiş bir mü'min kadın hacca çıkarken törenler, ziyafetler, hediyeler ve konvoyla uğurlanıp karşılanmalarda nerede duracağını da tefekkür edecektir.

Hac, cihat ve kadın. Bu üç kelime yan yana nasıl duruyor? İdrak edilmesi şart olan budur.

Kadın ve Umre

Kadına yasak olan bir ibadet yoktur. Sadece bazı ibadetler kadına farz değildir. O ibadetlerin farz olmaması da kadının onlardan sorumlu olmaması anlamına gelmektedir. Yapması durumunda onlardan ecir kazanır.

Hac ve umrenin kadın için düşünüldüğünde başka bir farkı daha vardır. O fark da şudur: Mekke ve yakın muhiti dışından hac ve umre yapacak mü'min bir kadının mahremsiz yola çıkması hadislerle yasaklanmıştır.

Ulemanın bu yasağın sınırları ve ayrıntılarında farklı içtihatları bulunsa da genel olarak söylenebilecek söz şudur: Mü'min kadın, hac veya umreye mahremsiz giderse en azından bazı içtihatlara göre caiz olabilecek bir iş yapmış olur. Aslı yasak olan böyle bir işin bir de ibadet maksadı ile yapılması ne derece samimi bir amel çıkarır ortaya, bu herkesin kendi idrakine göre değişir elbette.

Bu kural, kadınların umre yapmamasının emredilmesi değildir. Kadınların mahremsiz umre yapmaları Peygamber aleyhisselamın lisanıyla yasaklanmıştır. Burada kadın için mahrem eşi, oğlu, babası, dayısı, amcası gibi yakınlarıdır.

Mü'min kadın açısından şöyle bir çizgi daha çizilebilir umre konusunda:

Hadisi şerifler, kadının evinde namaz kılmasını camiye giderek namaz kılmasından daha üstün tutmaktadır. Bu, kadının tesettürü nasıl anlaması gerektiğini gösteren bir bilgi olarak ele alınabilir. Yani tesettür, kadının iyi giyinmesi değildir. Tesettür kadının iyi korunmasıdır. Elbiseli bölüm bu iyi korunmanın sadece bir cüzüdür. Bu nedenle de kadına, camiye gitmemesi yönünde telkinlerde bulunulmuştur. Kural olarak kadının camiye gitmesini meneden bir engel de yoktur hatta menetmeyi meneden hadisler de vardır.

Camiye gidecek kadının büyük ihtimalle giyim anlamında tesettür sorunu yoktur fakat erkeklerin yoğunlukta olduğu bir mekânda kadının giyim dışındaki tesettürde sıkıntı çekeceği dikkate alınarak camiye gitmemesinin daha iyi olacağından söz edilmiş olmalıdır.

Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere'yi görenler, hac kalabalığı olmayan zamanlarda bile değil bir kadın için erkek için bile rahat hareket edilebilecek bir ortamın kolay kolay oluşmadığını bilirler. Bilhassa kadınlar açısından haccın zorluğu daha da ağır olmaktadır. Kesinlikle bu durum, farz bir haccın yapılmaması yönünde teşvik değildir hatta nafile bir ibadet olan umrenin terkini gerektirecek bir engel olarak da görülmeyebilir. Ne var ki mü'min kadınların yaşadıkları şehirlere nispetle Mekke ve Medine'de kendilerini daha rahat hissetmeleri, kasabalarında uygun görmedikleri pozisyonlara bu iki mukaddes diyarda müsamaha ile bakmaları düşündürücüdür. Şeytanın nazik hilelerinden biri olan "Burada kardeşiz!" felsefesi hemen bir kenara not edilir. Orada kardeş olduklarını düşünerek tesettürden taviz verenlerin, bunu nerede yaptıklarını ve geri döndüklerinde kardeşliklerinin bitmiş mi olacağını düşünmeye bile vakitleri olmaz zira hac ve umre her şeyi örten bir ibadettir, oradaki hataları bile örter. Hatalı ve

isyan mantığı ile yapılan umre bile sevap kaynağıdır. Şüphesiz bu anlayış, sadece espri konusu olabilir. İbadete bu gözle bakılamaz.

Kadınların hem umreyi hem de umreyi eda tarzını iyi düşünmeleri gerekmektedir. Mesele, Allah için bir iş yapmak meselesi ise onu Allah'ın rızasına uygun bir şekilde yapmalıyız.

Haccı veya umreyi kadınlar arası ziynet yarışına dönüştüren anlayış, sahabinin başlattığı kervanda yeri bulunmayan bir anlayıştır. Arınıp aklanma yerinin, süslenip dönülen bir yere dönüşmesi nasıl izah edilebilir?

Hac Ne Kongresidir?

Özellikle haccı, Müslümanların büyük kongresi şeklinde tanıtmanın oturduğu zemin makul bir zemin değildir. Bir kere bu kongrenin tahakkuku neredeyse mümkün değildir. Fiili bir kongre eğer Arafat için söyleniyorsa Arafat'ta Veda Haccı dışında böyle bir kongre gerçekleşmemiştir. Manevi bir kongreden söz ediliyorsa o kongreyi Müslümanlar her gün beş kere gerçekleştirmektedirler. Haccın övülmesi için, kongreleştirilmesine gerek yoktur. Hac zaten insanı anadan doğma temizleyen yapısıyla yükseltilebileceği kadar yükseltilmiştir. O, dinin beşte biridir. Bireysel olarak haccın Müslüman'a kazandırdığı yeniliği ve yükselişi, bütün Müslümanlar için de bekleme şeklinde bir ideali bir yere oturtmakta zorlanırız.

Hacca veya nispeten umreye bu tarzda bakılması yani Mekke ve Medine'de bulunmanın Müslümanlar arasında kaynaşma amacıyla daraltılması ne o kaynaşmayı temin eder ne de hac ve umredeki asıl maksadın gerçekleşmesine fırsat verir. Evet, hac ve umrenin mü'mine kendi şehrinde de bulamayacağı bir yenilenme ve silkinme fırsatı vermesi beklenen şeydir. Öyle olmalıdır da. Ancak bu, Kâ'be'nin önünde, Ravza'daki muhteşem huzurda oluşmalıdır. Otel lobilerinde, çarşılarda bunun aranması anlamlı değildir.

Mü'min, Rabb'inin misafiri olarak bulunduğu bir mekânda Rabb'i ile "baş başa kalmayı" başarmakla en güzeli yapmış olur. Günahlardan arınıp yepyeni bir enerji ile şehrine dönen mü'min, kazançlı mü'mindir. Coğrafya tezi hazırlayan öğrenci mantıklı anlayışlar aslı gayeden uzaklaştırmakta, kendilerince haccı/umreyi fezada kaybolup giden bir yankıya dönüştürmektedirler.

Kongre anlayışı yüzünden, ruhi terbiyemizde tenkit edilebilecek ağır hatalar da yapılabilmektedir. Ravaza-ı Şerif'in yanı başında yüksek sesle

muhabbet eden iki hacı veya umreci “kongre üyeleri olarak tanıştıklarını” söylemiş olsalar Hucurat suresinin ilk ayetlerini nasıl yorulmamış olurlar acaba? Gıybete sürükleyen gevşeklik, otellerdeki ve çarşılardaki vakit israfları, Araplarla ilgili büyük keşifler büyük mekânın misafirlerinin küçük işleri olarak melekler tarafından tescil edilmektedir.

Hacı Elbisesi

Allah Teâlâ, mü’min kullarını köylerindeki camilere bile davet ederken “Ziynetinizle gelin.” buyurmuştur. En iyi ve en temiz elbiselerle mahalle mescidine gitmek Allah’ın emridir.

Mescitlerin kıblesi Kâ’be ve mekânların en heyecanlısı olan Ravza’ya gecelik kıyafetlerle gitmekte sakınca görmeyen mü’minlerin edep ve ihtişam kavramlarını nasıl yorumladıkları merak edilir doğrusu. İnsanların, köylerindeki bir düğüne asla gidemeyecekleri kıyafetlerle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin huzuruna çıkmaları düşündürücü değil midir?

Bu endişeyi cevaplayacak olanların ilk sığınağı sıcaklıkla ilgili şikâyetleridir. Sıcaklığın dağınıklık nedeni olduğunu da kabul edemeyiz zira sıcağa göre de uygun olacak kıyafet vardır ve bu asla gecelik değildir.

Kıyafet konusuyla alakalı bir husus da hacıların üzerindeki millî kıyafetlerin haccın edası için zorunlu şartlar hâline getirilmesidir. Kimsenin kıyafetinin bir üstünlüğü olmadığı gibi zorunluluğu da yoktur. Hac ibadetinin semboller üzerinden eda edilmesine doğru bir kaymayı göstermesi bakımından, kıyafet ve haccın da doğru değerlendirilmesi gerekmektedir.

***

Bir Soru

Otel lobisinde ya da otele yakın bir mescitte kılınan namaz Mekke/Medine haremlerinde kılınan namaz mıdır?

***

Mekke’nin Şeytanları

Bulunduğu şehirde şeytandan Allah’a sığınan Müslüman, hac veya umre için Mekke’ye gittiğinde şeytana karşı korunmuş bir yere gitmiş değildir.

Bilhassa yöreye uygun projeleri ve tarihi derinliklerinden gelen deneyimi ile şeytan, hacıları da umrecileri de ağlarına takmak üzere beklemektedir. Bu mantığı idrak etmeden umreye veya hacca giden bir Müslüman, büyük bir yatırım umuduyla gittiği yerlerden hüsranla dönebilir.

Riya ve ucub, şeytanın orada en çok kullandığı eritme taktiklerindendir. Hacının, himayesinde olduğu şirketini abartarak yaptığı haccı kesin kabul olunmuş bir hac sayması, kendisini sorunsuz bir Müslüman görmesi böyle bir tuzağın başlangıcı olabilir.

İnsanların renklerine ve tutumlarına takılınması, Mekke'deki tek renk ihram kıyafeti yerine diğer değerlere ilgi gösterilmesi de böyle bir tuzak için sinyal olabilir. Çarşı-pazara ve o çevredeki teknolojiye ilginin, oradaki farklılıklara vakit harcamanın orada yapılmaması gerekenler arasında olduğunu bilmelidir hacı ve umre ziyaretçisi. Şunu bile önemli bir not olarak zihnimizde tutmamızda yarar vardır: Mekke veya Medine'ye giden bir Müslüman'ın oradaki tarihî noktaları, şehitlerin makamından gazvelerin cereyan ettiği yerlere kadar bilinen merkezleri ziyaret etmesi küçümsenemeyecek bir iştir. Ancak böyle bir ziyaret ne farzdır ne de vaciptir. Belki Kuba Mescidi'ni ziyaret için Sünnet diyebiliriz. Baki' Mezarlığı için de Sünnet hükmü verilebilir. Bu iki mekân da dâhil olmak üzere, Mekke ve Medine'deki ziyaretlerin hiçbiri oradaki iki Harem-i Şerif'te bir vakit namazını cemaatle eda etmekle kıyaslanabilir işler sayılmaz. Bir de bu ziyaretler, geziyi düzenleyen şirket temsilcisinin işini iyi yapmış olmak için "Ah şehidim, vah yavrum! üslubu ile ve bugün için kullanılamaz bilgilerle dolu ise ziyaretin Medine'ye kadar gidilmesini anlamlı hâle getirecek sebepler ortadan kalkmış demektir.

Uhud'u ziyaret edip hatıra resimleri çekmek diye bir ibadet yoktur ki!

Ramazan gibi bir mevsimde Mekke'de teravih kılıp ardından otel lobisinde kadınlı erkekli gurbet muhabbetleri yapmak açık bir şeytan tuzağıdır. Bu tuzağın hac arkadaşlığı, umre arkadaşlığı muhabbeti ile kılıflandırılması neticeyi değiştirmez.

Ticaret merkezlerinde harcanan vakitler, Harem-i Şeriflerde harcanacak vakitlerden kırpıldığına göre zarar ortadadır.

Hacı veya Umreci Bilmelidir ki:

1- Beraberinde orada okunur bir kitap götürmeli, dinlenmek için onu okumalıdır.

2- Vird ve zikir kitabını götürmeli, onu defalarca doya doya okumalıdır.

3- Mekke'de çok tavaf etmelidir.

4- Medine'ye girişten son dakikaya kadar salavatı oranın şifresi olarak tekrarlamalıdır.

5- Mekke ve Medine'de saatlerce Kur'an okumalıdır.

6- Mekke ve Medine sınırlarında kendi dilini unutmalı, dünya kelamı hiç konuşmamaya azimli olmalıdır. Bilhassa ailesi ile gidenler, zikir olmayan şeylerden uzak kalmalıdırlar.

7- Bilhassa Sünnet olan işlere orada daha çok önem verilmelidir. İhramdan mescide girme edebine kadar her işe "Bu Sünnet'miş!" yerine, "Madem bu Sünnet'tir." diyerek önem vermelidir.

8- Ticaretten ve çarşılardan uzak kalınmalıdır.

9- Telefon ve benzeri iletişim cihazları ile Harem-i Şeriflere girilmemelidir.

10- Orada mezhep farklılıkları gibi Ümmet'in bütünlüğünü zedeleyici tutumlardan kaçınılmalı, bir virgül kadar bile olsa Ümmet'in bölünmüşlüğü görüntüsüne destek olmaktan utanılmalıdır.

11- Mekke'de sevapların yüz binle çarpılarak yazıldığı unutulmamalıdır. Bir de günahların da öyle yüz binle çarpılıp yazılabileceği akıldan çıkarılmamalıdır!

12- Gözünü Kâ'be'den başka bir şeye dikmemeyi ilke edinen mü'minin, evine zararsız dönebileceği bilinmelidir.

13- Mekke-Medine ve diğer bölgelerde insana eziyet etmenin, kul hakkının çok tehlikeli olduğu unutulmamalıdır.

Dua ve Mekke

Duanın Mekke ve Medine'de olduğu kadar insana sıcak olduğu başka bir yer nasıl düşünebiliriz?

Neredeyse sırf dua etmek için Mekke ve Medine'ye yürüyerek gidilse azdır, diyeceğiz. Duanın tam mekânlarıdır oralar.

Bu nedenle Mekke ve Medine'de duayı daha önemli görmeye mecburuz.

Mekke ve Medine'de başkası olmaz denebilecek hiçbir dua yoktur. En güzel dua da mü'minin ihtiyaçlarını, dert ve şikâyetlerini dillendirmesidir. Türkçe veya başka bir dil önemli değildir. Önemli olan ihlas ve heyecandır. Hazır dualar yerine yürekten dualar tercih edilmelidir.

ON SEKİZİNCİ TEKLİF:
EVLERİMİZ HİCRET YERİ Mİ ACABA? ARAŞTIRALIM

Törenlerde kıssa dinlerken, hicret eden ashabı ve onları bağırlarına basan ensarı konuşmak kolaydır. Onların yaptığını yapmaya gelince aynı kolaylık yoktur ortada.

Evlerimiz ne kadar barınılabilirdir, Allah'a kulluk için ne kadar uygun yerlerdir? Bunun mutlaka ele alınması gerekmektedir. Asıl soru şudur: Gerektiğinde hicret edebilir miyiz?

Şu şirin boyalı evlerimiz bırakabilir miyiz?

Evlerimiz hicret etmek için bırakamazsak ölüp o evlerden ahirete intikal etmek nasıl acısız olacak?

Evlerimizi tapınır gibi severken içimize sızan dünyevileşme urundan nasıl kurtulacağız?

Bu sorular etrafında bir nefis muhasebesi niteliğinde hicreti ele alıp genel durumumuzu değerlendirebiliriz. Hicrette ne isek namazda da aslında oyuz helal-haram titizliğinde de oyuz.

İyi bir hicret muhasebesi şarttır. "Gidilecek yer mi var?" türünden peşin bir savunma ile oyalanmadan hemen bir hicret, muhacir, ensar açılımı yapalım.

DÜŞÜNCEYE ÖRNEKLİĞİ İLE HİCRETİ DÜŞÜNMEK

Hicret kelimesi Mekke, Habeşistan ve Yesrib sözcükleri ile âdeta kardeş gibidir. Hicret için kullanılabilecek başka sözcükler garipsenebilir. İlk hicretin Habeşistan'a yapılmış olması, Yesrib'e yapılan hicretin İslam için büyük bir yükseliş dönemini açması gibi nedenler hicreti bu üç kelime ile kardeş hâle getirmiştir. Buna rağmen hicret Mekke-Habeşistan-Yesrib üçgeninden daha geniş bir alanı, daha çok kavramı gösterir.

Müslüman'ın hicretten anladığı şey Mekke'den Yesrib'e gitmenin daha ilerisinde olmalıdır.

- Allah'ın haramlarını terk etmek,
- Küfür topraklarından çıkmak,
- Toprak, İslam toprağı bile olsa dini tehlikeye girenin başka bir yere gitmesi,
- Kötü arkadaş ortamından uzaklaşmak…

Bunların her biri, hicretin geniş anlamını gösteren işlerdendir. Mekke'den Yesrib'e gidiş de bunun için olmuştur zaten.

Günümüz şartlarında hicreti düşündüğümüzde belki bir Mekke ve gidilecek Yesrib yoktur ortada. Ya da her yer Mekke, her yer Yesrib'tir.

Belki hicretin "göç etme, bırakıp gitme" yönünü uygulamak isteyen için, gidilecek yer bulma açısından uygulanılırlığı yoktur. Müslümanların, aynı dine iman ettikleri kardeşlerinin topraklarına girme ve yerleşme imkânı yoktur. Gidebilen için de bir ensar bulmak imkânı yoktur. Ortam ve şartlar açısından bir sıkıntı söz konusu olabilir. Şüphesiz Allah Teâlâ, kullarından kaldırabilecekleri şeyleri istemektedir. Dinimizin en bariz özelliklerinden biri, güç yetirilemeyecek şeyden sorumlu olmamaktır. Bu kural, hicret üzerinden tatbik edildiğinde Müslüman için "Din uğruna hicret et!" emri muafiyet alanına girebilir. Herkes kendi durumunu, şartlarını daha iyi takdir eder etmesine de genel görüntü böyledir.

Bu durumu tartışmanın bile zor olduğunu kabul ederek başka bir açıdan hicreti düşünmeyi denemek istiyoruz. Gerek adı Müslüman olan ülkelerde ve gerekse Avrupa gibi İslam'ın yok sayıldığı ülkelerde yaşamak durumunda olan Müslümanların kendileri ve sorumlusu oldukları aile fertleri açısından düşünmeleri gereken bazı başlıklar açabiliriz. Açacağımız

bu başlıklar, ezan okunan ülkelerde nispeten daha hafif düşünülebilirse de ezana rağmen dünyanın her yerinin aynı olduğu bir zamanda yaşadığımızı gözden kaçırmadan meseleye bakmaya çalışmalıyız.

Bizi hicreti en derin anlamı ile düşünmeye mecbur kılan şu hususlardır:

a- Çocuk yetiştirme, çocukları mü'min olarak hayata hazırlama görevimiz nerede yaşadığımızla çok bağlantılı bir husustur. Ezan okunan bir yer olsun veya olmasın çocuk yetiştirmeye, onu mü'min olarak yaşatmaya müsait olmayan yer dünkü Mekke'dir. Evet, bugün Müslümanların gidebilecekleri bir Yesribleri yoktur. Genel manzara her yerin Mekke olduğunu yansıtmaktadır.

Müslüman ebeveynler çocuklarının neyi nasıl öğreneceklerine, nasıl bir hayata alıştırılacaklarına karar verme hakkını neredeyse tamamen yitirmiş gibidirler. Bilhassa kız çocuğu doğurup büyütmek, kız çocuğunu annesi gibi mütesettire olarak şehirde veya köyde gezdirmek bir hak olmanın da ötesinde suçlu olmanın nedeni olarak anlaşılmaya başlanmıştır. Bu hususta tamamen dinsiz olan doğu bloğu ülkelerle, sözde Hristiyan olan ülkeler arasında da bir fark yoktur. Halkı Müslüman olan ülkeler açısından da fark yoktur. Nasıl çocuk yetiştireceğimiz sorusunun cevabı, ne yazık ki "olduğu kadarına rıza gösterme" şeklinde verilmeye başlanmıştır.

Bu nedenle de büyük kitleleri oluşturan Müslüman aileler için asıl eğitim okullardaki eğitim olmuş; çocukların ailenin dinini, kültürünü alması ve ahlaklı olması için yaz aylarında camilerde, derme çatma eğitim mekânlarında verilen birkaç günlük eğitim yeterli görülmüştür. Bunun adını, Kur'an'a ayrılan payın okuldan artan zaman ve tatil günleri şeklinde koymamız, bize ağır gelecek olsa da yanlış olmayacaktır.

Şöyle veya böyle bir yolunu bulup çocuğunu Kur'an'la buluşturmuş ailelerin sorunu da bitmiş değildir. Aynı aile, o çocuğa verdiği Kur'an bilgisini nasıl ve nerede eğitime dönüştürecektir? Kur'an ezberlemiş o çocuk, hangi arkadaş çevresinde başını dik tutabilecektir? Bütün arkadaşlarının "Kaç puan aldın?, Hangi okula gideceksin?, Ne olacaksın?" türünden hiçbir sorusunun cevabı yoktur çocuğun kafasında. Çünkü Kur'an eğitimi diye bir eğitim, eğitim literatüründe bulunmamaktadır.

Mekke şartlarını değerlendirirken kız çocuklarının diri diri gömülme sahnelerini, Bilâl'in taşlar üzerinde kıvranışını hicretin nedeni olarak görmeye alışmış bulunuyoruz. Aslında bu görüşümüz, ashabı kirama karşı saygısızlıktır. Ashabı kiram, canlarını kurtarmak veya refah düzeylerini yükseltmek için hicret etmemişlerdir. Onların hicretleri canlarını kurtarmak

gibi bir maksat üzerine kurulu olsaydı Yesrib'e değil daha farklı bir yere giderlerdi. On üç yıllık Mekke döneminde kaç can verdiler, on yıllık Medine döneminde kaç can verdiler? Ashabı kiram asıl ağır bedelleri Medine döneminde verdi. Bir tür ölüme, eziyete doğru hicret ettiklerini bile bile Yesrib yollarına düştüler. Bu nedenle de Medine'de çektikleri sıkıntıların ardından hiçbiri "Bunun için mi Mekke gibi bir yeri terk ettik?" şeklinde bir çıkışta hiçbir zaman bulunmadı.

Bugünkü durumumuzla o zamanki hicret mantığını karşılaştırdığımızda hicretin can kurtarmak için olması ile dini daha iyi yaşayabilmek, din eksenli bir hayat düzeni kurmak için hicret etmek arasındaki farkı da anlamış oluruz.

Bugün, halkı Müslüman olan ülkelerin de katıldığı genel gidişatta artık çocuklar, anne-babalarının değil devletin mülkü hâline gelmektedir. Anne-babanın, çocuğunun ne eğitimi ne giyim kuşamı ne de beynini oluşturacak kafa yapısında bir tasarruf hakkı yoktur. Ebeveyn yeni anlayışta, iyi bir dadı durumuna düşürülmüştür. Devletin politikaları ne üzerine kurulu ise ebeveyn o politikaların gereğine göre çocuk terbiye etmeye mecbur kalmaktadır. Devletlerin ana politikaları da meçhul bir ağ olan internet ağına takılan ne kadar muamma varsa onun ekseninde oluşmaktadır.

Müslümanlar olarak yaşadığımız ortamı, bizi bekleyen endişeleri bir de bu açıdan ele almalıyız. Ekonomi ve kısır bir siyaset döngüsü içerisinde boğulup gittiğimizi bir anlayabilsek!

b- Gidecek bir yerimiz olmasa da bize hicreti düşünmeye sevk eden hususlardan biri de şu çelişkili durumdur:

Küfür bütün gücüyle kendisini teşhir ederken İslam, Mekke'den canlı yayın yapan TV görüntüleriyle daraldı. Ticaret merkezlerinde firma isimlerinden ticaret konusu olan mallara kadar her şeyde küfrü temsil etme yeteneği bulunan değerler teşhir edilmektedir. İslam, sakalından sarığına, bıyık şekline kadar her şeyde tarihe ait bir değer olmaya mahkûm iken küfrün ürettiği ne varsa o; cazip, kanun himayesinde, reklamı ile müessir olarak ortada durmaktadır. İslam, kitlesel uyuşturucu niteliği kazanmış futbolun karşısında bile birinci planda değildir.

Şehrin göbeğinde bir cami, camiden yükselen ezan var olmasına var! Caminin etrafında namaza ve caminin getireceği otoriteye mani geniş bir daire… Genel görüntü budur.

Allah'ın emri tesettür sokaklarda var. Tesettüre teşvik de var ama tesettürü utanılacak hâle getiren büyük bir çıplaklık veya giyinmiş çıplaklık üstün

durumdadır.

Buna bir de Müslümanlara ait siyası haberlerin fecaatini eklememiz durumunda aradaki açının büyüklüğü daha iyi anlaşılır. Ezenle ezilenin görüntüleri sürekli Müslümanların aleyhine bir görüntü vermektedir.

Bu şartlar altında Müslümanların hicretteki inceliklerinin ve ashabın ne maksatla hicret ettiğinin bir kere daha tefekkür edilmesi gereği önümüze çıkmaktadır.

Ahlak, ibadet, muamelat, siyaset gibi İslam adına Müslüman'ın kimlik ispat etmesi gereken her alanda bu düşünceden söz edebiliriz zira kendisinden ahlaklı olmasını beklediğimiz bir gencin, o ahlakı özümseyeceği çevreyi ona sağlama durumumuz yoktur. Kitaptan öğrenilmiş ahlakı uygulamasını isteme şeklinde bir isteğimiz olacaktır.

c- Evliliğin aldığı şekil de ürkütücüdür. Kız veya erkek çocuklarımızı iyi bir evlilikle evlendirmemiz kolay erişilebilir bir umut olmaktan çıkmak üzeredir. İyi bir eş adayı bulup çocuğunu evlendirmek gerilerde kalmış bir hedef hâline gelmiştir. Evindeki kızını ve oğlunu evlenilebilecek kıvamda tutup vakti gelince de evlendirebilmek diye bir hedefin peşinde koşulmaktadır maalesef.

Müslüman bir aile için iffetin bu denli risk taşıdığı bir ortam, hicretten söz ettiren ortam değildir de hangi ortamdır hicret oluşturan ortam? Kim, Mekke'nin bu ortamdan daha ağır risk taşıdığını iddia edebilir?

Daha da ileri seviyede bir endişe olarak Müslüman kızların Müslüman olmama ihtimali bulunan bir gençle evlenmesini de kaydedebiliriz. Sadece bu tehlike bile kara kara düşündürmektedir.

d- Ticaret ve diğer kazanç yollarının helal hariç her şeye açık olması ise başka bir sorundur. Yiyeceklerin ihtiva ettiği haram ve şüpheler, kul hakkının önlenemez sirayeti, yalan ve hile gibi kazanmayı sorunlu hâle getiren tutumlar… Nereden bakılırsa bakılsın bir helal kazanma ve helal yeme sıkıntısı vardır.

Sadece helal yeme sıkıntısı bile ele alınsa hicretten söz etmeye gerek vardır.

Gidilecek bir Yesribimiz bulunmasa da Yesrib arama heyecanı ile yaşamamız imanımızın gereğidir zira mü'min, ashabın hicretini anmakla ibadet yapmış olmaz. Ashabı o kıvama getiren değerlere sahip olmak için de mücadele etmeye mecburuz.

ON DOKUZUNCU TEKLİF: SADECE RESÛLULLAH SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEMİ ÖLÇÜ ALALIM

Evlerimiz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem*in evleri olsun. Onun dışında "şucu, bucu evler" bizim evimiz olarak bilinmesin. Gerekiyorsa "şucu, bucu" da olabiliriz. Şartlarımız böyle bir intisabı gerektirebilir ama evlerimizde asıl kimliğimiz Sünnet üzerinden belirlenmelidir. Çocuklarımızı ve aile fertlerimizi, bağlı olduğumuz şu veya bu gruba müntesip yapma gayretimizin binlerce katını onların Sünnet'e bağlı olmaları için göstermeliyiz. Bu, bizim Resûlullah* sallallahu aleyhi ve selleme *ne kadar bağlı olduğumuzun göstergesi olacaktır.*

Evimizde din üzerinden çalışma yapılırken şahısların etkisi olmamalıdır. Bir kişinin farklı düşüncesi bizi ve çocuklarımızı dinden soğuma, dini gevşek anlama noktasına taşımamalıdır.

Her gelişen akım önünde bocalayan ev halkı fırtınaya kapılmış gemi gibidir. Bizim limanımız belli olmalıdır. Medine'ye demir atmış geminin yolcuları olarak fırtınalara karşı sığınağımız da bellidir. Fırtınalar gelir, geçer biz yolculuğumuza kıyamete kadar devam ederiz.

HOCADAN HOCAYA DİN FARKLI MI?

"Hoca" kelimesinin, İslam adına önde duran kişi anlamında kullanılması üzerinden şu tespiti yapmak istiyoruz: Hiçbir hocanın Allah'ın ve Resûlü'nün önüne geçme, onların söylemediğini söyleme hakkı yoktur. Böyle bir davranış o kişiyi zaten hocalık konumundan alaşağı eder. Kullukta herkes aynı düzeydedir. Bir insanın Müslümanlar arasında önde duran bir konumda olması, onun kulluğuna değişiklik getirmez. Hocalık veya onun biraz daha belirginleşmiş düzeydeki adı olan âlimlik avama göre daha derin bilgi sahibi olmaktır ama bu, bildirilmişi bilmektir; yeni keşifler yaparak bilgi sahibi olmak değildir. Bu doğrultuda Müslümanların önlerinde duran isimlerin yapması gereken şey, Kur'an ve Sünnet kaynaklı bilgilerini bilmeyenlere aktarmaktır. Bu çizginin ilerisi yoktur.

Bu anlayış Müslümanlarda, âlimi öğretmen olarak görmeye ve onu kulluktan daha ötelere yükseltmeye karşı bir teminattır. Bu nedenle âlim, bilgi kaynağı olan ayet ve hadislere vukufiyeti kadar âlim/hoca sayılmaktadır. Mucit olmak, Müslümanlar arasında "din adına konuşmak" için yeterli değildir çünkü dinde yapılacak bir icat yoktur. Din icatla değil, gayret ve tabi olmakla yaşanabilir. Dine hizmette mucitlerin değil müçtehitlerin, yani yoğun gayret sahiplerinin adının anılıyor olması bundan dolayıdır.

Bu anlayışımız bizi, kimin ne söylediği seviyesinden yükseltip söylenenin ne olduğuna götürür. İnsanları öne çıkarma yerine insanların sözlerini öne çıkarma mantığıdır bu. Âlimler veya halk arasındaki adıyla hocalar, sadece dine hizmet etmek için bulundukları yerde durmaktadırlar. Onlardan, dini kendilerine göre yönlendirme şeklinde bir hata beklenemez. Onlar da sıradan bir Müslüman gibi bir sevap, bir günah ile işleyen terazinin önünde duracaklardır. Onlar asla bilgiden geçiniyor değildirler. Bilgi esasen, onların başının daha çok ağrıma nedenidir.

Farklı Sonuçların Nedeni

Âlimlerden nakledilen aynı meseleye ait farklı sonuçlar, genelde insanların hayretini mucip olur; halk, fabrikasyon sonuçlar bekler. Farklılık hem menfaatlerine geldiğinde hoşlarına gider hem de bunu irdeleme konusu yaparlar. Burada, Allah için dinine hizmet eden âlimler ile din üzerinde projeleri olanları veya onlara alet olanları kalın bir çizgi ile ayırma ihtiyacı

hissediyoruz. Zamanımızda çokça örneğini gördüğümüz bir durumdur bu. Bir kere olsun sabah namazını bir camide kılmamış insanların bile din meselelerinde akademik unvanlı olmaları çok gariptir. En iyi ihtimalle bu, dinî ilimleri meslek edinmiş olmak şeklinde beyan edilebilir ama bu da ihtimalleri iyiye yormakla söylenebilecek bir sözdür. Yoksa Müslümanlar olarak biz namazımızı kılmayan, zekâtımızı vermeyen birinin bize ait meseleleri neden irdelediğini, neden bizi bizden çok düşündüğünü soruşturma hakkına sahibiz.

Allah için çalışıp yorulan ve Müslümanlara dinlerinde yol açmak isteyen bir âlim, hata etmiş olsa bile hatası Allah'ın affedeceği bir hatadır. Buna böyle inanıyoruz. Ashabı kiramdan bu yana böyle inanılagelmiştir. Kur'an'ın ve hadislerin genel izahından bunu çıkarmak mümkündür zira din için bir grubun sürekli ilim üzerinde olması, çalışması zaruridir. Bu grup devamlı üretecektir. İnsanın da masum olması yani hatasız iş üretme garantisi kesinlikle yoktur. Masum olmayan birinden, hatasızlığı yüzde yüz olan sonuçlar beklemek mümkün değildir. Hata etmiş olmakla hatayı kastetmiş olmak ayrıldıktan sonra hata edenin hatasının bu alanda bağışlanmış olmasındaki hikmet de anlaşılmış olur.

Âlimler dine ait meselelerde Kur'an'a ve hadislere bakarak konuşurlar. Biz bu sürecin bizi nasıl farklı sonuçlara götürdüğünü ve farklılığın makul oluşunu şöyle izleyebiliriz:

- Âlim, bir meselede Allah'ın hükmünü öğrenmek için Kur'an ve Sünnet'e bakar. Biz Kur'an ve Sünnet'e "NASS" adını veriyoruz. O, ortada bir nass varsa, onu bize aktaracaktır. "Allah böyle buyurdu, Peygamber aleyhisselam böyle emretti."diyecektir.

- Âlimin elindeki nass açık değilse yani birden çok anlama gelebiliyorsa veya açık bir ifade ile anlaşılamıyorsa âlimin ehliyetine binaen o nassı anladığı şekilde yorumlaması gerekecektir. Burada biz, âlimi Kur'an ve Sünnet'i üst düzeyde anlar kabul ettiğimiz için ona âlim dedik zaten. Bir başka âlimin de aynı nassı kullanarak farklı düşünmesi tabii bir sonuçtur.

- Başka bir alternatif de elimizdeki nassın hadis olması durumunda Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ait olduğu hususunda kesin bir kanaat oluşmamasıdır. Buna hadisin sahih/hasen olmaması diyoruz. Sahih olmayan bir hadisi sahih hadisler gibi kullanmak da mümkün değildir. Bu durumda da farklı görüş çıkması muhtemeldir.

- Ümmet'in icma ettiği yani söz birliği ettiği ya da ittifak düzeyinde benzerlik arz ettiği meselelerde bir farklılık yoktur. Olması da beklenemez

çünkü ashabı kiram ya da bir sonraki ulema kadrosunun aynı düşündüğü bir meselede sonradan gelen birinin farklılık göstermesi, bir tür onun dışlanması olacağından farklılık da beklenmez.

Bu mantıkla bakıldığında farklılığın ayıplanmadığını, Ümmet'in söz birliğine karşı duruşların ayıplandığını görürüz.

İki önemli nokta bu durumu kurallaştırabilir: Birincisi; içtihat edilebilir yani görüş belirtilebilir bir konuda görüş belirtmeye karşı hiçbir âlim kınanmamıştır, kınanamaz da zaten. Herkes bir hak arayışı içinde olduğuna göre kim hakkı bulduğunu zannetti ise onu ilan etmelidir. İkincisi de âlimin ilminin gereği olarak doğru bildiğini ilan etmekteki haklılığı kadar, bir başka âlimin ona itiraz etmesi de haktır. Bir kişinin doğru olarak ilan ettiği, vahiyle tekit edilmiş olmadığına göre başka birinin ona karşı doğru bildiğini ilan etmesini kabul etmemiz gerekmektedir. Bu, ashabı kiramdan bu yana böyledir. Müslümanlar arasında nasihat mantığının işlemesinin tabii gereği de budur. Bunun aksi bizi, şahısların putlaştırılması ve Peygamber aleyhisselamdan başkasının da masum görülmesi gibi sonuçlara götürebilir.

Elbette burada sözü edilen konular, farklı olabilmeye açık ve içtihat edilebilir konulardır. Yukarıda belirtilen nassın varlığına rağmen bir Müslüman'ın görüş belirtmesi asla kabul edilemez. Bu, başkaldırı olarak yorumlanabilecek bir hata olur. Mesela kimse çıkıp faizin helalliğini iddia edemez, zinanın masumluğunu savunamaz, alkole ruhsat veremez, kumarı mübahlaştıramaz ama neyin bu yasaklara dâhil olduğu, neyin de bu yasak sınırında olmadığını konuşabilir. Farklılık bu noktada bulunabilir.

Kimse namazın farzlığını tartışamaz. Bu nassla sabittir. Kıyamete kadar değişmeyecektir. Seferilikte namazın iki rekât kılınmasının gerekliliğini de tartışamaz. O da nassla sabittir. Nerenin seferilik sınırlarında kaldığını ve orada namazın kısaltarak kılınıp kılınamayacağının beyanında farklılık olabilir.

Netice olarak diyebiliriz ki Kur'an'la veya Sahih Sünnet ile sabit hususlarda farklılık olamaz. Bunların dışındaki hususların farklılığında bir sakınca yoktur.

ŞÂZ Olmak, Aykırı Kalmak

Ümmet'in umumunca benimsenen kuralları yok saymak, ıstılahtaki ifadesi ile ŞÂZ olmak yanlıştır. Bu, aklı nassın önüne geçirmek veya bir insanı hatasız görmekten kaynaklanıyor olabilir. Gerekçesi ne olursa olsun ŞÂZ olmak yani aykırı bilinmek yanlıştır.

Aykırı kalmanın çizgilerini şöyle belirlememiz mümkündür:

a- Kur'an'ın ayetine, sahih ve sarih/açık anlaşılan hadise rağmen farklı düşünmek,

b- Ümmet'in icma şeklinde toplu görüş belirtmesine karşı farklı kalkmak,

c- Ulemanın bir sonraki dönemde terk ettiği, o görüşü bıraktığını söylediği bir meseleye bağlı kalmak.

Zehebî, şâz görüşlerle din yaşamayı "dini inceltmek" şeklinde yorumlayarak fukahânın münferit kalmış görüşlerini toplamanın şerri toplamak olduğunu söylemektedir. (A'lâm, 8/90) Dinî hizmetlerdeki üstün gayretleri bilinen ve genelde doğru şeyler üzerinde çalışan ilmi geniş, zekâsı bilinen, iyiliği ve takvası ile tanınmış âlimin dil sürçmeleri yok sayılmalı; sapıklıkla itham edilip iyi yönleri silinmemelidir. "Evet, biz onun yanlışına uymayız ama görüşünden dönmesini temenni ederiz." şeklinde bir beyan da Zehebî'ye aittir. (A'lâm, 5/271)

Şatibî, âlimin hatalı sözleri üzerine değerlendirme yaparken onun dindeki mevkiine dikkat edilmeden cahillikle itham edilmesi, ayıplanması gibi tutumların doğru olmayacağına işaret eder. (Muvafakât, 5/136)

Müslümanların birbirleri hakkında hüsnü zanda bulunmaları bir ilke olduğuna göre âlimler için bu ilkeyi çok daha öncelikli olarak kullanmaya mecburuz.

Genel Çizgilerimiz

Bir: Dinimiz kolaydır. Allah, kulları için zorluk dilememiştir. Ancak dinin kolay olması, kişilerin zevklerine ve keyiflerine göre ayarlanabilirliği değildir. Kişiler, genel çizgileri ile kolay olan dine uyarlar; ağır gelen veya altından kalkamadıkları hususlarda Allah'ın lütfettiği ruhsatlar vardır. Mü'min, ruhsat kullanmakta serbesttir ama bu kullanma, dini kendine göre ayarlama maksadı ile çaresizlik arasındadır. Bu iki uç arasında mü'minin imanı nihai kararı verir.

İki: Dinimizi anlama ve yaşama konusunda uzmanlaşmış âlimler de bizim gibi kulluk makamındadırlar. Hiç kimse asla masum değildir. Masum olmadıkları için de doğru söyleme ihtimalleri olduğu kadar yanlış söylemiş olma ihtimalleri de vardır. Bir müçtehit âlim, doğru bir şey söylediğinde kutsiyet kazanmadığı gibi hatalı bir söz söylediğinde de dinden çıkmış olmaz. Herkes yerli yerinde değerlendirildiğinde de zaten bir sorun olmayacaktır.

Bu anlamda âlimlerin birbirlerini tenkit etmeleri kadar tabii bir durum yoktur. Onların birbirini tenkit etmesi, dini daha iyi yaşamaya katkı sağlayacağından değerlidir de. Sıradan Müslümanlar ise onlardan hangisini izliyorsa o izlediğinin öğrettikleri ile dinini yaşar. Müslüman, kendisi Kur'an ve Sünnet'ten hüküm çıkaracak duruma gelince zaten başkalarının fıkhını, ilmini takip etme ihtiyacı duymayacaktır.

Üç: Zevke uyarlanmış bir dindarlık yolu olarak en rahat fetva verenin aranması, dindarlığın esasına aykırıdır. Bu, dinin kolay olması ile aynı şey değildir. Din kolaydır ama zevke göre değildir. Kolayı aramak ise zevke göre din oluşturmaktır.

Neticede kolay olan da bir ayet veya hadise dayanmalıdır. Kolaylık, insanların dine müdahalesi ile sağlanamaz. Müslüman, takvaya en yakın olanı tercih etmelidir ki ahiret açısından kalbi rahat bir iş yapmış olsun.

Zaruret gerekçesine dayandırılan bir hususun da gerçekten zaruret olup olmadığı, kalpteki imanla alakalıdır.

İki Tarz Üzerinden Hocalık

Ashabı kiramı ilk âlim/hoca örneği olarak gör,en tarz ile sonraki dönemlerde felsefelerden etkilenmiş şahsiyetlerin tarzları arasında belirgin bir fark vardır. Bu farkı biz çıplak gözle de izleyebiliriz.

Sahabiden etkilenmiş tarzın Kur'an ve Kur'an'a açıklama niteliği ile sabit olan Sünnet'e sarılmışlığı, ilim denince Sünnet'i anlama yeteneği gayet belirgindir. Sünnet'i korumak onlar için büyük bir gayedir. Bu gaye uğruna da her türlü meşakkate katlanmaya hazırdırlar. Bunların tarzında "Allah dedi, Peygamber aleyhisselam dedi." ağırlıktadır. Diğerlerinde ise "Ben, biz, o…" hâkim sözler arasında ağırlıktadır.

Ashaptan etkilenmiş tarzda eskide kalmış olmak, başkalarının biliminden eziklik içinde olmak yoktur. Onlar için ilim, Kur'an ve Sünnet'tir. Diğerlerinde ise "acabalar" bitmez bir sıkıntı olarak durur.

ONUNCU TEKLİF:
ANNE VE BABA, OKULU VE İŞİ DEĞİL BÜYÜKLÜĞÜ DÜŞÜN!

Çocuklarımız adına yapabileceğimiz en ağır hatalardan biri onları, reklamlarını duyduğumuz okullara göre planlamamızdır. İş olarak çocuğumuzun her ay eline geçecek parayı düşünmemiz de ikinci hatamızdır. Çocuğumuzun onurlu bir hayatı ve imanlı bir ahireti olmasını düşünmek ise neredeyse çocuğa yazık etmek şeklinde anlaşılmaktadır. Bütün insanlar doğurduklarının doktor olmasını temenni etmektedirler. Ellerinden gelse iki yaşından itibaren ona bir beyaz önlük giydirecekler! Bu sadece gülünçtür, başka bir kelime ile tarif edilemez.

Allah Teâlâ, kâinatı yaratırken idaresini de esasen kendisi üstlenmiştir. Tek bir karıncanın dahi plan dışı olmadığına, her şeyi Allah'ın tanzim ettiğine inanmasına inanıyoruz da bu inancımıza rağmen uygulamada çevremizin bize dikte ettiği şeylerin oluşmasını istiyoruz. Her çocuk, kesinlikle bir boşluğu doldurmak için yaratılmıştır. Allah Teâlâ kimseyi boşuna yaratmış değildir. Herkes için bir planı vardır. Hangi plan için yaratmış ise o planın altyapısını da o çocuğa yerleştirmiştir. Bizim çocuğumuz için takdir ettiğimiz ve hayâllerimizi süsleyen şeylerin tutulabilir yanı yoktur. Allah Teâlâ'nın inek çobanlığı için yarattığı bir gence doktor önlüğü giydirme heveslerimiz boşa kürek çekmektir. Aynı şekilde, bir inşaatta işçi olması için yaratılan bir çocuğu Kur'an hafızı olacak diye diretmemiz de yanlıştır. Herkes ne için yaratıldı ise orayı bulacaktır eninde sonunda.

Önce çocuklarımızın imanlı yetişmelerini dert edinmeliyiz. İman esastır. İmanı elbette, altı şartını ezberleme olarak anlamıyoruz. Fitne zamanında iman nasıl korunacaksa o şartların çocukta oluşturulması gerekmektedir.

Çocuklarımıza çevre bulmalıyız. Daire ve iş bulmamızdan çok daha önemlidir onlara çevre bulmamız. Kim gibi olmalarının istiyorsak onlar gibisini bulmaya mecburuz. Gerekiyorsa bu uğurda hicrete hazır olmalıyız da.

Bu mantık belki bizi, büyük çocuk yetiştirmeye sevk edecektir.

BÜYÜK GENÇ

İnsanın çocukluk sonrasından kırk yaşına kadar olan dönemine gençlik denmektedir. Bu dönem insanın karakterinin oluşup geliştiği bir dönem olduğu için insan üzerinde emeli bulunan bütün sistemler, insanları bu yaşlarda yönlendirme peşinde olurlar zira gençlik yılları aşıldıktan sonra beden olarak da kimlik olarak da üzerinde bir değişiklik yapılması zor bir döneme geçilmiş olmaktadır. İnsana yatırım yapma ve insan üzerinde proje oluşturma dönemi, ağırlıklı olarak gençlik dönemi olmaktadır. Bu gerçeği şeytan da bilir, şeytanın uzantıları da. Bildikleri için de en büyük yatırımlarını gençlerin üzerinden yürütmektedirler. Mü'minler de gençlik üzerindeki emelleri açısından bu mantıkla hazırlanmalıdırlar. Gençliği spor yapması gereken insan grubu olarak görenler ellerindeki nimeti tepmektedirler. Gençliği, okulda geçirilen dönem olarak görenler de yanılmışlardır. Ne spor ne de okul gençliğin simgesi olacak çapta değildir.

Gençle ilgili yatırım yapacakların bir dernek açmaları ya da ailenin gence spor yapacağı imkânları hazırlaması bir yatırım olarak yeterli değildir. Asıl gençlik, gençken büyümüş gençliktir. İçi doldurulmuş programlarla yetiştirilmiş gençler Ümmet için bir gelecek vadedebilir. Büyük gayelerle donanmış gençlerden büyük sonuçlar beklenebilir. Diploma gibi kısır gayelere kilitlenmiş gençlerden ne beklenebilir ki? İyi bir diploma, iyi bir iş, iyi bir eş… Bu kadar. Hayattan maksat yemek içmek, sağlıklı yaşamaksa bunlar doğru tercihlerdir şüphesiz. Eğer hayattan beklenen daha büyük şeyler ise yatırımın da büyük olması gerekir ki yaşlanmadan büyümüş gençler yetiştirilebilsin.

Biz bunu bir gençlik çalışma programı olarak da adlandırabiliriz, ailenin genç yetiştirme ilkeleri olarak başlıklandırmamız da mümkündür.

Şunu unutmayalım: Bu din Darulerkam'dan itibaren gençlerin omzunda yükselmiştir. Şimdi gençler belki sadece askerlik görevi yapmaktadırlar ama ilk günlerden itibaren cihadı da daveti de genelde gençler omuzlamışlardı. Gençlerin çalışması daha bereketli, daha heyecanlı ve daha hızlıdır. Onların taşıdığı din daha uzun mesafelere ulaşır.

Gençler için onlar sıkıntıya düşmeden tedbir alınmalıdır. İffetleri bozulmadan evlendirilmelidirler. Akideleri fırtınalara kapılmadan bilgilendirilmelidirler.

Gençler günlük hayattan koparılmadan hayatın içinde tutulmalıdırlar. Siyasetin bataklıklarına batmadan siyasetle ilgilenmeleri sağlanmalıdır.

Allah'la Büyümek

Gencin en muhtaç olduğu şey Allah'a imanıdır. Genç yaşta kökleşmiş bir iman, bir ömür yeter. Genç yaşta ibadete ehil olmak, severek ibadet yapabilmek bir gencin erebileceği en ulvî makamdır.

Gencin Allah ile beraber olması, onun kendi çapında becerebileceği bir iş değildir elbette. Bu, genç üzerinde yatırımı olanların, anne-baba ve eğitici durumda olanların sorumluluğundadır. Okul ve diplomayı hedef edinmekle Allah'a kulluğu asıl amaç olarak görmek arasındaki fark, bu noktada kendini göstermelidir.

Gencin Allah ile beraber olması, özellikle genç penceresinden bakıldığında, yani genci kuşatan çevre esas alınarak belirlendiğinde şu hususlarda öne çıkmaktadır:

a- Allah'ın haramlarından uzak kalmak, haramı bir kanser olarak görme şuurunda olmak ilk merhaledir.

b- İkinci merhale olarak da Allah'ın farzlarına titizlikle sahip çıkmak gelir. Özellikle farzlarla sınırlandırmakta da yarar vardır. Gencin İslam'ı bütün ayrıntıları ile kuşanmasını beklemek, bir yandan genci kazanmayı zorlaştırırken bir yandan da çağının fitnesi olarak gencin önünde duran diploma, iş, spor gibi gayeleri terk etmekte zorlanması sonucunu getirebilir. Bu nedenle bir gencin, mü'min kalitesinde genç olarak yetiştirilmesinde Kur'an hafızı olmasını ana gaye olarak göremeyiz. Onu gencin zekâsı, çevresi ve tercihleri açısından değerlendirebiliriz. Onun yerine, gence farzı ayın olan Kur'an'a iman, Kur'an ile yaşama gibi asıl maksadı aşılamak önceliklidir.

c- Gençler, kaypak bir zeminden kurtarılmayabilirler, sürekli kontrol edilmeleri gerekebilir ama gençleri kaypak bir mantık ve anlayışla yetiştirmemizin özrü yoktur. Açık yürekli, mü'minlerden olduğunu haykırabilen, kulluktan haz duyan, haramlara karşı tavır koyan bir karakter aşılamak asıl gaye olmalıdır. Haramlar kadar harama sevk edecek kaypak zeminlere de dikkat edilmelidir. Bu anlamda, küçük günahları küçük görmeyen anlayış kurtarıcı bir anlayıştır.

d- Ahlak ancak dinden bir bölüm olarak görüldüğünde ahlak olarak işe yarayacağından ahlak, gence din öğretilir gibi öğretilmeli ve aşılanmalıdır. Din gibi öğretilmesi, elbette din kaynaklı bir ahlak öğretilmesi ile gerçekçi olabilir.

İhlas Eksenli Genç

Allah ile yaşamak, sadece Allah için yaşamakla mümkündür. Yeme içmeden evlenmeye ve eğlenmeye kadar her alanda, yapılan faaliyeti Allah için yapma şuuru bir gence ruh verir. Allah'tan başkası için yapılanın basit ama Allah için yapılanın emek vermeye değer olduğu hissi büyük bir yatırımdır. Böyle birinden şehitlik başta olmak üzere her türlü fedakârlık beklenebilir. Çocuk düzeyindeki de olsa insanlar için bir şey yapma düşüklüğüne karşı zihin doldurulmalıdır. Bu da imanın yerli yerine oturtulması ile mümkündür.

Üç Uç

Gençlerin genel sıkıntılarının üç noktada toplanması mümkündür:

a- Gençlerde şüphecilik ve sorgulama vardır. Bu, beraberinde çabuk ikna olma ve çabuk aldanma gibi sonuçlar getirebilir. Bize düşen ise gençlerin çevrelerini iyileştirmek, onları vahiy bilgisi ile donatmaktır.

b- Şehvet gençlere daha yakındır. Daha heyecanlı, daha dolu dolu yaşamak isterler. Başta göz olmak üzere duyu organlarının ıslah edilmesi, gıdalarının kontrol altında olması gerekir. Göz medeniyetinde gözlerin korunması belki de en önemli görevlerden biri olacaktır.

c- Duygusallıkları ön plandadır. Bu da onların korunmalarının gerekliliğini, istişare etmeye alıştırılmalarını gerektirir.

Şu bir hakikattir ki gençlerin çözülemez sorunları yoktur, çözemediğimiz sorunları vardır. Onlarla ilgileneceklerin kendilerini de yetiştirmeleri şarttır.

Ebeveynli Olmak

İslam'ın ebeveynle açtığı kapı cennet kapısıdır. Ebeveyni ihmal eden hiçbir eğitim ve hiçbir düşünce İslamî olamaz. Müşrik bile olsalar ebeveyne alakayı emreden ayet ve hadisler önümüzdedir. Gençlere yapılacak aşıda ebeveynin nereye oturtulduğu incelenmelidir. Mesela bir gençlik projesinde, ebeveyn gerçeğinin fiilen ne kadar ele alındığı şöyle incelenebilir: Projede ahlak maddesi okutulurken ebeveyne saygıdan söz ediliyor da uygulamalarda -mesela gençlerin evlenmeleri, yaşam tarzı belirlemeleri gibi hususlar- ebeveyn yok sayılıyorsa o proje İslamî değildir. Şunu kesinlikle unutmamak gerekmektedir: Bir projenin İslamî olması her hâlde yüzde yüz olması açısından Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin projesi olarak ele alınabilir. O projedeki bir cihat maddesi ele alındığında görüyoruz ki anne-babasının ağlaması pahasına cihada çıkan birisine "geri dönmesi" emredilmiştir. Bir gençlik çalışmasında, ahlak dersi olarak ebeveyne itaat

öğretilmesi ile ebeveynin hak ettiği yerde tutulmasının bariz farkı bu şekilde ölçülebilir.

Gençler, anne-babalarını hiç kimse ile karşılaştırılmayacak bir şekilde sevmeleri, saymaları, onlara itaat etmeleri ve bunu yaparken de Allah'ın rızasını kazanacak yani cennete girecek bir iş yapmakta olduklarını bilmeleri durumunda genç yaşta büyümüş olabilirler.

Cahil Genç Sıfırdır

Gençlerin, çağın zorunlu tuttuğu bilgileri edinmeleri zaten kanunlarla koruma altına alınmış durumdadır. Asıl bilinmesi gerekenler yani ahirete taalluk eden bilgiler ise tatillere sarkıtılmaktadır. Bu nedenle gençler için yapılan planlarda, onlara ahiretle bağlantılı ilimlerin öğretilmesi de planlanmalıdır. İhlasla öğrenilen birkaç satırlık ilim, bir hayatı ebedî ateşten kurtarabilir.

Herkes için farz olan ilmihâl bilgileri, evlilik ahkâmı, ticaretin ana kuralları muhakkak öğretilmelidir.

Belli bir düzeyde Kur'an okuma muhakkak sağlanmalıdır.

Bunlar verilirken, bir ibadet yapıldığı da vurgulanmalıdır ki genç, elde ettiği değerin bir kültürün ötesinde imanıyla alakalı bir ilim olduğunu idrak etsin.

Ahlak Maddeleri

Sabır, yumuşaklık, doğruluk, ihsan, iffet, adalet, onur, bağışlama, cömertlik, tevazu gibi ahlakı oluşturan konular gence aşılanırken bunların bir ders gibi öğretilmesi yeterli olmaz. Bir kere bu konular, Kur'an ve hadislerdeki örnek şahsiyetler üzerinden anlatılmalıdır. Sabır Eyyüb aleyhisselamdan, bağışlama Muhammed aleyhiselamdan örneklendirilmelidir. İkinci olarak da gençler, ahlak olarak verilecek bu bilgilerin zıddı olan ortamlardan uzak tutulmalıdır. Hastalık nedeni ile tedavi aynı zeminde birleşmemelidir. Gerekiyorsa bu uğurda hicret dâhil her türlü fedakârlığa da hazır olmak gerekir ki büyük genç beklemek konusundaki samimiyetimiz inandırıcı olsun.

Zamanı Kıymetli Genç

İnsanların aldandığı iki büyük nimetten biri olan boş vakit, en çok gençlerin heba ettiği nimettir. Başta uyku olmak üzere çocukluk

döneminden itibaren gençlerin vakit israfına karşı hassas olmaları sağlanmalıdır. Vakit israfına karşı hassasiyette de aşırılığa kaçıp gencin dinlenmesine ve bir miktar eğlenmesine fırsat tanımaz duruma da düşülmemelidir ki bıktırıcı ve içine kapanık bir program izlenmiş olmasın.

Beden için gereken dinlenme, sosyalleşme için gereken gezme ve tanıma, bilgilenme için gereken öğrenme, kulluk için gereken ibadet şeklinde bir plan yapılarak zamanı en iyi şekilde kullanma inceliği gösterilmelidir. Bu asırda yaygınlaşan teknolojik israf araçlarına karşı kökten bir sansürün yararı olmayacağı hatta yarardan çok zarar üretebileceği artık anlaşılmıştır. İletişim cihazları ve araçlarına karşı eli kolu bağlı kalmakla esir olmak arasında bir denge kurabiliriz. Sınırlı ve sorumlu bir internet kullanımı sağlamamız mümkündür. Bunun için de gençlerle savaşıp onların güvenini yitirmeden önce böyle bir plan yapılmalıdır. Bu açıdan gençlere karşı en büyük sıkıntımız, planlayıcılar olarak onların gözünde itimat kaybetmiş olmamızdır.

Gençlerin spor ve gezi gibi emsalleri arasında yaygın fırsatlardan yoksun bırakılmaları olumlu sonuç vermeyebilir. Yine sınırlı ve sorumlu bir izin en ideal yoldur.

Gençlerin bütün istekleri karşılanamayabilir. Onların tatmin edilmeleri bir hayâl de olabilir ama biz, üzerimize düşen planlamayı ve sabrı göstermekle Rabb'imize karşı mesuliyetten kurtulmuş oluruz.

Genç, büyük genç olacaksa onun zamanı kesinlikle değerlidir. Zamanı bol bir gencin büyük genç olması zordur.

Örnek Kim?

Asrımızda gençleri kuşatan şeytan ablukasının en önemli etkeni örnekleme metodudur. Ne Allah katında ne de ideal insanlık ölçülerinde hiçbir değeri olmayan ama bir topa hızlı vurabilme özelliği olan ya da bir filmde iyi güldüğü için meşhur olan bir iki kişinin hayâlleri nasıl süslediğini, resimlerinin kıyafetlere işlendiğini şaşkınlıkla izliyoruz. İnsanlık adına gayet endişe verici bir durumdur bu.

Biz, örneklemede sıkıntı çekmeyecek bir Ümmet'iz. Becerip anlatamıyoruz ya da ilgilenmiyoruz. Ashabı kiramdan günümüze kadar nice büyük Allah dostları vardır ki onları genci de ihtiyarı da herkes anlayabilecek durumdadır. Becermeye mecburuz. Kullandığımız isimlerden, oluşturacağımız piknik gezilerine kadar her alanda bize ait meşhurların isimlerini ve eylemlerini gençlerin idealleri hâline getirebiliriz.

Özellikle dikkat edilmesi zorunlu bir husus da şudur: İyi örnek oluşturmaktan ziyade kötü örnek olmamaya önem verilmelidir. Başta duran anne-babalar, başkanlar, ağabeyler bir kereliğine bile olsa kötü örnek durumunda olmamalıdırlar.

Bağımlı Genç

Uyuşturucu ve benzeri zararlı nesneleri kullanan gençler için "bağımlı" ifadesi kullanılmaktadır. Bu doğrudur. Aynı mantıkla bakılarak neden teknoloji tutkunu gençlere "bağımlı" denmez ki? Uyuşturucu bağımlılığından daha az zararlı mıdır internet veya başka bir araca kilitlenip kalanların bağımlılığı? Gençleri teknolojiden uzak tutmak, onlara haksızlıktır. Onları teknolojiye esir etmek de zulümdür. Anne-babalar, eğitimciler bunun ortasını bulmalıdırlar. Zamanımızın eğitim muhtevalı en önemli sorunlarından biri bu olmalıdır.

Maddeye bağımlılık kadar maddî değerlere bağımlılık da düşündürmeli ve gerekli tedbirlere müracaat ettirmelidir.

Gençlerin vakit boşluğu bulmaları, arkadaş taklidine mahkûm olmaları, cinsi terbiye boşluğu yaşamaları ciddi bir sıkıntı nedenidir.

İyi arkadaştan salih arkadaş anlaşılmalıdır.

Okumaktan, adına ilim denebilecek ilim olanın okunması anlaşılmalıdır.

Ahlaktan Sünnet'e bağlılık anlaşılmalıdır.

Bıkmadan Önce

Gençlerin en bariz hastalıklarından ya da yaşlılara göre en çok dikkat çeken hatalarından biri çabuk bıkmaları, erken usanmalarıdır. Anne-babalar veya eğitimciler bunu gençler için doğal karşılamalıdırlar. Onlarla alakalı programlar onların bıkmalarına neden olmayacak şekilde ayarlanmalı, ara fasıllar konarak tedbirler alınmalıdır. Bilhassa gencin çevresinde yoğun olarak karşılaşmadığı özel din eğitimi veya ibadetler gibi hususlarda oluşabilecek bıkmaya karşı tedbir almak eğitimcinin görevidir.

Gencin imanının farklılığını bilmeyenler acele edebilirler. İmanlı bir gencin yarınını hayâl edebilenler, o umutla dolu olanlar gençlerin gençliklerini görmesinler; yarınlarını görmeye çalışsınlar. Böylelikle daha heyecanlı ve daha mutlu olacaklardır.

ON BİRİNCİ TEKLİF:
ÇOCUĞU ALLAH'IN EMANETİ BİL

Annelik babalık emanetçiliktir. Yaratan, yaşatan Allah olduktan sonra anne-babaya hizmet etmek ve hizmetin karşılığını da Allah'tan beklemek düşmektedir. Anne-baba, çocukla ilgili karar verirken bu noktayı ihmal etmemelidir. Çocuğun asıl sahibi Allah olduğuna göre nasıl yetiştirilmesi gerektiğine de O karar vermelidir. Aksi takdirde anne-baba, dünyada da çocuğundan beklediklerini göremeyeceği gibi ahirette de çocuk sayesinde elde edilebilecek ecirler deryasını kurutmuş olabilir. Bu da bile bile zarar etmektir.

Bir kere anne-baba şunu bilmelidir ki çocuk elde etmenin tek meşru kaynağı olan evlilik Allah'ın adı ile oluşabilmektedir. Ondan sonrası ancak O'nun Şeriat'ı ile uyumlu olan işlerle sürdürülebilir.

Çocuğun yaratılması esnasında anne-baba, böyle büyük bir nimete uygun bulunmalarını, ömürlerinin sonuna kadar şükredecekleri bir nimet olarak görmelidirler. Erkek olsun kız olsun, sağlıklı olsun hastalıklı olsun, beyaz olsun siyah olsun çocuk Allah'tan gelmektedir. Allah'tan gelene de bir mü'min nasıl karşılık verecekse onu bilip ona göre davranması imanın gereğidir.

Çocuklara karşı anne-babalığın şüphesiz en önemli boyutu, onları yedirip içirmek, sağlıklarını muhafaza etmektir. Bunun için uykusuz kalınan geceler inşaallah ribat geceleri gibi mübarek olacaktır. Ne var ki annelik-babalığı bu boyutla sıkıştırıp bırakmak gaflettir. Karnı kadar beyni de doymalıdır çocukların. Anne-babaların çocuklarına karşı bir iman davası gütmeleri gerekmektedir. İman meselelerini, büyüklere ait işlerden görmek bile bile kaymaya zemin hazırlamaktır. Çocuklarımız, boyları tezgâha yetişmeyecek kadar küçük yaşlarda anneleri tarafından yumurta pişirmeye alıştırılırken iyi oluyor da aynı çocuk, Ümmet'in dertlerini öğreneceği zaman, küfür ehli iman ehli gibi kavramlara alıştırılacağı zaman neden "Daha bebek!" diye meclis dışına atılıyor? Bu bir çelişkidir. Çocuklarımız, bu Ümmet'in dertleriyle büyümelidirler. Bu, anne-babalığın icabıdır.

ANALIK-BABALIK KANUNLARI

Allah'ın mülkünde her şey O'nun iradesiyle olur. Uzayda bir gök cisminden yerde bir insanın hareketine kadar her şey O'nun iradesine göre var olur ve hareket eder. Çocuk doğurmak, anne olmak, baba olmak, kardeş olmak hep O'nun dilemesiyle ve dilediği şekilde gerçekleşir. Mü'min, bu ebedî gerçeğe teslim olmuş insandır. Allah Teâlâ onu, baba olarak imtihan etmeyi murat ettiğinde babalığı, anne olarak imtihan etmeyi murat ettiğinde anneliği, evlat olarak bulunduğu yerde de evlatlığı Allah'ın rızasına göre yapar. Anne veya baba olmak, sınırsız bir irade kullanma alanı değildir onun için. Çocuk olmanın da sınırsız bir serbestlik vermediğini bilir. Bu bilgi ile de kendine çekidüzen verir. Mü'min bilir ki insan olarak önüne çıkan her nimet aynı zamanda bir sınama aracıdır. Nimet büyüdükçe imtihanın hacmi de büyüyecektir. Mü'min bunu bilir, böyle yaşar.

Anne-baba olmanın elbette sosyolojik, psikolojik bazı kuralları vardır. Mer'i kanunlarla belirlenmiş sınırları da vardır. Bunların yanında bir de mü'min insan için aşamayacağı, kayıtsız şartsız teslim olacağı kanunlar vardır. Mü'min, onlara teslim olur. Kendini ve annesi babası olduğu çocuklarını o kanunların çizdiği dairenin içinde görür. Bu görüşü de onun, Rabb'ine teslim olmuşluğunun simgesi olarak bekler.

a- Erkekle kadının bir arada olmasının yegâne meşruiyet kaynağı Allah'ın Şeriat'ı, beraberliğin hedefi de Allah'ın rızası olmalıdır. Böyle bir erkek kadın beraberliği, insanlar arasında evlilik olarak adlandırılsa da Allah katında bu evliliğin adı ibadettir. Erkek de kadın da ibadet kalitesinde bir iş yapma seviyesinde bulunurlar. Onların yuvası rahmetin indiği yuva, yemeleri-içmeleri hatta şehvanî gibi bilinen istekleri bile ecre dönüşmüş bir yuva olarak melekler tarafından tescil edilir. Öyle bir ev kıblegâh ev olmaya namzettir. Temelinde Allah'ın rızası amaç edinilen bir ev bereket kaynağıdır. O evdeki salih insan olmanın zeminini oluşturmuşlar, nesillerinden salihlerin gelme sebeplerine yakın olmuşlardır.

Elbette böyle bir ev, Allah rızası amaçlanarak bir araya gelmiş erkek ve kadından oluştuğu için bu büyük maksada uygun bir hayat yaşanmaya çalışılan ev olacaktır. Ev, "Allah rızası" çizgisi dışında kalan her şeye karşı korunma altındadır. O evde, üç günlük dünya ekseninde dönülmez. Ebedî ahiret mantığı ile yaşanır.

Allah rızası doğrultusunda bir araya gelmiş erkek ve kadının nihai hedefi, cennetlerde koltuklara yaslanıp bir arada ebedî saadeti tatmaktır.

Dünya hayatının evlilik üzerine kurulması da fıtrat gereğidir. Evlilikle ilgili bütün ayrıntılar, fıtrat üzere olmanın sonuçlarıdır. Evlilikten uzaklaşılan her adım da fıtratın tersine doğru atılmış bir adımdır. Evlilik, fıtratın gereği olduğu için İslam evliliği teşvik etmiş, sürdürülmesi yönünde ortam oluşturmuştur. Evliliğin manevi bir değer olarak maddi değerler karşısında sıkıştırılması veya ikincil konumlara düşürülmesi fıtrattan kayıştır. Erkekle kadının bir araya gelişinin evrensel adı olan evliliğin ve evliliğin ruhu durumunda olan nikâhın üstün tutulması, anne-babaların kendileri ve çocukları açısından dikkat etmeleri gereken bir sınırdır.

b- Anne-baba olmak, Şeriat ehli olmayı gerektirmektedir. Şeriat, Allah'ın kulları için uygun bulduğu yaşam tarzının adı olduğuna göre mü'min, yaşam tarzı olarak onu seçmeye ve ona göre düzen kurmaya mecburdur.

Anne-babanın Şeriat ehil olmasının en tabii gereklerinden biri de anne-babası oldukları çocuklarını Şeriat mantığına göre yetiştirmeleridir. Böyle bir anne-babanın çevre kültüründen, ekonomik nedenlerden, yöresel baskılardan etkilenmesi söz konusu olamaz. O anne-baba çocuklarına karşı görevlerini, onlara bir beton ev alma, mesai saatlerinde gidip çalışacakları bir iş edindirme ile sınırlı göremezler. Yaşadıkları evleri sıcak tutmayı, sofralarına yiyecekleri gıdayı getirebilmeyi ebeveynlik görevinin zirvesi olarak anlamazlar.

Onların nazarında çocuk, Allah'ın emanetidir. Bu emaneti de Allah Teâlâ, muhakkak soracaktır. Yeryüzünde secde eden bir kişi daha yetiştirmedikçe anne veya baba olmanın hazzını tattığını iddia eden bir anne veya baba, var olmanın sırrını yakalayamamıştır.

c- Doğurma ve büyütme üzerine kurulu bir anlayışla evliliğe bakılması gerekmektedir. İnsanın, kendisi gibi bir insanın yaratılması için sadece bir kalıp olarak kullanıldığını, aslında yaratmada hiçbir fonksiyonunun bulunmadığını bildiği hâlde çocuk yaratılmasına karşı kendisini etkin karar sahibi olarak görmesi ne kadar abestir. Kul, Allah'ın yaratmada kendisini bir aracı olarak kullanmayı takdir buyurmasını ele geçmez bir nimet olarak bilmesi gerekirken kulun şu sayıda ve şu zamanda bir çocuk planları yapmaya kalkışması kulluk konumu ile çelişkilidir.

Meseleye bir de Ümmet olma şuuruyla bakıldığında bakış açımız biraz daha derinleşecektir. Yeryüzünde mü'minlerin sayısının bir kişi daha artması için vesile olmak, bir kere daha iman etmek, bir kere daha doğup

ömrü namaz ve kullukla geçirmek kadar ciddi iken maddi kaygılar, çevresel etkenlerle açık veya sinsi bir doğum düşmanlığı yapmak istiğfar gerektirecek bir hatadır. Küfür ehlinin oluşturduğu yaratılmamış insanları katletme hamlesine alet olarak, çocuk yaratılmasına karşı tedbir alanlar kendilerini tebrik edilesi bir iş yapmış gibi görebilmektedirler. Böyleleri, nereden üretti iseler iki çocuk sahibi olmayı ideal olarak gördüklerinden çevrelerinde üçüncü bir çocuğu doğuranı, tebrik etmek yerine ona âdeta taziyeye gitmektedirler. Bu bir insanlık düşmanlığıdır. Ancak, insan nevine karşı kini olanların yapabileceği bu "yaratılmamış insan üzerinden katliam", hiçbir şekilde mü'minin iştirak edemeyeceği hatta sessiz kalamayacağı bir cinayettir.

Çocuk, Allah'ın nimetidir, Allah'tan bir lütuftur. Kul nimeti artırma, lütfu çoğaltma peşinde olmalıdır. (Nahl, 72)

d- Vermek, sadece Allah'ın elindedir. O, dilediğine dilediği gibi verir. O, verirken sınırsız bir kaynaktan verir. O'nun dışında kim veriyorsa verilmişi vermekten başka bir iş yapmış değildir.

Çocuk da Allah'ın verdiği nimetler arasında olduğuna göre Allah, dilediğine dilediği çocuğu verecektir. Hiç vermemekten, sadece erkek veya sadece kız vermeye varıncaya kadar her çeşit çocuk seçeneği O'nun iradesi ile ortaya çıkmaktadır. Kulun, Allah'ın iradesinin gerçekleşmesi için vesile olarak seçilmiş olmaktan başka bir kimliği kesinlikle yoktur. Bu gerçek, bizim iman etmemiz gereken bir hakikattir.

e- Allah'ın bir anne-babaya lütfettiği çocukların korunması, İslam Şeriat'ının beş temel esasından biridir. İnsan neslinin ve dolayısıyla Ümmet'in geleceği olan çocukların korunması sıradan bir görev değil, İslam'ı din olarak farklı kılan özelliklerden biridir. Bu koruma, çocuğun sıhhati, gıdası gibi maddi ihtiyaçları yanında manevi boyutu da olan bir korumadır. Çocuk, bir yandan hastalıklardan sakınılacak bir yandan da şeytandan. Bu koruma da anne-babanın temel görevidir. İki sakındırmadan hangisi eksik bırakılırsa o eksiklik, anne-babanın kusuru olarak defterine kaydedilecektir.

f- Anne-baba hiçbir mazerete dayanmadan çocuğunu evlenmeye teşvik edecek, onun evlilik yolunu hazırlayacaktır.

Bütün asırlar için geçerli bir kural bu asır için daha keskin bir şekilde karşımızda durmaktadır: İffeti korumanın evlenmekten başka bir çaresi yoktur. Bu nedenle evlilik fıtrattan görülmüştür.

Anne-babalar, iffetsizliğin yolunun ne kadar hızlı bir şekilde gençlerin önüne serildiğini, buna karşın evlilik müessesesinin nasıl badireler içinde bocaladığını iyi izlemelidirler.

Şeytan ve hizmetinde olanlar, iffetsizliğin yayılması için bütün güçleri ile çalışırken iffet için dünyada bulunanların iffet uğruna eziyete katlanmamaları kabullenemez.

g- Çocuk için ne söyleniyorsa o söylenenler doğumla başlamaz. Çocuk, anne rahmine düştükten yüz yirmi gün sonra Ahmet veya Âişe durumundadır. Esasen doğan her çocuk, dokuz ay on bir günlük olarak doğduğuna ve o sürenin büyük bölümünde ruh taşıdığına göre bir yaşında muamelesi görebilir.

Anne-baba, çocuğuna karşı görev olarak neyi üzerinde sorumluluk olarak biliyorsa o bilgisini çocuk ana rahminde iken uygulamalıdır.

Bir de çocuğa hamile kalan kadın, hamileliğinin maddi boyutu kadar manevi boyutuna da önem vermelidir. Baba da hamile hanımının üzerindeki ilgi ve alakasını artırmalı, gerekli insani meziyetlerini göstermelidir.

Bu dönem dua ve zikirle geçirilmeli, gerginlik oluşturacak ortamlardan uzak kalınmalıdır.

h- Çocuk doğduktan sonra isim verme hakkı babanındır. Anne ile istişare ederek isim verilmesi maruf ölçülerine göre iş yapma nezaketidir. Mü'min de naziktir elbette.

Çocukların isimleri, bizim imanî duygularımızı yansıtmalıdır.

i- Anne ve baba, çocukları arasında "adil" davranmadıkça ahiretteki mesuliyetten kurtulamazlar. Sevgide adalet olmayabilir. Belki de adilce sevmek hiç mümkün değildir ama adil davranış mümkündür. Kız erkek ayırmamak, fıtri olan ihtiyaçları ihtiyaca göre gidermek adalet gereğidir.

j- Çocuk büyüten, Allah'a çok dua edecek; çok yalvaracaktır. Peygamberlerin durumunu ibretle inceleyecek ve kendisine salih bir çocuk lütfetmesi için Allah'a yalvaracaktır. Allah'a tevekkül edecek ve hiç yılmayacaktır. Sonuç ne çeşit olursa olsun o, Allah'ın rızasını gözetmeyi esas alacaktır. Kendisine ve çocuklarına dualar edecek. Bilhassa beddua asla etmeyecektir.

k- Anne ve baba, iyi bir çocuk yetiştirmekte samimi iseler çocuklarının önünde asla tartışmayacaklar. Aralarındaki sorunları çocuklara hissettirmeyecekler. Çocuklarına iyi örnek olmaya çalışmalarının mühim gereklerinden biridir bu.

l- Anne-babalığın, tek başına yürütülemeyeceğini bilmek gerekir. İnsanlığın birikiminden yararlanmak gerekmektedir. Buna istişare diyebiliriz. Nasihat alma diyebiliriz. Kendi kanaatlerimizi bilimsel gerçekler gibi görmekte yanılırız.

m- Anne-babanın evladından sınırsız bir itaat bekleme hakkı yoktur. Allah'a isyan olmayan ve maruf olan şeylerde itaat vardır. Evlat da anne-babanın emrine itaat etmekte ihmalkâr davranmayacak, itaatinin karşılığını Allah'tan bekleyecektir. Farzları terk etme, haram işleme, şüpheli bir şey isteme gibi durumlarda ana babaya itaat yoktur.

İslam hayattır. Hayat da aile çekirdeğinden gelişmektedir. Çekirdeğin Allah'ın Şeriat'ına göre şekillenmesi, olması gerekendir. Dünya ne yöne giderse gitsin, mü'minin yönü bellidir. Mü'min, Allah'ı ve rızasını arar. Mü'min, dünyadan da nasibini unutmaz ama asıl ahiret için yaşar.

ON İKİNCİ TEKLİF:
KADINLAR DIŞLANMASIN, KADINLARIN SEVİYELERİ DÜŞÜRÜLMESİN

Kadınsız dünya, kadınsız hayat tiyatro olarak bile oynanamayacak kadar yersiz bir düşüncedir. Kadınsız dünya da yoktur kadınsız din de yoktur.

Kadınların dışlandığı bir ortamın bereketinden şüphe ederiz. Kadınların ezdiği bir ortamdan da şüphe ederiz. Her ikisinde de bereket göremeyiz. Kadın, her ortamda bulunsun. Bulunurken de kadınlığın icabı olan heybetle bulunsun. Erkeğin göz zevkini tatmin için hiçbir yerde bulunmasın. Kendi hobilerini tatmin için de bulunmasın.

Bilhassa kendi aralarındaki toplantıları, kadınların en çok ihtiyaç hissettikleri çalışmalardandır. Kadınları, muhakkak erkeklerle karma zeminlerde toplama yerine, kadınlara tahsis edilmiş toplantıların yolları araştırılmalıdır. Kendi aralarında toplandıklarında ortaya çıkan ve bizim "İşte kadınlar toplanınca olacağı bu idi!" türünden yapacağımız şikâyetler yerine, onların da toplanmasının gereklerini ve usullerini oluşturabiliriz. Sorun saymak yerine çözüm üretmek bu olsa gerektir.

Eğer bu kıvamı yakalayamazsak gelecek nesiller bile kadınların bir araya geldikleri her ortamı dedikodu, gıybet, ifsat ortamı olarak anmaya devam edeceklerdir. Bırakalım kadınlar da cihattan söz etsin. Kadınlar da kendi aralarında kadınları konuşsunlar. Belki onların da içinden birileri çıkıp erkeklerin dahi dile getiremediği hakikatleri dillendirir. Umut umuttur. Onlarsız dünya ve din düşünemediğimize göre onları da cihat alanlarına sürebilmeliyiz. Onlar da üzerlerine düşen ne ise onu yapmaya çalışsınlar. Yoksa kadınları, kadınlardan kurtaramayız.

KADIN TOPLANTILARI

Kadınlarla erkeklerin insan olma noktasında ve insan olmanın getireceği ihtiyaçları tatminde ayrılamayacaklarına, erkeğin veya kadının aynı insani nitelikleri taşıdığına inanıyoruz. Cinsiyet farkı, yeryüzünü paylaşmada farklılık getirmemektedir.

Erkekler de kadınlar da ikinci insanla bir arada olma, hayatı mutluluklarıyla ve sıkıntılarıyla paylaşma hususunda bir ihtiyaç içindedirler. Tek başına olma ya da insanlardan tecrit edilmiş bir ortamda olmanın erkek için de kadın için de kabul edilebilirliği yoktur. İnsanlarla iç içe olmanın getirebileceği ilave sıkıntılara rağmen, yalnızlık tahammül edilemez bir sıkıntıdır. Konuyu sadece ihtiyarların huzurevlerine gönderilmeleri açısından ele almamız da doğru değildir. Yaşlı ve düşkün olmadıkları hâlde, ikinci insanlarla beraberlik imkânı bulamadıkları için evini huzurevine dönüştürmek zorunda kalmış insanlardan da söz edebiliriz.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz bir Müslüman'ın, insanların arasına karışıp onların sıkıntısına katlanmasının, insanlardan uzak kalıp onların sıkıntısına katlanmamaktan daha hayırlı bir durum olduğunu söylemiştir. (Tirmizî, Sıfatülkıyameti, 55/2507)

Şüphesiz burada "insanların içine karışmak" ile "insanların içinde erimek" arasında beyaz ve siyah arasındaki kadar net bir ton farkı vardır. Müslüman'dan istenen, insanların içinde sıradan biri olarak kaybolup gitmek değildir. İnsanların arasına Müslüman kimliği ile katılıp kimliğini hissettirerek yaşaması, kadim ifadeyle "emribilmaruf ve nehyi anilmünker" aktivitesi içinde bulunması, Müslüman olarak yapması gereken şeydir ondan beklenen. Dağda kalıp yabanileşmekle şehirde kalıp eriyerek sıradan biri olmak, netice itibarıyla aynı şeye götürür. Belki de dağda yabani kalan, şehirde eriyip giden, başkalarının kültürüne mal olandan daha iyi durumda da olabilir.

Bu çizgi üzerinden bakıldığında kadınların kendileri gibi kadınlarla beraber olacakları ortamlar oluşturmaları, kadınlar arası toplantılar yapmaları insani bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaca mücerret bir "kadın toplantısı" mantığı ile karşı durmanın haklılık payı yoktur. Bireysel veya cemaat şeklindeki kadın toplantıları, erkek veya kadın açısından dinen sakıncalı olabilecek şekil ve muhtevada değilse bir insani ihtiyaç olarak görülmelidir.

Kadınların bir arada bulunmaları esnasında sıkıntı olarak görülebilecek şu hususları tespit edebiliriz:

a- Kadınların bir araya gelmelerinin neden olacağı abartılı hazırlıklar, bir saatlik bir toplantı veya ziyaret için günlerce hazırlık gerektiren ve manevi niteliği bulunmayan ikram, yemek gibi insan enerjisi ve mal israfına neden olan tutumlardır.

b- Sayılı ömür günlerinin, sayılmayacak okyanus suyu gibi rahat harcanması ki böyle bir idrak, dinimizin hayata bakışına tamamen ters durmaktadır.

c- Kadınlar arası buluşmaların, spor kulüplerinin karşılaşmaları gibi birbirlerine karşı teşhire dönüşmesi, önceki seferde evi ziyaret edilip elindeki bütün imkânların izlendiği kadına karşı bu sefer bu evdeki imkânların bütün ihtişamıyla teşhir edilme gayreti, ne yazık ki niyetlere yansımadığı söylenecek olsa da gerçektir. Şeytan, böyle bir yatırım için gerekli savunma tedbirlerini de elbette almaktadır. "Ne derler, onlar bize yapmıştı!" türünden mazeretler sürekli hazırdır.

d- Evde mahrem kalması gereken konuların ve mekânların kadınlar arasında ortak kullanıma açılması da sakınca doğuran nedenlerdendir. Sadece kadın ve koca arasında açılabilecek, kadının kadına dahi açamayacağı konular listesi delinebilmektedir.

e- Kadınların, birbirlerinden sakınmaları gereken avretleri konusu da bu buluşmalarda sakıncalar listesindedir.

f- Kadınların erkeklerle beraberliği yani karma oturumları ise derin bir mesele olarak özellikle kaydedilmelidir.

Büyük Gerçek

Müslümanlar için kadının değerinin tartışılmaz olduğu bilinmesi gereken bir gerçektir. Kadın sadece kadın değildir. Kadın annedir, iffettir, okuldur, kültürdür. Nesillerin banisi kadındır. Mücahitlerin beşiği de kadındır. Kadınsız ne cihattan ne de ilimden söz edilemez. Bu nedenle de kadının harcadığı vaktin, israf ettiği saatlerin, kaybettiği itibar ve değerin bedelini sadece kendisi veya sadece kadınlar ödemeyecektir. Kadınlar hata ederse ömür israf eder ve değer yitirirlerse bunu Ümmet öder, şimdiki ve gelecek nesiller öder zira kadın, sadece kadın değildir. O; Ümmet'tir, âlimdir, mücahittir, züht'tür, takvadır çünkü o, kaynaktır.

Kadını kadın olarak gördüğümüz her yerde insanı ve Müslüman'ı görmeye mecburuz. Böyle görmeyi ilke edindiğimiz gibi böyle görmenin

içini dolduracak plan ve uygulamalara mecburuz. Kadınların toplandıkları çay muhabbetleri, nişan, düğün, kına görüşmeleri "kadınlar hamamı" esprisi ile anıldıkça biz esasen kendimizi ve Ümmet olarak iddiamızı çürütüyoruz. Kadınların toplantıları seviyesiz, gıybetli ve gereksiz toplantılar iken hangi iddiamızın içini doldurabiliriz? Henüz kadınlarını bir toplantıda disiplin edememiş, öz ifade ile oturup kalkma edebi verememiş bir Ümmet, insanlığa çekidüzen verebilir mi? Kadının temizlikten ve yemekten sorumlu, ikinci bir iş için münasip olmayan biri olarak anlaşılması doğru değildir.

Kadın erkektir. Kadın çocuktur. Kadın cihattır. Kadın iffettir. Kadın sabırdır. Kadın Şeriat'tır. Kadın medeniyettir. Kadın toplumdur. Kadın, insan ve insanlıktır.

Bir toplantının "kadınlar toplantısı" denen düzeyde ilmî yönü olmayan, gıybetten kıyafete kadar haramların korunmadığı bir toplantı olarak yapılması durumunda Müslüman kadının orada bulunması mümkün değildir. Buna elbette eşi veya velisi izin vermeyecektir. Bu hakikat bizi, kadınların bir araya gelmelerine engel olmaya götüremez. Onlar da toplanacak, konuşup teselli bulacak, birbirleriyle alışverişte bulanacaklardır. Bu tabiidir, dinin mübah dairesi içinde kalmaktadır.

Bir Niyet Nelere Kâdir

Kadınların aralarındaki buluşmaları ibadete ve netice olarak da Allah'ın rızasına dönüştürmeleri mümkündür. Olması gereken de budur. Bunun için de samimi ve pratikte görülebilen bir niyet yeterlidir. Allah için sevme, Allah için buluşma duygusu; bu duyguların sahibini çay içerken, tatlı yerken bile kazanır duruma getirir. Arkadaşlar arasında bir kahve muhabbetinin ibadete dönüşmesi bile bir niyetle mümkündür.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ümmet'ini en güzel ve Allah'ın rızasına en yakın olana yönlendirirken bize muhteşem örnekler vermiştir. Müslim'in rivayet ettiği bir hadiste, başka bir köydeki arkadaşını ziyarete giden bir mü'min anlatılmaktadır. Erkek veya kadın, hepimizin bir kenara not alarak kendimiz için örnek sayacağımız bu hadisi şerif, muhteşem bir fırsatı önümüze koymaktadır. Basit bir çay muhabbetinin neler getireceğinin en açık örneklerinden biri olarak bu hadisi dikkate almalıyız:

Bir adam, başka bir köydeki kardeşini ziyarete gitti. Allah, yoluna bir melek çıkardı. Melek ona nereye gittiğini sordu. O da: "Şu köydeki kardeşime gidiyorum." dedi. Melek ona, o kardeşinde bir menfaati mi

bulunduğunu sordu. Adam: “Hayır, yoktur. Ben onu Allah için severim.” dedi. Bunun üzerine melek dedi ki: “Ben Allah’ın sana gönderdiği bir habercisiyim. Sen onu sevdiğin gibi Allah da seni seviyor, bilesin.” (Buharî,Birr, 12/6549)

Bu ziyaretin amacına ziyaret edilenin hasta olmasını veya çocuklarıyla, eşiyle ilgili bir sıkıntısının giderilmesini ilave edersek elde edilecek derecenin hacmi katlanarak artacaktır. Bir tek niyet, Allah’ın karşımıza melek çıkarıp bizi sevmekte olduğunu bildireceği kadar ciddidir. Elbette kek-pasta günü, bizde olmuştu onlarda da olsun gibi düşünceler veya benzeri şekilde çağdaş kadının liberalist ve bencil idrakini yansıtan amaçlar, bu ecri kazanmaya müsait değildir.

Seçici Olmaya Mecburuz

İnsanın insandan etkilendiğini, iyinin kötüyü taklit edebileceğini ve bunun bilhassa kadınlar arasında ziyadesiyle yaygın olduğunu hepimiz biliriz. Kimin kiminle bir meşrubat içtiği, o beraberlikte ne içtiklerinden daha önemlidir. Haramların yayılmasında, ibadetlere karşı gevşekliğin oluşmasında, kadınların eşlerine karşı Allah’ın emri olan itaati ve vazifeleri yapmakta tembelleşmelerinde etkilenmenin önemi büyüktür. Bilhassa genç kızların, anne ve ablalarının başkaları ile beraberliklerinden onları örnek almadaki etkileşimleri, aynı genç kızların bir okul veya medreseden etkilenmelerinden daha yoğundur diyebiliriz. Bu da bizi, kimi ziyaret ettiğimizi, kimin ziyaretine izin verdiğimizi incelemeye ve gerekiyorsa bazı ziyaretlerden kaçınmaya itmektedir hatta akraba arası ziyaretleşmeler ve oturmalarda bile akrabalık bağlarının zedelenmesi pahasına bile olsa bu kararı vermede ve uygulamada tereddüt etmeyiz çünkü bizim akrabalık bağlarımızın sürmesi, kulluğumuzun Allah’ın rızası doğrultusunda sürmesinden asla önemli değildir. Çocuğumuzun bize ait olmayan bir işi veya sözü öğrenmesi eğer bir akraba bayramlaşmasındaki oturumundan ötürü olacaksa tereddüt etmeden akrabalığı ve onun gerektirdiği bayramlaşmayı bile askıya alabiliriz. Çocuklarımızın ve dolaylı olarak ailemizin mü’min kalma mücadelesi bunu gerektiriyorsa yaparız. Yapmalıyız. Yapmadıkça da bütün gayretlerimiz, su üstüne yazı yazma düzeyinde kalabilir.

Peygamber aleyhisselamın meşhur benzetmesi, bizim için düşündürücü bir benzetmedir. İyi arkadaşla kötü arkadaşı ya da iyinin yanında bulunmakla kötünün yanında bulunmak arasındaki farkı, koku satıcısının

yanında bulunmakla kömürle yanan bir körüğü çalıştıranın yanında bulunmak arasındaki farka benzetmiştir. Bu benzetmesinde de insanın, kimin yanında bulunuyorsa ondan muhakkak etkileneceğini vurgulamıştır. (Müslim, Birr, 45/6692; Buharî, 5534)

Yaşadığımız çağın getirdiklerini iyi bildikten sonra şu iki hususu vurgulamaya mecbur kalırız:

a- Beraberliğin etki etmesi için günlerce süren bir oturum gerekli değildir. Saatler hatta dakikalar etki etmek için yeterli olabilir. Uzunluk veya kısalıktan çok, kim kiminle bulunuyor ona dikkat edilmelidir.

b- İnsanların bir araya gelmesi, şüphesiz etkilenmenin en açık nedenlerindendir ancak çağımızdaki iletişim teknolojisinin getirdiği imkânlar, bir araya gelmeden de insanların birbirlerinin esiri durumuna gelebileceğini göstermektedir. Aile içinde korumalı kalmanın, bilhassa genç nesillerin muhafaza edilmesinin bu açıdan da düşünülmesi şarttır.

İzin

Bir kız, nikâh akdi ile bir erkeğin eşi oluncaya kadar babasının emrindedir. Evlenince de eşinin emrinde olur. Bu bir fıkıh kuralıdır. Bu kuralın pek tabii neticesi de bir mü'min kadının babası veya eşinin izni olmadan dışarı çıkması bir farzı gerektirmeyen durumlarda evinden izinsiz çıkamayacağı hakikatidir. Ya umumi bir izin alıp çıkar ya da her çıkış için izin alıp çıkmalıdır. Aksi takdirde izinsizliğin getireceği feyiz eksikliği, sözünü ettiğimiz ecirleri yok duruma getirir.

Ziyaret İçin Nezaket Ölçüleri

- Her vakit ziyaret için münasip değildir. Bilhassa kadınların, eşlerini dikkate almadan yani eşlerinin evde bulunma vakitlerini dikkate almadan randevulaşmaları yanlıştır. Sabahın erken saatinde, yatsıdan sonraki uyuma saatlerinde, erkeğin mecburen evde bulunacağı saatlerde ziyaret hoş değildir.
- Sürpriz ziyaretler de doğru değildir. Önceden tespit edilmiş, randevulu ziyaretler uygundur.
- Kibir ve gösteriş için giyilen kıyafetlerin kullanılması caiz değildir. Ev sahibi de ziyarete giden de temiz ve nazik giyinmeli ama kibir ve gösterişe kaçmamalıdır. Bilhassa ev sahibinin ziyaretçilerini kaba kıyafetlerle karşılaması da hoş değildir.

- Ziyaretlerin en hassas konularından biri de ziyarete gidenlerin yoldakileri de etkileyecek hazırlık ve davranışlar içinde olmalarıdır. Özellikle parfüm kullanırken bu inceliğe dikkat edilmesi, Sünnet'e uygun davranmanın gereğidir. Kıyafetin tam bir tesettür olması ise söze gerek bıraktırmayacak derecede önemlidir.

- Yabancı bir araçla gidileceği zaman, yörenin ve şartların kollandığı bir araçla yolculuk yapılmalıdır. Tek başına bir kadının, bir şoförün aracına binmesinden doğabilecek sakıncalar gözden kaçırılmamalıdır.

- Müslüman edebinin gereklerinden biri de ziyarete gidilen evin kapısındaki duruş ve kapıya vuruş tarzıdır. Uzun uzun zil çalmanın yanlışlığı sabittir. Zili nazikçe çalmak, selamla eve girmek, kapı aralığından içeri bakmamak, "Kim o?"sorusuna, yeterli açıklıkta "Ben filan." diye cevap vermek İslam edeplerindendir.

- Ev sahibinin çok özel bir durumu yoksa ziyaretçilerine güler yüz göstermesi de Sünnet'tir.

- Evde selamla söze başlamak, gösterilen yere oturmak, ev sahibinden izinsiz gösterilen yerden kalkmamak, içeridekilerin tamamı kadın olsa bile avret kurallarına dikkat etmek önemli edeplerdendir.

- Necva caiz değildir. Necva, üç kişinin bulunduğu bir ortamda iki kişinin gizli ve özel konuşmalarıdır. Bu durum, üçüncü kişiyi endişeye sevk edeceğinden Kur'an ayetiyle yasaklanmıştır. Üçüncü kişinin anlamayacağı bir dille konuşmak da necvadır.

- Sık sık olmayan ziyaretlere hediye ile gitmek Sünnet'tir. Hediyenin de abartılmaması gerekir.

- Bir ziyarette konuşulanlar, orada bulunanların izni olmadıkça başkalarına aktarılamaz. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, meclislerimizin emanet üzere olacağını buyurmuştur. (Ebu Davud, Edep, 37/4869) Bir meclisteki konuşmaların yayılması, konuşmaların emanet vasfını yitirmesine neden olur.

- Ziyaret ve oturumlarımızın, ders içerikli oturumlar olsa bile matemle geçirilmesi gerekmez. Ölçüsü kaçırılmamış espriler, şakalar yapılabilir. Tebessümü haram eden bir dinimiz yoktur. Çizginin aşılmış olmasında sakınca vardır.

- Kadın toplantılarının gıybet ve nemimeye bulaşmasından da kaçınılmalıdır. Aileye ait sırların konuşulmaması da ne derece Sünnet edebi ile edeplendiğimizi gösterecektir.

- Toplantılarımızda dinimizi tartışma konusu yapacak gündemlerden şiddetle kaçınmaya mecburuz.
- Bir ziyaret muhakkak teşekkürle bitirilmelidir.

ON ÜÇÜNCÜ TEKLİF:
TEK KALMAYA RAZI OL Kİ
EVİN İMAN ETSİN

Silahsız zorlama taktikleri ile bize zorunlu olarak uygulattırılan alanlardan biri de erkek-kadın bir arada olma tarzıdır. Akraba ilişkilerinden okul eğitimine kadar pek çok alanda, bir arada bulunması asla caiz olmayacak şekilde kadın ve erkek, karma ortamlar oluşturulmaktadır. Zamanın ilerlemesi ile beraber de iman edenler arasında bile bunu tabii karşılayanlar çıkmakta ve bu yanlış, zamanın gereği olarak önümüze çıkarılmaktadır. Kur'an'ın tamamının inmediği zamana ait hükümleri önümüze çıkarıp ashabın kadınları da erkekleri ile beraber şöyle böyle oturmuşlar gibi ifadeler artan ivmeyle çoğalmaktadır.

Dini, bir baskı ve yozlaşma aracı olarak göstermek kimseye hak olarak verilmemiştir, bu dine yapılmış bir zulümdür. Aynı şekilde dini, yaşadığı ortama uydurmak da kimsenin hakkı değildir, bu da dine yapılacak bir zulüm ve iftiradır. Din sadece kendisidir. Hükümlerini koyan Allah Teâlâ'dır.

Bu hükümlerden biri de mü'minlerin gözlerini bile aynı ortamda kadınlı-erkekli tutmayacakları hükmüdür.

KARMA HAYATIN SONU

İslam dinini farklı kılan bariz özellikler, İslam'a bakanın gözüne göre değişken olacaktır elbette. Batılılar, İslam'ın Müslüman'a yüklediği fetih ruhunu, içlerindeki Bizans acısı nedeniyle öne çıkaracaktır. Ekonomi dünyası da İslam anılınca faiz yasağını hatırlayacaktır. Kadını tabii bir insan olmanın ilerisine taşımak isteyen anlayışa göre de kadına biçilen değer, kendi zaviyelerinden ele alınacaktır. Her meşrebe göre farklı bir yorumu da normal görmeliyiz.

Müslüman'a göre ise İslam'ı farklı yapan tek bir husus yoktur. İslam'a ait ne varsa o zaten bir farktır, İslam'da kendisine ait olmayan bir madde yoktur. İslam; dışarıdan ithal etmeyen, Müslüman'ın önüne koyduğu her şeyin kaynağını vahye dayandıran bütünün adıdır. Müslüman, İslam'ı kendine din olarak benimserken "tam bir teslimiyetle teslim olarak" Müslüman olur. Beğenip seçme, sevip hoşlanma, uygun görme gibi tepkiler olamaz Müslüman'ın kalbinde.

***

İnanıyoruz ki
Müslüman şuna inanır: Allah'ın kitabında, Peygamber aleyhisselamın Sünnet'inde haram olan bir şey muhakkak selim bir akıl, bozulmamış bir fıtrat, doğru bir ilim tarafından doğrulanır. Allah'ın ve Resûlü'nün yasakladığı bir şey muhakkak çirkindir, zararlıdır, batıldır, kötüdür. Şahısların basit düşünce sistemlerine göre bunun anlaşılamamış olması ya da o haram üzerinden menfaat elde edenlerin ortaya attığı süslü laflar, şişirilmiş iddialar gerçeği değiştirmez.

***

İslam'ın Müslümanlara getirdiği yaşam tarzının en bariz özelliklerinden biri İslam'ın, erkek-kadın arasında belli sınırların aşılmasına izin vermiyor oluşudur. Önce erkeklerle kadınlar arasına mahrem/namahrem sınırları getirmiş, ardından da mahremler arasında bile ölçüsüzlüğe izin vermemiştir. Bu kuralları koyarken kadının da erkeğin de daha korunmuş olmasını gaye edinmiştir zira her iki cins için de geçerli olan bir ayrıntı vardır. O da şudur:

Ne kadın ne de erkek, ölçüsüz salıverildiğinde içindeki şehveti dizginlemeye muktedir değildir. İnsan o iktidarda yaratılmamıştır. İnsanın yaratılış tarzında büyük bir tamah ve sürekli tatmin olmak isteyen bir şehvet birikimi vardır. Bu şehvetin en çok göze çarpanı cinsel şehvettir. Mal biriktirme, önde olma, rahat etme gibi şehvetleri de vardır ama cinsel şehvet, çift kanatlı olmayı zorunlu kıldığından bir mal edinme şehveti gibi değildir. Şehvet sahibi, ikinci bir şehvet sahibi ile bir arada bulununca şehvetini tatmin edebilmektedir. Bu da sınırları konmuş, ölçüleri belirtilmiş bir alanda bulunmak zorunluluğu getirmiştir.

Daha sonraki dönemlerde "ihtilat" olarak anılan, erkekle kadının bir arada yaşama, iş görme tarzı hayatın farklı alanlarında men edilmiştir. Benimseyelim veya benimsemeyelim, hayatın pek çok alanında erkeklerle kadınların bir arada bulunmaları âdeta bir zorunluluk hâlini almıştır. Bu bir arada bulunma durumu, kimi zaman "halvet" derecesine bile çıkabilmektedir. İslam'ı din olarak benimseyip onun hükümlerinden birini reddetmenin İslam içinde kalmayı imkân dışına iteceğini bile bile Müslüman böyle bir hatayı elbette işlemez. Ortada üç pozisyon vardır:

Birinci pozisyon, Batı kültüründen etkilenip ihtilatı(kadın ve erkeğin bir arada ölçüsüz bir şekilde bulunması durumu) çağın gereği olarak normal gören pozisyondur. Bu bir inkâr sürecini andırdığından meselenin önce imanın tanımı seviyesinden ele alınmasını gerektirmektedir.

İkinci pozisyon; kadın ve erkeği hiçbir şartta bir arada tutmama, anneyi oğlundan dahi ayırma tutumudur ki bu da İslam'ın kendisi değildir.

Üçüncü pozisyon ise kimin kiminle ne kadar bir arada bulunacağına dair hükme göre hareket etme durumudur ki Müslümanlık da budur.

İhtilat Alanları

a- Erkek ve kız çocuklarının temyiz yaşından sonra aynı yatağı paylaşmamaları, birbirlerinin avretlerine muttali olmamaları dinimizin emridir. Bu konudaki hadisi şerif, Ebu Davud başta olmak üzere pek çok muhaddisin rivayet ettiği bir hadistir ve hasendir.

b- Hizmetçilerin durumu, gerek erkek açısından ve gerekse kadın açısından serbestlik gerektirmemektedir. Bir hizmetçi erkek ise kadına karşı, kadın ise erkeğe karşı bir yabancı ile nasıl bir arada bulunulabiliyorsa öyle bulunmak zorundadır. Hizmetçiye muafiyet getiren bir nas yoktur.

c- Nişanlıların, nişandan başka anlamı olmayan bir yüzükten ötürü kendilerini nikâh sonrasındaki rahatlıkta hissetmeleri ya da nişan dönemini

kazasız atlatma nikâhı denebilecek bir uydurma nikâh yapmaları, bir arada bulunmalarını helalleştirmemektedir.

d- Eşinin bulunmadığı bir ortamda kadının erkek, erkeğin kadın misafir kabul etmesi; onlarla aynı mekânı paylaşması yoktur.

e- Eğitimin her seviyesinde öğrenci ve öğretmen kadrosunun eğitim çatısı altında bir arada bulunmayı mübah görmeleri de doğru değildir.

f- Memurluk ve işçilik gibi bir nedenle erkek ve kadınların bir arada bulunmaları yanlıştır.

g- Asansör, büro gibi geçici alanların bile erkek-kadın, karma mekân olarak kullanılmaması gerekmektedir.

Dinimizin ihtilata yani kadınla erkeği bir arada tutmaya yasak getirişinin elbette bir sınırı vardır. Bir kere bu yasak, birbirleriyle evlenmeleri caiz olacaklar içindir. Hiçbir şekilde birbirleriyle evlenmeleri caiz olmayacak bir kadın ve erkeğe bir arada bulunma yasağı yoktur.

Kural olarak ihtilata izin vermeyen dinimiz, bu yasağı oturttuğu zemin sağlamlaşsın diye yabancı kadınla halveti, kadının mahremsiz bir şekilde seferilik mesafesine çıkmasını, kasıtlı olarak kadına/erkeğe bakmayı, kadınlar yalnızken evlerine girmeyi, erkeğin kadının derisine değmesini, erkek ve kadının birbirine benzemesini de yasaklamıştır zira Allah Teâlâ bir şeyi haram etti ise o harama ulaşan sebepleri de haram etmiştir. Zinaya yaklaşmayı meneden ayetten bu incelik anlaşılabilir.

Hayâ damarı çatlamış erkeklerin ve kadınların toplumu olmayı istemiyorsak alınması gereken tedbirlerin başında ihtilata karşı tedbirin en önde gelen tedbirlerden olduğunu bilmeliyiz. İhtilat, pek çok fitnenin başı durumundadır. Zina ve boşanmanın artmasına başka hangi neden en önemli neden olarak gösterilebilir?

İslam'ın ilk dönemlerine dair bazı nasları gerekçe göstererek ihtilatın mübahlaştırılması, her şeyden önce mevcut durumu gören aklı zorlamaktadır. Erkeklerle kadınların bu denli iç içe oluşunun getirdiklerini gördükten sonra da sadece zevklerimizden yana meyletmiş olmak için Batıyı destekleyecek olursak kendimize zarar veririz.

ON DÖRDÜNCÜ TEKLİF:
MÜ'MİN KADININ MÜ'MİN EVİ OLUR

Evlerimizin temel direği kadınlardır.

Çocuklarımızı kadınlar yetiştiriyor.

Erkekler kadınların elinden hayat buluyor.

Kadınlarımızın ilim ve kültür seviyesi gelecek kuşakların seviyesini gösterecektir.

Onların cihadı daha bereketlidir.

Onların cennet cennete girme ihtimali daha yüksektir.

Emekleri çoktur, bereketleri yoğundur.

Evlerimize iman aşısı yapılırken bu aşıyı sıradan kadınlar üzerinden yapamayız. Sıradan mü'min kadınların üzerinden de yapamayız. İmanını dava edinmiş, iman uğrunda hicretlere hazır kadınlar üzerinden yapılacak aşı ile evler iman edecektir.

Evlerimiz kadınlarımızın aynasıdır. Bizim de aynamızdır.

Kadının imanını yansıtması bir başkadır.

O imanı ile yürüdü mü mutfakta helal yenir, yatak odasında bereket olur. Oturma odaları kıyam odalarına dönüşür.

MADDE MADDE MÜ'MİN KADININ KİMLİĞİ

Bir

Mü'min şunu bilir ve kesin inanır ki Allah, en güzel ve en doğru sözün sahibidir. Allah ne dedi ise ne hüküm koydu ise o, yegâne güzelliktir. O sözde ve hükümde yanlışlık, eksiklik, çelişki, haksızlık, tutarsızlık gibi beşere ait olumsuzluklar olmaz. Zira Allah, bütün mahlukâtın yaratanı ve sahibidir. O, kulları için en iyi olanı söylemiş ve en güzele hükmetmiştir.

İki

Mü'min şunu da iyi bilir ki mutluluğu ve saygınlığı Rabb'ine kulluğundadır. Ne kadar itaat eder, ne kadar sınırlar içinde kalırsa o kadar mutlu olacaktır. Bilir ki ne kadar Rabb'ine sığınır ve O'ndan yardım dilerse o kadar hayra yakın olacaktır. Kendi başına kalmaktan korkar, yalnızlığa yanaşmaz.

Üç

Yine mü'min bilir ki bu hayat onun için düşmanlarla doludur. Bu düşmanlar onu kuşatmışlardır ve onun Rabb'inden uzaklaşması için her türlü hile ve tuzağı kurmuşlardır. Mü'minin en büyük düşmanı da şeytandır.

Dört

Mü'minin en büyük hedefi, Allah'ın rızasını kazanmak ve cennet ehlinden olmaktır. Onun dünyada var olmasının nedeni budur. Bunun dışındaki bir hedefi, birinci derecede hedef olarak görmez. Bu büyük hedef de ancak Allah'ın çizdiği çizgilerin içinde kalmakla yakalanabilir.

Beş

Özellikle kadın, düşmanlarının aksine Allah'ın kendisine zulmetmediğine, O'nun Şeriat'ının onu himaye ettiğine, kendisine biçilen rolde bir eksiklik bulunmadığına iman eder. Allah'a iman eden bir kadın olarak, Allah'ın kendisine zulmettiğini düşünmenin abes olacağını bilir. Düşmanlarının, bilhassa şeytan ve onun ekseninde iş görenlerin kendisini büyük bir tuzağa düşürmeye çalışacaklarını bilir; ona göre tavır alır.

Altı

Kur’an ve hadisler, ilk kadın Havva’nın, ilk erkek Âdem’in eşi olduğunu ve ondan yaratıldığını göstermiştir. İkisinden de bütün erkekler ve kadınlar yaratılmıştır. Allah Teâlâ, kadına özellikler koymuş, o özellikleri erkekte yaratmamıştır. Erkeğe de özellikler koymuş o özellikleri kadında yaratmamıştır. Erkeği erkek olarak, kadını da kadın olarak kendi başına yaratılış maksadını gerçekleştirecek kıvamda yaratan Allah’tır. Erkeğin kendine göre kadının da kendine göre farklılıkları bulunması tabii bir bilgi olarak önümüzde dururken kadından erkeklik, erkekten de kadınlık bekleyemeyiz. Birbirleri ile sürtüşmelerinin de anlamı yoktur. Erkek kadını, kadın da erkeği anlamalı; herkes yaratılış gayesine uymalıdır. Bu, kadının kadınlığından kaynaklanan inceliğini, kırılganlığını ve çabuk etkilenmesini erkeğin anlamasını; kadının da Allah’ın erkeği bir puan önde tutmasındaki hikmeti takdir edip erkeğe ait alanlara dalmamasını gerektirmektedir. Birbirlerinin alanlarına göz dikmek yerine üzerlerine düşeni yapmaya gayret etmelidirler.

Yedi

İslam, insanı ayak kaymasından kurtaracak tedbirler getirmiştir. İlmî adıyla fitneye karşı tedbirler getirmiştir. Bu fitneleri ve fitnelere karşı tedbirleri insanların anlamaları, beğenmeleri önemli değildir. Kul, Allah’ın emir ve yasaklarını beğenmek veya beğenmemek gibi bir alternatiften yana olamaz zira Allah, en uygun ve en gerekli olanı emreder. En gereksiz ve en zararlıyı yasaklar.

Sekiz

İslam, kadının fitne konusu yani toplumda sıkıntı konusu olması durumunda bunun sadece kadını tehdit eden bir tehlike olamayacağını, bilakis bütün toplumun tehlike altında olacağını beyan etmiştir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, erkekler açısından kadın kadar riskli bir sorun bırakmadığını buyurmuştur. (Buharî, Nikâh, 17/5096; Müslim, 6945) Başka bir hadisinde de dünya ve kadın riskine karşı uyanık bulunmayı tembihlemektedir. (Müslim, Rekâik,26/6948) Bu ve benzeri hadislerde kadının fitne/risk olarak gösterilmesini kadını düşük görmek, erkeğin gözünde basit hâle getirmek olarak anlamak hatadır zira hadiste kullanılan fitne kelimesi “kötü/bela” anlamından çok ayak kaymasına, elde kalmasına en uygun malzeme anlamına gelmektedir. Kadın, değerli olduğu için

fitnedir. Hassas olduğu için elde kalır. Bu kadını yermek değil, kadına karşı hassas olmaya davettir.

Dokuz

Kadın, gerek Kur'an'ımızın ve gerekse hadislerin önemli konuları arasındadır. Kadın ve kadına ait konular, sıradan konular olarak zikredilmemiştir. Pek çok surede kadınla ilgili ayetler bulunmasının yanında, "kadınlar" anlamını taşıyan bir Nisâ suresi bile vardır. Bu surede, kadınlara dair pek çok mesele zikredilmektedir. Sıradan bir tarama ile bakıldığında Kur'an'ımızın kadına bakışını ve kadını himayesine alışını açık ifadelerle izlemek mümkündür.

Bakara suresinin 229–232. ayetleri, kadınları boşamayı anlatan ayetlerdir. Bu dört ayet, kadınların boşanması ile alakalı hükümleri anlatırken altı defa "hudûdullah/Allah'ın sınırları" ifadesini kullanmaktadır. Bir defa takva, bir defa da Allah'ın ayetlerini ciddiye almamaya karşı uyarı vardır. Müslüman için "hudûdullah/Allah'ın sınırları" ne anlama gelir, bunu her Müslüman bilir. Bir konuda bir kere bile "hudûdullah/Allah'ın sınırları" ifadesinin geçmesi, o konuyu ciddiye almak için yeterlidir. Hatta bu tabir hiç geçmemiş olsa bile Kur'an zaten Allah'ın hudûdunu beyan eden bir kitap olarak önümüzde durmaktadır.

Yine Bakara suresinin 236–238. ayetlerinde, kadının evde tutulması veya boşanması durumunda ekonomik haklarından söz edilmekte ve konu bitirilirken Müslüman'ı kilitleyen bir ifade kullanılmaktadır: "Allah yaptıklarınızı görüyor!"

Nisa suresinin 19–21. ayetleri ise kadınlara miras konusunda baskı yapmayı, mehirlerine el koymayı menetmekte; onlarla iyi geçinmeyi emretmektedir. Bu ayetler biterken de yine büyük bir hakikat hatırlatılmaktadır: "Kadınlar erkeklerden büyük bir söz almışlardır!" Bu söz, erkeğin kadını Allah'ın adı ile nikâhlamasıdır.

Ahzâb suresinin 35. ayeti de erkeklere farklılık getiren bütün imanî değerlerde kadınları da birlikte anmaktadır.

Nisa suresinin 128–129. ayetleri, kadının sorun olmaya başlaması durumunda izlenecek siyaseti belirleyerek erkeği sınırsız güç sahibi olmaktan çıkarmaktadır.

Nûr suresinin 4. ayeti de kadınlara iftira atmayı en ağır cezalarla cezalandırmaktadır.

Rûm suresinin 21. ayeti ise kadını, “huzur kaynağı” olarak gösterirken onu Allah’ın ayetlerinden bir ayet olarak anmaktadır.

Bu ayetler, Kur’an’ımızın kadına bakışını özetleyen ayetlerden bazılarıdır. İslam’ın kaynağı Kur’an’dır. Kur’an’ın da kadına dair sözü bunlardır.

On

Bir erkeğin kızları olduğu zaman, Peygamber aleyhisselam onları olgunluk çağına kadar iyice bakıp büyütene, kıyamet günü kendisi ile beraber dirilme müjdesi vermiştir. (Müslim, Birr, 46/6695) Kadın, anne olduğunda ise üç babanın bir anne edeceği bir seviyeye yükseltmiştir onu. (Buharî, Edep, 1/5971; Müslim, 6500) İsra suresinin 23–24 ve Ahkâf suresinin 15. ayetleri muhteşem bir anne çıkarmıştır ortaya. Kadın, eş olduğunda da Kur’an onunla iyi geçinmeyi emretmiştir. (Nisa, 19) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de kadınlara iyi davranmayı vasiyet etmiş; onların özel yaratılış tiplerini anlayışla karşılayıp onları ezmeden, üzmeden onlarla yaşamayı öğütlemiştir. (Buharî, Enbiya, 1/3331; Müslim, 3644) Bir başka hadisinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tavsiyenin de ötesine giderek kadınlara iyi davranmayı iyi mü’minlerden olmanın ölçüsü olarak göstermiştir. (Tirmizî, Rada’, 11/1162) Meşhur Veda konuşmasındaki sözlerinden biri de kadınların Allah’ın adı ile emanet alındığının hatırlatılmasıdır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bir başka hadisinde üç kız veya üç kız kardeşe iyi bakmanın mükâfatı olarak cennet vadedilmiştir. (Tirmizî, Birr, 10. Bab)

On Bir

Kadına örtünün ve ev ağırlıklı bir hayat yaşamasının emredilmesi, halvetin ve tek başına yolculuğa çıkmasının yasaklanması gibi hususlar elbette onu ondan iyi bilen Rabb’inin bizce bilinemeyen ama O’nun büyük bir hikmete binaen yaptığı işlerindendir. Teslim olmak kazanmaktır. Tıpkı itiraz mantığı taşımanın bocalamak ve erimek olduğu gibi…

ON BEŞİNCİ TEKLİF:
İSLAM'I DARALTMAMIŞ EVLERİMİZ OLSUN

Camiler, en mübarek yerlerimizdir; oraları Allah'ın evleri diye adlandırırız. İmanımız böyledir, kıyamete kadar da böyle kalacaktır biiznillah. Fakat camileri İslam'ın tek merkezi olarak asla görmeyiz. İslam, güneşin ışıklarını gören her yerde vardır; olmalıdır. Günümüzde, İslam'ın yaşanması için tek yer olarak camilerin işaret edilmesini kabul edemeyiz. Ekonomiden tecrit edilmiş, sokaklara müdahale etmeyen bir din olsa olsa muharref Hristiyanlık dinidir. Bizim dinimiz, nerede insan varsa oradadır. Her ibadet, her yerde yapılır. Allah'ın rızası her yerde kazanılır. Namaz her yerde vardır. Oruç bütün mekânlarda vardır. En zirve ibadet olan cihat meydanlarda vardır, camilerde vardır, sokaklarda vardır, bankalarda vardır, fırınlarda vardır.

Cihat gibi bir ibadetin evlerimizden uzak bilinmesi ne kötü bir düşüncenin ürünüdür. Evlerimiz ne muhteşem bir cihat merkezi olabilir, ne muhteşem!

Cihat, Allah için mücadele etmek olduğuna göre bu zamanda mü'minleştirmeye gayret ettiğimiz evlerimiz cihadın en üstün yapıldığı yerler olabilir. Biz göz göre göre böyle bir fırsatın kadrini bilmiyoruz. Evlerimizi bir Bedir, bir Uhud Meydanı neden görmeyelim?

İş yerlerimizi, para kazandığımız yer olarak görelim görmesine de neden iş yerlerimiz şeytanı mağlûp ettiğimiz yerler olmasın? Oraları da cihat meydanı yapabiliriz. Hem para kazanalım hem sevap.

Böyle yapmadı mı ilk nesil?

KAPALI MEKÂNDA CİHAT

Müslüman'ın ve İslam Cemaati'nin, Allah'ın dinine hizmet adına yaptığı her iş için cihat diyebiliriz. İbadetlerden bir ibadet olarak cihat; bir Müslüman'ın kendi nefsini arındırma gayretinden, küfrün imanın önündeki engellerini kaldırmak için yaptığı işe kadar pek çok alanı ihtiva etmektedir. Malla, eğitimle, propaganda ile cihat mümkündür. Kılıç kadar yazı ile de sözle de cihat yapılabilir. Müslümanların yaşadığı diyarın alt yapısını oluşturmak, cehaletin maddi ve manevi çeşidini kaldırmak için uğraşmak bir cihattır. İslam topraklarından fakirliği ve muhtaçlığı gidermek için atılan adımlar da cihat olarak kaydedilebilir. Bilhassa ekonominin ilahlaştığı çağımızda ekonomiyi helal sınırları içinde tutmak için yapılan çalışmalar, zamanımızın şartları dikkate alındığında mükemmel bir cihat olarak anılabilir.

***

Cihattaki Çekicilik

Cihadın, şehadete en yakın ve sıcak anı temsil etmesi bütün zamanlarda Müslümanları mücahitliğe aday yapmıştır. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin cihat ile elde edilen şehadetin samimi bir şekilde arzu edilmesi gerektiğini ve şehit olmadan da şehitlik mertebesine ulaşılabileceğini ilan etmesi bunu sağlamıştır.
(Müslim, İmare, 46/4929)

***

Allah'ın adının yüceltilmesine götüren her ihlaslı iş cihattır. Kâfirlerin işgal etmek için atlarıyla geldikleri topraklarımızı kurtarmak adına yapılana cihat ismi verildiği gibi, kapitalizmin çarklarını döndürmek için kurdukları tezgâhlara karşı mü'minleri dik tutacak çalışmalar da cihat olarak anılmalıdır. Cihadın, cihat olarak tescil edilebilmesi meydanlarda, açık alanlarda gerçekleştirilmesine bağlı değildir. Cihattan ölme ve öldürmenin anlaşılmasından önce, yaşatmanın anlaşılması daha doğrudur.

Müslümanların gençlerini cihat heyecanıyla doldurmak için Uhud ve Bedir gibi meydan savaşlarının cereyan ettiği manzaraları eğitim malzemesi

olarak kullanmaları yetersizdir. Bedir ve Uhud'dan önce, Yesrib'i tatlı dili ile Medineleştiren Mus'ab büyük bir mücahit olarak anılmalıdır zira cihat, zulmün ve küfrün kaldırılmasıdır. Mus'ab radıyallahu anh da onu yapmıştır. Müşrik Yesrib'i tevhid kalesi Medine'ye çevirecek süreci başlatmıştır.

Diğer sahabilerin de durumu böyledir. Meydanlarda can vermeden önce, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin getirdiği dine yüreklerini vererek, şirkin kalkmasını ve tevhidin yerleşmesini sağlamışlardır. Kendilerindeki dönüşümün bereketi ile de dünyayı dönüştürme cihadında muvaffak olmuşlardır.

Dünkü ve Bugünkü Cihat

Allah Teâlâ, hiçbir kuluna kaldıramayacağını yüklememiştir. Bu ilke, İslam'ın en temel ilkelerinden biridir. Cihat da dâhil olmak üzere Allah'ın emirleri insanın kaldırabileceği şeylerdir. Ancak, bazı emirler fertler olarak kaldırılabilirken bazıları da fertlerin birleşip cemaat olmaları ile kaldırılabilir yüklerdir. Bu nedenle cihat, gerektiğinde bütün dünyayı karşı taraf olarak görmeyi gerektirdiğinden, daha çok bir liderin etrafında kenetlenmiş cemaatin gerçekleştirebileceği bir emirdir. Fertler, onların kapasiteleri ile sınırlı tutulabilecek bir alanda cihatla mükelleftirler ama Müslümanlar bir bütün olarak cihadın gerektirdiğinin tamamı ile mükelleftirler.

İslam'ın bütün insanların kalbine sokulmasına ve insanlarla İslam arasındaki engellerin kaldırılması için gerekenlerin yapılmasına cihat diyebileceğimize göre insanlarla İslam arasına hangi zamanda hangi engel girmişse cihat edilmesi gereken de o olacaktır. Şehvetlerin kabartıldığı bir zamanda şehvetlerin disiplin altına alınması bir cihat olurken, küfrün ordular kurduğu bir zamanda da ordularla onlara karşı durmak cihat olacaktır. Ne zaman ne gerekiyorsa o, o zaman için cihattır.

Dün, müşriklerin orduları ile Medine'yi istila etmelerine karşı ellerinde kılıçlar parçalanan mücahitler cihat ettiler. Zulmün adı fakirlik olarak ortaya çıkınca fakirliğe karşı mücadele cihat oldu. Daha sonra Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden "bir kelime" de olsa tebliğ etmek en büyük cihat oldu. Meydanların yerini cami direkleri aldı. Meydanlarda at sırtında kılıç kuşananlar bu sefer vadilere çıktılar, binlerce km yol kat ettiler. Kimseyi zorlamadan, kimseyi kandırmadan Allah'a davet ettiler.

Evde Cihat

Yaşlı anne-babasını ihmal ederek Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle beraber meydanda cihat etmek için gelen birine Allah'ın Nebisi: "Git, anne-babana hizmet ederek cihat et." dedi. (Buharî, Cihat, 138/3004; Müslim, 6504)

Cihat, Allah için yapılan en büyük ibadetlerden biri idi ama Müslümanlar, cihat için yola çıkarken evlerinde anne-babalarını ağlatacak bir Ümmet değildiler. Bunun için de Peygamber aleyhisselam, o Müslüman'a evinde cihadı göstermiş ve emretmişti. Gaye Allah'ın rızasını kazanmak ise bu, meydanda küfürle vuruşurken de kazanılabilmektedir evde ebeveyn hizmetini yaparken de.

Aynı şekilde cihat özlemi içinde olan sahabi kadınlarına da Peygamber aleyhisselam en güzel cihat olarak haccı tavsiye etmişti. (Buharî, Cihat, 1/2784)

Hayatın tümü cihattır çünkü Allah Teâlâ, hayatın her dakikasını şeytandan arındırılmış olarak yaşamamızı emretmektedir. Nerede nefes alıyorsa insan, orada bir mücadele yapılıyor demektir. Bu mücadelenin kılıçla olması veya kalemle olması ana maksadı değiştirmemektedir. Bilakis, mü'minin nefsiyle olan mücadelesi en ağır mücadeledir. Nefis eğer evde ağır basan isteklerde bulunuyorsa ev, iş yerinde ağır basan isteklerde bulunuyorsa iş yeri asıl cihat meydanı durumundadır.

Mü'minin haramlardan korunma mücadelesi, Allah'ın emirlerini her şarta rağmen yerine getirme gayreti bir cihattır. Şehvetlere karşı imanî disiplini bozmadan yol almak bir cihattır. Az yemekle idare edebilmek, az uykuyla ayakta kalabilmek de cihattır. Şeytanın tuzaklarına karşı sabır ve sebat göstermek, dünyanın cazibesine karşı yenilmeden ama dünyayı da salmadan yaşayabilmek cihattır.

Aileyi, Allah'ın emrettiği şekilde muhafaza etmek ve mü'min neslin yetişmesi için onu aktif tutmak en önemli cihat çeşitlerindendir. Çocuk doğuran ve mü'min çocuk yetiştiren, eşinin şehvetini söndüren kadın mücahittir.

Fitne zamanında ibadetlere sarılmak, fitnelere bulaşmadan yaşamak, Kur'an etrafında bir dairede kalabilmek, mü'minin cihat düzeyindeki işlerindendir.

Cihadı meydanlarda beklerken, elimizin altındaki cihat fırsatlarını ve sorumluluklarını kaçırmadığımızdan emin olmalıyız. Bu da bir cihattır.

ON ALTINCI TEKLİF:
EVDE İNSAN, İNSANDA HER ŞEY ÖNEMLİ TUTULSUN

Namaz önemlidir zira Allah'ın emridir.

Hac önemlidir, çağıran Allah'tır.

Peygamber aleyhisselamı sevmek önemlidir, Allah'a imandan sonra imanın ikinci basamağı ona imandır.

Allah ne emretti ise o önemlidir.

Peygamber aleyhisselam ne buyurdu ise o önemlidir.

" Şu önemli bu değil." denemez.

Adı namaz olsun veya sakal olsun. Önemli olan o değildir, onu emredenin ismidir.

Bakarken böyle bakarsak evlerimizi imanla imar edeceğimiz yolda yürürüz.

MÜ'MİNLEŞTİRMEDE ÖRNEK BİR EYLEM OLARAK SAKAL BIRAKMANIN YERİ

Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bağlanma ve onun peşinden gitmeyi "Sünnet" olarak isimlendirdiğimiz bir anlayışla ele aldığımızda sakallı Müslüman olmanın Sünnet olmasını sıradan bir görevin ilerisine taşımış oluyoruz. Gerek sakal gerek başka bir Sünnet'e sıradan bir gözle bakmak ne kadar doğrudur? Eğer Sünnet Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme bağlı olmanın simgesi ise biz de ona bağlı olmadıkça Allah'ın rızasına eremeyeceksek hangi Sünnet sıradan bir iştir?

Başta sakal olmak üzere Sünnet olan bütün emirler, bizim için din dairesinin içinde kalan emirler olarak görülmelidir. Buna göre de sakalın yeri çeneler değil beyinler olacaktır. Sakalı çağdaş anlayışlara, gizil veya açık baskılara tıraş ettirmek, bu mantıkla bakıldığında dinden taviz vermektir. Dinden taviz ise kimsenin harcı değildir.

Şüphesiz "güç yetirmek, imkân dâhilinde olmak" önemli bir ölçüdür ama bu "imkân dâhilinde olma" durumu, namazdan oruca kadar bütün ibadetler için muteberdir. Namaz için de imkân dâhilinde olma şartı aranabilir. Cihat da becerebilen, gücü yeten için farzdır. Zekât ve hac gibi ibadetler de gerekli şartlara muktedir olanları kapsamına almaktadır.

Sakalı ele alırsak onun Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Sünnetlerinden bir Sünnet olduğunda herhangi bir tartışma yoktur. Başta Buharî olmak üzere muteber bütün hadis kaynaklarında sakal bırakmayı emreden hadisler vardır. Kendisinin de sakallı olduğu tartışılamayacak kadar açık bilgilerle elimize ulaşmıştır. Bu sakallılığın da yöresel ve çağdaş yaşamın gereği gibi bir zarfa konamayacağı, bilakis sakalı müşriklere muhalefet olarak gördüğü de elimizin altındaki sağlam bilgilerde vardır. Sakalla ilgili olarak, "müşriklere aykırı olmak için sakallı olma" ikazı da en sahih hadislerle bize ulaşmıştır. Buharî ve Müslim'de bu hadis rivayet edilmiştir. Dolayısıyla birilerinin çıkıp sakalın o günün şartları olduğunu iddia etmesi mümkün değildir. Sakal, bilakis bir aykırılık simgesidir. Bu aykırılık da en büyük düşman olan şirke ve müşriklere karşıdır.

Demek ki sakalın yeri çeneler değil beyinlerdir.

Sakal diğer bir yandan da Allah'ın yaratış tarzını temsil etmektedir. Erkeği sakallı, kadını sakalsız yaratması Allah'ın yaratma tarzıdır. Erkeklerin sakallı bulunmaları, sakalı koruyan anlayışa sahip olmaları, Allah'ın yaratmasına saygı ve onu sürdürme olarak anlaşılırken; sakal kesmeleri, sakalsızlığı benimsemeleri ise iman iddiasına rağmen Allah'ın yaratma tarzına karşı açık veya gizli bir baş kaldırma olarak da görülebilir. Elbette burada, sakalsızlığın nedenine göre değişecek bir durum vardır. Sakalsızlığın nedeni, "güç ve imkân" sınırlarının aşılması olabileceği gibi zevklere ters gelen bir emrin yok sayılması gibi bir idrak de olabilir. Herkes kendi durumuna göre Allah'ın huzurunda bu kılların hesabını verir.

Pek çok hadiste sakal, fıtrî yapıdan sayılırken de buna işaret edilmiş olmaktadır. Fıtrî yapı ise orijinalliği yani bozulmamış yapıyı, peygamberler başta olmak üzere tabii bir hayat yaşayanların koruduğu hayatı temsil eder. Bütün mü'minlerin de bu tabiiliğe teslim olmaları ve devraldıklarını bozmadan devretmeleri gerekir.

İmkân dâhilinde olmamanın dışında hiçbir neden Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin açık hadisleri ile emredilen bir hususu ikinci işlerden görmeye neden olamaz zira sakalı ikinci bir iş olarak görmeye mani pek çok hadis vardır.

Bir başka husus da sakalsızlığın içimize sızan Batılılıktan üreyen bir hastalık olduğu gerçeğidir. Bir yandan millîlik iddiasında bulunup diğer yandan da gayrı millî bir tavırla sakala muhalefet etmek makul değildir.

Burada sakalı emreden hadisleri zikretmeye gerek görmüyoruz. Sakalın Peygamber kimliği ile bütünleşen bir iş olduğunun tartışılması mümkün değildir. Sakal Sünnet'tir demek de bu olmalıdır. Müslümanlar, çenelerinde sakal uzatamayabilirler de. Bu, sözünü ettiğimiz imkânların dışında kalabilir. Kanunlarla baskı altına alınabilirler. Gümrüklerden çevrilme riski altında olabilirler. Kiralık ev bulmalarının bile imkânsızlaşması söz konusu olabilir. Dinimiz, güç yetirmeyi her zaman muteber görmüştür. Eski zamanlarda da yeni zamanlarda da güç yetirme muteberdir. Meselemiz, bir Müslüman'ın çenesindeki tüyleri kesip kesmemesi meselesi değildir. Bilakis, beynindeki sakalları basit veya dinden görmesi meselesidir meselemiz.

Müslüman, sakallı olmayı basit görürken aslında o basit gördüğü, çenesindeki tüyler değildir. Çenesindeki tüyler üzerinde, iman ettiği peygamberinin tasarruf yetkisini benimseme veya benimsememe çizgisinde bir anlayış sıkıntısı vardır önümüzde. Sakalla başlayıp tesettürden devam

eden gevşekliğin bedelinin Peygamber aleyhisselamdan uzak kalmak olarak sonuçlanacak bir sürece mâl olduğunu anlamalıyız. Sakallı olmayı emredenle sakallı olmak için iznine başvurmamızın gerekli olduğunu vehmettiğimiz kimseler arasında ne kadar büyük uçurumlar bulunduğunu bir idrak edebilsek!

O zaman insanlar "sakal bırakma duası" yerine o noktaya geç ulaşmalarından dolayı istiğfara muhtaç olduklarını da anlamış olacaklardır.

Bu idrake erdiğimizde de sakalımız zaten çenemizden beynimize taşınmış olacaktır.

ON YEDİNCİ TEKLİF:
EVDE HİÇBİR ŞEY SULANMASIN, ASLOLAN KAYBOLMASIN

Bir şehirden bir kişi bile yıllarca umreye gidemezken şimdi umre sıradan bir iş düzeyine geldi. Şükürler olsun. Bize ait bir ibadetin ancak sıraya girilerek yapılabilir olması ne büyük bir nimettir. Tekrar tekrar şükürler olsun.

Netice olarak "Umre bize ne getirdi?" sorusu ise çok önemli bir ayrıntı olarak önümüzde durmaktadır. İnsanlar çocukları ile beraber umre yaptılar, sırf umre işi ile meşgul olan şu kadar şirket kuruldu da ne oldu? Oraya gidenler, bize neler getirdiler? Umre de modernizasyon gören ibadetlerden olma yoluna doğru mu ilerliyor?

Bizim artık, "çok ibadet, yaygın ibadet" mantığımız olmamalıdır. "Daha ihlaslı ibadet" seviyesine yükselmeliyiz.

Bu pencereden bakılmış bir umre değerlendirmesini, evimizi imanla imar etme çalışması için ele alabiliriz.

BAKIŞI TESPİT AÇISINDAN UMRE ANALİZİ

Bir asır önce umre yapmak isteyen bir Müslüman'ın imkânları ile bugün umre yapmak isteyen Müslüman'ın imkânları arasında ne büyük farklar bulunuyor. Âdeta umre Müslümanların ayağına gelmiş gibidir. Çok geçmez, günübirlik umreler bile çıkabilir. Yol kolaylığı ve güvenliği, barınma rahatlığı, iletişim lüksü gibi gelişmeler umre ibadetini; her ülkeden birkaç Müslüman'ın yapabildiği bir ibadet olmaktan ailece eda edilebilen, ömürde bir kereden yılda bir kerelere indiren bir ibadet hâline getirdi. Bunca büyük nimet için Allah'a hamdederiz.

Bir namaz vaktinden diğerine geçmeden evinden çıkıp Mekke'de Harem-i Şerif'te olmak ne büyük bir lütuftur. Rezervasyonu yapılmış, sıcak-soğuk derdi olmayan otellerde kalıp namazları Beytullah'ın önünde eda etmek hangi sahabinin hayâl edebileceği bir nimetti? Bu zamanın Müslüman'ı böyle bir nimeti kendisine lütfeden Rabb'ini en güzel hamdlerle övmeye çalışmalıdır. Nimet büyük, lütuf büyük!

Kadri bilinmeyen nimetlerin elden gitmesi mukadderdir. Ya olduğu gibi elden gider ya da o, o olmaktan çıkar; ortada durur ama işlevini görmediği için elden gitmiş olur. Camiyi doldurmuş, abdesti olmayan insanların namaz ibadetiyle meşgul olmaları gibi bir durumdur bu. Ortada umre var ama umrenin mü'mine vermesi gerekenleri mü'min umreden alamıyorsa umre var veya yok, umre ne işe yarayacak?

***

Umre İhtişamı

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ensardan bir kadına neden kendisiyle haccetmediğini sorduğunda kadın, eşinin ve oğlunun bir deve ile hacca çıktığını, diğer develerinin de su taşımak için olduğunu, dolayısıyla binek bulamadığı için Peygamber aleyhisselamla beraber haccedemediğini söyleyince Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurmuş: "Ramazan gelince umre yap. Ramazanda bir umre bir hacdır." (Buharî, Umre, 4/1782; Müslim, 3038)

***

Umre Muhteşemdir

Bilhassa Ramazan ayında yapılan umrenin muhteşem bir ecir kaynağı olduğu hadisi şeriflerde sabittir. Ramazan ayında umre yapmayı haccetme seviyesine çıkaran hadisi şerif, Buharî ve Müslim'de sabit bir hadisi şeriftir. Sahih bir hadisi şerife nasıl bakılacağını bildiğimize göre Ramazan ayında umre yapmayı değerlendiren bilgi umreyi sıradan bir iş olmanın ötesine taşımaktadır. Umre her hâliyle bir ibadet olarak değerlidir elbette ama Ramazan umresinin farkı çok önemlidir.

Bir başka husus olarak şunu tespitte yarar vardır: Umre, Ramazan ayının bereketinden ötürü değerli olmuş bir ibadet değildir. Umrenin kendisi değerdir zaten. Ramazan ayının bereketi ile birleşmesi, onun değerine değer katmıştır sadece.

Şu hadisi şerif, umrenin mü'min nazarındaki muhteşem değerini göstermektedir:

"Bir umre, diğer umre ile arasındaki günahlara kefarettir." (Buharî, Umre, 1/1773; Müslim, 3289)

Günahlara kefaret sebebi olan bir ibadet elbette müstesnadır.

Umre ibadetinin kendisi kadar, Mescid-i Haram'da kılınacak namazlara vesile olması da ayrı bir üstünlük nedeni olmaktadır zira Mescid-i Haram'da kılınan bir namazın diğer mekânlara göre yüz bin namaz gibi yazılacağı da hadisi şeriflerle sabittir. (İbni Mâce, İkametussalati, 195/1406; Ahmed, 14694)

Namaz dışında tavaf gibi sadece Kâ'be'de yapılabilen bir ibadeti de ilave edersek umre ve fırsat oluşturduğu ortamlar bizim için çok daha farklı hâle gelecektir.

Büyük Ağacın Büyük Gölgesi

Umre ya da herhangi bir ibadet için hatta herhangi bir nimet için söylenebilecek bir kuralı kaydetmeliyiz: Ağacın kendisi kadar gölgesi de vardır. Büyük ağacın büyük gölgesi, küçük ağacın küçük gölgesi olması tabiidir. Kökler derinleştikçe ağacın dalları uzadığı gibi, değer kadar zorluk veya lütuf kadar imtihan olması da tabiidir. Umreye bu denli büyük bir ecir yükleyen Allah Teâlâ'nın sadece umreyi istedi diye kullarını umreci yapmayacağını bilebiliriz, bunun için bir kitaba bakmak gerekmez.

Umre Nafiledir

Umrenin nafile olması, tek başına düşünüldüğünde bir sorun oluşturmaz ama bu nafile, farzlardan biriyle çeliştiğinde ya da bir farz ertelenip onun yerine umre yapıldığında ibadette olmaması gereken bir çelişki çıkar önümüze. Mesela ev halkının, bilhassa çocukların büyük şehirlerin kargaşasına terk edilip nafile bir ibadete gidilmesi Şeriat prensipleri ile uyuşmaz veya anne-babadan birinin muhtaç olduğu ilginin ihmal edilip umrenin/nafile haccın/başka bir nafilenin eda edilmesi doğru değildir. Çocuklarını internet ağlarına takılmış olarak bıraktıktan sonra Harem'de çocukların iyi olmaları için dua etmek mantık açısından da doğru değildir. Mü'min, önemli ve öncelikli işlerini belirleyemedikten sonra kâr ettiğini zannettiği pek çok zararın sahibi olabilir.

Böyle bir durumda umre, anne-babanın rızasının üstüne çıkarılamaz. Çocukların fesat içinde terk edilmelerinin nedeni umre olamaz.

Hac ve Kadın

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin "cihat" kelimesini ne anlamda ve nasıl bir ciddiyetle kullandığını her mü'min tahmin edebilir. Onun dilinde cihadın anlamı tam olarak Kur'an'ın koyduğu anlamdır.

Bu hakikati bilen bir mü'min kadın, onun "Kadınların cihadı hacdır." sözünü iyi düşünmelidir.

Bu da iki yönden düşünülecektir: Birincisi hacca giden kadının nereye gittiğini bilmesi açısından, diğeri de haccı hangi kalitede yapması açısından.

Bu iki noktayı yakalayabilmiş bir mü'min kadın hacca çıkarken törenler, ziyafetler, hediyeler ve konvoyla uğurlanıp karşılanmalarda nerede duracağını da tefekkür edecektir.

Hac, cihat ve kadın. Bu üç kelime yan yana nasıl duruyor? İdrak edilmesi şart olan budur.

Kadın ve Umre

Kadına yasak olan bir ibadet yoktur. Sadece bazı ibadetler kadına farz değildir. O ibadetlerin farz olmaması da kadının onlardan sorumlu olmaması anlamına gelmektedir. Yapması durumunda onlardan ecir kazanır.

Hac ve umrenin kadın için düşünüldüğünde başka bir farkı daha vardır. O fark da şudur: Mekke ve yakın muhiti dışından hac ve umre yapacak mü'min bir kadının mahremsiz yola çıkması hadislerle yasaklanmıştır.

Ulemanın bu yasağın sınırları ve ayrıntılarında farklı içtihatları bulunsa da genel olarak söylenebilecek söz şudur: Mü'min kadın, hac veya umreye mahremsiz giderse en azından bazı içtihatlara göre caiz olabilecek bir iş yapmış olur. Aslı yasak olan böyle bir işin bir de ibadet maksadı ile yapılması ne derece samimi bir amel çıkarır ortaya, bu herkesin kendi idrakine göre değişir elbette.

Bu kural, kadınların umre yapmamasının emredilmesi değildir. Kadınların mahremsiz umre yapmaları Peygamber aleyhisselamın lisanıyla yasaklanmıştır. Burada kadın için mahrem eşi, oğlu, babası, dayısı, amcası gibi yakınlarıdır.

Mü'min kadın açısından şöyle bir çizgi daha çizilebilir umre konusunda:

Hadisi şerifler, kadının evinde namaz kılmasını camiye giderek namaz kılmasından daha üstün tutmaktadır. Bu, kadının tesettürü nasıl anlaması gerektiğini gösteren bir bilgi olarak ele alınabilir. Yani tesettür, kadının iyi giyinmesi değildir. Tesettür kadının iyi korunmasıdır. Elbiseli bölüm bu iyi korunmanın sadece bir cüzüdür. Bu nedenle de kadına, camiye gitmemesi yönünde telkinlerde bulunulmuştur. Kural olarak kadının camiye gitmesini meneden bir engel de yoktur hatta menetmeyi meneden hadisler de vardır.

Camiye gidecek kadının büyük ihtimalle giyim anlamında tesettür sorunu yoktur fakat erkeklerin yoğunlukta olduğu bir mekânda kadının giyim dışındaki tesettürde sıkıntı çekeceği dikkate alınarak camiye gitmemesinin daha iyi olacağından söz edilmiş olmalıdır.

Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere'yi görenler, hac kalabalığı olmayan zamanlarda bile değil bir kadın için erkek için bile rahat hareket edilebilecek bir ortamın kolay kolay oluşmadığını bilirler. Bilhassa kadınlar açısından haccın zorluğu daha da ağır olmaktadır. Kesinlikle bu durum, farz bir haccın yapılmaması yönünde teşvik değildir hatta nafile bir ibadet olan umrenin terkini gerektirecek bir engel olarak da görülmeyebilir. Ne var ki mü'min kadınların yaşadıkları şehirlere nispetle Mekke ve Medine'de kendilerini daha rahat hissetmeleri, kasabalarında uygun görmedikleri pozisyonlara bu iki mukaddes diyarda müsamaha ile bakmaları düşündürücüdür. Şeytanın nazik hilelerinden biri olan "Burada kardeşiz!" felsefesi hemen bir kenara not edilir. Orada kardeş olduklarını düşünerek tesettürden taviz verenlerin, bunu nerede yaptıklarını ve geri döndüklerinde kardeşliklerinin bitmiş mi olacağını düşünmeye bile vakitleri olmaz zira hac ve umre her şeyi örten bir ibadettir, oradaki hataları bile örter. Hatalı ve

isyan mantığı ile yapılan umre bile sevap kaynağıdır. Şüphesiz bu anlayış, sadece espri konusu olabilir. İbadete bu gözle bakılamaz.

Kadınların hem umreyi hem de umreyi eda tarzını iyi düşünmeleri gerekmektedir. Mesele, Allah için bir iş yapmak meselesi ise onu Allah'ın rızasına uygun bir şekilde yapmalıyız.

Haccı veya umreyi kadınlar arası ziynet yarışına dönüştüren anlayış, sahabinin başlattığı kervanda yeri bulunmayan bir anlayıştır. Arınıp aklanma yerinin, süslenip dönülen bir yere dönüşmesi nasıl izah edilebilir?

Hac Ne Kongresidir?

Özellikle haccı, Müslümanların büyük kongresi şeklinde tanıtmanın oturduğu zemin makul bir zemin değildir. Bir kere bu kongrenin tahakkuku neredeyse mümkün değildir. Fiili bir kongre eğer Arafat için söyleniyorsa Arafat'ta Veda Haccı dışında böyle bir kongre gerçekleşmemiştir. Manevi bir kongreden söz ediliyorsa o kongreyi Müslümanlar her gün beş kere gerçekleştirmektedirler. Haccın övülmesi için, kongreleştirilmesine gerek yoktur. Hac zaten insanı anadan doğma temizleyen yapısıyla yükseltilebileceği kadar yükseltilmiştir. O, dinin beşte biridir. Bireysel olarak haccın Müslüman'a kazandırdığı yeniliği ve yükselişi, bütün Müslümanlar için de bekleme şeklinde bir ideali bir yere oturtmakta zorlanırız.

Hacca veya nispeten umreye bu tarzda bakılması yani Mekke ve Medine'de bulunmanın Müslümanlar arasında kaynaşma amacıyla daraltılması ne o kaynaşmayı temin eder ne de hac ve umredeki asıl maksadın gerçekleşmesine fırsat verir. Evet, hac ve umrenin mü'mine kendi şehrinde de bulamayacağı bir yenilenme ve silkinme fırsatı vermesi beklenen şeydir. Öyle olmalıdır da. Ancak bu, Kâ'be'nin önünde, Ravza'daki muhteşem huzurda oluşmalıdır. Otel lobilerinde, çarşılarda bunun aranması anlamlı değildir.

Mü'min, Rabb'inin misafiri olarak bulunduğu bir mekânda Rabb'i ile "baş başa kalmayı" başarmakla en güzeli yapmış olur. Günahlardan arınıp yepyeni bir enerji ile şehrine dönen mü'min, kazançlı mü'mindir. Coğrafya tezi hazırlayan öğrenci mantıklı anlayışlar aslı gayeden uzaklaştırmakta, kendilerince haccı/umreyi fezada kaybolup giden bir yankıya dönüştürmektedirler.

Kongre anlayışı yüzünden, ruhi terbiyemizde tenkit edilebilecek ağır hatalar da yapılabilmektedir. Ravaza-ı Şerif'in yanı başında yüksek sesle

muhabbet eden iki hacı veya umreci “kongre üyeleri olarak tanıştıklarını” söylemiş olsalar Hucurat suresinin ilk ayetlerini nasıl yorulmamış olurlar acaba? Gıybete sürükleyen gevşeklik, otellerdeki ve çarşılardaki vakit israfları, Araplarla ilgili büyük keşifler büyük mekânın misafirlerinin küçük işleri olarak melekler tarafından tescil edilmektedir.

Hacı Elbisesi

Allah Teâlâ, mü’min kullarını köylerindeki camilere bile davet ederken “Ziynetinizle gelin.” buyurmuştur. En iyi ve en temiz elbiselerle mahalle mescidine gitmek Allah’ın emridir.

Mescitlerin kıblesi Kâ’be ve mekânların en heyecanlısı olan Ravza’ya gecelik kıyafetlerle gitmekte sakınca görmeyen mü’minlerin edep ve ihtişam kavramlarını nasıl yorumladıkları merak edilir doğrusu. İnsanların, köylerindeki bir düğüne asla gidemeyecekleri kıyafetlerle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin huzuruna çıkmaları düşündürücü değil midir?

Bu endişeyi cevaplayacak olanların ilk sığınağı sıcaklıkla ilgili şikâyetleridir. Sıcaklığın dağınıklık nedeni olduğunu da kabul edemeyiz zira sıcağa göre de uygun olacak kıyafet vardır ve bu asla gecelik değildir.

Kıyafet konusuyla alakalı bir husus da hacıların üzerindeki millî kıyafetlerin haccın edası için zorunlu şartlar hâline getirilmesidir. Kimsenin kıyafetinin bir üstünlüğü olmadığı gibi zorunluluğu da yoktur. Hac ibadetinin semboller üzerinden eda edilmesine doğru bir kaymayı göstermesi bakımından, kıyafet ve haccın da doğru değerlendirilmesi gerekmektedir.

***

Bir Soru

Otel lobisinde ya da otele yakın bir mescitte kılınan namaz Mekke/Medine haremlerinde kılınan namaz mıdır?

***

Mekke’nin Şeytanları

Bulunduğu şehirde şeytandan Allah’a sığınan Müslüman, hac veya umre için Mekke’ye gittiğinde şeytana karşı korunmuş bir yere gitmiş değildir.

Bilhassa yöreye uygun projeleri ve tarihi derinliklerinden gelen deneyimi ile şeytan, hacıları da umrecileri de ağlarına takmak üzere beklemektedir. Bu mantığı idrak etmeden umreye veya hacca giden bir Müslüman, büyük bir yatırım umuduyla gittiği yerlerden hüsranla dönebilir.

Riya ve ucub, şeytanın orada en çok kullandığı eritme taktiklerindendir. Hacının, himayesinde olduğu şirketini abartarak yaptığı haccı kesin kabul olunmuş bir hac sayması, kendisini sorunsuz bir Müslüman görmesi böyle bir tuzağın başlangıcı olabilir.

İnsanların renklerine ve tutumlarına takılınması, Mekke'deki tek renk ihram kıyafeti yerine diğer değerlere ilgi gösterilmesi de böyle bir tuzak için sinyal olabilir. Çarşı-pazara ve o çevredeki teknolojiye ilginin, oradaki farklılıklara vakit harcamanın orada yapılmaması gerekenler arasında olduğunu bilmelidir hacı ve umre ziyaretçisi. Şunu bile önemli bir not olarak zihnimizde tutmamızda yarar vardır: Mekke veya Medine'ye giden bir Müslüman'ın oradaki tarihî noktaları, şehitlerin makamından gazvelerin cereyan ettiği yerlere kadar bilinen merkezleri ziyaret etmesi küçümsenemeyecek bir iştir. Ancak böyle bir ziyaret ne farzdır ne de vaciptir. Belki Kuba Mescidi'ni ziyaret için Sünnet diyebiliriz. Baki' Mezarlığı için de Sünnet hükmü verilebilir. Bu iki mekân da dâhil olmak üzere, Mekke ve Medine'deki ziyaretlerin hiçbiri oradaki iki Harem-i Şerif'te bir vakit namazını cemaatle eda etmekle kıyaslanabilir işler sayılmaz. Bir de bu ziyaretler, geziyi düzenleyen şirket temsilcisinin işini iyi yapmış olmak için "Ah şehidim, vah yavrum! üslubu ile ve bugün için kullanılamaz bilgilerle dolu ise ziyaretin Medine'ye kadar gidilmesini anlamlı hâle getirecek sebepler ortadan kalkmış demektir.

Uhud'u ziyaret edip hatıra resimleri çekmek diye bir ibadet yoktur ki!

Ramazan gibi bir mevsimde Mekke'de teravih kılıp ardından otel lobisinde kadınlı erkekli gurbet muhabbetleri yapmak açık bir şeytan tuzağıdır. Bu tuzağın hac arkadaşlığı, umre arkadaşlığı muhabbeti ile kılıflandırılması neticeyi değiştirmez.

Ticaret merkezlerinde harcanan vakitler, Harem-i Şeriflerde harcanacak vakitlerden kırpıldığına göre zarar ortadadır.

Hacı veya Umreci Bilmelidir ki:

1- Beraberinde orada okunur bir kitap götürmeli, dinlenmek için onu okumalıdır.

2- Vird ve zikir kitabını götürmeli, onu defalarca doya doya okumalıdır.

3- Mekke'de çok tavaf etmelidir.

4- Medine'ye girişten son dakikaya kadar salavatı oranın şifresi olarak tekrarlamalıdır.

5- Mekke ve Medine'de saatlerce Kur'an okumalıdır.

6- Mekke ve Medine sınırlarında kendi dilini unutmalı, dünya kelamı hiç konuşmamaya azimli olmalıdır. Bilhassa ailesi ile gidenler, zikir olmayan şeylerden uzak kalmalıdırlar.

7- Bilhassa Sünnet olan işlere orada daha çok önem verilmelidir. İhramdan mescide girme edebine kadar her işe "Bu Sünnet'miş!" yerine, "Madem bu Sünnet'tir." diyerek önem vermelidir.

8- Ticaretten ve çarşılardan uzak kalınmalıdır.

9- Telefon ve benzeri iletişim cihazları ile Harem-i Şeriflere girilmemelidir.

10- Orada mezhep farklılıkları gibi Ümmet'in bütünlüğünü zedeleyici tutumlardan kaçınılmalı, bir virgül kadar bile olsa Ümmet'in bölünmüşlüğü görüntüsüne destek olmaktan utanılmalıdır.

11- Mekke'de sevapların yüz binle çarpılarak yazıldığı unutulmamalıdır. Bir de günahların da öyle yüz binle çarpılıp yazılabileceği akıldan çıkarılmamalıdır!

12- Gözünü Kâ'be'den başka bir şeye dikmemeyi ilke edinen mü'minin, evine zararsız dönebileceği bilinmelidir.

13- Mekke-Medine ve diğer bölgelerde insana eziyet etmenin, kul hakkının çok tehlikeli olduğu unutulmamalıdır.

Dua ve Mekke

Duanın Mekke ve Medine'de olduğu kadar insana sıcak olduğu başka bir yer nasıl düşünebiliriz?

Neredeyse sırf dua etmek için Mekke ve Medine'ye yürüyerek gidilse azdır, diyeceğiz. Duanın tam mekânlarıdır oralar.

Bu nedenle Mekke ve Medine'de duayı daha önemli görmeye mecburuz.

Mekke ve Medine'de başkası olmaz denebilecek hiçbir dua yoktur. En güzel dua da mü'minin ihtiyaçlarını, dert ve şikâyetlerini dillendirmesidir. Türkçe veya başka bir dil önemli değildir. Önemli olan ihlas ve heyecandır. Hazır dualar yerine yürekten dualar tercih edilmelidir.

ON SEKİZİNCİ TEKLİF:
EVLERİMİZ HİCRET YERİ Mİ ACABA? ARAŞTIRALIM

Törenlerde kıssa dinlerken, hicret eden ashabı ve onları bağırlarına basan ensarı konuşmak kolaydır. Onların yaptığını yapmaya gelince aynı kolaylık yoktur ortada.

Evlerimiz ne kadar barınılabilirdir, Allah'a kulluk için ne kadar uygun yerlerdir? Bunun mutlaka ele alınması gerekmektedir. Asıl soru şudur: Gerektiğinde hicret edebilir miyiz?

Şu şirin boyalı evlerimiz bırakabilir miyiz?

Evlerimiz hicret etmek için bırakamazsak ölüp o evlerden ahirete intikal etmek nasıl acısız olacak?

Evlerimizi tapınır gibi severken içimize sızan dünyevileşme urundan nasıl kurtulacağız?

Bu sorular etrafında bir nefis muhasebesi niteliğinde hicreti ele alıp genel durumumuzu değerlendirebiliriz. Hicrette ne isek namazda da aslında oyuz helal-haram titizliğinde de oyuz.

İyi bir hicret muhasebesi şarttır. "Gidilecek yer mi var?" türünden peşin bir savunma ile oyalanmadan hemen bir hicret, muhacir, ensar açılımı yapalım.

DÜŞÜNCEYE ÖRNEKLİĞİ İLE HİCRETİ DÜŞÜNMEK

Hicret kelimesi Mekke, Habeşistan ve Yesrib sözcükleri ile âdeta kardeş gibidir. Hicret için kullanılabilecek başka sözcükler garipsenebilir. İlk hicretin Habeşistan'a yapılmış olması, Yesrib'e yapılan hicretin İslam için büyük bir yükseliş dönemini açması gibi nedenler hicreti bu üç kelime ile kardeş hâle getirmiştir. Buna rağmen hicret Mekke-Habeşistan-Yesrib üçgeninden daha geniş bir alanı, daha çok kavramı gösterir.

Müslüman'ın hicretten anladığı şey Mekke'den Yesrib'e gitmenin daha ilerisinde olmalıdır.

- Allah'ın haramlarını terk etmek,
- Küfür topraklarından çıkmak,
- Toprak, İslam toprağı bile olsa dini tehlikeye girenin başka bir yere gitmesi,
- Kötü arkadaş ortamından uzaklaşmak…

Bunların her biri, hicretin geniş anlamını gösteren işlerdendir. Mekke'den Yesrib'e gidiş de bunun için olmuştur zaten.

Günümüz şartlarında hicreti düşündüğümüzde belki bir Mekke ve gidilecek Yesrib yoktur ortada. Ya da her yer Mekke, her yer Yesrib'tir.

Belki hicretin "göç etme, bırakıp gitme" yönünü uygulamak isteyen için, gidilecek yer bulma açısından uygulanılırlığı yoktur. Müslümanların, aynı dine iman ettikleri kardeşlerinin topraklarına girme ve yerleşme imkânı yoktur. Gidebilen için de bir ensar bulmak imkânı yoktur. Ortam ve şartlar açısından bir sıkıntı söz konusu olabilir. Şüphesiz Allah Teâlâ, kullarından kaldırabilecekleri şeyleri istemektedir. Dinimizin en bariz özelliklerinden biri, güç yetirilemeyecek şeyden sorumlu olmamaktır. Bu kural, hicret üzerinden tatbik edildiğinde Müslüman için "Din uğruna hicret et!" emri muafiyet alanına girebilir. Herkes kendi durumunu, şartlarını daha iyi takdir eder etmesine de genel görüntü böyledir.

Bu durumu tartışmanın bile zor olduğunu kabul ederek başka bir açıdan hicreti düşünmeyi denemek istiyoruz. Gerek adı Müslüman olan ülkelerde ve gerekse Avrupa gibi İslam'ın yok sayıldığı ülkelerde yaşamak durumunda olan Müslümanların kendileri ve sorumlusu oldukları aile fertleri açısından düşünmeleri gereken bazı başlıklar açabiliriz. Açacağımız bu başlıklar, ezan okunan ülkelerde nispeten daha hafif düşünülebilirse de ezana rağmen dünyanın her yerinin aynı olduğu bir zamanda yaşadığımızı gözden kaçırmadan meseleye bakmaya çalışmalıyız.

Bizi hicreti en derin anlamı ile düşünmeye mecbur kılan şu hususlardır:

a- Çocuk yetiştirme, çocukları mü'min olarak hayata hazırlama görevimiz nerede yaşadığımızla çok bağlantılı bir husustur. Ezan okunan bir yer olsun veya olmasın çocuk yetiştirmeye, onu mü'min olarak yaşatmaya müsait olmayan yer dünkü Mekke'dir. Evet, bugün Müslümanların gidebilecekleri bir Yesribleri yoktur. Genel manzara her yerin Mekke olduğunu yansıtmaktadır.

Müslüman ebeveynler çocuklarının neyi nasıl öğreneceklerine, nasıl bir hayata alıştırılacaklarına karar verme hakkını neredeyse tamamen yitirmiş gibidirler. Bilhassa kız çocuğu doğurup büyütmek, kız çocuğunu annesi gibi mütesettire olarak şehirde veya köyde gezdirmek bir hak olmanın da ötesinde suçlu olmanın nedeni olarak anlaşılmaya başlanmıştır. Bu hususta tamamen dinsiz olan doğu bloğu ülkelerle, sözde Hristiyan olan ülkeler arasında da bir fark yoktur. Halkı Müslüman olan ülkeler açısından da fark yoktur. Nasıl çocuk yetiştireceğimiz sorusunun cevabı, ne yazık ki "olduğu kadarına rıza gösterme" şeklinde verilmeye başlanmıştır.

Bu nedenle de büyük kitleleri oluşturan Müslüman aileler için asıl eğitim okullardaki eğitim olmuş; çocukların ailenin dinini, kültürünü alması ve ahlaklı olması için yaz aylarında camilerde, derme çatma eğitim mekânlarında verilen birkaç günlük eğitim yeterli görülmüştür. Bunun adını, Kur'an'a ayrılan payın okuldan artan zaman ve tatil günleri şeklinde koymamız, bize ağır gelecek olsa da yanlış olmayacaktır.

Şöyle veya böyle bir yolunu bulup çocuğunu Kur'an'la buluşturmuş ailelerin sorunu da bitmiş değildir. Aynı aile, o çocuğa verdiği Kur'an bilgisini nasıl ve nerede eğitime dönüştürecektir? Kur'an ezberlemiş o çocuk, hangi arkadaş çevresinde başını dik tutabilecektir? Bütün arkadaşlarının "Kaç puan aldın?, Hangi okula gideceksin?, Ne olacaksın?" türünden hiçbir sorusunun cevabı yoktur çocuğun kafasında. Çünkü Kur'an eğitimi diye bir eğitim, eğitim literatüründe bulunmamaktadır.

Mekke şartlarını değerlendirirken kız çocuklarının diri diri gömülme sahnelerini, Bilâl'in taşlar üzerinde kıvranışını hicretin nedeni olarak görmeye alışmış bulunuyoruz. Aslında bu görüşümüz, ashabı kirama karşı saygısızlıktır. Ashabı kiram, canlarını kurtarmak veya refah düzeylerini yükseltmek için hicret etmemişlerdir. Onların hicretleri canlarını kurtarmak gibi bir maksat üzerine kurulu olsaydı Yesrib'e değil daha farklı bir yere giderlerdi. On üç yıllık Mekke döneminde kaç can verdiler, on yıllık Medine döneminde kaç can verdiler? Ashabı kiram asıl ağır bedelleri Medine döneminde verdi. Bir tür ölüme, eziyete doğru hicret ettiklerini bile

bile Yesrib yollarına düştüler. Bu nedenle de Medine'de çektikleri sıkıntıların ardından hiçbiri "Bunun için mi Mekke gibi bir yeri terk ettik?" şeklinde bir çıkışta hiçbir zaman bulunmadı.

Bugünkü durumumuzla o zamanki hicret mantığını karşılaştırdığımızda hicretin can kurtarmak için olması ile dini daha iyi yaşayabilmek, din eksenli bir hayat düzeni kurmak için hicret etmek arasındaki farkı da anlamış oluruz.

Bugün, halkı Müslüman olan ülkelerin de katıldığı genel gidişatta artık çocuklar, anne-babalarının değil devletin mülkü hâline gelmektedir. Anne-babanın, çocuğunun ne eğitimi ne giyim kuşamı ne de beynini oluşturacak kafa yapısında bir tasarruf hakkı yoktur. Ebeveyn yeni anlayışta, iyi bir dadı durumuna düşürülmüştür. Devletin politikaları ne üzerine kurulu ise ebeveyn o politikaların gereğine göre çocuk terbiye etmeye mecbur kalmaktadır. Devletlerin ana politikaları da meçhul bir ağ olan internet ağına takılan ne kadar muamma varsa onun ekseninde oluşmaktadır.

Müslümanlar olarak yaşadığımız ortamı, bizi bekleyen endişeleri bir de bu açıdan ele almalıyız. Ekonomi ve kısır bir siyaset döngüsü içerisinde boğulup gittiğimizi bir anlayabilsek!

b- Gidecek bir yerimiz olmasa da bize hicreti düşünmeye sevk eden hususlardan biri de şu çelişkili durumdur:

Küfür bütün gücüyle kendisini teşhir ederken İslam, Mekke'den canlı yayın yapan TV görüntüleriyle daraldı. Ticaret merkezlerinde firma isimlerinden ticaret konusu olan mallara kadar her şeyde küfrü temsil etme yeteneği bulunan değerler teşhir edilmektedir. İslam, sakalından sarığına, bıyık şekline kadar her şeyde tarihe ait bir değer olmaya mahkûm iken küfrün ürettiği ne varsa o; cazip, kanun himayesinde, reklamı ile müessir olarak ortada durmaktadır. İslam, kitlesel uyuşturucu niteliği kazanmış futbolun karşısında bile birinci planda değildir.

Şehrin göbeğinde bir cami, camiden yükselen ezan var olmasına var! Caminin etrafında namaza ve caminin getireceği otoriteye mani geniş bir daire… Genel görüntü budur.

Allah'ın emri tesettür sokaklarda var. Tesettüre teşvik de var ama tesettürü utanılacak hâle getiren büyük bir çıplaklık veya giyinmiş çıplaklık üstün durumdadır.

Buna bir de Müslümanlara ait siyası haberlerin fecaatini eklememiz durumunda aradaki açının büyüklüğü daha iyi anlaşılır. Ezenle ezilenin görüntüleri sürekli Müslümanların aleyhine bir görüntü vermektedir.

Bu şartlar altında Müslümanların hicretteki inceliklerinin ve ashabın ne maksatla hicret ettiğinin bir kere daha tefekkür edilmesi gereği önümüze çıkmaktadır.

Ahlak, ibadet, muamelat, siyaset gibi İslam adına Müslüman'ın kimlik ispat etmesi gereken her alanda bu düşünceden söz edebiliriz zira kendisinden ahlaklı olmasını beklediğimiz bir gencin, o ahlakı özümseyeceği çevreyi ona sağlama durumumuz yoktur. Kitaptan öğrenilmiş ahlakı uygulamasını isteme şeklinde bir isteğimiz olacaktır.

c- Evliliğin aldığı şekil de ürkütücüdür. Kız veya erkek çocuklarımızı iyi bir evlilikle evlendirmemiz kolay erişilebilir bir umut olmaktan çıkmak üzeredir. İyi bir eş adayı bulup çocuğunu evlendirmek gerilerde kalmış bir hedef hâline gelmiştir. Evindeki kızını ve oğlunu evlenilebilecek kıvamda tutup vakti gelince de evlendirebilmek diye bir hedefin peşinde koşulmaktadır maalesef.

Müslüman bir aile için iffetin bu denli risk taşıdığı bir ortam, hicretten söz ettiren ortam değildir de hangi ortamdır hicret oluşturan ortam? Kim, Mekke'nin bu ortamdan daha ağır risk taşıdığını iddia edebilir?

Daha da ileri seviyede bir endişe olarak Müslüman kızların Müslüman olmama ihtimali bulunan bir gençle evlenmesini de kaydedebiliriz. Sadece bu tehlike bile kara kara düşündürmektedir.

d- Ticaret ve diğer kazanç yollarının helal hariç her şeye açık olması ise başka bir sorundur. Yiyeceklerin ihtiva ettiği haram ve şüpheler, kul hakkının önlenemez sirayeti, yalan ve hile gibi kazanmayı sorunlu hâle getiren tutumlar… Nereden bakılırsa bakılsın bir helal kazanma ve helal yeme sıkıntısı vardır.

Sadece helal yeme sıkıntısı bile ele alınsa hicretten söz etmeye gerek vardır.

Gidilecek bir Yesribimiz bulunmasa da Yesrib arama heyecanı ile yaşamamız imanımızın gereğidir zira mü'min, ashabın hicretini anmakla ibadet yapmış olmaz. Ashabı o kıvama getiren değerlere sahip olmak için de mücadele etmeye mecburuz.

ON DOKUZUNCU TEKLİF: SADECE RESÛLULLAH SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEMİ ÖLÇÜ ALALIM

Evlerimiz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem*in evleri olsun. Onun dışında "şucu, bucu evler" bizim evimiz olarak bilinmesin. Gerekiyorsa "şucu, bucu" da olabiliriz. Şartlarımız böyle bir intisabı gerektirebilir ama evlerimizde asıl kimliğimiz Sünnet üzerinden belirlenmelidir. Çocuklarımızı ve aile fertlerimizi, bağlı olduğumuz şu veya bu gruba müntesip yapma gayretimizin binlerce katını onların Sünnet'e bağlı olmaları için göstermeliyiz. Bu, bizim Resûlullah* sallallahu aleyhi ve selleme *ne kadar bağlı olduğumuzun göstergesi olacaktır.*

Evimizde din üzerinden çalışma yapılırken şahısların etkisi olmamalıdır. Bir kişinin farklı düşüncesi bizi ve çocuklarımızı dinden soğuma, dini gevşek anlama noktasına taşımamalıdır.

Her gelişen akım önünde bocalayan ev halkı fırtınaya kapılmış gemi gibidir. Bizim limanımız belli olmalıdır. Medine'ye demir atmış geminin yolcuları olarak fırtınalara karşı sığınağımız da bellidir. Fırtınalar gelir, geçer biz yolculuğumuza kıyamete kadar devam ederiz.

HOCADAN HOCAYA DİN FARKLI MI?

"Hoca" kelimesinin, İslam adına önde duran kişi anlamında kullanılması üzerinden şu tespiti yapmak istiyoruz: Hiçbir hocanın Allah'ın ve Resûlü'nün önüne geçme, onların söylemediğini söyleme hakkı yoktur. Böyle bir davranış o kişiyi zaten hocalık konumundan alaşağı eder. Kullukta herkes aynı düzeydedir. Bir insanın Müslümanlar arasında önde duran bir konumda olması, onun kulluğuna değişiklik getirmez. Hocalık veya onun biraz daha belirginleşmiş düzeydeki adı olan âlimlik avama göre daha derin bilgi sahibi olmaktır ama bu, bildirilmişi bilmektir; yeni keşifler yaparak bilgi sahibi olmak değildir. Bu doğrultuda Müslümanların önlerinde duran isimlerin yapması gereken şey, Kur'an ve Sünnet kaynaklı bilgilerini bilmeyenlere aktarmaktır. Bu çizginin ilerisi yoktur.

Bu anlayış Müslümanlarda, âlimi öğretmen olarak görmeye ve onu kulluktan daha ötelere yükseltmeye karşı bir teminattır. Bu nedenle âlim, bilgi kaynağı olan ayet ve hadislere vukufiyeti kadar âlim/hoca sayılmaktadır. Mucit olmak, Müslümanlar arasında "din adına konuşmak" için yeterli değildir çünkü dinde yapılacak bir icat yoktur. Din icatla değil, gayret ve tabi olmakla yaşanabilir. Dine hizmette mucitlerin değil müçtehitlerin, yani yoğun gayret sahiplerinin adının anılıyor olması bundan dolayıdır.

Bu anlayışımız bizi, kimin ne söylediği seviyesinden yükseltip söylenenin ne olduğuna götürür. İnsanları öne çıkarma yerine insanların sözlerini öne çıkarma mantığıdır bu. Âlimler veya halk arasındaki adıyla hocalar, sadece dine hizmet etmek için bulundukları yerde durmaktadırlar. Onlardan, dini kendilerine göre yönlendirme şeklinde bir hata beklenemez. Onlar da sıradan bir Müslüman gibi bir sevap, bir günah ile işleyen terazinin önünde duracaklardır. Onlar asla bilgiden geçiniyor değildirler. Bilgi esasen, onların başının daha çok ağrıma nedenidir.

Farklı Sonuçların Nedeni

Âlimlerden nakledilen aynı meseleye ait farklı sonuçlar, genelde insanların hayretini mucip olur; halk, fabrikasyon sonuçlar bekler. Farklılık hem menfaatlerine geldiğinde hoşlarına gider hem de bunu irdeleme konusu yaparlar. Burada, Allah için dinine hizmet eden âlimler ile din üzerinde projeleri olanları veya onlara alet olanları kalın bir çizgi ile ayırma ihtiyacı

hissediyoruz. Zamanımızda çokça örneğini gördüğümüz bir durumdur bu. Bir kere olsun sabah namazını bir camide kılmamış insanların bile din meselelerinde akademik unvanlı olmaları çok gariptir. En iyi ihtimalle bu, dinî ilimleri meslek edinmiş olmak şeklinde beyan edilebilir ama bu da ihtimalleri iyiye yormakla söylenebilecek bir sözdür. Yoksa Müslümanlar olarak biz namazımızı kılmayan, zekâtımızı vermeyen birinin bize ait meseleleri neden irdelediğini, neden bizi bizden çok düşündüğünü soruşturma hakkına sahibiz.

Allah için çalışıp yorulan ve Müslümanlara dinlerinde yol açmak isteyen bir âlim, hata etmiş olsa bile hatası Allah'ın affedeceği bir hatadır. Buna böyle inanıyoruz. Ashabı kiramdan bu yana böyle inanılagelmiştir. Kur'an'ın ve hadislerin genel izahından bunu çıkarmak mümkündür zira din için bir grubun sürekli ilim üzerinde olması, çalışması zaruridir. Bu grup devamlı üretecektir. İnsanın da masum olması yani hatasız iş üretme garantisi kesinlikle yoktur. Masum olmayan birinden, hatasızlığı yüzde yüz olan sonuçlar beklemek mümkün değildir. Hata etmiş olmakla hatayı kastetmiş olmak ayrıldıktan sonra hata edenin hatasının bu alanda bağışlanmış olmasındaki hikmet de anlaşılmış olur.

Âlimler dine ait meselelerde Kur'an'a ve hadislere bakarak konuşurlar. Biz bu sürecin bizi nasıl farklı sonuçlara götürdüğünü ve farklılığın makul oluşunu şöyle izleyebiliriz:

- Âlim, bir meselede Allah'ın hükmünü öğrenmek için Kur'an ve Sünnet'e bakar. Biz Kur'an ve Sünnet'e "NASS" adını veriyoruz. O, ortada bir nass varsa, onu bize aktaracaktır. "Allah böyle buyurdu, Peygamber aleyhisselam böyle emretti."diyecektir.

- Âlimin elindeki nass açık değilse yani birden çok anlama gelebiliyorsa veya açık bir ifade ile anlaşılamıyorsa âlimin ehliyetine binaen o nassı anladığı şekilde yorumlaması gerekecektir. Burada biz, âlimi Kur'an ve Sünnet'i üst düzeyde anlar kabul ettiğimiz için ona âlim dedik zaten. Bir başka âlimin de aynı nassı kullanarak farklı düşünmesi tabii bir sonuçtur.

- Başka bir alternatif de elimizdeki nassın hadis olması durumunda Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ait olduğu hususunda kesin bir kanaat oluşmamasıdır. Buna hadisin sahih/hasen olmaması diyoruz. Sahih olmayan bir hadisi sahih hadisler gibi kullanmak da mümkün değildir. Bu durumda da farklı görüş çıkması muhtemeldir.

- Ümmet'in icma ettiği yani söz birliği ettiği ya da ittifak düzeyinde benzerlik arz ettiği meselelerde bir farklılık yoktur. Olması da beklenemez

çünkü ashabı kiram ya da bir sonraki ulema kadrosunun aynı düşündüğü bir meselede sonradan gelen birinin farklılık göstermesi, bir tür onun dışlanması olacağından farklılık da beklenmez.

Bu mantıkla bakıldığında farklılığın ayıplanmadığını, Ümmet'in söz birliğine karşı duruşların ayıplandığını görürüz.

İki önemli nokta bu durumu kurallaştırabilir: Birincisi; içtihat edilebilir yani görüş belirtilebilir bir konuda görüş belirtmeye karşı hiçbir âlim kınanmamıştır, kınanamaz da zaten. Herkes bir hak arayışı içinde olduğuna göre kim hakkı bulduğunu zannetti ise onu ilan etmelidir. İkincisi de âlimin ilminin gereği olarak doğru bildiğini ilan etmekteki haklılığı kadar, bir başka âlimin ona itiraz etmesi de haktır. Bir kişinin doğru olarak ilan ettiği, vahiyle tekit edilmiş olmadığına göre başka birinin ona karşı doğru bildiğini ilan etmesini kabul etmemiz gerekmektedir. Bu, ashabı kiramdan bu yana böyledir. Müslümanlar arasında nasihat mantığının işlemesinin tabii gereği de budur. Bunun aksi bizi, şahısların putlaştırılması ve Peygamber aleyhisselamdan başkasının da masum görülmesi gibi sonuçlara götürebilir.

***

Mülahaza

Müslüman'ın Müslümanlığına saygılı olmak başka şey, Müslüman'ın dinini yıpratacak sözler sarf edilmesine karşı saygı başka şey olmalıdır. Başkalarının görüşüne saygımız ancak o görüşlerin Kur'an'ımıza ve Sünnet'imize aykırılık göstermemesi durumundadır. Kur'an'a tersliğe, Sünnet'i yok saymaya rağmen kimsenin görüşüne saygılı olamayız. Nitekim Yahudiler ve Hristiyanlar da bir şeyler deyip durdular ama hiçbirini var saymıyoruz.

***

Elbette burada sözü edilen konular, farklı olabilmeye açık ve içtihat edilebilir konulardır. Yukarıda belirtilen nassın varlığına rağmen bir Müslüman'ın görüş belirtmesi asla kabul edilemez. Bu, başkaldırı olarak yorumlanabilecek bir hata olur. Mesela kimse çıkıp faizin helalliğini iddia edemez, zinanın masumluğunu savunamaz, alkole ruhsat veremez, kumarı mübahlaştıramaz ama neyin bu yasaklara dâhil olduğu, neyin de bu yasak sınırında olmadığını konuşabilir. Farklılık bu noktada bulunabilir.

Kimse namazın farzlığını tartışamaz. Bu nassla sabittir. Kıyamete kadar değişmeyecektir. Seferilikte namazın iki rekât kılınmasının gerekliliğini de tartışamaz. O da nassla sabittir. Nerenin seferilik sınırlarında kaldığını ve orada namazın kısaltarak kılınıp kılınamayacağının beyanında farklılık olabilir.

Netice olarak diyebiliriz ki Kur'an'la veya Sahih Sünnet ile sabit hususlarda farklılık olamaz. Bunların dışındaki hususların farklılığında bir sakınca yoktur.

***

Mülahaza

Öncekileri tenkit ederek yola çıkanların -iyi niyetli oldukları var sayımı üzerinden hareketle- ağırlıklı olarak, iyi niyetle de olsa yanılmalarına neden olan ilkeler şunlardır:

- Sünnet'i ihmal edip Kur'an'ı tek başına anlama arzusu,"

- "Asrın getirdiği zorunluluklar" şeklinde bir ön kanaatle işi başlamaları,

- Kolaylaştırmayı çok kolay bir ilke hâline getirmeleri,

- Zaruretin sınırlarını çok geniş tutmaları,

- Zamana göre ahkâmın değişmesi prensibini ölçüsüz bir şekilde kullanmaları,

- Mezhepler arasında tercih yaparak hüküm oluşturma anlayışı…

***

ŞÂZ Olmak, Aykırı Kalmak

Ümmet'in umumunca benimsenen kuralları yok saymak, ıstılahtaki ifadesi ile ŞÂZ olmak yanlıştır. Bu, aklı nassın önüne geçirmek veya bir insanı hatasız görmekten kaynaklanıyor olabilir. Gerekçesi ne olursa olsun ŞÂZ olmak yani aykırı bilinmek yanlıştır.

Aykırı kalmanın çizgilerini şöyle belirlememiz mümkündür:

a- Kur'an'ın ayetine, sahih ve sarih/açık anlaşılan hadise rağmen farklı düşünmek,

b- Ümmet'in icma şeklinde toplu görüş belirtmesine karşı farklı kalkmak,

c- Ulemanın bir sonraki dönemde terk ettiği, o görüşü bıraktığını söylediği bir meseleye bağlı kalmak.

Zehebî, şâz görüşlerle din yaşamayı "dini inceltmek" şeklinde yorumlayarak fukahânın münferit kalmış görüşlerini toplamanın şerri toplamak olduğunu söylemektedir. (A'lâm, 8/90) Dinî hizmetlerdeki üstün gayretleri bilinen ve genelde doğru şeyler üzerinde çalışan ilmi geniş, zekâsı bilinen, iyiliği ve takvası ile tanınmış âlimin dil sürçmeleri yok sayılmalı; sapıklıkla itham edilip iyi yönleri silinmemelidir. "Evet, biz onun yanlışına uymayız ama görüşünden dönmesini temenni ederiz." şeklinde bir beyan da Zehebî'ye aittir. (A'lâm, 5/271)

Şatibî, âlimin hatalı sözleri üzerine değerlendirme yaparken onun dindeki mevkiine dikkat edilmeden cahillikle itham edilmesi, ayıplanması gibi tutumların doğru olmayacağına işaret eder. (Muvafakât, 5/136)

Müslümanların birbirleri hakkında hüsnü zanda bulunmaları bir ilke olduğuna göre âlimler için bu ilkeyi çok daha öncelikli olarak kullanmaya mecburuz.

***

Mülahaza

Mevcut fıkıh fetvalarının Kur'an ve hadis olanları dışındakilerin tamamına yakınının, ilk fukahânın ya bizzat yazıp söylediklerine ya da koydukları kaidelere dayandırıldığını söyleyebiliriz. Bu şekilde, bıraktığı ilkeler üzerinden talebelerinin yürüyebildiği derecedeki âlimlere MÜÇTEHİT adı verilmektedir. Müçtehitler de seviyelerine göre tasnif edilmişlerdir. Her meselede konuşabilecek seviyede olanları vardır; belli meselelerde, mezhebin yaygın meseleleri etrafında konuşabilecekleri vardır.

***

Genel Çizgilerimiz

Bir: Dinimiz kolaydır. Allah, kulları için zorluk dilememiştir. Ancak dinin kolay olması, kişilerin zevklerine ve keyiflerine göre ayarlanabilirliği değildir. Kişiler, genel çizgileri ile kolay olan dine uyarlar; ağır gelen veya altından kalkamadıkları hususlarda Allah'ın lütfettiği ruhsatlar vardır. Mü'min, ruhsat kullanmakta serbesttir ama bu kullanma, dini kendine göre ayarlama maksadı ile çaresizlik arasındadır. Bu iki uç arasında mü'minin imanı nihai kararı verir.

İki: Dinimizi anlama ve yaşama konusunda uzmanlaşmış âlimler de bizim gibi kulluk makamındadırlar. Hiç kimse asla masum değildir. Masum olmadıkları için de doğru söyleme ihtimalleri olduğu kadar yanlış söylemiş olma ihtimalleri de vardır. Bir müçtehit âlim, doğru bir şey söylediğinde kutsiyet kazanmadığı gibi hatalı bir söz söylediğinde de dinden çıkmış olmaz. Herkes yerli yerinde değerlendirildiğinde de zaten bir sorun olmayacaktır.

Bu anlamda âlimlerin birbirlerini tenkit etmeleri kadar tabii bir durum yoktur. Onların birbirini tenkit etmesi, dini daha iyi yaşamaya katkı sağlayacağından değerlidir de. Sıradan Müslümanlar ise onlardan hangisini izliyorsa o izlediğinin öğrettikleri ile dinini yaşar. Müslüman, kendisi Kur'an ve Sünnet'ten hüküm çıkaracak duruma gelince zaten başkalarının fıkhını, ilmini takip etme ihtiyacı duymayacaktır.

Üç: Zevke uyarlanmış bir dindarlık yolu olarak en rahat fetva verenin aranması, dindarlığın esasına aykırıdır. Bu, dinin kolay olması ile aynı şey değildir. Din kolaydır ama zevke göre değildir. Kolayı aramak ise zevke göre din oluşturmaktır.

Neticede kolay olan da bir ayet veya hadise dayanmalıdır. Kolaylık, insanların dine müdahalesi ile sağlanamaz. Müslüman, takvaya en yakın olanı tercih etmelidir ki ahiret açısından kalbi rahat bir iş yapmış olsun.

Zaruret gerekçesine dayandırılan bir hususun da gerçekten zaruret olup olmadığı, kalpteki imanla alakalıdır.

İki Tarz Üzerinden Hocalık

Ashabı kiramı ilk âlim/hoca örneği olarak gör,en tarz ile sonraki dönemlerde felsefelerden etkilenmiş şahsiyetlerin tarzları arasında belirgin bir fark vardır. Bu farkı biz çıplak gözle de izleyebiliriz.

Sahabiden etkilenmiş tarzın Kur'an ve Kur'an'a açıklama niteliği ile sabit olan Sünnet'e sarılmışlığı, ilim denince Sünnet'i anlama yeteneği gayet belirgindir. Sünnet'i korumak onlar için büyük bir gayedir. Bu gaye uğruna da her türlü meşakkate katlanmaya hazırdırlar. Bunların tarzında "Allah dedi, Peygamber aleyhisselam dedi." ağırlıktadır. Diğerlerinde ise "Ben, biz, o…" hâkim sözler arasında ağırlıktadır.

Ashaptan etkilenmiş tarzda eskide kalmış olmak, başkalarının biliminden eziklik içinde olmak yoktur. Onlar için ilim, Kur'an ve Sünnet'tir. Diğerlerinde ise "acabalar" bitmez bir sıkıntı olarak durur.

YİRMİNCİ TEKLİF:
DİN ALLAH'INDIR,
DİN ADINA KİMSE KONUŞMASIN!

Hoca olmak hatta âlim olmak kimseye dine ilave etme hakkı vermez. Herkes âlimi ile cahili ile dininin hizmetkârı olmaya mecburdur. Dine hizmet etmek de olduğu gibi onu korumakla öne çıkan bir anlayış üzerinden olmalıdır. Din gelenin bir çivi çaktığı hatıra ağacı olamaz. Dini en büyük hizmet, onun orijinalliğini muhafaza etmektir. En büyük âlim, o ilk neslin bereketini koruyan ve bir sonraki nesle taşımaya vesile olandır. Yenilik her şeyde güzeldir, dinde çirkindir.

Evlerimizde din adına konuşurken akıntıya kapılmadığımızdan emin olmalıyız. Evlerimizin mü'min ev olmasının en bariz farklılıklarından biri budur.

Evimizde din konuşulmalı ama din adına bir şey uydurulmamalıdır.

Genelde bir konunun yoğunlaştığı ortamlarda sululuk belirtileri olabilmektedir. Çokça din konusu açılan bir evde bu risk her zaman vardır. Dinle oturup kalkacak ama hiçbir zaman din adına lâubalîliğe yol vermeyeceğiz. Dinimizi yaşarken ve tanıtırken metodumuz budur.

DİN ADINA KONUŞMA

Dinimizi, Anadolu'daki kültürel birikimimiz gibi bir noktada görmüyorsak onu Allah'ın Peygamber'ine vahyettiği sistem olarak görüyor ve buna iman ediyorsak dinimiz adına konuşmaya kimsenin hakkı olmadığını da kabul etmiş oluruz. Sıradan vatandaşın da en başta duran bir âlimin de "Allah adına konuşma" yetkisinin olmadığını kabul etmeye mecburuz. Âlimlerin görüş beyan etmesi, müçtehitlerin içtihat etmesi sadece Allah'ın vahyine göre anladıklarını ortaya koymalarıdır. Hiçbir âlim, müçtehit; dine ilave yapma, kendine göre ileri süreceği görüşlerini din olarak listeye sokma hakkına sahip değildir. Böyle bir süreç bizden önceki dinler olan Yahudilik ve Hristiyanlık içinde yaşandığı için o dinler kaldırıldı, İslam onların yerine getirildi. İman eden mü'minin vazifesi Allah'ın dinini olduğu gibi kabul etmek ve eksiltmeden, ona ilave etmeden onu yaşamaktır. Bir işin veya sözün "İslamî" olması, onu Müslüman birinin yapması veya konuşması ile gerçekleşemez. Âlim biri dahi olsa bir insanın işleri, beyanları "İslamî/İslam'a ait" sayılabilmesi için o iş veya sözün Kur'an veya Sünnet kaynaklı olması gerekir.

İslam, bütün zaman ve mekânları kuşatacak şekildedir. Kapsamlı, değişmez, esnek olma gibi özelliklerini vahiyden kaynaklanmasından almaktadır. İslam adına ortaya konan her söz ve davranış da bütün zamanları ve mekânları kuşatacak nitelikte olmalıdır. Bu ise ancak vahiy ekseninde kalmakla mümkündür. Kur'an ve Sünnet dışında bir bilgi kaynağının yok sayılmasına götürmüyoruz bu sözü. Ama Kur'an ve Sünnet'in dışındaki bütün söz ve davranışların bir noktaya kadar geçerli olmaları gibi bir çizgiye götürmek istiyoruz. Âlimlerin, mütefekkirlerin, edebiyat ehlinin konuşması- yazması elbette olacaktır. Buna ne din manidir ne de akıl. Doğal olan da budur. Doğal olmayan ise Kur'an ve Sünnet gibi konuşan, buyruğu o düzeyde görülebilen kimselerin bulunabilmesidir. Böyle bir anlayış iman telakkisine takılmaktadır.

Bu çizgide İslam adına konuşacak, yazacak olanların bulunmaları gereken bir seviyeyi ortaya koyabiliriz. Ya da kendisini dinine hizmet etmek durumunda gören ve bu nedenle de bir şeyler yazanların, bir şeyler konuşanların dikkat etmesi gereken hususlardan söz etmeliyiz.

a- Din adına konuşanlar bu konuşmaların; Müslüman olanlar ve olmayanlar diye ayrılabilecek bir dünyada dinleneceğini bilerek

konuşmalıdırlar, yazmalıdırlar. Bilhassa bilginin gizlenemediği bir dünyada yaşadığımızı hatırlayınca bu hakikat daha da belirginleşecektir. Eziklik ve geri kalmışlık kompleksine kapılmadan ama İslam'ın dışında kalanların da biraz daha itilmeyeceği üslup seçilmelidir. Örnek olarak cihadı ele alacak olursak cihadı ürküten bir konu olarak ele alıp dışarıda kalanları biraz daha iten bir üslupla anlatmanın da cihadı silecek bir üslup kullanarak Müslümanları ezilmişliğe itmenin de doğru olmadığını bilmeliyiz. En iyisi Kur'an ve Sünnet üzerinden devam etmek, kişisel ilaveler yaparken sorun üretme riskine dikkat ederek konuşmak ve yazmaktır.

b- Bir mezhebin, bir âlimin görüşlerini İslam'ın bütünü olarak görmek ve başkasını yok saymak da din adına iş yapmaya manidir. Mezheplerin hak olması, âlimlerin içtihatlarının makbul olması, söz söylemenin tabii olması başka şey bir içtihadın kıyamete kadar yaşayacak bütün Müslümanları bağlayacak nitelikte olması başka şeydir. Biri tabii bir durum diğeri ise gereksiz zorlamadır. Bir kere içtihadın kendisi bir önceki duruma rağmen ortaya çıkmaktadır. Böyle bir çıkış, bir sonraki çıkışı da tabii hâle getirmektedir. Basit laf oyunlarına gerek yoktur: Mezhepsizlik, ulemayı yok sayma, içtihatlara karşı olma sözleri basit kavga usulleridir.

İçtihada ve müçtehide saygı, onu önder bilip onun peşinden gitme düzeyi İslam'ın emrettiği düzeydir. İlimde gelişmemiş olmayı bir önceki müçtehitlerin içtihatlarına, kişiliklerine sarılarak örtbas etmek ise cahilliktir. Mezhepler ve müçtehitler, bu Ümmet'in ilim servetidir. Onlar, bu Ümmet'in en bariz farklarındandır. Onlarla övünmek, onların izinden gitmek bir şereftir. Birinin ismi etrafında kilitlenip kalmak ise en azından onların din idrakine karşı saygısızlıktır.

Ümmet, dinini yaşarken geçmiş birikiminden istifade etmelidir. Birine evet, gerisine hayır mantığı yanlıştır. İşine geleni arama mantığı da sefalettir, cehalettir elbette. Meseleye daha kapsamlı ve daha mutedil bakmalıyız. Kişileri değil dini öne çıkarmalıyız.

c- İslam adına konuşanların veya yazanların, İslam'ın önem ve öncelik sıralaması olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Cuma ezanından sonra hiçbir ibadet Cuma namazı kadar öncelikli değildir. Ramazan gününde oruç bütün ibadetlerden önceliklidir.

Bir emrin veya yasağın "önemli" olması başka şey "öncelikli" olması başka şeydir. Bu kuralı namaza, Kur'an tilavetine, cihada uygulayabileceğimiz gibi evliliğe, çocuk yetiştirmeye, ticarete de uygulayabiliriz. Bu büyük başlıkları kendi aralarında bir sıralamaya

koyabileceğimiz gibi her birini kendi içinde de bir "önem/öncelik" sıralamasına tabi tutabiliriz. Örnek olarak evlenmeyi ele alabiliriz. Evlilik, fıkıh ıstılahında Sünnet olarak kaydedildiği hâlde, bir mü'minin karşısına farz şeklinde çıkabilmektedir.

Çocuk terbiyesi; ebeveyninin önünde sorumluluk olarak dururken iman, Kur'an, temizlik, edep gibi başlıklar bulunur. Bunların her biri bir sorumluluk olarak aynı sayfada yer alırken mesela çocuğun haramlara karşı eğitilmesi, yaşanılan çevre şartları gereği ona Kur'an öğretilmesinin önüne geçebilir. Bu durumda da iman ve haram mefhumlarını öncelikli göremeyerek çocuğuna Kur'an öğretmekle sorumluluktan kurtulacağını zanneden ebeveyn yanlış yapmış olabilir.

Müslümanları yönlendiren fikir adamlarının, ulemanın ve uç noktalarda görevler ifa eden din hizmetlilerinin bu inceliklere riayet etmeleri şart olmaktadır.

d- Din adına konuşmaya güç katmak için dinin yapısında olmayan sertliğin ve katılığın kullanılması yanlıştır. Evde çocuk eğitiminden toplumun yönlendirilmesine kadar her alanda Allah Teâlâ'nın kapısını açtığı ruhsatların yok sayılması; sürekli en ağırın, en zorun tercih edilmesi Sünnet'e uygun değildir.

Bunun en açık örneklerinden biri, insanların nafilelere gereğinden fazla yüklenmeye teşvik edilmeleridir. Nafilenin yok sayılması ne kadar abes ise bir nafilenin farzın ilerisine taşınması da o kadar abestir. Din olduğu gibi alınmalıdır. Mekruha mekruh düzeyinde, harama da haram düzeyinde yer verilmelidir. Farklı içtihatlar bulunduğunda en ağır fetvayı veren içtihadı tercih etmek her zaman doğru değildir.

e- Kur'an ve hadislerin, kişisel görüşleri doğrulamak için malzeme olarak kullanılması yanlıştır. Ayet ve hadisler ortaya konup onlara uyumluluk ispatı yapılması gerekirken, görüşlerimizi ortaya koyup ayet ve hadislerin de bizden yana olduğunu belgeler gibi bir üslup iman ilkelerine terstir.

f- Din adına konuşma yapılırken bilhassa eğitim amaçlı yazı ve konferanslarda müjde ile uyarı birleştirilmelidir. Sadece cehennem ayetlerinin veya sadece cennet ayetlerinin yoğunlaştırılması Kur'an'ın üslubuna terstir.

İslam'ın genel özelliklerine dikkat edilerek yapılacak bir planlamada din adına konuşanların, yazanların, eğitenlerin İslam'ın Rabbanî olduğunu yani Allah'a ait bir nizam olduğunu bilmelerinin önemi anlaşılacaktır. İslam, bütün insanlığı kuşatan evrensel bir dindir, insan eksenlidir, ahlak

içeriklidir, itidallidir, kolayı tercih eder, aşırılığı reddeder. Ona hizmet etmek isteyenlerin de bu hususları aşmamaları, hizmet etmedeki samimiyetlerinin göstergesidir.

YİRMİ BİRİNCİ TEKLİF:
EVİMİZ MEDRESE OLSUN

Laik bir devletin himayesinde din öğreten okullardan önce biz, evlerimizi medrese yapabilmeli idik. Bir satır fazla bilenimiz, bir alttakine onu öğretmeli idi. Evlerimizin mü'min olmasının bir sonucudur bu.

Evlerimize Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi misafir edelim. Hadis bilen gelsin, evimizde bir hadis halkası kursun. Ailece o halkaya katılalım. O halkadan itibaren göklere kadar melekler bizi kuşatsın. Her hafta bir gün o devam etsin. Bir başka gün ilmihâl bilgimizi tazeleyelim. Boş filmler ve dizilerde ömür çürütme seviyesizliğine takılıp kalmayalım. Medreseleşmiş evlerden ne büyük bir nesil gelir, bunu sadece Allah Teâlâ bilebilir.

Evlerimiz medrese olsun. İlim tahsil edilsin. O medresede nûr dolsun kadınlarımızın yüreklerine. Çocuklarımız o medresede oynaya zıplaya Kur'an öğrensinler, hadisler ezberlesinler, ashabı öğrensinler. Evimiz nûr dolsun, göklerden evimize feyiz yağsın.

Misafirlerimiz, hem misafirlik yapmaya hem de talebeliğe gelsinler bize. Feyiz yayalım evimizden.

Medreselerimizi kapatabilirler ama evlerimizi kimse kapatamaz.

Her sabah talebe heyecanıyla kalksın anneler, mutfağa giderken akşamki dersi tekrarlasınlar. Babalar talebe gibi kalksın yatağından, işine giderken akşamki dersi tekrar etsinler yolda.

Herkes her gün bir ayetin yarısını ezberlesin. Bir hadisin yarısın ezberlesin.

Bizi izleyen melekler talebelik heyecanımızı görsünler, şahitler olsunlar.

İspat edelim ki evlerimiz, beşikten mezara kadar ilim tahsil edilen yerlerdir.

DİNDE TALEBELİK YOLU

Kur'an'ın "Oku!" emri ile başlaması, ilim ve Müslüman arasındaki bağı belirtmesi açısından önemli bir belgedir. İlmin neleri ihtiva ettiğinden önce Müslüman ile ilmin nasıl bir bağla bağlı olduğunun ele alınması gerekmektedir. Müslüman, âlim olmakta yeterli olmayabilir, ilmin en azından bir branşında bile uzman olmayabilir ama Müslüman ilmi takdir eder; âlim kıymeti bilir. Müslüman için ilim, imrenilen bir husustur. Allah'ın rızasının en yakın olduğu alanın ilim alanı olduğunu bilir.

Müslüman'ın ilimle bağlantısı, günlük hayatta âlim ile karşılaşılan mekânlarda onu takdir etme, ona hürmet ve saygıda kusur etmeme ile sınırlandırılabilecek seviyede bir takdir değildir. Müslüman ya ilim yolunda aktif bir rol alarak beşikten mezara kadar ilim tahsil etmektedir ya da âlimlerin hizmetindedir. Elde edemediğini elde edenlerle beraber olarak o hususstaki hasretini izhar eder. Bu, onun iş yerinde görülür; evinde görülür.

Müslüman, çocukları arasında bir ilim merakı bulunmasını temenni eder. Bunun için gayret gösterir. İster ki onun neslinde en az bir kişi ulemadan olsun. İlim yolunda olmak; Allah yolunda olmanın en açık belirtisi olduğundan ilim ehli olarak yetiştirilen bir insan, bütün zamanlar için yapılmış en büyük yatırım olarak anlaşılır. Bu, Müslüman ve ilim sözcüklerinin birleşmesi durumunda ortaya çıkacak sonuçlardan biridir.

Bir de ayet ve hadislerde âlimlerle, ilim yolunda olmakla ilgili müjdeleri bu mantığın üzerine oturttuğumuzda Allah'ı ve ahireti isteyen bir mü'min açısından ilim yolunda olmanın, ilim yoluna bir çocuk adamanın, ilim adamlarının çalışmalarına katkıda bulunmanın ne büyük bir ecir kaynağı olduğu anlaşılır. Tarih boyunca Müslümanlar en yetenekli çocuklarını, küçücük yaşlardan itibaren ilim yoluna feda etmekten kaçınmamışlardır. Köylerinde aç ve açık kalmaya razı olmuşlar ama çocuklarının ilimden uzak kalmalarına razı olmamışlardır. Bizim bugün büyük olarak bildiğimiz ilim adamlarımızın bu anlayışla yetiştirildiğini, dine hizmetin bu fedakârlıklarla yürütüldüğünü çok rahat söyleyebiliriz. Eskilerimizi bu anlayışa sevk eden dinimiz, bizim de dinimizdir. Aynı anlayışın bizi de ilim adamı olmak ve ilim adamı yetiştirmek üzere heyecanlandırması gerekmektedir. Vasıflı ve zeki çocuklarımızın din ilimlerine adanması, onlardan başka bir şey beklenmeden onların yetişip dine hizmet etmeleri, Allah'a davet eden bir

vaiz, kitaplar telif eden bir âlim, içtihatlar yapan bir fakih olmaları bizi umutlandırmalı hatta heyecanlandırmalıdır.

Doğan her çocuk âlim olamaz hatta her âlimin fakih, müçtehit olamayacağı; her vaizin müfessir olmasının mümkün olmadığı önemli bir hakikattir. İlim yolunda olmakla ilimden nasibi olmanın arasında ciddi bir fark vardır. Mü'min, elbette Allah'tan en güzelini ister; istediği için de gayret eder. Kaderinde ne varsa onu bulduğunda da ona teslim olur. Doğru olan budur. Bütün çocukların hafız olmasını ister onun için de gayret ederiz ama birkaçının hafız olabileceğini, çoğunun olamayacağını biliriz. İlmin bütün merhaleleri için geçerli bir ölçüdür bu. Büyük ister, doyasıya temenni ederiz; elimize geçeni nasibimiz biliriz.

İlim yoluna giren ve ilmiyle Allah'ın rızasını, cennetini uman bir mü'min için şu ölçüleri bir matematik kuralı gibi bilmek, her gün tazelenen bir idrakle sahiplenmek gerekmektedir: (Müslümanlar açısından övülen, takdir edilen, beklenen bir ilim adamındaki kafa yapısını tarif ettiğimizi de söyleyebiliriz.)

1- İlim yolunda olmak bir lütuftur. Her dileyen ilim yolunda olamıyor. Allah kime ilim yolunda olmayı nasip etmiş ve gerekli zekâyı vermişse o bilmelidir ki muhakkak şükrü yapılması gereken bir nimet üzerindedir o. Her nimet gibi onun da şükrü yapılmalıdır. İlim nimetinin şükrü ise onu, Allah'a itaatte kullanmaktan geçer. Allah'a kulluk için kullanılmayan, İslam'a hizmete dönüşmeyen bir ilmin ne değeri olur? Kim bilir kıyamet gününde şükrü yapılmamış ilim sahipleri ne büyük hasretler içinde olacaklardır! Cahillerden daha ağır bir azap içinde olmak o gün ne büyük hüsrandır! İlmi, dünyevi menfaatler için bir vesile görüp de ahiret için kullanamamak olduğu gibi zarardır.

2- İlim ilimdir. Biz ilim dendiğinde bize öncelikle Allah'ı öğreten, ahireti hatırlatanı anlarız ama matematiği, coğrafyayı da dolaylı da olsa yine Allah'ı anlatan ilimler olarak biliriz. Tarihten fiziğe kadar hiçbir ilim fuzuli değildir. Allah'a isyanda kullanılmadıkça her ilim mübarektir.

Bunun yanında ilimler arasında bir sıralama yapmamız da gerekir. Bu sıralamada ölçümüz söz konusu ilmin, insanın dünya ve ahiretine getirdiği katkının miktarıdır. Bu katkı miktarı bize değer sıralaması yapmakta biricik yardımcı olacaktır. Bu manadan bakıldığında din ilimlerinde ilmihâl bilgisi, Kur'an bilgisi ve diğer ilimler; beşerî ilimlerde de tıp ve ona destek olan ilimler başta olmak üzere bir sıralama yapmak mümkündür.

İlim yolunda olmak ve ilim adamı olmak bu sıralamanın neresinde olursa olsun ilim listesinde bulunmakla mümkündür. Şu kadar ki ilmin değeri ve önceliği arttıkça sahibinin değeri de artmaktadır. Bunun için en zeki çocuklarımızın fakih olarak yetişmelerini istememiz bir hedef olmalıdır bizim için. Beşerî ilimlerde de tıp böyle bir yer tutmaktadır.

3- Allah için yapılacak bütün işlerin en önemli şartı, o işin ihlasla yapılıyor olmasıdır. Bir işteki kalite ve kabullüğe uygunluk ancak ihlas ile ölçülebilir. İlim yoluna çıkacak bir mü'min de ihlası esas alarak yola çıkmalıdır. Riya ve benzeri kalbî hastalıklar ilmi ilim olmaktan da çıkarabilir.

4- Müslüman bir ilim adamı, ilmi emanet olarak bilir. Âdeta ilim, bütün insanlığın sahibi olduğu bir alet gibidir. O alet ona emanet olarak verilmiştir. O da emaneti kullanacak, hem kendisi ondan yararlanacak hem de ilmin sahiplerine emaneti iade ettiğinde onlara da kârlarını verecektir. İlmi böyle görmek gerekir. Bu bakış tarzı ile de ilim adamı, üzerinde insanların hakkı olacağını düşünerek uykusundan özel ihtiyaçlarına kadar her alanda kendini kendisinin değil de başkasının emanetçisi gibi görür. Daha çok çalışır, daha dengeli ve istikrarlı yürür. Hiçbir zaman ilimden emeklilik düşünmez.

5- İlim adamı, okuma-yazmayı öğrenmeden önce zamanı kullanmayı öğrenmelidir. Zamanı kullanmayı bilmeyen, sıradan insanlar gibi vakit tüketen âlim, ümmeti Muhammed'in "âlim" dediği âlimlerden olma yolunu zorlaştırır zira bir insanın ömrü ile talepleri arasındaki denge, ancak vakti en üst derecede bilinçli kullanma ile kurulabilir. Uykuyu disiplin etme, yemeye içmeye, sosyal ilişkilere, evine kütüphanesine ayırdığı vakit, bunlar arasındaki yerleşim onun neyi ne kadar başaracağının göstergesidir. Uykuyu disipline etme; yeme-içme, sosyal ilişkiler, ev ve kütüphaneye vakit ayırma ve bunlar arasında kurulan dengedeki kalite onun neyi ne kadar başarabileceğinin göstergesidir. Ertelemeyen, "sonra" sözcüğünü lügatine sokmayan ve her şeyi zamanında yapma ilkesi ile yaşayan bir insanın başarısından söz edilebilir. "Allah'ın hakkı, bedenin hakkı, ailenin hakkı, çevrenin hakkı." şeklinde bir program üzerinden vakti kullanan, bu haklardan birini diğerine yedirmeyen bir anlayış güneşle paralel anlayıştır. Güneş gibi binlerce senedir aynı saatte doğup batan, işleyişinde saniye hatası bile olmayan bir sistem yürür; etki eder; bereketli izler bırakır. Ne teknolojik imkânlar ne de sosyal çevrenin genişliği gibi nedenler, bir ilim adamının vaktini hoyratça kullanmasının özrü olamaz çünkü teknolojik

imkânlar veya benzeri fırsatlar varsa bu, eldeki vakti savurarak değil daha ilerideki bir hedefe ulaşmaya vesile olarak kullanılmalıdır. İlim, hep bir sonrasına koşmayı, eldeki ile yetinmemeyi gerektirir.

6- Diploma, meslek, kariyer, unvan, iş… Bütün bunların ötesinde nihai gaye cennet olmalıdır. Allah Teâlâ, cennet peşinde olana bereket verir. Onun ufkunu açar. Diğer hedeflerin de tamamen yok edilmesi gerekmez. Diploma ve iş de bir hedef olabilir ama ana hedefe giden küçük hedeflerdir onlar. Gerektiğinde onlardan vazgeçilebilir. Cennet hedefinden ise asla vazgeçilemez. Bir hedefin asıl hedef olması ile ara hedef olması arasındaki fark da budur.

7- Müslüman ilimle ilgili bir yola çıktığında uygulayacağı planındaki başlıkların en üstünde kendisinin ve Ümmet'inin üzerinden cahilliği kaldırma vardır. En büyük plan budur: Cehalete karşı savaş.

Bir mezhebin üstünlüğü, mezhepte çığır açan isimlerin yüceltilmesi gibi gayeleri asla kendisine gaye edinmez. Böyle bir gayeyi batıla hizmet olarak görür.

8- İlim yolunda olmak, ibadette eksik kalmaya gerekçe gösterilemez. İnsani görevlerde de aksama nedeni sayılmamalıdır. Namaza vakit bulamayan âlim, Allah'ın övdüğü âlim değildir. Ebeveynine karşı kusurlu olan âlim, örnek âlim olamaz. Sosyalliği olmayan, içine kapanmış, kitaplarına gömülmüş, okudukça okuyan biri Ümmet'e mal olmuş bir âlim değildir. İlmine gömülmüş ama gözü dışarıdaki dünyayı da gören, çevresindeki sesleri duyan, insani vazifelerini ihmal etmeyen âlim aranan âlimdir.

Bir süre geciktirse de evliliği yok sayması da mümkün değildir.

Sosyalleşme uğruna vakarını yitirmeyi de göze almamalıdır. İlim adamında vakar, en az ilim kadar önemlidir. Kibirden uzak bir ciddiyet onun süsüdür.

9- Bilhassa genç yaşta şöhrete ulaşması onun için tuzak olmamalıdır. Âlim; şöhretini, dinine hizmet ettiren insandır. İnsanların takdirlerini, övgülerini alıp karşılığında ahiretini veren zarardadır.

10- İnsanların onu yermelerinden ve övmelerinden etkilenmez. Sadece kendisine çekidüzen vermesi gerekiyorsa onu yapar. Övgüler onu şımartmaz, yergiler de yolundan alıkoymaz.

11- İlim yolundaki en önemli ihtiyaçlarından birinin moral ve umut olduğunu bilmesi gerekmektedir. Allah'ın rızasına uygun olmayı becerdiği

sürece her şeyin onun lehine olacağını bilmeli, o azim ve istikrarla çalışmalıdır.

12- Bilgisini yegâne bilgi, kendisini de sınıfının en iyisi gibi görmek bir hastalıktır. Bu hastalık her şeyden önce bereketi kaldırır. Öncekilerin üstünlüklerini yok saymak bir çeşit nankörlüktür. Bir âlim, ilimde hangi seviyeye gelirse gelsin ona okuma-yazmayı öğretenin kadrini inkâr etmemelidir. Her şey yazıp okumaktan geçtiğine göre ona yazıyı kim öğretti ise o, onun nazarında üstün olmalıdır. Buna kıyasla diğer ilim adamlarını da takdir etmelidir.

Bilgisine güvenmek onu, yeni yeni bilgiler edinme aşkından alıkoymamalıdır. Ne kadar bilirse bilsin, bildiğinin üstünde bir bilginin muhakkak olacağını unutmamalıdır, .

13- Bizim itikadımızda ilim, amel içindir. Yani bilen bildiği ile amel etmelidir. Aksi takdirde bir şey bilmenin değeri yoktur. Çok bilmek, ilk bilen olmak tek başına bir iş görseydi İblis, şeytan olmazdı.

Bilen, bilgisinin gereğini yapacak.

Bir hataya düştüğünde ise tevbeye ve yanlışı düzeltmeye koşacak, inatlaşmayacak.

14- İslam ilimlerinden birinde âlim olmak isteyen şu hususlara dikkat etmelidir:

• Âlim, Peygamber aleyhisselamın varisidir. Pek çok insana nasip olmayan ona nasip olmuş, birinci öğretmeni Cebrail olan bir ağa takılmıştır. O, bunu bir şeref olarak bilir. Bu şerefin gereği olarak da ahlakını daima en üstün ahlak olarak korur. Seviyesinin düşmesinden rahatsız olur. İlmin onuru olmayı ilke edinir. Dünya lezzetlerini öne çıkarıp ahiret nimetlerini bir kenara atmaz.

• Sünnet eksenli bir hayat yaşar. Kendinden önceki ulemanın kadrini, kıymetini bilir. İlk âlim olan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden kendisine kadar uzanan ilim ağı, ilmin onun gözündeki değerini de artırır. Ümmet'in selefinin kadrini düşürmeye razı olmaz. Asıl ilmin onların ilmi olduğunu çok iyi bilir. Onların adıyla anılan sabit fikirlere, içtihatlara hürmet eder.

• Yeni gelişen akımların etkisinde kalmamaya dikkat eder. Ambalaj güzelliğine aldanıp yeni fikirlerin peşine takılmaz. İsrailoğullarının yaptığı gibi menniselvayı (bıldırcına benzer bir kuş) bırakıp pırasa peşinde koşmaz. Allah'tan Rabbanî bir âlim olmayı nasip etmesini diler. Bunun için çok dua eder. Ayaklarını sabit tutmasını diler.

• Uç görüşlere kaymadan orta yolu izlemek dengedir. İnsanlar arasında ilgi görmek ve kişisel hırsları tatmin etmek gibi nedenlere dayanan çıkışlar zahiren Allah rızası, ilmî bir neden olarak ortaya çıksa da doğru değildir.

• Fitneye dönüşen meselelere dalmak da hatadır. Büyük imamlar arasında bile bitirilememiş konulara girip onları bir çırpıda çözme sevdası bir çeşit çocukluk heyecanıdır.

• Bu Ümmet'in ilim adamları çok konuşmak, çok yazmak diye bir ölçü kullanmamışlardır. Doğru yazmak, doğru konuşmak onların ölçüsüdür. Hakkı bulmak, Allah'ın rızasına ermek asıl gayedir.

• Pratikte bir netice getirmeyen tartışmalara vakit ayırmak, kısa ömrü bereketsiz konularla geçirmektir.

• Kendisini destekleyen veya desteklemeyen Müslümanların şereflerini hiçbir zaman incitmeyen insan, âlim insandır. Dili ağır, yaralayan söz ve davranış sahibi insanlar bilgili olabilirler ama "âlim" olmak daha başka bir şeydir.

15- Bir âlim, bilgide hangi noktaya ulaşırsa ulaşsın, onun istişare ihtiyacı hiçbir zaman bitmez. İnsan olmak mükemmel olmaya manidir. Kimse asla mükemmel değildir. Her insanın bir açığı vardır. Âlim insan; bilgisini paylaşan, başkalarındaki bilgiyi talep etmekte sakınca görmeyen insandır. Her şeyde tek olma iddiası bir saplantıdır. Bilen, bildiğini veren, başkasındakini almaktan yerinmeyen, böylece ilmini bir bütün hâline getiren insan değerlidir.

16- İlim yolunda olmak şeytanın düşmanlığından emin olmak değildir. Bilakis, ilim yolunda mesafe katedildikçe şeytanın düşmanlığı da derinleşecektir. Nefsin talepleri artacak, şeytanın kışkırtmaları çoğalacaktır. Allah'a yakınlık arttıkça alttaki fitne ateşi de gürleşir. Kendi içindeki kaynamalar, en yakından en uzağa kadar çevreden gelen sıkıntılar, saldırılar, iftiralar, farklı tacizler ilim adamını bekler. İlim adamı her türlü tehlikeye karşı direnmeyi bilecek, sabrın en büyük silahı olduğunun şuurunda olacaktır.

İlim adamı olarak Allah'ın onu sıkıntılarla imtihan ettiği bir durumda, kullardan kaçıp başka bir kula sığınmak gibi bir hataya düşmeyecektir. Kendisini ancak Allah Teâlâ'nın koruyabileceğini, korunmanın da sabırla gerçekleşeceğini bilecektir. Dilini ve kalemini kişisel savunmasında eskitmeyecektir.

YİRMİ İKİNCİ TEKLİF:
TARTIŞMAK YERİNE İŞ YAPALIM

Erkek farklıdır.

Kadın tamamen farklı bir yapıdadır.

Çocukların her biri farklı yaratılıyor.

Herkes farklı yaratıldığı gibi farklı yaratışlı ile gelişiyor.

Kur'an ve Sünnet'i ana ölçü alalım. Sonrasında birbirimizle tartışmayalım.

Herkes ana çizgilere bağlı kalsın. Zevklerimizi, arzularımızı put edinip dikte etmeyelim birbirimize.

Böylece evlerimizin ahengi bozulmasın.

Eşler birbirine kırılmasın. Çocuklar ebeveynden soğumasın.

Böylece evimizde koca bir İslam Devleti kuralım.

O devletimiz örnek olsun sonraki küçük devlete.

Zor olan İslam devletinin evlerimizde ve yüreklerimizde kurulmasıdır. Onu başaralım, gerisine Allah yardım etsin bize.

NEYİ TARTIŞIYORUZ?

Beşerî kimliğimiz tartışan, aykırı davranabilen, farklılık arz eden şahsiyetler olmamızın nedenidir. Hiç kimse, insanların fabrika malları gibi tek kalıp şeklinde yaratıldığını iddia etmemiştir. Ne bedenlerimiz ne de beyinlerimiz tek bir kalıp üzerinden yaratılmış değildir. Dinimiz ve hayat ölçümüz olan İslam da bizim tek kalıpmış gibi davranmamızı emretmemiştir; kimliklerimizi ve bünye farklılıklarımızı kaldırmaya yönelik tek bir emir yoktur. İhtiras ve temennilerimize esir olmamamız istenmiştir bizden. Allah, kulundan camiye ayakkabısını çıkarıp girmesini istediği gibi beynindeki düşünceleri caminin dışında bırakıp camiye öyle girmesini istememiştir. Zira böyle bir istek, fıtrata ve insanın imtihan edilecek kıvamda yaratılmasındaki hikmete aykırıdır. İslam'ın insanlığa sunduğu örnek şahsiyetler olan ashabı kiram -Allah onlardan razı olsun- Peygamber aleyhisselamın ve göklerin beğenisini kazanmış şahsiyetler oldukları hâlde tartışma ve farklı düşünme yönündeki kimliklerini terk etmemişlerdi. Kardeşlik hukukunu koruyor ama tartışıyorlar, farklı fikirlerin sahipleri olarak biliniyorlardı.

Farklı düşüncelere sahip olmamız, yaratılışımız ve akıl melekemizdeki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. İnsan da budur esasen. İhtilaf ve tartışma nedeni olan konular, insanların hayatında var olmaya devam ettikçe ihtilaf ve tartışma da devam edecektir. Bu bir yasadır. Bu yasa da dünya hayatının sürekliliği için elzemdir. Kurulu düzen böyle bir düzendir. Zapt edilebilir ama kaldırılıp yok edilemez bir vakıa ile karşı karşıya bulunduğumuzu idrak etmeliyiz.

Herkes Farklı

İnsanlar, parmak uçlarındaki çizgilere varıncaya kadar farklıdırlar. İdrakler, yetenekler farklıdır. Zevkler ve emeller farklıdır. Yaratılışlar farklıdır. Bu farklılık aynı anne-babanın çocukları arasında, bir aile içinde bile söz konusudur. Kiminin dili güçlü kiminin kulağı, kiminin eli güçlü kiminin ayağı, kimi çok er kimi çok uyur, kimi iyi düşünür kimi hiç düşünmez. Her insan bir farktır. Dinimiz, insanları bu farklılıkları ile kabul etmiş; Allah'ın çizdiği sınırlar içinde kalmak kaydıyla herkesi farklılıkları konusunda serbest bırakmıştır.

Adalet, herkesi aynı şartlarda tutmak olmadığına göre en adil tutum insanları oldukları gibi kabul etmektedir. Ana çizgiler aşılmadığı sürece insanlar düşüncelerinden, sözlerinden, tepkilerinden ötürü muaheze edilmemelidirler.

Kabul Etmek Teslim Olmak Değildir

İnsandaki bu yaratılışı kabul etmemiz, ihtilafa ve aykırılığa teslim olmamızı gerektirmemektedir zira insanların istek ve farklılıklarının olduğu gibi kabul edilmesi, hayatın yaşanmaz olması şeklinde gerçekleşebilir. Farklılıklarını kurallar içinde tutamayanlar, farklılıklarının doğurduğu sonuçlara katlanacaklardır elbette. Farklı ama aykırı olmayan, beyan eden ama baskı yapmayan anlayış tabii bir renk bolluğudur. Biz buna cemaat ruhuna sahip olmak da diyebiliriz. İnsanların, bulundukları sosyal alanları kendi evleri gibi kullanmak istemeleri makul kabul edilemez. Evlerde bile "bize ait olma" bir sınırla belirlenmiş olmalıdır. Evde yaşayanlardan birinin evin sahibi olması dahi onun, tek söz ve tek zevk sahibi olmasını gerektirmez. İnsanların, şeklini alacakları kalıplara sıkıştırılmış plastik ham maddesi gibi görülmeleri zulümdür. Bu zulmü yapma hakkına ne baba ne da anne sahip olur.

Evlerimiz gibi kullanabileceğimiz sosyal alanlarımız yoktur. Bilhassa İslam adına bulunduğumuz ortamlar, kullanabileceğimiz yerlerden çok yararlanabileceğimiz yerler olmalıdır. İslam adına oluşturulmuş mekânlar ve imkânlar İslam'ındır. Orada yönetici durumunda olanların bu mekân ve imkânları şûra kabiliyeti olmadan kullanmaya kalkışmaları ehliyetsizliklerini yansıtır. Ehliyetsizlik ise eldekini kullanma ruhsatının yok sayılması demektir.

İhtilafa müsait yapımız, kulluk imtihanımıza zarar verme gibi bir sonuca neden olmamalıdır.

İslam'ın bir müsamahası mü'minleri İblis, nefis ve kâfirler gibi düşmanlarının tuzaklarına takılmaya sevk etmiş olamaz. Eğer ihtilaf ve tartışma, nefsi körükleyip İblis'e yardım sağlama boyutuna varıyorsa orada durmayı bilmek mü'min kimliğin gereğidir zira mü'min, belli bir noktadan sonra nefisleri putlaştırma sürecine girileceğini bilir. Geçmişteki örnekler ve hâlâ yaşanmakta olanlar bize bu dersi vermelidir.

"Biz" Olması Gerekmiyor

Eğer bir Müslüman olarak, çalışma metodunu benimsemediğimiz hatta hatalı bulduğumuz bir başkasının din adına yaptığı çalışmaları yok sayıyorsak kendimizi "sadece ben/biz" yerine koyuyoruz demektir ki bu hatadır. Mesela öyle bir grubun veya şahsın eliyle bir kâfirin iman şerefi ile şereflenmesine karşı tavrımız, hiçbir şey olmamış gibi ise kendimizi yeniden değerlendirmeliyiz. Bir kâfirin iman etmiş olması, şu güneşin ışıkları ile aydınlattığı dünya nimetlerinin tamamından daha hayırlı iken biz bu olayı, sadece takdir etmediğimiz birilerinin eliyle gerçekleştiği için yok sayıyorsak endişelenecek bir yol üzerindeyiz demektir.

Bu durum, günahkâr bir mü'minin günahından kurtuluşu için de geçerlidir. Bizim nazarımızda başka bir günahkâr olan birinin eliyle o mü'minin cehennem azabından kurtulmasını basit göremeyiz. Bilakis imrenir, takdir ederiz.

Bir cami görevlisinin beğenmediğimiz tavırları bizi camilerimizi terk etmeye sevk edemez. Böyle bir hata, kati imanî meseleler hariç kesinlikle o görevlinin üzerindeki hatadan daha büyük bir hatadır. Kazanan İblis ise kaybeden biziz demektir.

Sınırlar

En büyük sınırlar Allah'ın çizdiği sınırlardır. Bu sınırların dışında ve bu sınırlar hususunda münakaşa yapılamaz. Hiçbir mü'min, faiz yasağını yok sayacak bir tartışma çıkaramaz. Namazın ihmaline neden olacak bir söz beyan edemez. Mü'min kadınların tesettürüne aykırı bir görüş belirtemez. Ana çizgilerin dışında ise ihtilaf, tartışma haktır. Bu anlamda bir tartışma da rahmettir.

İhtilaftan önce ihtilafa çanak tutan meseleler üzerinde tedbirler alınmalıdır.

Kavramlar dikkate alınmalıdır. Farz kavramının müstehap kavramından farklı olduğu idrak edilemedikten sonra tartışma sadece fitne için olacaktır.

İslam'ı yaşarken önemlilerden önce önceliklilerin ele alınması gereği üzerinde ittifak edilmelidir.

Ayrıntılara, temel meseleler muamelesi yapılması yanlıştır.

Bir sözün doğruluk derecesi önemli tutulmalıdır. Sözü kimin söylediğinden çok, kimin ne söylediğini esas almaya mecburuz.

Hiçbir insan, asla peygamber mevkiinde görülemez. Ne denli iyi olursa olsun her şeyde mutlak doğru olan insan yoktur. Ayet gibi, hadis gibi konuşanımız olamaz. Bu, bizim insanların üstünlüklerini yok saymamızın

göstergesi değildir. Üstünlükler haktır, kabul edilmelidir ama sınırsız tutulmamalıdır. Kimsenin hatasız olması da beklenemez. En iyimizden en basit bir hatanın çıkması da en kötümüzden iyi bir işin çıkması da normaldir.

Kimseyi hatasız göremeyeceğimize göre hatalarından ötürü insanları yok saymamız da mümkün olmaz. Hatalarla iyilikler arasında karşılaştırma yaparız. Genellemesi iyi olanın hatalarını kabul edebiliriz. İnsanları masum görmememizin sonucu bu olmalıdır. Biz bunu, ağırlığın ne yöne olduğu şeklinde kararlaştırabiliriz. Kişinin ağırlığı hatadan yana ise onu bir-iki iyi söz ya da davranışından ötürü "kesin iyi" görmemiz mümkün olmadığı gibi ağırlığı iyilikten yana olanın şu veya bu hatasının sonucu olarak da onu "kesin kötü" görmemiz mümkün değildir.

Bir hatalının hatasını tespit ederken o hatadan daha ağır bir üslup kullanmak makul değildir. Bilhassa, insanların imandan çıkmaları yönünde yapılan yorumlar riskli ameliyatlar olarak bilinmelidir. Bir kişinin imandan çıktığını beyan etmenin sonucunda o beyanda bulunanın imandan çıkması gibi bir tehlike varken böyle ulu orta iddialar sakıncalıdır. En büyük günahlarda bile tedbirli olmak gerekir. İnsanların imanlarıyla ilgili hususlarda konuşurken bir kapı muhakkak aralık bırakılmalıdır.

Kimsenin, insanların dış görünüşüne bakarak içlerinden geçeni okuma hakkı yoktur. Dışarıdan izlenebilen, dille beyan edilen, yazıda okunabilen ne ise insanlar hakkında söylenebilecek de odur. "Şunu kastetmiştir." tarzında iddialar üzerinden insanları karalamak yanlıştır.

Ana ilke olarak dağıtmayı değil birleştirmeyi, ayıp bulmayı değil ayıp örtmeyi almalıyız. İslam'ın ana siyaseti budur.

Bir bilginin doğru ve güzel olması, herkese ve her yerde yayılmasının nedeni olamaz. Şatıbî, meşhur eseri Muvakât'ın içtihat bölümü dokuzuncu meselesinde önemli bir hususa işaret etmektedir:

"Şeriat ilmi olsa hükümler hakkında bir bilgi bile olsa her bilinenin yayılması gerekmez. Bilginin yayılabilir ve yayılamaz şeklinde ikiye ayrılması gerekmektedir. Şeriat'ın geneli yayılabilir bilgidir. Şahsa ve zamana göre düşünülmesi gereken bilgi bölümü de vardır."

İnsanların bilmişliklerini belgeleme tarzındaki yazıları, konuşmaları netice olarak Müslümanlar arasında gereksiz tartışmalara neden oluyorsa bunun adına ilim diyemeyiz.

Soru sormaya varıncaya kadar bu hassasiyetimizi korumamız, özellikle bilginin internete düştüğü bir zamanda bir kere daha önemli olmaktadır.

Yine Şatıbî'den alıntı yaparak sadece soru sorma mantığımız üzerinden bile kendimize ne kadar çekidüzen vermemiz gerektiğini anlayabiliriz. Şatıbî, soru sorup dinimizi geliştirmede bile izlenecek makul yolu izah ederken belli tür soruların anlamsızlığını vurgulamaktadır. Ona göre; kişinin dinine yararı olmayacak, Allah'ın emri yerine geldikten sonra ilave olarak öğrenilebilecek fakat şu anda gerekmeyen, asırların tartışması olan ve hâlihazırda çözülemeyecek, kulluk sınırlarını zorlayıp gerekçe öğrenmeye ve geçmişteki tartışmaları irdelemeye yönelik, soru sorulanı zora sokma tarzında olan soruların sorulması bile sakıncalıdır zira soru, ilim içindir. İlim ise zevkleri ve ihtirasları tatmin için kullanılmamalıdır.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ TEKLİF:
GARİP KAL, ZAVALLI OLMA

Bu Ümmet'in ilkleri garipler olarak tescil edildiler. Garip ama dik insanlar olarak yaşadılar. Gariplikleri dinlerinden tavize götürmedi onları. Yalnız kaldılar, etraflarında insan bulamadılar; ama o durumda da Allah onlara yetti.

Biz de garipliğimizi kabulleneceğiz elbette. Kolay değil Nuh'un izini sürmek, İbrahimleşmek kolay değil. Bu yol Mus'ab yoludur. Elbette yoruluruz, yalnız kalırız. Akrabalarımız bile bizden uzak durur. İnsanlar bizi öcü gibi görebilirler. Bizden iğrendiklerini hissettirirler.

Yılmadan dik durduğumuz zaman onurlu bir garip oluruz.

Müjdeli mü'min, bu garip mü'mindir.

Evlerimiz gariplerin evi olacaktır elbette. İliklerimize kadar o garipliği hissedeceğiz şüphesiz.

Bedeli cennet olan gariplik değil ölüm bile olsa katlanırız, sabrederiz.

GARİPLİĞİMİZİN TECELLİSİ

Şu hadisi şerif pek meşhurdur:

"İslam garip başladı. Başladığı gibi yine garipleşecektir. Ne mutlu o gariplere!"(Farklı rivayetleri topluca görebilmek için bkz. Müslim, İman, 65/372; Tirmizî, İman, 13/2629,2630; İbni Mâce, 3986, 3988; Ahmed, 1604, 3784, 9054, 16690)

Bu mübarek hadisin farklı şekilde rivayet edilmiş şekillerinden derlenecek bir özetlemede, garip oldukları için müjdelenen kimseler olan bu garipler ve onların yaşadığı gariplik hakkında şu iki önemli çizgi önümüze çıkmaktadır: Birinci çizgide bu müjdeli mü'minlerin İslam toplumu içinde bile azınlık olacakları, insanların bozduğu imanî hakikatleri ıslah için çalışacakları, peşlerinden gidenlerin onlara aykırı davrananlardan daha çok olacağı gerçeği vardır. İkinci çizgide de imanlarından ötürü garip oldukları için müjdelenen bu şahsiyetlerin içine kapanmış, çevre şartlarına boyun eğmiş kimseler olmadıkları bilakis şartlar ağırlaştıkça himmet ve çalışmaları da çoğalan, umutlu ve gayretli mü'minler oldukları anlaşılmaktadır.

Bir hadis ıstılahı olarak mü'minin garip olmasını pek çok mü'min duymuştur muhakkak. Ne yazık ki pek çok imanî hakikatte olduğu gibi bu hususta da konu kısır bir bakışla ele alınmış, hadisten asıl anlaşılması beklenen ne yazık ki anlaşılamamıştır. Peygamber aleyhisselamın bu hadisinde izah ettiği şey Allah'ın koyduğu, yeryüzünde süregelen hak-batıl mücadelesinde bir dönem hakkın garipliği varsa bir başka dönemde de batılın garipliği olacağı ve bunun bir öyle bir böyle devam edeceği vurgusudur. Bu vurguda, hadisin ilavelerinden de anlaşılacağı gibi gariplik zamanlarında dine sarılanların azalacağına işaretle o dönemlerde çalışanların emeklerinin daha değerli olacağı tekit edilmektedir. Hadisten alınacak ilham bu olması gerekirken bu anlamın, herkes garipliğini bilsin, kimse başını kaldırmasın, kimse fazladan bir iş yapmasın, herkes gemisini kurtarsın şeklinde telakki edilmesi için âdeta zorlanılmıştır. Bu bir zorlamadır.

İslam'ın yeniden hâkim güç durumuna gelmeyeceğine âdeta inanılmış olmasının, hayrı da şerri de yaratan Allah'a imanla gerçekleşen Müslüman olmakla nasıl bir arada tutulabildiğini anlamak gerçekten zordur.

İnanırken şuna inanılıyor: “İslam Allah’ın dinidir. Allah her şeye kâdirdir. O, dilediğini dilediği gibi dilediği zamanda yapar. Son söz O’nun sözüdür.”

Mevcut durum değerlendirilirken ise şöyle değerlendiriliyor: “Küfür çok gelişmiştir. Elinde teknolojisi, medyası, silahı vardır. Müslümanların elinde ise onlara karşı koyacak bir şey yoktur. Onlara ne ile karşı duracaksak o, zaten onlara aittir. Dolayısıyla artık İslam’ı devlet olarak düşünmek, Müslümanların bir Şeriat devleti beklentisi içinde olmaları, hâkim güçlerin iradesi dışında bir sistem arayışı içinde olmak, faizsiz bir dünya hayâl etmek doğru değildir. Alkol hayatın bir gerçeğidir…” türünden hezeyanlar benimsenebilmektedir.

Bu tam anlamıyla bir cahilliktir. Bu cahilliğin aslı da Allah Teâlâ’yı bilememektir. Mü’mine yanlış bir rol biçmektir. Evet, mü’min gariptir ama yalnız değildir. Garipliği de unutulmuşluğundan değildir. Allah’ın takdir buyurduğu bir planın tecellisinden başka bir şey değildir.

Kıyamet vaktine kadar gariplik, bir iniş bir çıkış şeklinde gerçekleşecektir. Kıyamet öncesinde ise tam bir gariplik olacaktır. Gariplik olarak adlandırılacak zamanlarda yaşayanlar büyük bir boşluğu dolduracaklardır. Onlar âdeta çekirdek vazifesi icra edeceklerdir. Onlar, büyük kitlelerin yapması gerekenleri küçük gruplar oldukları hâlde yaptıkları için büyük kitlelerin sevapları gibi sevaplar kazanmış olacaklardır. Onlar azınlık olmalarına rağmen tesirli bir grupturlar. Dinin aslı olan Kur’an ve Sünnet’e sarılmış olacaklarından aslı korumuş ve geliştirmiş olacaklardır. Onların yapacağı iş, ilk garip nesil olan ashabın yaptığı iş gibidir. Kimsenin olmadığı zamanda onlar olacak, kimsenin ilgi göstermediğine onlar ilgi göstereceklerdir. Kitlelerin kişisel menfaatleri peşinde koştukları bir zamanda onlar dinlerini dert edinmiş olarak yaşayacaklardır. Değerli olmalarının nedeni de budur zaten.

Gariplerin en önemli özelliklerinden biri, kendi aile muhitlerinde bile itilmiş olmalarıdır. Onların iyi, doğru olduklarını herkes kabul edecek ama onlar itilmiş olacaklardır. Kimi küfür diyarında kaldığı için gariptir kimi de İslam olarak bilinen bir diyardadır ama beklentileri ve gayretleri itibarıyla onların arasında gariptir. Ezan okunan bir diyarda onun namazı gariptir. Kur’an’a iman edenlerin arasında onun iffet mücadelesi bir aşırılık olarak bilinebilecektir.

Küçük bir tahlille çok rahat üzerimizde hissedebileceğimiz ve test edebileceğimiz garipliğimizi pek çok alanda görebiliriz. İman konularında bile insanların Müslüman olduklarını söyledikleri hâlde nasıl ipe un

serdiklerini izlediğimizde, Kur'an ve Sünnet üzerinden düşünenlerin ne denli garip kaldıklarını görerek garipler kendilerini test edebilirler.

Müslümanların arasında, "Şeriat'la yönetilmek" gibi bir talebin nasıl günbegün ezildiğini ve tarihe gömüldüğünü görmek de gariplik için iyi bir testtir esasen. Kişi ile Rabb'i arasında ve kişi ile insanlar arasında bulunması gereken mü'min ahlakının yerini nelerin aldığını ve bundan da ötesi bunun rahatsızlık verici olmadığını görmek de bir test konusu olabilir. Allah'a davet ya da tabiri caizse "din adamı/din görevlisi" olmanın, Müslüman toplumda bile kaçıncı sırada bir meslek olarak kabul edildiği incelenirse bu da bize ciddi bir sonuç gösterecektir. Zeki ve yetenekli insanların bir camide imam olması hele hele müezzin olması sanki bir zayiatmış gibi anlaşılıyorsa bizim garipliğimiz tescillenmiş demektir.

Küfür ehli ile içli dışlı ilişkiler kurma, onlarla sıradan dostluk bağı kurmakta sakınca görmeme, onların yaşam tarzına beğeni ile bakma hatta onların geliştirdiği ve onların "Bize aittir."dediği sistemleri "İslam'da bu vardır, İslam da zaten böyledir." diye yarışırcasına benimseme de bir çeşit "Ben Ömer bin Hattab dönemini istiyorum." diyecekleri garipler safına itmektedir.

Şöyle çok daha basit bir test de yapabiliriz:

Ömründe bir kere bile kullanmayacağı bilgiler üzerinden lise ve üniversite hazırlık sürecinde on binlerce test çözen bir öğrenci çalışkan, başarılı ve örnek görülmektedir. İdeal genç de bu kabul edilmiştir artık. Aynı yaşlardaki bir genç, bin hadis ezberlemek için bir kampa çekilse ve ezberlese nasıl değerlendirilir acaba?

En iyi test de bu olsa gerek; bir yandan dindarlığı kimseye bırakmamak bir yandan da dine adayacak iyi bir şey bulamamak!

Üzerimizdeki gariplik bulutlarının etkisini dört ana başlıkta incelememiz mümkündür. Bu dört başlık, yaşadığımız zamanda dinimizin İslam olmasından ya da bu zamanda Hakk'ı tutan ve kaldıranlardan olmamızın sonucu olarak karşılaştığımız sağanaklardır da diyebiliriz.

a- Bir şüphe bulutu üzerimizde dolaşmaktadır. En temel iman meselelerimizde bile "acaba" ve "ama"şeklinde dillendirilen sorular oluşabilmektedir. Evet, belli bir kesim bu şüphelere takılıp gitmekte ya da bu konuda bocalayıp durmaktadır ama Müslümanlar olarak umumumuzun böyle bir şüphe fırtınasına karşı dinimizi savunmada ve akidemize ait hususlarda tavizsizliğimizi ispat edememiş olmakta kusurluyuz.

Ayrıca bu şüphelere takılıp giden ve sayısını Allah'tan başka kimsenin bilemeyeceği kitlelerin başına gelen musibette, onların yanında olamamaktan ötürü bir sorumluluk varsa –ki vardır- bu sorumluluk bizim üzerimizde değil midir? Mesele sadece, komünist bir blokta yaşamaya mahkûm olmuş ve imandan tamamen uzak kalmış nesillerin sorunu değildir. Ezanın duyulabileceği kadar camilere yakın mesafelerde yaşayan milyonlarca genç de bu fırtınadan etkilenmiştir. Kimini internet veya benzeri bir ağ yakalamıştır kimini de şu veya bu örgüt, adı tarikat olan sapık bir fırka esir almıştır.

Neticede büyük bir kitle, mü'min olduğunu vehmettiği hâlde imandan kopmuştur. Bu; bütün asrı kuşatan büyük bir sorun olarak önümüzde durduğu gibi bu fitnelerden kurtulmuş, imanına sadık, üstelik de imanı için kendisini feda etmeye hazır bir neslin yani gariplerin neden müjdelenmiş olduklarını ispat eden bir sonucu göstermektedir.

b- İkinci büyük bulut dalgası şehvetlerdir. İnsanlığın yeryüzüne yerleştiği günden bu yana şehvetlerin bu denli göze batırıldığı bir zaman her hâlde olmamıştır. Ya da şeytanın şehvetlerle insanları ağlarına çekmekte bu kadar başarılı olduğu bir zaman hiç olmamıştır da diyebiliriz. Evlerimizin içinden yürümek zorunda kaldığımız sokaklara kadar her yer şehvete davetiye ile doldurulmuş durumdadır. Şehvet ifadesinden insanın cinsel ihtiyacını anlamayalım sadece. O, şehvetin bir çeşidini temsil etmektedir. İnsanın midesi de şehvet noktasıdır. Para hırsımız da şehvetimizin yansıdığı yerlerden biridir. Toprak ve yeşillik sevgisi de bir şehvet ölçütüdür.

Evimizde otururken ya da zengin olmayan bir muhitte sokakta yürürken küçük bir test yapabiliriz. Mesela evimizde veya sokakta on kere gözümüzü açıp kapatalım. Bir sağa bir sola bir öne bir arakaya bakarak bu testi yapalım. Gözümü her açtığımızda kaç kere direkt şehvetimize hitap eden şey göreceğiz, duyacağız, elleyeceğiz? Bu test, çok basittir ama ürkütücüdür.

Bir insan bir şehirde bir kilometre yürüyecek olsa kaç kere cinsel şehvetine hitap eden hatta onu kışkırtan nesne görecek, duyacak, elleyecektir? Bir erkek kaç kere kadınlı figür görecektir ya da bir kadın kaç kere erkek baskısını üzerinde hissedecektir?

Kaç kere gözümüzle midemize baskı yapan yiyecek reklamı ile karşılaşacağız? Ekmeğin kendisinden güzel ekmek reklamını mı esas alırız yoksa bir büfenin duvarını süsleyen, büfenin içindekilerden daha cazip ve "albeni" ile oluşturulmuş reklamı mı?

Paraya davet eden, parayı ilahlaştıran, artık kapitalizmi bir din hâline getiren ve neredeyse her sokak başına dikilmiş bulunan bankaları ve bankaların üvey yavrusu durumundaki tüketimi putlaştıran mekânları nasıl yok sayacağız?

Ev sahibi olmak artık yaşamaktan daha değerli duruma gelmemiş midir?

Bunların benzerlerini çoğaltmak yerine genel sıkıntının ne olduğunu anlamayı yeğlemeliyiz. İşte gariplik burada kendini gösteriyor. Bütün bunlara rağmen imanını kendisine dert olarak belirlemiş biri olmanın farkı buradadır.

c- Yaşanan gariplik, şairin ifadesiyle kendi vatanında parya olma hâlinin getirdiği "İslam'ın yeniden en üstün ve güçlü" olmasına karşı içinde bulunduğumuz umutsuzluk, en önemli sıkıntımızın adıdır aslında. İnsanları sadece kendi işlerine bakma, dini de imamlara ve bazı vakıflara havale etmeye sevk eden hâletiruhiyenin tercümesi budur. Biz dinimizi, bir takım tutar gibi mi tutuyorduk ki galibiyet-mağlubiyet telakkimiz bir takım tutucunun zihin yapısını yansıtsın? Biz dinimize iman ettik, dinimiz için olmak veya olmamayı eşit gördük ya da buna söz verdik. Allah ile anlaşmamızı bu şekilde özetliyor Kur'an.

Müslümanları irşat mevkiinde olanların, umutsuzluğu derinleştirecek konuşma ve tavırlardan uzak durmaları büyük bir önem arz etmektedir. Yeni yetişen nesillerin İslam diye bir dert edinememiş olmaları ürkütücüdür. Adına "İslamî hizmet" denilen çalışmalara yıllarını vakfedenlerin, yıllar sonra belli bir dünyalık seviyeyi yakaladıklarında geçmiş günler yani İslam adına çalıştıkları günleri için "zarar, boş, hayâl, avuntu, yersiz" gibi ifadeler kullanmaları büyük bir yıkımdır. Böyle bir değerlendirme her hâlde her seferinde büyük bir hayâl kırıklığı ile geri dönen haçlı ordularının mensupları arasında olabilir. Biz, Uhud'dan dönerken bile yarını umutla dolu olarak görüp dönenlerin izini sürüyor olmalıydık.

Bu noktada da genelleme yapılabilecek kadar yaygın olan bu anlayışın ortasında umudunu kaybetmeden yürüyen, yola çıkarken yanında olanların çoğunun "işlerini düzeltince" çekip gitmelerine rağmen ilk günkü heyecan ve umutla yoluna devam eden, bir avuç bile kalsalar Allah ile beraber olduktan sonra kendilerini bütün kâinat kadar güçlü gören gariplerin niçin müjdelendiklerini bir kere daha anlamış oluyoruz.

d- Ebedî bir dava için kısa vadeli hesaplar peşinde olmak da bu dönemin sıkıntılarındandır. İslam, hak ile batılın mücadelesinin adıdır. Bu mücadelenin nerede başladığını ve nereye kadar devam edeceğini

düşününce kısa vadeli hesapların sakıncalı olduğunu anlarız. Üç yıllık bir eğitimin bir nesli düzeltmek için yeterli olacağını vehmetmek, yirmi yıllık bir çalışmanın alkolü kaldıracağı hesabını yapmak, her mahalleye yüz cami inşa etmenin batılı sileceğini düşünmek böyle bir hatanın ürünüdür. Bütün insanlığı ve bütün zamanları kuşatan bir dava için bir asırlık ve bir ülkelik hesaplar yapılamaz. İnsanların şu kadar yıl bir okula devam ettikten sonra bir diploma sahibi oldukları gibi şu kadar bir çalışmadan sonra sıkıntıların gideceğini hayâl etmeleri yanlıştır. Böyle bir yanlışla yola çıkanlar da sonunda kırık dökük bir projede bulunduklarını düşüneceklerdir elbette.

Dava Allah'ın davası ise ve dava bütün zamanların, bütün mekânların davası ise hesapların da ona göre yapılması gerekir. Ne İstanbul'un fethi işi bitirir ne de Çanakkale'nin muhtemel bir geçilmesi işi bitirir. Ne İstanbul ne Çanakkale bütün değildir. Onlar bütünün belki de milyarda biri dahi değildir. Milyarda bir bile olmayana bir bütün gözüyle bakıldığında karşımıza koca bir çökmüş dağ çıkacaktır. Önce bu düzeltilmelidir. Acele edecek kadar çocuksu bakamayız bulunduğumuz plana.

Garipler bu noktada öne çıkmaktadırlar: Davayı kendi hayatları ya da kendi toprakları ile ölçmeyip ezelî ve ebedî olan Allah ile ölçebilen, mekân olarak da O'nun yarattığı her yeri kendilerine mekân edinenler kazanmışlardır. Onlar o koca mekânda ve uçsuz bucaksız zamanda bir nokta kadar bile olmasalar dahi düşünceleri ve imanları ile kazanmışlardır. Onlar; zamanlarının ve topraklarının garipleridirler, belki de meczuplarıdırlar ama o uzun zaman diliminin içinde işaret taşları gibi sivridirler. Belki yüz senede bir gelirler ama yüz yıl yaşamış kalabalık kitlelerin içinde, küçük köy evlerinin ortasında duran büyük minareler gibi dururlar. Gariptirler garip olmasına da bu hâlleriyle müjdelenmişlerdir. Yok zamanda vardırlar onlar.

Ellerinde Ateş Tutanlar

Müslüman toplumun içinde bile garip olmanın, fitnelere kapılıp gidenlerin arasında "Durun kalabalıklar!" diye haykırabilmenin elbette bir bedeli vardır. Bu kimi zaman zindandır kimi zaman da zindanlaşmış bir çevreye esir olmaktır ama kesinlikle bir bedeli vardır. Hem garip olmak ve gariplikten ötürü müjdelenmek hem de bedel ödememek mümkün olamaz.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, gariplerin bu hâlini elinde ateş tutmak durumunda kalan birine benzetmektedir. "İnsanlara öyle

bir zaman gelecektir ki o zamanda dininde sabreden elinde ateş tutan gibi olacaktır.” (Tirmizî, Fiten, 73/2260)

Bu hadisi ve benzerlerini, Ebu Cehilli bir toplumda onun Müslümanlara yaptığı işkencelerle sınırlı görmek kısır bir idraktir. Müslüman, dininden taviz vermeye zorlandıktan sonra bu, Ebu Cehil’in kılıcı veya mızrağı ile olsa ya da bir eğitim müfredatındaki mülhit fikirlerden ötürü akideden kopmak şeklinde de olsa durum değişmeyecektir. Mü’min, ebedî saadetini kaybettikten sonra ne ile kaybettiği önemli değildir artık.

Her faizli ilişki bir Ebu Cehil kırbacıdır, her banka da bir Ebu Cehil’dir. İmana zarar veren her iddia da odur. Her alkollü içecek bir kırbaçtır, her şüpheli yiyecek-içecek odur. Her ihmal edilmiş namaz odur. Üzerindeki adres aynıdır, neticesi aynıdır.

Belli zamanlarda dini yaşamak ve taviz vermeyenlerden olmak elde kor ateş tutmak kadar zordur. Bu zamanda deniz ötesinden getirilemeyenleri şeytan kabloların içinden geçirerek getirmiştir. Önümüzde büyük bir fitne durmaktadır. Bizim için de üç seçenek vardır: Biri, kapılıp gitmektir ki bunun adı helak olmaktır. Diğeri, tereddütler içinde bocalayıp kalmaktır. Bunun akıbeti de dalgalarda kaybolmaktır. Bir başka seçenek de elde kor ateş tutma pahasına da olsa gariplerden olarak tescillenmek ve tavizsiz bir iman hayatı yaşamaktır.

Küfrün saman alevi gibi yükselen görüntüsüne kapılmadan akıbetin mü’minlerin olacağına iman etmek ve bu imanda sebat etmek böyle bir sonuca aday olmaktır. Onların fikirlerini onlara ait görüp Allah’ın razı olacağı alternatifin dışındakileri yok saymak bugünü değil geniş zamanı düşünmektir.

Ekonomide ve siyasette mü’minlerin bulunacağı bir ortam talep etmek ve bunun için çalışmak, gariplik adına yapılacaklardandır.

Gariplik garipsenecek bir durum değildir esasen. Nerede bir beğenilmiş varsa o muhakkak gariptir. Nuh’tan İsa’ya kadar böyle gelmiştir. Habbab’tan İskilipli’ye kadar öyle devam etmiştir. Kural budur, yol budur, sonuç da bellidir biiznillah.

YİRMİ DÖRDÜNCÜ TEKLİF:
HER ŞEYDE BİR HİKMET ARAYAN EVDE OTUR

Rabb'imiz Allah'tır diye iman ettik.

Rab; sahip olan, idare eden demektir.

Rabb'i Allah olan yalnız değildir, yalnızlık hissetmez.

Hastalansa ondan kurtulacağı şifayı da arar hastalığı ecre dönüştürecek yolu da.

Fakir düşse yıkılmaz, bıkmaz, çalışır çabalar, izzetini korur.

Yeryüzünde plansız, hikmetsiz hiçbir şey yoktur.

Fert olarak yalnız değiliz. Ümmet olarak yalnız değiliz.

Başımıza gelenlerin yorumunu, bizden olmayanlardan öğrenecek kadar da yitik kalmayız.

Biz bizi biliriz, neden ve nasılız onu da biliriz.

En büyük düşmanımız şeytana yem olmaz, onun ağlarına takılıp kalmayız.

BAŞIMIZA GELENLERİN YORUMU

Ümmet olarak, sadece başlıkları bile bir dosya dolduracak çapta irili ufaklı sorunlarla iç içe yaşıyoruz. Fertler olarak da evlerimizden camilerimize kadar her yerde sorunsuz bir alan bulmakta zorlanmaktayız. O kadar ki Müslüman olmak dertlerle boğuşmak, sıkıntısız bir dünyayı sıkıntılarla yaşamaktır, diyen şeytanın vesvesesine kapı hep açık kalmaktadır. İmanı zayıf kitleler küfür cephesinin bu eksendeki propagandasından sürekli etkilenmekte, "Neden biz?" sorusuna mantıklı bir cevap bulup ikna olmakta zorlanmaktadırlar. Müslümanların yoğun yaşadığı ve bu nedenle de adına "İslam" ilavesi yapılan devletlerin dünya siyasetindeki yeri, yer altı ve yer üstü zenginliklerine rağmen içinde bulundukları fakruzaruret, basiretsiz yöneticilerin neden olduğu ilave sıkıntılar, üzerinde tefekkür edilirken bile yorup bunaltan meseleleri temsil etmektedir.

Aynı şekilde Müslümanların fert olarak da yarına güvenle baktıkları ispat edilemez. Muazzam bir ahiret imanına rağmen dünyaya kilitlenip kalmış, dünyada ebedî kalacak bir mantıkla ona sarılmış olmanın getirdiği çelişki iman açısından endişeli bir gidişatı göstermektedir. Öte yandan Müslümanlar dünyaya sarıldıkça da dünya onları benimsememekte, dünyevileşme olarak adlandırılabilecek süreci onlara hazmettirmemektedir.

Musibetlerin Allah'tan Olduğu Kesin

Müslümanlar olarak yaşamakta olduğumuz gerek toplumsal gerekse bireysel sıkıntıların, başımızdan savamadığımız dertlerimizin başıboşluktan kaynaklanmadığı kesindir. Rabb'imizin dilemesi ve dilediğini yapıyor olması bir kenara bırakılamaz nedendir. Allah diliyor ve dilediğini yapıyor. İmanımız böyledir. O'nun mülkünde, O'ndan başkasının sözünün üzerimizde geçerli olması hayâl bile edilemez. Allah'ın kullarına zulmetmeyeceği de iman ettiğimiz bir hakikat olduğuna göre üzerimizde kara bulutlar gibi dolaşan sıkıntılarımızı nasıl yorumlayacağız?

Allah'ın bizim üzerimizde tecelli eden iradesiyle gerçekleştiği kesin olan olayların bizim açımızdan değerlendirilmesi, imanımızı zedelemeden ve bizim ikna olabileceğimiz hangi yöntemle gerçekleştirilebilir?

Allah Teâlâ'nın her işinde bir hikmet bulunur elbette, buna iman ederiz. Asla O'nun işini abes bir iş olarak göremeyiz. Böyle bir hikmetin varlığı,

Allah'ın emri ile gerçekleşen musibetlerin bize bir ceza olduğu şeklinde de yorumlanabilir mi?

Genel olarak iki noktada toplayabiliriz bu nedenleri. Yani Allah Teâlâ'nın üzerimizdeki musibetlere, fert ve toplum olarak altından kalkamadığımız sıkıntılara düşmemize izin vermesinin iki temel nedeni vardır.

Bunların birincisi günahlardır. Kulların işlediği günahların, bilhassa kebâirin musibet ve bela olarak geri dönmesi engellenemez bir sonuçtur. Nisa suresinin yetmiş dokuz ve Şûra suresinin otuzuncu ayetlerinde bu hakikat gayet açıktır.

Günahların karşılığı olarak kullara azap olacak cezaların indirilmesi, aynı zamanda kulların ahirette çekmeleri gereken cezalarının dünya şartlarında onlara çektirilmesidir ki bu onlar için bir nimettir esasen. Tirmizî'nin rivayet ettiği bir hadis, bu hususta gayet açık bir hüküm ihtiva etmektedir. Buyuruyor ki: "Allah, bir kulunun hayrını dilerse dünyada onun cezasını hemen verir. Bir kuluna da hayır dilemezse kıyamet günü cezasını verinceye kadar günahının karşılığını bekletir." (Zühd, 57/2396)

Hadisten açıkça anlaşılıyor ki Allah Teâlâ bazı kullarının işledikleri günahların cezasını dünyada onlara tattırmaktadır, bu da onların ahiretteki azaptan kurtulmalarının sebebidir.

İkinci olarak da kaydedilmesi gereken şudur: Allah Teâlâ, musibetlere karşı sabreden kullarının derecelerini artırmaktadır. Yani musibetler ne kadar çok olursa olsun bir kazanca dönüşmektedir. Bu da kesinlikle Allah'ın iradesiyle gerçekleşmektedir.

Bu pencereden izlendiğinde belalar ve sıkıntılar, bir azap olmanın ötesinde kulun yüksek dereceli olduğunu gösteren bir işaret olarak da anlaşılabilmektedir. Nitekim Tirmizî'nin rivayet ettiği başka bir hadiste Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bu gerçeği çok rahat anlaşılabilecek bir mantık üzerinden izah etmektedir. "En çok kim bela görür?" tarzındaki bir soruya Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap vermiştir: "Peygamberler! Sonra da aşağı doğru inerek devam eder. Kişi dindeki durumuna göre imtihan edilir. Dininde kuvvetli ise imtihanı da ağır olur. Dininde zayıf ise imtihanı da ona göre olur. Belalar, kul yolda günahsız yürüyecek hâle gelinceye kadar ondan eksik olmaz." (Zühd, 57/2398)

Hadis açık bir üslupla, başa gelen sıkıntıların aynı zamanda günahların dökülmesine de vesile olduğunu göstermektedir.

Şunu da belirtmemizde yarar vardır ki böyle bir sonuç, kulun gerekli tedbirleri aldıktan sonra belalara karşı artık elinden bir şey gelmediği zaman

gerçek anlamda sabrı kuşanması ile alakalıdır. Allah'a imanına rağmen, başına gelen musibetleri bir isyan mantığı ile değerlendiren ve her musibetten sonra biraz daha boşluğa kayan birisi için elbette bu tür bir beklenti söz konusu olamaz. Aynı şekilde, belalara davetiye çıkaracak bir anlayışla yaşayarak kulluğunun gereği olan maddi tedbirleri almayan kişi için de bu durum söz konusu değildir.

Kul; yapabileceğini yaptıktan sonra sabırla donandığında, sabredenlere vaat edilen muhteşem güzelliklere dair iyi bir fırsatı da yakalamış olur ki bu fırsatın özeti Allah'ın rızasıdır.

Dünya Budur

Bizim bakış açımız ne olursa olsun, Allah'ın yarattığı ve bizi yerleştirdiği dünyanın aslı budur: Dertler, belalar... O kadar ki hiçbir derdi olmamak da esasen bir dert türüdür. Dünya, "selam diyarı" değildir. Selam diyarı cennettir. Cennete varmadan dertsizlik beklemek hayâldir. Bu; memeden çıkan sütün, kan ve irin gibi sevimsiz şeylerin arasında sıyrılıp en sevimli içecek olarak önümüzde durmasına benzemektedir. Bin bir sıkıntının içinden cennet gibi sıkıntısız bir diyara gitmemizin örneği budur.

Dünya ve dünya ile alakalı, bağlantılı her şey Allah'ındır.

Biz de Allah'ın kullarıyız.

Dünya ile bağlantımıza dair kararlar da Allah'ın kararlarıdır ve bizim o kararlara hiçbir müdahale hakkımız yoktur. Allah dilediğini yapıyor, dilediğini alıp dilediğini veriyor.

Biz, O'nun iman etmiş kulları olarak sıkıntıdan sıkıntıya koşarken O'nu ilah olarak bile kabul etmeyen kullarının rahat deryalarında yüzüyor olmalarında da esasen bir çelişki yoktur çünkü biz iman etmekle dünyaya razı olmayacağımızı, ebedî bir cennet istediğimizi beyan etmiş olduk. Diğer kulları ise her şeyi burada bulmak istemektedirler. Herkese istediğinin verildiği bir ortamda bu durum normaldir. Süt olmak isteyen için tek yol, kan ve irin içinden çıkıp berrak bir süt olmaktır. Bunu bir kanun olarak kabul etmeye mecburuz.

Rahatlamak İçin

1- Gizli ve açık, geçmiş ve gelecek, olmuş ve olmamış her ne varsa her şeyi eksiksiz bilen ve bilgisinde ebedîlik bulunan Allah'ı unutma!

2- Allah'ın iradesi yani bir şeyi istemesi gerçek bir iradedir. Hiçbir engel O'nun iradesine mani değildir. Yeter ki O dilemiş olsun. O dilemedikten

sonra da bütün varlar birer “yok”tur.

3- Allah, bütün işlerinde bir hikmet olandır. Hikmetsiz bir işi asla yoktur. Kullar, O’nun hikmetini idrak etmiş olsunlar veya olmasınlar gerçek budur. O’nun işindeki hikmet, hemen anlaşılabileceği gibi birkaç asır sonra da anlaşılabilir hatta bu âlemde hiç anlaşılmamış da olabilir ama er geç bütün kullar cennette O’nun cemali ile müşerref olduklarında hikmetlerin sırları da çözülmüş olacaktır. Biz kısır idrakimizle O’nun işlerindeki hikmetleri kavramaya çalışsak da sonuca ulaşamayabiliriz. Ulaştığımız sonuç da belki gerçek sonuç değildir. En güzeli, O’nun hikmetindeki ihtişama teslim olmaktır.

4- Allah’ın yarattığı işlerde bize göre sırf zarar olabilir ama Allah hiçbir işi sırf zarar olarak yaratmamıştır. O’nun bilebileceği ama bizim bilmeyeceğimiz bir seviyede, her şerde bir hayır da muhakkak vardır. En basit örnek olarak Firavun’un yaratılmasını ele alabiliriz. Bize göre bu durum sırf zarar gibi görünebilir ama o zarardan Musa aleyhisselam gibi baştan ayağa bir hayır vücuda gelmiştir.

5- Allah Teâlâ, yaptığı hiçbir işten ötürü sorgulanamaz. Bu gerçek, kula teslim olmayı gerektirmektedir. Kulluk noktası muaheze etme, sorgulama noktası değildir. Zira Allah Teâlâ zulmü kendine haram etmiştir, O zulmetmez. Bilakis O, mü’min kullarına karşı merhametle muamele etmektedir. Bu rahmeti, kullarının hemen idrak edemiyor olmaları, ilk fırsatın hemen rahmetin tecelli etmesini beklemeleri kuralı değiştirmemektedir.

6- Allah’ın yeryüzünde cari olan en büyük kanunlarından biri, hak-batıl mücadelesindeki nöbetleşmelerde sürekliliği takdir etmemiş olmasıdır. Ne hakkın ne de batılın üstünlüğü sürekli olmayacaktır. Bir dönem hak tarafı üstün olacak, diğer dönem de batıl tarafı üstünlüğü ele geçirecektir. Mü’min, her durumda kazançlıdır; sabretmesi gerektiğinde sabrıyla, şükretmesi gerektiğinde de şükrüyle kazanır. Hiçbir durum onu kazançtan uzak tutmaz.

Allah’a imanımız bunu gerektirmektedir.

Hem iman hem kaos mümkün değildir.

YİRMİ BEŞİNCİ TEKLİF:
EVİNDE PEYGAMBER SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEMİ BAŞ TACI YAP

İman etmek bunu gerektirir.

Bu Ümmet, Peygamber aleyhisselamın dediklerini uygulamak için onu dinler bir Ümmet'tir çünkü ona iman etmiştir.

Bu Ümmet

Mekke merkezli bu Ümmet, Arş'tan inen Şeriat'ıyla, yine Arş'a yükselmeye çalışan ezanlarıyla insanlık için çıkarılmış en hayırlı Ümmet'tir. İnsanlığın var oluş maksadı bu Ümmet'te tecelli etmiştir. Başına gelen bin bir musibet, makûs tarihi, mevcut kara bulutlar altındaki coğrafyası onu bu üstün konumundan indiremez. Bu Ümmet merhum bir Ümmet'tir. Topraklarında meydana gelen depremler, insanlarının toprağa serilmiş cesetleri, savaşları, başına örülmüş çorapları onun rahmet görmüşlüğündendir. Önceki Ümmetlerin ahirete ertelenmeyen cezaları yerine, bu Ümmet'in gözle görülen sıkıntıları aslında ahirette daha çok rahmet görmesi için dünyada iken belalara uğratılmasıdır.

Bu Ümmet; dünya ile ahireti birleştiren, ruhbanlık yerine gündüzü meydanlarda geceyi seccadelerde geçiren, mal kazanan ama ona esir olmayan, karşı cinsten kaçmayan bilakis karşı cinsle ilişkisini cihat düzeyinde ibadete dönüştüren bir anlayışa sahip olduğu için işi çok, zihni yoğun, düşmanı bol bir Ümmet'tir. Dünyada ahireti kazanmak ama dünyayı da imar etmek gibi ağır projeler bu Ümmet'in sırtına yüklenmiştir. Uzun yolların, geçit vermez bilinen yamaçların izinde olmanın ağırlığı vardır onun üzerinde.

Bu Ümmet, rahmet görmüş bir Ümmet'tir:

"Benim bu Ümmet'im rahmet görmüş bir Ümmet'tir. Ahirette azabı yoktur. Onun azabı dünyadaki fitneler, depremler ve ölümlerdir." (Ebu Davud, Fiten, 7/4278)

Bu Ümmet'ten Allah'a şirk koşmadan ölen herkes, zina da etse hırsızlık da yapsa er geç cennete girecektir. (Buharî, Cenaiz, 23/1237; Müslim, 272) Dua hakkını ahirette Ümmet'i için saklayan peygamberinin şefaati ile bu Ümmet, en büyük şefaatin sahibi olarak mahşer yerine gelecektir. (Müslim, İman, 86/488)

Büyük çanaklar kırmış olan ağır günah sahipleri bile şefaat görecek, onlar bile Muhammed Ümmeti'nden olmanın erişilemez meziyetleri ile cenneti bulacaklardır. (Ebu Davud, Sünen, 23/4739)

Bu Ümmet, sapık bir görüşte birleşmeye karşı korunmuş bir Ümmet'tir. Aralarında farklılık olur ama ana çizgiden sapmada hiçbir zaman birleşmezler. Bir grup yiğit, asıl çekirdeği kıyamete kadar korur. (Ebu Davud, Fiten, 1/4253) Çünkü bu Ümmet insanlığın son umudu, Allah'ın

insanlık için takdir buyurduğu projenin son ve asıl şeklidir. İçinde bozulmuşları bulunabilir ama Ümmet esasen hiçbir zaman bozulmaz. Müslümanların içinden şu veya bu akımlara kayanlar bulunabilir fakat Müslümanlık ebediyen değiştirilemez. Önceki dinlerin başına gelenler bu dinin başına gelmeyecektir. İmanımız da bunu söyler üzerinde binlerce vahşi planın yapıldığı tarihimiz de buna şahitlik eder.

Yağmur Gibi

Başı mı hayırlı sonu mu hayırlı belli olmaz, bu Ümmet'in ne zaman nerede kıyam edeceği bilinmez. Hayrın ne zaman çiçek açacağı kestirilemez. Hep umut yüklüdür, sürekli heyecanlıdır. Her gün bir Halid ile uyanma sevdası taşır. Her yer bir Mus'ab ile Medineleşebilir bu Ümmet için. Muhammed aleyhisselamın Ümmet'i yağmur gibidir; umut yüklüdür, dünü de yarını da. (Tirmizî, Edep, 81/2869) Kimileri peygamberlerini yüz yüze gördüğü için kazanacak işler yaptı kimileri de onun sevdasını içine bir kor gibi gömdüğü için yaptıkları ile kazanacaktır ama herkes kazanabileceği yerde ve zamandadır. O sevgi pınarından asırlar sonra gelmenin, Bedir, Uhud görememiş olmanın getirdiği bir kayıp yoktur; herkes heyecanlıdır, herkes aynı hedeften kazanmaya adaydır. Sevda aynı sevda, hedef aynı hedeftir. (Müslim, Cennet, 4/7145)

Ne imanda ne de bağlılıkta en öndeki Peygamber aleyhisselamla bağ hiç kopmadan, incelmeden durmaktadır. Kim bir salavat getirirse onun salavatı peygamberini bulur. O, onun adamı olarak kaydedilir. Her yer Medine, her yer Bedir'dir. Her Cuma günü, onunla buluşulan bir bayram günüdür.

Doğu ile batı arası bu Ümmet'in olacaktır. Altın da altına hükmeden saraylar da onun olacaktır. (Müslim, Fiten, 5/7258)

Hizmet Etmek

Bu Ümmet'ten olmak bir farklılık olduğu gibi bu Ümmet'e hizmet etmek, Ümmet'ten birinin işini görmeye yardım etmek, dulu-yetimi ile alakadar olmak, fakirine yardım etmek hatta memurluğu gereği bir işte bulunuyor olmak bile Peygamber aleyhisselamın duasına ermektir. (Müslim, İmare, 5/4722)

Bu Ümmet'e hizmet öyle bir iştir ki kişinin kendi doğurduğu kız çocuğunu büyütmesi bile Allah için yapılan işlerden sayılmış ve karşılığı cennet olarak belirlenmiştir. Üç kız çocuğu büyüten hatta bir kız çocuğunu büyüten, onu bu Ümmet'e insan yetiştirecek bir anne olarak hazırlayan

cennetle ödüllendirilmiştir. (Buharî, 5995; Müslim, 6693; Ahmed, 14247; Tirmizî, 1916)

Yükü ağır, işi zor, imtihanı çetin ama ahireti güzel, cenneti kati bir Ümmet'tir bu Ümmet. Yorulur usanmaz, gözü yaşarır bıkmaz, ufku açık, müjdesi büyük bir Ümmet'tir. Dünyadadır, dünya için değildir.

Bu Ümmet büyüktür, azizdir, merhumdur.

Bu Ümmet, Muhammed aleyhisselamın Ümmeti'dir.

YİRMİ ALTINCI TEKLİF:
DENGELİ DİN YAŞA

İslam, hayatın bütününü kuşatan bir dindir.

Mü'min de Müslüman olarak dini gibi bakar hayata. Denge üzerinden din yaşamaya çalışan mü'min, dindarlıkta muvaffak olabilir.

Aşırı giden, kendine göre kurallar belirleyen mü'min ziyandadır.

Takva ehli olmak, kafana göre iş yapmak değildir.

Ashabı kiramı iyi bilmek, onların örnekliğini iyi anlamak gerekir.

Onların da hata ettikleri oldu ama inatlaşmadılar.

Bu Ümmet, Peygamber aleyhisselama bakarak din yaşayan bir Ümmet'tir.

Onu evinde izler, ticaretinde izler, çobanlığında izler, seyahatinde izler, savaşında izler, ibadetinde izler ve onun yaptığını yaparak iyi mü'min olma yolunda yürür.

Bir tek pencereden bakarak kendi kendine bir din oluşturmaz.

Budur İslam!

Önemli hadis kitaplarının hemen hemen tamamında zikredilen bir hadisi şerifi esas alarak İslam'ın ne olduğunu ve ne olmadığını öğrenebiliriz. Yeni nesillerin önündeki tek pencereden izlenebilen İslam manzarasının yerine, gökyüzü kadar geniş bir alandan İslam'a bakma ve Müslümanlık yaşama anlayışının yerleşmesi için de bu hadisi satır satır okumalıyız. İslam'ı, bir tek müellifin, düşünürün veya mücahit bir zatın kitabından anlayarak idrak etme; sonra da diğerlerini yokmuş gibi kabul etme körlüğünün getireceği kısırlığın bedelini tahmin edebiliriz. Eve kapanmış Müslüman ya da evine uğramayan Müslüman -bu ikiliden hangisi olursa olsun- Allah'ın Nebisi'nin çizgisinden ne denli uzak kaldığını ama kendisini çizginin tam üzerinde zannettiğini de gözlerimizle görebiliriz.

Hadisi, ashabın büyüklerinden Abdullah bin Amr radıyallahu anhüma anlatıyor. Konu da onunla alakalı bir konudur. Gençlik günlerindeki bir hatırasını yaşlılık zamanında anlatmaktadır. O günkü nesil için düzeltilmesi gereken bir hata olan işler, bugünkü nesil için de yapılabiliyorsa bir sahabinin o işle ilgili hatırası önem arz etmektedir çünkü mesele bir sahabinin hatırasıdır ama Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ikazı ile beraber, yani yapılan hata en üst makamdan ikaz edilmiş hâliyle bize aktarılmaktadır. Abdullah bin Amr radıyallahu anhümayı dinleyelim:

"Babam beni Kureyş'ten bir kadınla evlendirmişti. Kadın yanıma geldiğinde ben namaz ve oruç gibi ibadetlere kendimi verecek güçte idim, onunla ilgilenmedim. Babam, gelinini ziyarete geldi; onunla oturdu. Ona: 'Eşini nasıl buldun?' diye sordu. Kadın: 'Erkeklerin en iyisi ya da koca olarak en iyi erkek! Ne bir odaya kapandık ne de bize henüz bir yatak ayarladı!' şeklinde cevap verdi."

"Babam beni buldu ve sözleriyle beni azarlayıp kınadı. Sonra da bana dedi ki: 'Ben seni Kureyş'ten soylu bir kadınla evlendirdim. Sen ise onu salmışsın. Sonra da şöyle böyle yapmışsın…'

Gidip beni Peygamber aleyhisselama şikâyet etmiş.

Peygamber aleyhisselam birini gönderip beni çağırdı. Bana dedi ki:

'Gündüzü oruçlu mu geçiriyorsun?' 'Evet.' dedim.

'Gece de ayaktasın değil mi?' dedi. 'Evet.' dedim. "

"Bunun üzerine buyurdu ki:

‘Ama ben, oruç tutuyorum da tutmuyorum da. Gece namaz da kılıyorum, uyku da uyuyorum ve ben kadınlarla da beraber oluyorum. Sünnet’imden kopan benden değildir!’ Sonra şöyle buyurdu:

‘Kur’an’ı ayda bir hatim et.’ ‘Ben daha güçlü hissediyorum kendimi.’ dedim. ‘O takdirde on günde bir hatmet.’ buyurdu. ‘Ben kendimi daha güçlü hissediyorum.’ dedim. ‘O takdirde üç günde bir hatmet.’ buyurdu. ”

“Ardından da buyurdu ki: ‘Her ay üç gün oruç tut.’ ‘Ben daha güçlüyüm.’ dedim. Bana nasihat ede ede sonunda: ‘Bir gün tut bir gün tutma. En faziletli oruç budur, kardeşim Davud’un orucudur bu.’ buyurdu. ”

“Sonra da Peygamber aleyhisselam şöyle buyurdu bana:

‘Her kulun bir heyecanlı dönemi vardır. Her heyecanın da bir duraklaması olur. Bu durum ya Sünnet’e göre gerçekleşir ya da bidate göre. Kimin duraklaması Sünnet’e uygun olursa o doğru yoldadır. Kiminki de başka şekilde gerçekleşirse o helak olur.’ ”

Bu hadisi rivayet edenlerden Mücahid diyor ki:

“Abdullah bin Amr yaşlanıp zayıfladığında, günlerini birbirine bitiştirerek oruç tutar sonra da o günler kadar tutamazdı. Kur’an’dan da kararlaştırdığını okur, bazen artırır bazen azaltırdı ama yedi ya da üç günde bitirmeye çalışırdı ve derdi ki: ‘Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ruhsatını kabul etmem benim için bütün nimetlerden daha iyi idi de, bir kere ben ona söz vermiş bulundum, öyle devam etmeliyim.’ ” (Ahmed, 6188)

Çok Açık Kurallar:

Bir sahabinin gençlik günlerine ait bir hatırasından oluşan bu hadis, fukahânın da esas aldığı pek çok hükme kaynak oluşturmaktadır. Adım adım izleyerek bu kuralları tespit edebilir ve kendimize yön verebiliriz. Her mü’min şunu kabul eder ki hiçbir önder, hiçbir ilim adamı, hiçbir şeyh efendi, hiçbir düşünür, âlim bir sahabi olan Abdullah bin Amr radıyallahu anhümadan daha iyi bir İslam biliyor; daha iyi bir öğretmen görmüş değildir asla. Bir de bu hadisteki hükümler bu sahabinin kişisel tahminleri, kendisine verilen eğitimden sonra çıkardığı hükümler değildir. O, zuhurat veya ilham gibi bir yolla da bu bilgilere sahip olmamıştır. Vahyin üzerine indiği Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin lisanından duyduğu hakikatleri bize aktarmaktadır.

Bir başka husus da şudur: Bu hadisi şerif beyanı gayet açık olduğu kadar neredeyse her hadis kitabında bulunan, bilinir, sahih bir hadistir. Cımbızla çekilip bulunmuş, zoraki anlaşılabilir bir bilgi kaynağı da değildir.

1- Sünnet Dindir, Din Sünnet'tekidir:

Allah'ı ve cenneti umanlar için, yaptıklarının İslam dairesinde olmasını isteyenler için Sünnet tek ölçüdür. Adına hadis densin veya başka bir isimle anılsın Sünnet dindir. Bir insanın yaptıklarının Allah katında kabul edilir şeyler olması ancak onun, yaptığını Sünnet'e uygun olarak yapması ile mümkündür. Bunun haricinde yapılacak işlerin insanların nazarında güzel görülmesi, yapılışı esnasında mesela gözyaşı akıttıracak düzeyde duygusal olması, toplumsal bir beğeni kazanmış olması, uzun bir geçmişi ve köklü bir tarihi olması gibi nedenlerin hiçbiri yapılan işin Allah katında makbul olmasını sağlamaz.

Allah'ın rızasını umarak yapılacak her işin kaynağı ve örneği Sünnet olmalıdır. Gerek bu hadisi şerifte ve gerekse başka hadislerde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Sünnet'ini yok sayma anlamındaki yüz çevirmeler için "Benden değildir." ifadesini açık bir şekilde kullanmıştır. Müslüman veya Müslüman'ın yaptığı iş, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden olmadıktan sonra ne değer taşır? Ya da ondan olmayan kimdendir?

Burada önemli bir husus daha vardır ki onu göz ardı edemeyiz:

Şu âlim sahabi Abdullah bin Amr radıyallahu anhüma, bu işleri mesela medyanın etkisinde kalarak veya art niyetle yapıyor da değildi. Peygamber aleyhisselam onu : "Benden değildir!" diye ikaz ettiğinde o, bütün içtenliği ve samimiyeti ile o işi yapıyordu. Niyeti de belli idi: Daha iyi kul olmak, daha çok sevap kazanmak! Onun bu niyetinde kimsenin şüphesi yoktu. Ne kendisi gibi bir sahabi olan babası ne de şikâyet edildiği nübüvvet makamı, onu samimiyetsizlik ya da kasıtlı hata etmekle itham etmemişti. Buna rağmen ikaz edildi. Çok iyi niyetle yaptığı en güzel işleri nedeniyle ayıplandı. Nihayetinde onun yaptığı işler de sonradan ihdas edilmiş, şöyle veya böyle işler de değildi. Namaz ve oruç! Allah'a kulluğun birinci ve ikinci derecedeki bu iki muhteşem ibadetini yaptığı için ikaz ediliyordu. Bu noktada durulup düşünülmelidir. Bir mü'min, namaz kıldığı ve oruç tuttuğu için nasıl ikaz edilebilir? Bu ikaz belki İslam'ı silmek isteyen bir sistemde olur ama Medine'de vahyin indiği günlerde neden oldu? İşte bu neden

bütün asırlardaki Müslümanların, üzerinde derin tefekkür etmesi gereken bir nedendir.

Evet, bu mübarek sahabi güzel bir iş hatta en güzel iki işi yapmıştır ama yaptığı iş, o iş için takdir edilen ölçülerde değildir. Bir istenen yerde iki, üç, dört yapmaya kalkmıştır. Bu da yapılacak diğer işlerin aksaması, dinin tek bir pencereden izlenen bir hayat tarzına dönüşmesi şeklinde gerçekleşecektir ki bu bir hatadır. İslam, hayatı kuşatma için gelmiştir. Namaz kılmak için değil, namaz kılanların yeryüzünü imar etmesi için gelmiştir. Sadece namazla daraltılmış bir din anlayışında ise yeryüzünü imardan diğer alanlara kadar pek çok saha, namaz kılmayanlara terk edilmiş olacaktır. Bu durumda da sadece namazlı ve sadece oruçlu bir hayat yüzünden, namazı da emretmiş olan Allah'ın din göndermesindeki maksat ertelenmiş olmaktadır.

Dinin sadece eve daraltılmış şekli, zalim bir sistem tarafından gerçekleştirildiğinde mü'minler için zulüm olduğu kadar mü'minlerden biri veya geneli dini eve daralttığında bu da bir zulümdür. Bu iki zulümden birini mü'minlerden olmayan bir sistem gerçekleştirmiş, diğerini de mü'min veya mü'minler kendi başlarına örmüşlerdir. Neticede ortada bir zulüm vardır.

En ideal din hayatı, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabının üzerinde izlediğimiz din hayatıdır. Bu, genel mantık olarak da böyledir tek tek ele alınan konularda da böyledir. Kimsenin icadı din olarak anlaşılamaz. O icadın güzelliği veya çirkinliği ile alakalı tespitlerimizin hiçbir değeri olamaz. Din bir sosyal oluşum değildir. Din kulluktur. Kulluk da kulların sahibinin istediği gibi yapılabilir. Hem kul olmak hem de kulluk standartlarını kendi kendine belirlemek gülünçtür.

2- Ruhbanlık Bizim Dinimizden Uzaktır:

Kiliseye kapanmak, sokakları, ticaret merkezlerini başkalarına bırakmak Hristiyanlığı getiren İsa aleyhisselamın dininde de yoktu. Kendi akıllarıyla daha iyi dindar olmak için onu icat ettiler. Tıpkı her gün oruç tutmak, sabahlara kadar namaz kılmakla daha iyi bir Müslüman olmayı temenni eden Abdullah radıyallahu anhüma gibi... Ama Abdullah ikaz edildi, ikaza uyunca hak yolda kalmış oldu. Kiliselere kapanıp sokaktan ve kadından kopmuş hâlleriyle dindar olmak isteyenler, kadından ve sokaktan koptukları gibi Allah'tan da uzak kaldılar. Ellerinde ne dünya ne de ahiret kaldı. Bu akıbet, mü'minin de başına gelmesin diye "Ruhbanlık yoktur!" ikazı bir

levha gibi Müslüman'ın önünde asılı durur. Ruhbanlık yoktur geceyi dinlenerek ve biraz da teheccütle ihya ederek geçirmek vardır.

Dünya hayatından kopmak bir kenara, dünya hayatının Müslümanlaştırılmasından sorumlu olmak vardır Müslüman için. Müslüman, aynı imanı paylaşmadıklarının eline terk edilmiş bir ortamda mü'min olmanın izzeti ile yaşamayacağı belli ve tarih boyunda yüzlerce kere sınanmış bir gerçek iken ekonomiden siyasete kadar hiçbir alanı başkalarına terk ederek mü'mince bir hayat yaşama iddiasında bulunamaz. Böyle bir iddianın içini doldurabileceği örnek de yoktur.

Faizi, Allah ile savaşmak olarak gören Kur'an'ın mü'mini olduktan sonra faize batmış bir ekonomiye karşı sessizlik siyaseti izleyen bir anlayışın sahibi, bulunduğu ortamda Kur'an veya tefsir okumakla ne yapabilir? Faizle savaşmak, bu savaşı içinden geçirip meleklere havale etmekle mi mümkün olacaktır? Gerçekçi olmak gerekeceğine göre faiz ekonomi demekse mü'min faizi Allah'ın lanetlediği bir illet olarak bildiği sürece, faizsiz bir ortam oluşturmakla en az namaz kadar mükellef olduğuna da iman ediyor demektir. Faizle savaşmanın onun gücünü aşıyor olması başka şey; faizle savaşı başkalarına havale ederek kendini tespihe, seccadeye ve nafile oruca vermesi başka şeydir.

Aynı şey, iffet ve ahlak için de geçerlidir. Dünya hiçbir zaman, seccade başındakilerin duaları ile ahlaklı nesiller sahibi olmamıştır. Ahlak ve iffet, elinde kılıcı ve kalemi tutanların oluşturup koruyabileceği değerlerdir. Eğer ahlak ve iffet talebi varsa bu talep ahlaktan uzak, iffeti meçhullerden beklenemez. Kalem ve siyaset onların elinde iken de dua ile veya çok zikirle de onların elinden ahlaklıların eline geçmez. Geçecek olsaydı, büyük bir ahlak üzere bulunan en büyük örneğin Mekke'deki duaları bu iş için yeterli olurdu. Öyle olmadı da. Hicret ve benzeri bedeller ödenince başkalarının elinden ashabın eline geçti ahlak ve iffet yönlendirmesi. Bu da mü'minin evine veya tekkesine ya da medresesine kapanarak değil, evini veya tekkesini ev veya tekke gibi kullanıp sokağı ve sokağa hükmeden merkezleri de kendine ait bilerek onları da iman kurallarına göre kullanarak izleyeceği bir denge siyaseti üzerinden ancak gerçekleşebilir.

3- Kadınsız İslam Yoktur:

Gerek bu hadisteki örnekte ve gerekse başka hadisi şeriflerde kadını dışlayan anlayışlar bizzat Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından ikaz edilmiştir. Müslümanlar kadınsız bir hayatı, Allah'ın razı olacağı bir

hayat olarak telakki etmeleri durumunda kesinlikle Allah'ın örnek kul olarak gönderdiği Peygamber aleyhisselamın çizgilerini aşmış olurlar.

İslam hayat dinidir. Hayat ise erkeğiyle kadını ile hayattır. Kadınların Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemden sonraki en riskli nokta olarak yaratılmış olmaları, erkekler açısından kadınlardan kaçmalarını gerektirecek bir durum oluşturmuyor. Kadınlar ve erkekler yaratıldıkları günden beri aynı kurallarla imtihan edilmektedirler. Bu imtihanın sonuçları açısından ne kadının erkekten ne de erkeğin kadından bir farkı vardır. Erkek kadın üzerinden, kadın da erkek üzerinden kazanacak veya kaybedecektir.

Evet, kadın bir risktir; kendisi için de risktir erkek için de risktir. Ancak bu risk oluşu, itilmişliğinden ötürü değildir. Bilakis kadın, yok sayılması durumunda tehlike olacak kadar yüksek değerde olduğu için risktir. Erkeğin ihmal edilmesine göre kadının ihmal edilmesi çok daha yüksek bir risk taşımaktadır çünkü kadın sadece kadın değildir. Kadın aynı zamanda erkek de demektir. Kadın mü'min bir toplum, Allah'ın rızası için koşuşturan nesiller demektir. Bir mü'min erkek, kadını sadece kendisine sunulmuş bir ihsan olarak görüp dilediği zaman kabul edeceği, dilemezse de reddedebileceği bir kavram olarak anlayamaz. Bu anlayış yeryüzünü imar etme, Allah'a secde edecek nesiller yetiştirme anlayışına ters kalır. Erkeğin yaratılışının kadınsız olmayacağını bilmemek, insanı da insanı yaratan Allah'ın Şeriatı'nı da bilmemektir. Kadın, olduğu gibi alındığında ve onunla bulunulduğunda Allah'a kulluk yolunda yürüyüş sürüyor demektir.

Kadının etrafında birikmiş sorunlara bakarak kadını, önünde eski bir sorun olarak gören mü'min erkek hatalı bir anlayış içindedir. Eğer kadın erkeği bu gözle gören bir anlayış içinde ise o da hata etmektedir. Mü'min, imtihan için önünde bulunanlardan kaçarak nasıl imtihan kazanabilir? Hiçbir imtihan ondan kaçılarak kazanılmaz. İmtihanı kazanmak için gerekenleri yaparak yani imtihanın hakkını vererek imtihan kazanılabilir. Kadın olayına bakış da böyle olmalıdır. Bu mantık bizi, kadını itilmesi gereken bir sorun olarak görmekle kadının elinde oyuncağa dönmek arasında netice itibarıyla fark bulunmayan bir düşünceye sevk etmektedir. Müslümanca bakış bu olmalıdır. Kaçarak veya dalarak değil, beraber bulunmanın şartlarına dikkat ederek yaşamaktır bu.

4- İslam Denge Dinidir:

Allah Teâlâ herkesi belli bir kapasitede yaratmıştır. Kiminin bedenî gücü kiminin de akıl gücü yüksektir. Bazı kulları ekonomik olarak sivrilmişken

bazıları da ancak ailesinin kendisini öne çıkaracağı niteliklerde yaratıldı. Herkes belli bir seviyede ama farklı mizaç ve kabiliyetlerle yaratıldı. Bu durum bizi iki kurala sevk etmektedir. Bunların birincisi; herkesin yaratıldığı hâline razı olup kendi çapında yol almaya yönelmesi, ikinci bir insanla kendisini kıyas etmemesidir. İkincisi de bütün insanlar için ortak görev durumunda olan temel kulluk konularında bir ayrıcalık, farklılık olmayışıdır. Ana konularda herkes kendi sorumluluğunu yerine getirirken özel kabiliyetlerde de bir yarışa gerek duymamak, İslam'ı itidal üzere yaşamanın adıdır.

***

Not

Sınırsız bir sevgi ve nefret olmamalıdır. Sevgide de nefrette de bir yanılma payı muhakkak bulunmalıdır. Bunun tek istisnası mü'minin Allah'a olan sevgisidir, o sevgi için bir sınır yoktur. Küfre ve kâfire nefretin de sınırı yoktur.

Sevinme ve hüzün de sınırsız olduğunda sıkıntıdır. Mü'min sevinmeli ama sevinci, hüzne dönüşebilecek kadar çoğalmamalıdır. Aynı şekilde hüzün de insanı mezara koyacak hâle geldiğinde yanlıştır. Dünya ona-buna değecek bir yer değildir, öyle bilinmelidir.

Bu not, dengede durma kuralıdır.

***

Allah'ın emirlerinin ve yasaklarının, insanın gücünü zorlamayacak şeyler olduğu da bilinen bir hakikattir. İnsan olarak altından kalkılamayacak bir emir yoktur, bir şeye hem mahkûm kılınma hem de aynı şeyden men edilme diye bir şey de yoktur.

Bu ilkeyi esas alarak yapacağımız tespitlerle ilgili olarak şunları belirtebiliriz:

- İslam'ı yaşamak, ancak insan olarak yaşamakla mümkündür. İnsanlıktan taşarak bir din yaşama iddiamız yanlıştır. Melek de değiliz cin de. Biz insan olduğumuz için bize inen bu din, insanî yapımızın kollandığı bir dindir. Ne aç kalmak ne çıplak gezmek ne de inzivaya çekilip insanlardan ayrı bir ortamda kalmak İslam adına yapılamaz. Bu, "iyi bir kulluk" adına yapıyor olsa da yanlıştır.

- İmandan sonra en temel kural, Allah'ın haram ettiği şeylerden uzak kalmak olmalıdır. Bu bir mücadeleyi gerektiriyor olsa da o mücadeleden kaçınılmayacak ve haramlardan arınmış bir hayat yaşanacaktır. Haramlardan sonraki merhale de Allah'ın emirlerinin yerine getirilmesi merhalesidir. Farz olarak bildiğimiz bu emirlerden taviz vermeden yaşamak bir dava olarak görülmelidir ya da bunun adına "can damarımız" denmelidir.
- Üçüncü kademede de Allah'a yürüyen yoldaki hız göstergesi olan nafilelerde ya da Sünnet olarak adlandırılan işlerde mü'minin yoğunluğu devreye girmelidir. Denge de burada oluşacaktır.

Haramlardan kaçmanın veya farzları yapmanın azı veya çoğundan söz edemeyiz. Haramlar ve farzlar bellidir. Ne kadar oldukları da bellidir. Biraz işlenmiş haram, biraz yapılmış farz olmaz. Nafilelerin ise alt veya üst limiti yoktur. Kul, sevap kazanmak ve Allah'a yakın olmak istedikçe nafileye yığılacaktır. Bu yığılma esasen hoş olmakla beraber "nafileler arası bir ezme/ezdirme"ye dönüştüğünde ana yoldan sapılmış olunur zira onların nafile olması, kulun yaratılışındaki kabiliyetlerine göre tercihte bulunup en dengeli ve en oluru ile Allah'a yürümeyi sağlaması içindir. Bu kaybedildiğinde devreye giren şey aşırılıktır. Aşırılık ise makbul değildir. İşte, devamlı oruç tutmak, sabaha kadar namaz kılmak bu anlamda yasaktır. Kadından uzak kalmayı ibadet zannedenin "Peygamber aleyhisselamdan olmamak" ile tehdit edilmesinin nedeni budur.

Herkes bünyesinin kaldırdığı kadar nafile yapmalı ve yaptığı nafileler başka görevleri aksatmamalıdır. İnsanın eşini ihmal etmesi –velev ki bu ihmal, eş ile cinsel alaka gibi pek lüks görülen bir iş üzerinden olsun- hatadır. Bu hataya gerekçe olarak sabaha kadar namaz kılma gösterilemez. Malının tümünü infak ederek çocuklarını başkalarının infakına muhtaç hâle getiren de aynı tarzda bir hata işlemiş olmaktadır.

İslam, denge üzerinden yaşanabilir. Bu dengede para, kadın/erkek, çocuk, çevre, uyku, yemek, gezmek, neşelenmek hepsi bir arada olmalı ve kurulmak istenen denge hepsi üzerinden sağlanıyor olmalıdır. Mü'min hacca da gider seyahat da eder. Oruç da tutar ziyafete de katılır. Sünnet'e uygun olduktan sonra mü'mine yasak olan bir dünya nimeti yoktur. Yasak olan mübah bile olsa yapılan, ölçüsüz ve sınırsız bir tutum içinde olmaktır. Helal bir yemeği haram duruma getiren faktör, insanın haram kaynaklı bir şeyi yemesi ya da yemeğin insanın sağlığına zarar verebilecek nitelikte olmasıdır. Helal bir uykuyu haram duruma getiren de namazın ihmal

edilmesine sebep olacak şekilde uyunmasıdır. Nitekim aslı farz olan biri işi yapmanın yasaklanıyor olması da buna benzer bir nedenle oluşmaktadır. O da aslı farz olan o işin, bir başka insani ihtiyacı eziyor olmasıdır.

Herhâlde bu konuda netleştirmemiz gereken durum şudur: Allah'a kulluk, bizim ibadet olarak bildiğimiz namaz ve oruç gibi amellerden oluşmuyor sadece. Kulluk, insan olarak yapabileceğimiz her işin adıdır. Buna salih amel de diyebiliriz, yeri geldiğinde ibadet de diyebiliriz.

5- Aşırılık Yasaktır:

Farz olmayanı farz durumunda görmek bir aşırılıktır ve yasaktır. Bu tehlikeli bir iddia olarak da algılanabilir.

Aynı şekilde haram olmayan bir şeyin haram, mekruh olmayan bir şeyin mekruh olarak görülmesi de aşırılıktır ve yasaktır.

Kul neyi nasıl göreceğini Allah'tan öğrenmelidir; kendisi din koymamalı, beğenisine göre dine şekil vermemelidir.

Laubalilikle ciddiyet arasında, hızlı gitmekle adım adım gitmek arasındaki denge doğru olandır.

6- Evlilik Tecrübe ile Ayakta Durur:

Bu hadisin öne çıkardığı hususlardan biri de bir babanın, çocuğunun evliliğini oluşturma ve izlemedeki fonksiyonudur. Bu; insanın kendinden öncekilerin tecrübelerinden yararlanmasıdır ki evlilik, bu tecrübeyi hayatın diğer bütün alanlarından daha fazla kullanmayı gerektirmektedir. Baba veya anne, çocuğuna kişisel emellerini uygulatmadan insani birikimini aktarmalıdır. Evliliklerin başarıyla yürütülmesinde bu katkının ihmal edilmemesi gerekiyor. Aynı şekilde gençlerin de öncekilerin birikimlerini ciddiye almaları zorunluluğu doğmaktadır.

Bu hadisteki evlilik bağlantılı konunun bize çizdiği bir çizgi de şudur: O dönemde İslam'ı en güzel şekilde yaşayanlar, bizim "ayıp" telakki ettiğimiz konuları rahatlıkla Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme sorup öğrenmişler, kendi aralarında da konuşmaktan çekinmemişlerdir.

7- Dümdüz Yol Yoktur:

Dümdüz yol hayâldir. İnsan, yaratılışı itibarıyla sıkıntılarla iç içedir. Hiçbir insan da farklı değildir. Mü'min olmak hatta peygamberlerden bir peygamber olmak bile sıkıntılardan korunmuşluk getirmez. Herkesin

zafiyetleri, dayanma kapasitesi vardır; o aşıldığında yorulur, düşebilir. İbadet yaparken bile yüksek moralli, neşeli ve umutlu yol alınırken birdenbire moralin düştüğü, umudun azıldığı zamanlar olabilir. Camide yüksek moralli olunup evde sıkıntılı anlar yaşanabilir. Bunun tersi de doğrudur, cami mü'mini bunaltacak sorunlar ihtiva edebilir. Cennet kazanmanın en önemli sebeplerinden biri olan din kardeşliğimiz beraberinde sorunlar getirebilir, bu sorunlar da bunaltıcı olabilir.

Bu durumda şu iki önemli hakikat bizi kuşatmaktadır:

a- Bu tabiidir. Dümdüz gitmeyeceğiz; dönemeçlerimiz, yokuşlarımız muhakkak olacaktır.

b- Böyle bir durumda da Sünnet'e uymayı esas alacağız. Sünnet'e göre yaşamak sadece şu veya bu ibadeti sevap maksadı ile yapmak olarak anlaşılmamalıdır. Sorunları çözmede, sıkıntıları gidermede, yorulunca dinlenmede, tartışmayı sonlandırmada da Sünnet rehberimiz olmalıdır ki Sünnet'e ehil olmanın hakkını vermiş olalım.

Kanun Maddeleri:

"Ey iman edenler!

Allah'ın sizin için helal kıldığı temiz-hoş şeyleri kendinize haram kılarak aşırı gitmeyin. Doğrusu Allah, aşırı gidenleri sevmez." (Maide, 87)

"Siz kendi kendinize zorluk çıkarmayın ki size zorluk çıkarılmasın." (Ebu Davud, Edep, 52/4904)

"Allah'ın en sevdiği amel, az da olsa devamlı olandır. Yapabileceğiniz işlere girişin." (Buharî, Rekaik, 18/6465)

"Ey insanlar!

Dinde aşırı gitmeyin. Sizden öncekileri dinde aşırılık helak etti." (Ahmed, 3057)

YİRMİ YEDİNCİ TEKLİF:
EVİNDE NAMAZI DİREK YAP

Namazın evlerimizde oturduğu yer, bizim de Rabb'imizin nazarındaki yerimizi gösterir. Namaza karşı tembellik, onu ikinci seviyeden bir iş görme bizim evimizde olmamalıdır. Yıllarca süren bir sabırla çocuklar namaza ısındırılmalıdır. Onların namazı öğrenmelerini başka şey namazı sevmelerini başka şey görmeye mecburuz. Namazla oturup kalkan evlerimizin olması, mü'min bir ev sahibi olmamızın teminatıdır. Evlerimizde en büyük sabrı namaz için göstereceğiz. Namaz mücadelemiz yıllarca da sürebilir ömrümüzün sonuna kadar da sürebilir. Buna hazırlıklı olacağız ki şeytan, bizi can damarımızdan vurmaya yeltenmesin.

Her şeyden önce anne ve babaların namaza bakışı, çocukların namazla alakalarının ana eksenini oluşturacaktır. Namaza karşı büyük bir alaka gösteren anne-babanın çocukları için namaz büyüktür. İbadetlerinde gevşek olan bir annenin namaz emri ilgi görmeyebilir.

Namaz için bir yıl-iki yıl asla uzun değildir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem *Medine şartlarında bile dört yıl namaz eğitiminden söz etmektedir. Bilâl'in ezan okuduğu bir şehirde, vahyin inişini gören çocuklar için bile dört yıl gerekiyorsa artık bizim kaç yıl sabretmemiz gerektiğini düşünebiliriz!*

Namaz için gerekiyorsa mahalleyi, semti, şehri ve ülkeyi terk etmeye hazır olmalıyız. Eğer bu asırda hicret edilecekse bu kesinlikle "namaz" için olmalıdır.

Evlerimiz İçin Namaz Kanunu

Madde 1:

Yerin, göklerin ve bütün mahlukâtın yaratanı Allah olduğu gibi yerde, gökte ve her yerde kim varsa o, Allah'a iman etmek zorundadır. İman etmeyen asidir; iman eden iyidir. İnsanların kendi aralarında oluşturdukları iyilik ve kötülük gibi değerler ancak imandan kaynaklanan iyiliğe uygun olduğu zaman muteberdir. İman etmeyenin, imana uygun olanı yapmayanın iyi olması, iyilerle bulunması mümkün değildir. Böyle bir anlayış fasittir. Mü'minlerin hayat anlayışları, hayata yön verecek projeleri iman üzerine kurulu olmalıdır ki gerçekçi olabilsinler.

Madde 2:

Allah'a iman etmenin en büyük belgesi ve imanın gerektirdiği ilk şey namaz kılmaktır. Namaz kılan imanını ispat etmiş olur; namaz kılmayan da iman belgesini kaybetmiş olur. Namaz dışında bir işi namazın yerine koyarak o işi iman ehli olmayı belgeleyecek bir iş olarak görmek batıldır. Ancak namaz kılanlar hatta namazı ikame edenler, imanları üzere bulunduklarını ispat edebilecek amellerin sahipleridirler. Mü'minler, namazlıdırlar ve namazlılarla beraberdirler zira namaz bir simgedir, namaz iman eden mü'minlerin simgesidir. Namaz onların çatısıdır. Namazın toplu eda edildiği bir mekân olan cami, onların namaz kılmalarını sağladığı kadar mü'min olanların ne yönde ve kiminle bulunduğu gibi işaretleri de ihtiva etmektedir. Bu nedenle de mescitler, namaz kılmamıza şahit olduğu kadar ne durumda bulunduğumuzu da gösteren belgeler durumunda olmaktadır.

Madde 3:

Namaz, ömür boyu devam eder. Beyinde şuur, gözde hareket bulundukça namazsız bir an geçirilemez. Namazsız bir gün tasavvur edilemez. Namazsız bir mü'min tasavvur edilemeyeceği için mü'min insanın evinden işine kadar bulunduğu her yer namaza göre düzenlenmiş olur. Namaz mü'minin miracı ve hayat düzenidir. Mü'min, ev sahibi olurken namazı ve namazı simgeleyen değerleri esas alır. Camiden uzak ev onun için kötü evdir. Ezanın duyulamadığı ev bereketsiz ve huzursuz bir evdir. Mü'min o evde rahat edemez. Ezanın uykuyu bölemediği ev zindan niteliğindedir. Mü'min için namaz o kadar dinamik bir unsurdur ki evine serdiği

seccadenin bile kıbleye tam olarak yönelmesine müsaade eden bir plana sahip ev onun için muteber evdir.

Namaz, iş düzeninin de esasıdır. İşe göre namaz asla olmaz; namaza göre iş olur. Bu, mü'min insanın dünyada namaz için bulunmuş olmakla namazı geçiştirmek arasındaki anlayışının göstergesidir. Namaz, mü'minin saati gibidir. "İkindiden şu kadar önce, şu kadar sonra..." diye konuşur.

Madde 4:

Namaz kılanın dünyadaki karşılığı huzurlu bir hayat, umutlu bir bekleyiştir. Ahirette de altından ırmaklar akan cennetlerde Allah'ın dostları ile beraber olmaktır.

Namaz kılmayanın dünyadaki cezası dar bir hayat, bunalımdan bunalıma sürüklenmektir. Ahiretteki cezası da cehennem ateşidir.

Mü'min, bu büyük kuralı sadece bilmez. Bunu bilmekle avunmaz. Bu büyük kural yani dünya hayatını huzurlu yaşama ve ahirette Allah'ın dostları ile beraber olma hâli, onun damarında kan olur, nefes aldığı havası olur. Değil namaz kaçırmak, bir namazı kâmilen kılamamak dahi mü'mine eziyet verir, onun huzurunu kaçırır. Namazsız kalmayı nefessiz kalmak olarak görür.

Namazla o kadar iç içe olur ki mü'min, kendisinin namazsız kalması kadar diğer mü'min kardeşlerinin namazsız kalmalarından da mustarip olur. Bir tek namazın kaçmasını bir organın kopması gibi görür. İnsanları samimi bir şekilde namaza davet eder. O, dolmuş bir cami görünce neşelenir. Garip kalmış camilerde ise mahzun düşer.

Neslinden namaz kılmayan birini gördüğünde ezilir, erir gider.

Madde 5:

Namaza davet eden ezan, namaz kadar Allah'ın dini olan İslam'ın da simgesidir. Ezan, varlığı ile İslam'ın varlığını ebedîleştirir. Mü'min namaz gibi ezana da itibar eder, ezana tazim eder. Onu okur, onu dinler. Ezanlar gür bir ses olarak Arş'a yükseldikçe mü'min ahenk bulur, kendisini onurlu hisseder.

Ezan bir ilandır, davettir. Ezana, ezanın okunduğu mahalde icabet etmelidir. İcabet merkezi de camilerdir. Camileri imar etmek namazla mümkündür. Şehirleri süsleyen büyük binalardan önce namazla imar edilmiş camiler güzeldir. Allah, kullarından beton binalar değil secde eden alınlar görmek ister.

Madde 6:

Namazı kılmamanın hiçbir özrü yoktur. Kim ne kadar güç yetiriyorsa o kadar namaz kılacaktır. Ayakta durabilen ayakta durarak oturabilen oturarak yatabilen de yatarak namaz kılacaktır ama muhakkak kılacaktır. Namaz kılmamanın tek özrü hayatta olmamak ya da hayatta yokmuş gibi olmaktır. Hiçbir dünyevi gerekçe namazı terk etmeye özür olamaz. Mü'min, böyle bir özrü kabul edemez, ona sığınamaz.

Madde 7:

Ne olursa olsun bir nedenden dolayı namaz kılamayan muhakkak namazını kaza edecektir. Kaza ettikten sonra da namazı kazaya bıraktığı için tevbe edecektir.

Bir tek namaz dahi kazaya kalmamalıdır. Mü'min hem kendisi namazını kazaya bırakmamalı hem de yeryüzünde tek bir namaz kazaya bırakılmasın diye gayret etmelidir.

Madde 8:

Namaza dair ilimleri öğrenmek namazı önemsemektir. Namaz bilgisinin güncellenmesi bir cihattır. Şuurlu bir namaz, huzurlu bir ibadet için bilgi sahibi olmak yegâne yoldur. Namaz bilgisini çocuklar için gerekli gören anlayış, namazın kıymetini bilmeyenlerin anlayışı olabilir. Namazın gerekliliği sürdükçe bilgisi de elzemdir çünkü namaz dindir, namaz cennettir, namaz Allah'ın rızasıdır.

YİRMİ SEKİZİNCİ TEKLİF:
VAKIF KURMADAN VAKIF OLMAYI BİLELİM

Para verip hizmet ettiğine inanan mü'minden daha iyisi kendisini para gibi vermeye hazır olan mü'mindir. Mü'min evler, bu anlayıştaki erkek ve kadınların barındığı evlerdir.

Ev İdrakine Katkı İçin Bir Kural:
İnsan Da Vakıf Olur

1- Allah'a ve Peygamberi'ne imandan sonra Müslüman'ın en büyük görevi farzların hakkını vermektir. Ne zaman ve kime hangi farz emrediliyorsa onu eda etmek Müslüman adı taşımanın en önemli belgesidir. Farzlarda boşluk bulunması, imanın doldurulması gereken açıklarla yürütüldüğünü gösterir. Bu anlamda farzlar Müslümanlığın varlık sembolleridir. Namazdan oruca zekâttan cihada kadar din literatüründe "farz" olarak anılan her şey, İslam renginin yansıması anlamına gelir.

Farzlar üzerinde bir yarış da söz konusu değildir. Müslümanlardan biri için "Beş vakit namazını ihmal etmez." veya "Zekâtını verir." ifadesi övgü için kullanılamaz. Namazları camide kılmak da övülme vesilesi değildir aslında. Çünkü böyle bir övgü "Namazını kılmayacak, zekâtını vermeyecek de ne yapacaktı! Zaten Müslüman erkek namazını cemaatle kılar." şeklinde gizli bir itiraza haklılık doğurur. Bu çağda zevklere yontturulmuş İslam anlayışı yüzünden en öncelikli farzların edası bile övgüye mazhar olmayı, iyi Müslüman olarak anılmayı beraberinde getirdi. Çünkü namazını aksatmayanla namazla alakası olmayanlar aynı Müslümanlığı pürüzsüz bir şekilde paylaştıkları için namaz kılıyor olmak, zekât veriyor olmak, farz olan cihada aday olmak fanteziye dönüştü. Bu yaygın anlayış, "Süt veren inek gördüm." diyen bir çocuğun sözü kadar dikkat çekicidir. Müslüman zaten farzları eda etmenin gayreti içinde olan kimsedir. Bunu en açık bir şekilde Peygamber aleyhisselam efendimizin namazı tanıtan hadislerinde görüyoruz. O hadisleri bir bütün olarak aldığımızda "Namaz dindir, namazı olmayanın dini yoktur." hükmü kolaylıkla anlaşılmaktadır.

2- Farzlar yerine getirildikten ve farzlar kanalıyla Allah'a yakınlığın yolu açıldıktan sonra -ki bu yolu ancak farzlar açabilir- bu yoldaki koşunun hızını nafileler belirler. Nafileler Müslüman'ın Allah'a yakınlık arzusu ve iddiasının hızını belirlemektedir. Bu açıdan incelendiğinde nafileler, farzlar gibi "hesabı sorulacak" yükümlülükler listesinde olmamalarına rağmen Müslüman'ın ahiretini hazırlayan önemli bir yatırım kaynağı olarak önümüzde durmaktadır. Çünkü nafilelerin olmadığı bir kulluk, en iyimser ifade ile donuk bir kulluktur. Dinî hayata bir yarış heyecanı katan unsur nafilelerdir. Biz bunu Ramazan ayı orucu ile diğer nafile oruçların karşılaştırmasında inceleyebiliriz.

3- Allah Teâlâ'nın dinini tanzim ederken farzlar- nafileler ayrımı yapmış olması şüphesiz -kulların takdirinin çok üstünde- hikmetler yumağı ile

doludur. Emirlerinin tamamını farz/nafile olarak bildirebilirdi ya da şimdi farz olanlar nafile, nafile olanlar da farz olabilirdi. Bu hâl O'nun dilemesinin sonucudur ve muhakkak büyük hikmetlerle doludur. Dolayısıyla bir fakire verilen ve % 2,5 tutarında bir dilim oluşturan zekâtın cehennemden kurtaran, Müslüman olmayı belgeleyen seviyede değerlendirilmesi ile nafile olarak infak edilen ve % 2,5 ile ölçülemeyecek derecede büyük rakamlara baliğ olan sadakanın neye göre değerlendirildiğini çıplak gözle göremeyebiliriz. Bazı hadislerde infaka ve hizmete vadedilen sevaplarda bu hikmeti yakalayabiliriz. Allah yolunda cihat eden mücahide –ki yaptığı iş en büyük farzlardan biridir- vadedilen muazzam sevabı inceleyelim. Ardından da onun evinde kalan ailesinin ihtiyaçlarını karşılayan Müslüman'a vadedilen sevabı inceleyelim. Sonuç büyük bir hikmete doğru bizi çekecektir. "Mücahidin ailesinin ihtiyacını karşılayan Müslüman, mücahit gibidir." Bu derin hikmetin önünde tıkanıp kalmamız için şu hakikati hatırlayalım: Din akılla değil vahiyle belirlenmiş kurallardan oluşmaktadır. Mükâfatlar-cezalar ve ihsanlar aritmetik terimlerle değil ilahî kıstaslarla belirlenmektedir.

4- Farzların sayısı oldukça sınırlıdır. Yüzlerce farzdan söz edemeyiz. Aynı şekilde farzlarda değişkenlik oranı da oldukça sınırlıdır. Örneğin, sılayı rahim bir farzdır. Bu farzın şu/bu akraba diyerek genişletilebilme oranı oldukça sınırlıdır. Ama nafilelerde durum böyle değildir. Açılıp şekillendirildiğinde nafileleri yüzlerce başlığa bölebiliriz. Örneğin Peygamber aleyhisselam efendimiz bile sadakadan söz ettikten sonra sadaka çeşitlerini mal vermek, tespih çekmek, güzel söz söylemek, selam vermek, bir işe yardım etmek ve benzeri şeklinde çoğaltmaktadır. Bu da nafileler yoluyla Allah'a iyi kul olmak için koşuşturan Müslüman'ın önündeki fırsatlar dizisinin kabarıklığını göstermektedir.

5- Bu denklem şu gerçeği ortaya çıkarmaktadır: Farzlardan bir farzı yapan Müslüman Allah'a giden yola girmiş demektir. Bütün Müslümanlar bu açıdan aynı durumdadırlar. Örneğin hac ibadetini eda eden bir Müslüman bu şekilde değerlendirilebilir. Hac farizasının alt başlığında ise onlarca nafile vardır. Hacılara su dağıtmaktan tavaf eden bir hacının koluna girip ona yardım etmeye, yol sorana yol göstermeye, yanlış okuyana duanın düzgününü öğretmeye varıncaya kadar her biri zamana ve insana göre değişebilecek onlarca nafile, haccın alt başlığında bulunabilir. Haccın alt başlığında ele alınabilecek bu nafileler elbette hacca "muadil" veya onun yerine ikame edilebilecek şeyler olamazlar. Ancak, haccın alt başlığında

nafile olarak duran ve Allah'ın kullarından nafile hükmündeki istekleri, bu işlerin ecrinin bir fantezi şeklinde algılanmamasını gerektirir. Zira bu nafilelerin bütünü ele alındığında haccın, üzerinde durduğu asıl iskeletin ortaya çıktığı görülecektir. Çünkü nafilelerden tecrit edilmiş hâliyle eda edilen farzlardan bir din, donuk bir din olabilir demiştik.

6- Nafilelerin çok çeşitli ve her birinin diğeriyle orantılanmayı gerektirmeyecek özellikte olması Müslümanlar için bir rahmettir. Ağzıyla bir nafile yapabilenin, yaptığıyla Allah'a koşması bir rahmettir. Eliyle yaptığı sayesinde koşmaya çalışanın koşusunun kabul edilmesi bir rahmettir. Malıyla bir nafileyi yaparak yarışa katılanın yarışının kabul edilmesi bir rahmettir. Kim ne yapabiliyorsa ve yaptığı, dinin temel ölçülerine uygunsa o yarışa katılmıştır. Böylece bir yandan farklı yetenek ve imkânlarla yaratılmış olan insanların aynı hedefe farklı açılardan koşmasına fırsat verilmiş olmakta bir yandan da toplumun çok yönlü ihtiyaçlarının giderilmesi için fırsatlar üretilmiş olmaktadır. Başka bir değerlendirme noktası da nafilelerin toplum hizmeti statüsünde olmayan, kişisel ibadetler olmasıdır. Bu durumda da rahmet tecelli etmektedir. Diliyle yaptıkları sayesinde ecir kazananların yanında, becerebildiği başka bir nafileyi yaparak ecir kazanan da fırsat kaçırmamış olmaktadır.

7- İslam dinini çerçeveleyen en önemli kurallardan biri **"amellerin niyetlere göre"** değerlendirileceği kuralıdır. İster nafile olsun ister farz, Müslüman'ın yaptığı işin hacmi ve görüntüsü Allah katında değer ölçüsü değildir. Niyet ve ihlas muteber kıstastır. Müslüman yasalarla sınırlandırılmaya gerek kalmadan kendisini imanı ve vicdanı ile sınırlandırdığı gibi ortaya koyduğu işinde de -farz veya nafile- insanların takdir veya yermelerinden önce Allah'ın rızasını hedef almalıdır. Fasit bir niyetle veya riyakâr bir uygulama ile Allah'ın rızasına ermek mümkün değildir.

8- Nafilelerin geniş bir zaman ve çerçevede ele alınmasının önemli gereklerinden biri de Müslümanların yaşadıkları inişli çıkışlı şartlara göre ihtiyaçların da farklılaşmasıdır. Suya ihtiyacın doruğa ulaştığı bir zamanda su üzerine, ordu teçhizinin aciliyet kesbettiği bir zamanda da onun üzerine mülahazalar beyan eden Peygamber aleyhisselam efendimizin sözlerinden anlaşılan budur. Zor bir zamanda kimsenin yardıma el uzatmadığı bir durumda kalan kimseler bir nafile bile eda etmiş olsalar bu iş çok büyük bir iş sayılmaktadır. Böylelerinin yaptığı işin nafile olması Allah'tan elde edecekleri ecrin değerini düşürmez. Daha sonra eda edilecek nice farzlar o

gün eda edilen nafilenin üzerine kurulduğunda kimi nafilelerin farzlara zemin hazırladığı anlaşılmış olacaktır. Bu da nafilenin en az farzlar kadar değerli ve önemli görülmesini gerektirmektedir. Hadid suresinin 10. ayetinde bu mesaj çok açıktır:

"Niçin malınızı Allah yolunda harcamıyorsunuz? Oysa gökler ve yer Allah'a miras kalacaktır. İçinizden Mekke fethinden önce mal harcayanlar ve savaşanlar, daha sonra mal harcayanlar ve savaşanlarla bir değildirler. Onların derecesi daha sonra mal harcayıp savaşanların derecesinden daha üstündür. Bununla birlikte Allah her iki gruba da en güzel ödülü vadetmiştir. Allah sizin neler yaptığınızı bilir."

9- Bir eylemin Allah katında değer taşıması o eylemde ibadet karakterinin hassasiyetle korunmasına bağlıdır. Namaz için abdestin korunması, oruç için ağzın muhafaza edilmesi ne anlam ifade ediyorsa mal üzerinden uygulanan bir nafilenin Allah katında "makbul" olması da malla ilgili ölçülere uyulmasına bağlıdır. Maldaki en önemli kuralların başında kaynak saflığı, kullanım anında mübahlık veya helallik sınırlarına riayet gelmektedir.

Bir görevin ifasında olduğu gibi bir nafilede de en hassas ölçü emanete riayettir. Emin olmak Müslüman'ın genel karakteri olmakla beraber görev üstlenenlerde öncelikli aranan şarttır. Ancak emanet kelimesini İslam'ın o kavrama yüklemiş olduğu geniş dairede anlamış olmamız çok önemlidir.

10- İslam'ın vakıf kavramına yüklediği anlamla Allah yolunda bir "iş" yapma arzusundaki Müslüman'ın gayretleri birleştiğinde ortaya çıkan eylemin adı çok tabii olarak "vakıf insan" eylemidir. Bu, vakıf anlayışımızın binalara ve çuvala indirgenmesinin ötesinde bir seviyedir şüphesiz. İnsanların hayır adına kendilerini vakfetmeleri, ceplerindeki malı, beton yığınlarını vakfetmelerinden daha önemlidir. Zira insan ihtiyacı, bina ve gıda dolu çuval ihtiyacından daha çoktur. Vakıf etrafında oluşacak olan nafileler zinciri aslında "fakirler" adına da kurulmuş değildir. "Vakıf insan" yüreğine insaniyeti basmış insandır. Fakirler kadar zenginler de o insanın müşfik ellerinden alacak bir şey bulurlar. Cinsiyeti, dili, ülkesi, toprağı yoktur "vakıf insan"ın. O, göklerden yere su indiren melekler gibidir. Müslüman'a, kâfire, iyiye-kötüye herkese uzanan bir elin sahibidir. Hele hele samimiyet ve emanetle özdeşleşmiş bir "vakıf insan" asırların özlemidir. Esir ettiği haçlı sürülerindeki askerlere bile insan muamelesi yapan Salahaddin'den beri "nev'i hilkatine" "vakfedilmiş insan" özleniyor.

YİRMİ DOKUZUNCU TEKLİF:
DIŞLAMA, TOPLA

Evet, şirk, münafıklık gibi iman dışı anlayışlar hızla yayılıyor. İnsanlar sabah akşam dinlerinden çıkabiliyorlar. Yaşantılara bakılacak olsa mü'min sayısının neredeyse yok denecek kadar az olduğunu söyleyebiliriz. İmanı elde tutmak, elde ateş tutmak kadar zorlaşmış olabilir. Yine de umutsuzluk yüklü olamayız. İnsanları küme küme dinden atamayız. Toplayıcı olmak zorundayız. Bir tek işareti bile iyiye yorumlamak, bir kişi olsun nasıl kurtarabiliriz demeye mecburuz. Mü'min ev, başkalarını iten ev olamaz. O eve bütün insanlık sığabilmelidir.

“HANGİ İMAN, HANGİ MÜ’MİN?” Sorgusunda Akidede Bilgi Özrünün Sınırları

Akidenin mü’min için, iman etmiş olmanın mecburi dairesini belirlediğini tespit edebiliriz. Bu tespitin en tabii gereklerinden biri şüphesiz, bir insanın mü’min olma veya olmamasını “akide” konularının belirleyeceği gerçeğidir. Bir insan için “ebedî cennet/cehennem” olarak simgeleştirilebilecek imanın, cennet veya cehennem takdirinde bulunacak olan ve insanı bir imtihan maksadı için yaratmış olan Allah Teâlâ tarafından belirlenen kurallar dâhilinde anlaşılması meselenin akide meselesi olmasının sonucudur. Eğer böyle bir anlamanın yerine vasfı ne olursa olsun insanın neyin cennet neyin cehennem gerektireceğine karar vermesi yani akide muhteviyatını insanın belirlemesi, “Kendi cennetini kendin oluştur!” türünden bir felsefeye kaymayı doğurabilir. İslam’ın en bariz özelliği olan “insan elinden korunmuş” olması bunu gerektirmektedir.

Akidenin bilinmesi, Allah’ın kulundan neyi beklediğinin bilinmesidir esasen. Ve bu bilginin yegâne kaynağı da Kur’an ve Sahih Sünnet’tir. Kur’an ve Sahih Sünnet ana çizgiyi oluşturduktan sonra bu iki kaynağı idrakte seviye yakalamış âlimlerin neyin ne anlama geldiğini izah etmeleri mümkündür. Fıkıh olarak adlandırılan, İslam’ı pratik hayatta yaşama ilminin de özü budur. Ne siyaset makamının ne de ilim erbabının dine, “dinden” bir şey ilave etmeleri veya eksiltmeleri kesinlikle kabul edilebilir. Önceki ümmetlerin kaydığı bu zemindeki kaymaya karşı ikaz edilmiş bir Ümmet’iz. İnsanların kendi belirledikleri kulluk ölçülerine göre inanıp yaşamaları bir tür Tevrat’a, İncil’e müdahaledir. Kur’an ise bu tür müdahalelerden mahfuzdur.

Akide muhtevalı kitapların ciltlerle ifade edilecek hacimde olması başka şey kişiyi iman ehli yapan akidenin muhtevası başka şeydir. Mesela neye iman edeceğini sorana Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem altı şeyi zikretmiştir. Sadece altı kelimeden oluşan bu beyan, bir insanın mü’min sayılması için gerekli zorunluluğu beyan eder. Bu altı kelime daha sonraki nesillerin eserlerinde altı cilt olabilir. Bu durum “iman” sözcüğünün içini dolduran altı kelimenin bulunduğu altı cilt kitaptaki bütün muhtevanın, aynı şekilde “iman” sayılmasını kesinlikle gerektirmez. Zira imanı beyan eden vahyin indiği zamanlarda altı kelime ile belirlenen bir dairenin bir asır sonra bir cildi, üç asır sonra üç cildi, on asır sonra da altı cildi dolduracak bir hacme ulaşması; akide mevzularının gitgide büyümesi ve gelişmesi şeklinde yorumlanırsa bu, temeli belirlenmemiş bir akide esas alınarak

insanların cennet veya cehenneme yönlendirilmelerini ortaya çıkarır ki bu hiçbir şekilde din olarak anlaşılamaz. İslam gayet açık ve berraktır. Bu berraklığı lekeleyecek bir anlayışın din olarak sunulması kabul edilemez.

Dini de dinin akidesini de Kur'an ve Sünnet'ten almaya mecburuz. Her genişletme -iyi niyetle bile olsa- dinin aleyhine sonuçlanır. Niyetin iyi veya kötü olması da Allah'ın dinine ilaveyi veya dinden eksiltmeler yapmayı meşrulaştırmaz.

İnsanların Öğrenme/Bilme Gücü

Gerek akide gerek fıkıh konularında "zaruri olan/olmayan" tasnifi yapılması ve insanların bu tasnife göre bir bilgiyi bilmek ya da bilmemekle itham edilmeleri gerekmektedir. Akide kitaplarında zikredilen ayrıntılara kadar her meselenin bilinecekler listesinde zikredilmesi Allah'ın talebi değildir. Bizim en temel umdelerimiz arasında "âlim" kavramının bulunması böyle bir anlayışı reddeder. Mü'min olan, akide kitaplarında zikredilen her şeyi bilmek durumunda olacaktı da neden âlimlere ayrı bir değer verildi? O takdirde âlimlik vasfını elde edemeyen herkesin iman dairesi dışında kaldığını iddia etmiş oluruz.

Ulema sınıfının düzeyindeki meseleler, akide konularının en yüksek düzeyde genişletilmiş şeklidir. Bu düzeydeki bilgileri bilebilecek ilme sahip olan kesimin Ümmet'in çok küçük bir kesimi olduğu tartışmasız bir konudur. Ümmet'in büyük bölümünü oluşturan kesim ise zaruri olan bilgileri bilmekle mükelleftir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin "iman" olarak tarif ettiği altı esas, bu zaruri listeyi oluşturur.

Bilmemiş olmakla bilmemeyi benimsemek arasındaki farkı tespit, Ehlisünnet çizgisinin ana karakterlerindendir. İnsanların cehaletlerine mazeret aramakla cehaletlerinin mazur görülmelerini tefrik etmek olarak da tarif edebileceğimiz bu noktayı açtığımızda şunları söylememiz mümkündür:

Bilmeyen, bilmediğini kabullenip öğrenmeye azmediyorsa o mazurdur.

Bir şüpheye binaen bilemiyorsa o da mazurdur.

Yanlış bir yoruma yönlendirilmiş olduğundan, doğruyu öğrendiğinde ona yönelen de mazurdur.

Zor kullanılmış birinin veya bilmesi mümkün olmayacak bir konumda bulunanın da özrü geçerlidir.

İnsanları Anlayışla Karşılamalıyız

Akidenin felsefe ile birleştirilerek izah edilmiş konularını anlayamayan insanları anlayışla karşılamaya mecburuz. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin ashabını eğittiği tarzla sonraki nesillerin eğitildiği tarz çok farklıdır. Bir, iki, üç şeklinde sayılan maddelere iman etmesi istenen bir bedevi birkaç mantık mukaddimesi üzerine kurulu cümleleri anlamaya itilmiş bir talebeden daha şanslı durumda idi.

Bir yatsı namazı öncesinde tarlalarında yorulduktan sonra mescitlerine gelen insanlar hangi zihin ve kültürle ne anlayabilirler ki gelişen akımlara karşı akidelerine ait ayrıntıları bilmeleri beklensin onlardan? Bir de akideyi maaşının karşılığı olarak anlatmaya çalışan bir memur önündeki insanın neyi ne kadar içine sindireceğini düşünmeliyiz. Belki bunlar imana ait ana konularda, mesela meleklere imanın gerekliliği konusunda özür oluşturmaz. Hele ezan okunan bir diyarda böyle bir özür hiç olmaz ama hangi meleğin önce yaratıldığı gibi en uçtaki bir konuda çok iyi bir özür olabilir. Ulemanın kendi aralarında bile anlamakta zorlandıkları ağır felsefe meselelerini, insanların imanlı olup olmadıklarını test etmek için kullanamayız. İşin özü budur. İlk mübarek nesil ne ile cennete girdi ise son insana kadar herkes onunla cennete girer.

Bunu biraz daha ileri götürerek şunu da söyleyebiliriz: Değil avamdan birinin, ulemadan birinin bile bazı meseleleri bilemiyor olmasına tabii bakmalıyız. İyi bir tefsir âliminin fıkha ait bir meseleyi bilemiyor olması hatta müçtehitlik unvanı ile bilinen bir isimden filan meselede avam düzeyinde telakki edilebilecek bir bilgi hatasının sudur etmesi mümkündür. Sahabi için bile bunu söylemek onların şanını düşürmez.

Mutedil Çizgi

İnsanlar, ilk iman eden bedevilere sayılan esaslar üzerinden bilgili olduklarında kendilerini kurtarırlar. Akide kitaplarındaki ayrıntılar, akide ilminin ehli içindir. Zaten avamdan olma vasfı ile yaşayan insanların o meselelere girmesi çıkarken kaybederek çıkması ile sonuçlanmaktadır. İnsanlara anlamayacakları şeyleri öğretmenin gereği yoktur.

Bu mantık bizi kimden ne bekleyeceğimiz ya da ne beklememiz gerektiğini, insanların kapasitelerini iyi takdir edebilmeyi anlamaya zorlamaktadır. Zamanımızın büyük bir bilgi edinme ve kullanma zamanı olması, insanlardan akideye ait bilgileri istediğimiz düzeyde beklememizi sağlamamıştır.

Burada kaydedilecek bir başka husus da insanların akide konularında da büyük gördüklerini taklit ederek kendilerini kurtarmayı yeğliyor olmaları hususudur. Allah Teâlâ'nın hiç kimseye kaldıramayacağı yükü yüklemeyeceği hakikatinden hareket ederek bunu da normal görebiliriz. Yeter ki taklit, ırkçılık veya menfaatçilik gibi bir nedenle olmasın. Burada insanların önünde duranlar ya da kendilerini önde durmaya uygun görenler, onlara uyanlardan daha ağır bir risk taşımaktadırlar.

Belki de biz laiklik gibi akideyi temelinden sarsan bir başlıkta dahi avamdan olan insanların mı, onların önünde duran isimlerin mi itham edilmesi gerektiğini yeniden düşüneceğiz.

Avam dinle istihza eden, dinden açıkça taviz gerektiren hususlara dikkat ettikten sonra avamdan olmayanların durumuna göre daha iyi bir noktada bulunur. Cehaleti benimser gibi tavır göstermeyen, cehaletine maske uydurmaya çalışandan daha iyi durumdadır. İçimize içimize sokuşturulan laiklik fırtınaları önünde mü'min acilen en temel umdelerini ayağa kaldırmalı ve bu umdeleri sapasağlam tutmalıdır.

Mühim olan mü'min olarak yaşamak ve ölmektir. Mü'min olmanın felsefesi bir değer ifade etmiyor.

OTUZUNCU TEKLİF:
HAZIRLIKLI BİR EVDE YAŞA

Fani dünyanın fani evlerinde yaşıyoruz. Ebedîlik diyarına yolcuyuz. Evlerimiz sadece bir istasyon gibidir; vakti geldiğinde istesek de istemesek de evlerimizi terk edeceğiz. Çocuklarımızı bu şuura sahip olarak yetiştirmemiz gerekir. Eşler, birbirlerini dünyaya meyletmeye karşı bu hususta ikaz etmelidirler. Özellikle evin erkeği vasiyetini hazır tutmalıdır. Kendisinden sonra ailesinin nasıl bir hayat yaşamasını istediğini açıkladığı bir vasiyet yazmalı, bunu el yazısıyla ya da imzasıyla onaylamalı ve çocuklarına bildirmelidir. Kimse henüz genç olduğunu vehmederek, vasiyet yazmayı ihtiyarlara havale etmemelidir.

Kadınlar da vasiyet yazsınlar. Vasiyet yazmak için mal sahibi olmak gerekmiyor. Vasiyet sadece mal bırakanların işi değildir.

Vasiyet yazmanın önemli Sünnetlerden bir Sünnet olduğun da bilerek, vasiyet yazmayı önemsemelidir ev sahipleri.

Vasiyeti Unutma! EbedÎ Gerçek: Faniyiz

Ebedîlik için yaratıldık ama kalacak yerimiz burası değildir. Cennet veya cehennemde ebedî kalmak üzere yaratıldık. Buralardan geçip gitmek kesin kaderimizdir. Bugünü de yarını da kati olmayan, beklemekten başka seçeneğimizin olmadığı, gidişi kesin bir yolun ortasındayız. İstikametimiz ve hedefimiz belli olmasına rağmen, fani olana kapılıp gittiğimiz olmaktadır. Ölülerin çocukları olduğumuz hâlde, ölülerden kalan mirasları yediğimiz hâlde kendimizi aldatıyoruz.

En büyük hakikat olan ölümün en az ilgiye ve en az hazırlığa muhatap olması şaşırtıcıdır. Ölüme ilgisizlik insanın kendini aldatmasından başka nedir?

Hayır! Akıl, ölüme hazırlanmayı emreder. Kalıcı olmayan konuta yatırım yapmaya değmez. Akıl böyle emreder, akıllılar böyle yapar. Ölüm hakikatini görmek için mü'min olmak da gerekmez. O, herkesin ortak kaderidir. Ancak onun için gerçek hazırlığı mü'min yapar. Diğerleri sade bir korku ile yetinirler.

Ölüm için yapılacak en önemli hazırlık, onu yok saymamakla başlamalıdır. Bu birinci basamaktır. İkinci basamak da onu uzakta görmemek olur. Ölümü yaşlılara, hastalara daha uygun görmek ona karşı hazırlıktan kaçınmaktır.

Mü'min, dünyayı elinden kaçırmamakla ahireti önünde bilmek arasında hassas bir ayarla yaşadığı zaman kazanması muhtemel hâle gelir. Dünyadan da nasibini unutmamak önemli bir ilkedir. Bu hassas ayarla yaşandığı zaman, ahiret şartlarına ayarlanmış bir dünya hayatı yaşanmış olur ki aranan ve beklenen de odur. **Ölümü evham hâline getirip gevşemek yerine, ölüme hazırlıklı olup dünyayı elde tutmak bize yaraşandır.** Zira dünya kurtulup gitme yeri değildir. Dünya kazanıp gitme yeridir. Bu açıdan dünyaya kapılmak bir tehlike olduğu kadar dünyayı tamamen ihmal etmek de bir tehlikedir. Mü'minin dünya hayatında omuzlandığı yük, bir anını heba edemeyeceği kadar ağırdır.

***

Kur'an'ımızda vasiyetin zikredildiği ayetler için Bakara, 180-182; Nisa,11; Maide, 106. ayetlere bakılabilir.

***

Ahirete hazırlıklı olmanın en basit işaretlerinden biri, ölümden sonrası için vasiyet bırakmaktır. Kitabımız Kur'an ve Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin hadislerinde yer alan vasiyet konusu, bugün bilindiğinden daha ciddi tutularak tavsiye edilmiş meselelerden biridir. Maalesef, bu zamanda yaşayan Müslümanların eski zamanlara göre vasiyet bırakma gerekliliği daha fazla olduğu hâlde ihmal edilmektedir. Bu ihmalin bir nedeni Sünnet bilgisinden mahrum kalmak veya Sünnet'i ikinci plana atan bir anlayışla yaşamak olarak kaydedilebilir. Ama asıl nedenin ölümü uzak ihtimal olarak görmek, onu yaşlılara daha yakın, ağır hastalarla daha iç içe görme telakkisinin olduğu ne yazık ki bir gerçektir.

Kul haklarının çok daha yoğun bir şekilde yaygınlaştığı zamanımızda ölümden sonrasının en önemli dertlerinden biri olarak helallik almayı, hatırlı bir isimle yâd edilmeyi sağlayacak en muhtemel imkânımız vasiyetimizdir. Bize göre hikmeti ne olursa olsun vasiyet bırakmak, genç ve ihtiyar her Müslüman için önemli Sünnetlerden bir Sünnet'tir. Sahabinin ihmal etmediği bir Sünnet olarak önümüzde durmaktadır. Bugün az uygulanıyor olması vasiyetin önemini azaltmaz.

Adabına uygun bir vasiyet bırakmak bir öğlen namazının nafilelerini eda etmek gibi nebevi çizgiyi izleme yollarından biri olarak görülmelidir. Sünnet'e uymak, Sünnet üzere yaşamak bu anlayışın sonucudur. Vasiyet yazmayı, ölüm sendromuna tutulma olarak görmemizin bir nedeni yoktur. Vasiyetten sonra yıllarca yaşamak, hiçbir vasiyet yazmadan hazırlıksız gitmek kadar muhtemeldir. Ölümün zamanı ve yeri yok. Her an ölümle iç içeyiz. Hatta yürüyen ölüleriz biz.

Çocuklarına ve yakınlarına mümkün olduğu kadar sorunsuz bir mal ve istikameti belli bir anlayış bırakmanın önemli sebeplerinden biri olarak vasiyet, insan tarihi kadar eskidir. Çaresiz insanın, nihai çarelerinden biridir.

Vasiyetin, bizden sonrakilerce nasıl tatbik edileceği ise bizim elimizde olmayan, bizi de fazlaca ilgilendirmeyen bir meseledir. Bizim için önemli olan bu Sünnet'i önemsememiz ve tatbik etmemizdir.

***

İbni Ömer radıyallahu anhüma rivayet ediyor. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdular ki:

"Vasiyet edecek bir şeyi bulunduğu hâlde bir Müslüman'ın, iki geceden fazla vasiyeti yazılmış olmadan uyuması hak değildir."

İbni Ömer diyor ki:

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin bu sözünü duyduktan sonra vasiyetim yanımda olmadan bir gece geçirmedim.”

(Buharî, Vasaya,1; Müslim, Vasiye,1)

***

Vasiyetin Hikmeti ve Kazandırdığı

Bize emredilen bir işin hikmetini aramayız. Emre itaat etmek bizim vazifemizdir. Eğer emredilen veya yasaklanan bir şeyin hikmetlerine vakıf olursak buna şükrederiz. Zira hikmetine vakıf olduğumuz bir işi idrak etmemiz ve tatbikimiz daha kolay olur. Kulluk sebepler, sırlar araştırma hâli değildir. Kulluk teslimiyettir. Bir iş bize Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Sünnetlerinden biri olarak bildirilmiş ise bizim için gerekçe tamamdır. Sünnet’e ittiba etmek, sahabinin yaptığını yapmak hikmetin ta kendisidir.

Vasiyette bizim menfaatimize olan önemli açılımlar vardır:

a- Vasiyetin en ön önemli hikmetlerinden biri gelecek kuşağa akide ya,tırımı yapmaktır. “Ben tevhid akidesine bağlı yaşadım, size de bu akideyi vasiyet ediyorum. Kur’an’a sarılın.” gibi ifadeler basit görülmemelidir.

Bu açıdan Sünnet’e uygun bir vasiyet yapıldığında tevhid akidesine yatırım yapılmış olmakta, bir anlamda tebliğ yapılmaktadır. Bu ise her mü’min için ziyadesiyle önemli bir görevdir. Tebliğin genel şartları arasında sonuç görmek gibi bir şart bulunmadığına göre bizim bıraktığımız vasiyetimizin etki edip etmediği de bizim için önemli değildir. Üzerimize düşeni, şartlarına uygun olarak yerine getirmiş olmamız bizim için yeterlidir.

b- Ölen bir Müslüman’ın kendisinden sonraya kalanlara tevhidi, takvayı ve ibadetleri vasiyet etmesi, onlara hayır çeşitlerinden birini icra etmeleri için telkinde bulunması onun namına bir ecir hanesi açılması demektir ki bu büyük bir kazançtır. Öldükten sonra da amel defterlerinin açık kalmasını kendi elleriyle sağlamanın yoludur bu.

c- Kabir âleminin en büyük endişelerinden biri olan kul haklarından arınmanın yegâne yolu vasiyet bırakmaktır. Kul hakkı ise cennetin önünde ağır bir engeldir. İnsanların birbirlerinin haklarına karşı en esnek bulundukları bir zamanda yaşıyoruz. Kesinlikle, ahiret âlemine haklardan arınmış olarak gitmemiz gerekir.

***

Kim Vasiyet Eder?

Bir mal vasiyeti yapanın:
- Tasarruf ehliyeti olan biri olması gerekir.
- Ölüm anından önce vasiyet yapmalıdır.
- Bütün malını kapsayacak bir borç içinde olmamalıdır.
- Vasiyetinde şaka ve şüphe olmamalıdır.

Kime Vasiyet Edilir?

Kendisine mal vasiyet edilenin:
- Vasiyet edenin kendi vârisi olmaması gerekir.
- Muğlâk ifadelerle vasiyet edilmiş olmamalıdır. "Şu" veya "şunlar" gibi açık ifadeler kullanılmalıdır.
- Temellük hakkı olmayan biri olmamalıdır.
- Vasiyet edenin katili olmamalıdır.
- Vasiyeti kabul etmelidir.

Ne Vasiyet Edilir?

Vasiyet edilecek şeyde şu özellikler bulunmalıdır:
- Vasiyete konu şey, vasiyet edenin ölümünden sonrası için olmalıdır. Yoksa adı vasiyet değil hibe olur.
- Temellükü mümkün bir şey olmalıdır.
- Mübah bir nesne olmalıdır.

***

d- Vasiyet, insanın vârisleri arasında bilhassa çocukları açısından çıkabilecek tartışmaların, kimi zaman aile bağlarının kopması şeklinde sonuçlanabilecek nizanın engellenmesinde de vasiyetin önemi büyüktür.

e- Vasiyet aslında bizim açılımımızdır. Yaşadığımız zaman dilimizde ne ile yaşadığımızı, yapmayı planlayıp yaptıklarımızı, yapamadıklarımızı, beklentilerimizi sıralamış oluruz. Sevenlerimiz bizi daha çok sever, sevmeyenlerimizin bize bakışını değiştiririz. Allah Teâlâ ve meleklerinin yanında kullarını da emellerimize ve nihai arzumuza şahit tutmuş oluruz.

f- Vasiyet bırakırken Sünnet'e ittiba etmiş olmayı niyet etmemiz hâlinde de bunların ötesinde bir Sünnet sevabını idrak etmiş oluruz ki başlı başına bu bile bir kazançtır.

g- Vasiyet, insanın genç yaşında uygulaması icap eden bir Sünnet'tir. Bir kenarda vasiyeti yazılı bulunan veya şahitlere duyurulmuş hâliyle vasiyeti bilinen bir Müslüman'ın nefis murakabesi, eylemlerini kontrol etmesi çok daha kolaydır. Vasiyet bu manada bir iç kontrol mekanizmasıdır.

Vasiyet Bırakmanın Hükmü

Borcu bulunan, bu borç hakkında alacaklılar açısından belge sıkıntısı bulunan, bir konuda kilit durumda olan bir Müslüman'ın vasiyet bırakması VACİPTİR.

Malı bulunan, vârislerinin onun bırakacağı mala ihtiyacı olmayacak kadar zengin olduğu kimsenin vasiyet bırakması SÜNNET'TİR.

Muhtaç durumda vârisleri bulunan birinin vasiyetle malını hayra yönlendirmesi MEKRUHTUR.

Malın üçte birinden fazlasını vasiyet olarak bırakmak, vasiyeti zulüm ve intikam için kullanmak veya zaten mala vâris olacak birine ayrıyeten vasiyetle mal bırakmak CAİZ DEĞİLDİR.

Bunların dışındaki vasiyetler MÜBAHTIR.

Vasiyeti Tatbik Etmenin Hükmü

Kendisine vasiyet edilenin vasiyetin içeriğini tatbik etmesi vaciptir. Vasiyeti ihmal etmek uygun değildir. Eğer vasiyette, vasiyet bırakılan için zorluk sayılabilecek bir ağırlık varsa ona uyulmayabilir.

Vasiyetin Zamanı

Eğer vasiyet, ölümle bağlantılı bir zamana ait taleplerde bulunuyorsa o zaman içinde tatbik edilir. Geniş bir zaman içinde yapılabilecek taleplerden müteşekkil ise geniş bir zamanda tatbik edilmesinde sakınca yoktur.

Vasiyetin Belgesi

Vasiyetin belgesi ikna gücü olan her şeydir, denebilir. Bir noter yazısı, iki muteber şahit, önceden aile arasında ilan etmiş olma gibi ikna etme ve tartışmaya mecal bırakmama gücü olan her şey muteberdir.

Vasiyet eden vasiyetinde değişiklik yapabilir. Yaptığı değişiklikleri de aynı şekilde belgeler.

Vasiyette Neler Bulunmalıdır?

Vasiyeti yapan, en başta kendini tanıtır. İman ve akideye temas eder, vârislerine ve vasiyetine muhatap olanlara takvayı vasiyet eder. Ölümden ibret almalarını öğütler.

Borçlarını ve alacaklarını zikreder. Kime, ne kadar, ne zaman borç verdiğini, aldığını açıklar. Yanında veya kasasında emanet olarak bulunan şahıs, vakıf, dernek mallarını zikreder. Onların korunmasını ısrarla tembih eder.

Ölümünden sonra bidatlere tevessül edilmemesini emreder.

Cenazesini kimin kıldırmasını istediğini zikreder. Ashaptan bunun örnekleri vardır. Ebu Bekir, Ömer'in; Ömer, Suhayb'ın; Ümmü Seleme, Said bin Zeyd'in; Âişe, Ebu Hureyre'nin; İbni Mesud, Zübeyr'in cenazesini kıldırmasını vasiyet ettiği rivayet edilir. Allah hepsinden razı olsun.

Vârislerinin durumu uygunsa malının üçte birinin hayırlara kullanılmasını ister. Bu hayır yollarını zikreder. Mümkünse bu alanları, tartışmaya yol açmayacak şekilde açıklar. Çocuklarına dünya ve dinleriyle ilgili nasihatlerini yazar.

***

Abdullah bin Mesud
radıyallahu anhın Vasiyetinden:
"Bismillahirrahmanirrahim.
Bu, Abdullah bin Mesud'un vasiyetindendir.
Bu hastalığımdan bana ölüm gelirse vasiyetimin dayanağı Allah Teâlâ, sonra da Zübeyr bin Avvam ve oğlu Abdullah'tır. Üstlendikleri her eyde ikisi de tam yetkilimdir. Kızlarımdan hiçbiri onlardan birinin izni olmadan evlendirilmesin."
(Beyhaki, Kübra, 6/282)

***

Vasiyette İncelikler

1- Vasiyetin ana konusu bırakılan malı yönlendirmektir. Vasiyet denince akla mal gelir. Ancak vasiyeti; malı ve geride kalanların akidesini, ahlakını yönlendirme gayretlerinden biri olarak görmenin de yararı vardır.

2- Vasiyeti, riya meselesi hâline getirmek tehlikelidir. Mümkün olduğunca vasiyeti gizli tutup onun, ölüm hâlinde açığa çıkmasını sağlamak daha faydalı olabilir. Ama herkesin durumu kendisi açısından özellik arz edebilir.

3- Vasiyet eden, vasiyetini mal üzerinden yapacaksa öncelikle kendine mirasçı durumda olmayan akrabalarını yakınlık sırasına göre kollamalıdır. Yakınlıkla beraber de daha takva olan önemsenmelidir. Şeriat ilimleriyle meşgul bir yeğeni olan önceliği ona vermelidir. Veya bakıma muhtaç bir yeğeni olan önceliği ona tanımalıdır.

4- Vasiyetin yapıldığı kişi, mirasçılar arasında bulunmamalıdır. Zira mirasçı zaten mirastan pay alacaktır. Ona özellikle bir vasiyet yapılması, diğer mirasçıların ezilmesi anlamına gelir. Bu da zulümdür. Zulüm haramdır.

5- Vasiyetin tatbiki borçlar ödendikten sonra kalan üzerinden yapılır. Borçlar ödenmeden vasiyetin değeri yoktur.

6- Allah'ın rızası dışında bir alana vasiyet yapılsa dahi muteber değildir. Mesela, saz çalınan bir köy lokaline yatırım yapmayı vasiyet edenin vasiyetinin değeri yoktur.

7- Bidatin ihyası için yapılan bir vasiyete uyulması gerekmez.

8- Vârisi olmayan malının tamamını, dilediği gibi vasiyet edebilir.

Varisleri bulunan ise malının üçte birini vasiyet edebilir. Üçte birinden fazla olması hâlinde ise o öldükten sonra vârislerinin o oranı kabul etmesi gerekir. Aksi takdirde vasiyetin değeri olmaz.

Ölümünden sonra, kendisi için hac yapılmasını vasiyet eden bir Müslüman'ın bıraktığı malın üçte biri haccetmeye yeterli geliyorsa vasiyeti yerine getirilir. Aksi takdirde, vârislerinin kendiliğinden hibe etmesi ile hac yaptırılabilir.

9- Bir Müslüman, çocuklarının bakımı, evlendirilmeleriyle ilgili vasiyette bulunabilir ve kişi tayin edebilir. "Çocuğumu filanca kişi evlendirsin." diyebilir.

10- Fıkıh bilgisi yeterli olmayanların, yazdıkları vasiyeti fıkıh bilen biriyle istişare etmeleri uygundur.

VASİYET ÖRNEĞİ

"Ben,…….oğlu/kızı…… bu vasiyeti …. / … / …… - …./ …. / ……
tarihinde yazıyorum.

Allah'tan başka hiçbir ilah bulunmadığına şehadet ederim. Muhammed aleyhisselamın Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehadet ederim. İslam hak ve son dindir. Müşrikler istemese de Allah, dinini galip getirecektir. Cennet ve cehennem haktır. Dirilmek haktır. Rab olarak Allah'tan, nebi olarak Muhammed aleyhisselamdan razıyım. Melekler haktır. Peygamberler haktır. Kıyametin geleceğine şüphe yoktur. Ölüm insanoğlunun kaderidir. Hangimiz daha iyi amel yapacağımız belli olsun diye Allah bizi yarattı. Dilediği zaman da ruhumuzu kabzedecektir."

"Eşim, çocuklarım ve benimle yakınlık bağı bulunan bütün akrabama vasiyetim şudur:

Beni; Ehlisünnet itikadında, cemaat ehli, mü'min kardeşlerini seven, kâfirleri asla sevmeyen, cihat edemese bile mücahit olarak Rabb'ine kavuşmayı uman, camileri evi gibi bilen, Müslümanlar arasında ayrım yapmayan, İslam'ı siyasetiyle, ticaretiyle, ahlakıyla, muamelatıyla, ibadetiyle bir bütün olarak gören, Allah'ın peygamberleri arasında hiçbir ayrım yapmayan, İslam'ın halifesi ve devleti olması için kendini feda etmeye hazır olan, Kur'an'ı okumak ve amel etmek için Allah'ın gönderdiğine katiyetle iman eden, hadisi şerifleri Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin emaneti olarak gören, onlarla amel etmeyi imanından bir bölüm olarak telakki eden, Mekke, Medine ve Kudüs'ü birbirinden ayırmayan, Yahudi'yi lanetli gören, elindekinden infak etmedikçe Allah'a yaklaşılmayacağına, sabırsız bir adım bile yol alınamayacağına kesinlikle inanan, çoluk çocuğu en büyük imtihanlardan biri gören, kusurlarını itiraf edip, İslam şerefi ile şereflenmenin bedeline uygun bir gayretin içinde olamadığını kabul edip Rabb'inin rahmetine sığınan biri olarak biliniz."

"Beni, size karşı işlediğim hatalardan dolayı bağışlayın. Karanlık kabrimde Rabb'imin azabına muhatap olacağım yanlışlarımı bağışlayın. Artık, geride kalanların benim namıma yapacakları

hayırdan başka bir emelim yoktur. Bana acıyın, Allah da size rahmet etsin."

"Benim resimlerimi evin duvarlarına asmayın. Saklayacaksanız beni gönüllerinizde saklayın. Benim için yaptırdığınız hayırlara adımı yazmayın. Melekler sizin yaptığınızı görsün yeter."

"Benim adıma, Kur'an'ımıza destek olacak hizmetler yapmaya çalışın. Çocukların Kur'an okumalarına, mü'min olmayanların iman etmesine vesile olacak amelleri yaparken beni de Kur'an sevdalısı biri olarak anın. Ramazan gecelerinde, bilhassa hatimleriniz için dualar ettiğiniz zamanlarda beni unutmayın. İsmimi anın. İftar sofralarında iken benim hâlimi düşünün de bana acıyıp o saatte makbul olan dualarınıza beni de katın."

"Benden sonra yaşadığınız evde, ilim meclisleri kurmaya devam edin. Muhakkak evimizde bir Kur'an halkası bulunsun. Ayda bir hatim yapılmasını ihmal etmeyin. Ehli Kur'an'a, hadis ulemasına hürmetkâr olun ki onlar gibi olmasak da onları sevmemiz sayesinde Allah bize de rahmet etsin."

"Evimize ziyaret maksatlı bile olsa facir kimseleri sokmayın. Facirlerin evine de girmeyin. Erkek çocuklarım camide cemaatle namaz kılmayı ihmal etmesinler. Benden sonra doğanların isimleri ashabı kiramın ve salih kulların isimlerinden olsun. Yabancıların isimlerini bile evimize sokmayın. Mahallemizin camisinde bir ihtiyaç olduğunda onu siz gidermeye çalışın."

"Allah rızası için hangi dernek, vakıf kurulursa ona üye olun, orada aktif görevler alın. Kadınlar, evlerinde otururken yapacakları hizmetler alsınlar."

"Benim için istiğfar etmeyi unutmayın. Sizin istiğfar etmenize çok muhtaç olduğum bir yerdeyim. Size verdiğim emeklerimin karşılığı ve Allah'ın emri olan anne-baba hakkı hatırı için beni unutmayın. Hacca gideniniz olursa beni orada hatırlasın. Tavaf ederken ve Arafat'ta muhakkak beni de anın. Bana Rabb'imin rahmetini isteyin."

"Allah'a ve Peygamber'i Muhammed aleyhisselama imanınız tam olsun. Gizli ve açık bütün işlerde Allah'tan takva üzere yaşayın. Müslüman olduktan sonra en büyük iş namazdır. Sakın bir vakit namazı ihmal etmeyin. Ölürken bile namaz kılacak hâlde olun. Namaz bizim, diğer milletlerle olan ayrıcalığımızdır. Allah'ın diğer emirlerini de ihmal etmeyin. Orucunuzu tutun. Zekâtınızı verin, fakirlerin

hakkından sofranıza geçmesin. İmkân bulan haccetsin. Haramlardan kaçınmadıkça Allah'ın rızasına eremeyeceğinizi bilin. Küçüğü, büyüğü diye ayırmadan her haramı kendinize düşman bilin. Şeytan sizi haramlardan birine düşürürse hemen tevbe etme yolunu kullanın. Haramlar içinizde gömülü kalmasın. İlimle meşgul olmayı ihmal etmeyin. İlimlerin başı Allah'ın kitabı ve Peygamberi'nin Sünneti'dir. Cemaatten ayrılmamanızı tavsiye ederim. İnsanlara iyilik edenlerden olun, iyilik edenlerle beraber bulunun. Nesil yetiştirmeye çalışın. Barıştırın. Veren el olun, alan el olmaktan Allah'a sığının."

"Büyük çocuklarım küçüklerine merhametli olsun. Birbirlerini takvaya teşvik etsinler. Akrabalar arası ilişkileri zayıflatmasınlar."

"Benden sonra arkamdan hiçbir bidat işlenmesin. Beni mezarıma koyduktan sonra bir hayvan kesilip eti dağıtılacak kadar bir zaman orada bekleyin. Ondan sonra beni hayırla anın ki Allah bana rahmet etsin."

"Çocuklarım ve beni sevenlerim benim için dua etsin. Benim adıma sadaka verenden Allah razı olsun. Mübarek vakitlerde ve mübarek yerlerde beni hayırla yâd edenden Allah razı olsun."

"Şu anda kimseye borcum yoktur, alacaklı da değilim.

Bıraktığım malımdan üçte birini Allah yolunda kullanmanızı vasiyet ediyorum. Bir köy camisinin ihyası için de o malı kullanabilirsiniz. Bir hadis kitabını bastırıp dağıtabilirsiniz. Bir fıkıh kitabı bastırabilirsiniz."

"Bu vasiyetimi eşimin, büyük çocuğumun, diğer çocuklarımın sırayla hangisi varsa tatbik etmesini isterim. Vasiyetime uymaları hâlinde onlardan razı olurum."

"Benimle bağı bulunanlardan bana haklarını helal etmelerini dilesinler. Benim unuttuğum bir hakkı benden talep eden olursa onu versinler."

"Bütün insanlar gibi ben de çocuklarıma, eşime ve sevdiklerime doymuş değilim. Onlardan ayrılmak bana ağır geldi. Ama biliyorum ki bu dünya doyma yeri değildir. Çocuklarımla, eşimle, annemle, babamla, dostlarımla, kardeşlerimle cennette buluşma gününe erteledim hasretimi. Orada buluşup ebediyen ayrılmayacağız. Orada hep beraber olacağız. Nebilerle, sıddıklarla, şehitlerle, salihlerle, Ebu Bekirlerle, Ömerlerle beraber olacağız. O güne kadar herkes hasretini içine gömsün. Hepinizi Allah'a emanet ederim."

“Allah sizi ve beni, sevip razı olduğu kullarıyla beraber cennetinde cem etsin.

Bütün hamdler Allah’adır. Salat ve selam Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimizedir.

Allah’ın cennetinde buluşuncaya kadar selamün aleyküm.”

SİLAHINI KUŞAN

Dua mü'minin silahıdır. Dua ile Allah'a yaklaşmakta ve dünya sıkıntılarından kurtulmaktadır.

Neler için el açacağımıza dair bir işareti Tirmizî'nin rivayet ettiği bir hadiste görüyoruz: "Hataların affı, evin genişliği ve rızıkta bereket!" Bu üç şeyden ikisini çok kullanırız. Af ve bereket isteriz de ev genişliği için dua etmek neden aklımıza gelmez. Neden el açıp demeyiz ki:

"Rabb'im!

Evimi genişlet; beni ve ailemi barındırsın. Madden genişlet, manen genişlet.

Ruhum daralmasın evimde. Çocuklarımla sıkışmayayım.

Evimde huzurum olsun.

Gecelerim bile bana nûrlu görünsün.

Evimde Sana isyan olmasın.

Seccadelerimiz işlek olsun.

Kuluna muhtaç etmeden yaşat beni.

Evim içimi açsın, kalbimi donatsın.

Evim mescidim olsun, medresem olsun."

Dua etmeye mecburuz, evimiz için de.

Evinin Kıymetini Bil

Çünkü ev, nimetlerden bir nimettir. Zor zamanlarda insanın sığınabileceği en muhkem kalelerden biri evdir. Evi betona, boyaya, mobilyaya değiştirme! Evini mübarek tut, mübarek bil. Evinin kıymetini sen bil ki evin kıymetli olsun.

Kanun

Allah kimseye zulmetmiyor, bilakis herkese istediğini ve hak ettiğini veriyor.

Biz evlerimizi, imanla mamur hâle getirirsek Allah Teâlâ da işimizi kolaylaştırır. İsteklerimizle eylemlerimiz ters düşerse melekleri samimiyetimize ikna edemeyiz. Evlerimizin dış yapısıyla, iç dekorasyonu ile ilgilendiğimiz kadar imanla imar edilmesi ile de ilgilenmedikçe samimiyetimizi ispat edemeyiz. Bu durumda da Allah'ın bize yardımı gelmez.

Bir Kanun Daha

Herkes evini kıblegâh yapacak; evini cami gibi görecek. Eve Allah'ın yasak ettiği şeyler bir poşet bile olsa girmeyecek. Ev zikir ve ilim merkezi olacak. Mü'min kardeşlere hizmet üssü olacak. Sılayı rahime açık olacak. Evlerimizde mü'min kimliğimizi ispat edeceğiz. Evlerimiz mü'min olacak, Allah da bize kapılarını açacak.

Kabukla Değil Özle İlgilenelim

Şekillere takılıp kalındığında sadece yol uzamış olur. Evlerimizin çatısına mesela bir minare yerleştirilmesi, evlerimizin mü'minleştirilmesi olmaz. Evlerimizin içindeki hayatın mü'minleştirilmesi ile imanımızı yerleştirmiş oluruz. Kendi kendimize ihdas ettiğimiz şeylerle oyalanmamızın anlamı yoktur. Şu toplantı bu toplantı yerine esasa uygun işlerle yol alabiliriz. Çağın getirdiği fitnelere karşı uyanık olmamız gerekirken o fitnelerin içinde hayır aramaya kalkışmamalıyız.

Tespit

Banyosuna, tuvaletine rağmen evlerimiz bizim için iman kalesidir. Evlerimizde sürekli ibadet hâlindeyiz. Yatıp uyusak da ibadetteyiz. Yesek içsek de ibadetteyiz. Çocuklarımızla eğlensek de ibadetteyiz. Biz evlerimizi, Rabb'imize karşı kulluk görevlerimizi ifa ettiğimiz merkezler olarak konumlandırdıktan sonra yediğimiz, uyuduğumuz, sevip sevildiğimiz ana gayeyi engellemez. Ana gaye bu kulluk olmadıktan sonra da ara sıra serip üzerinde namaz kıldığımız seccademiz veya duvarda asılı duran Kâ'be resmi evimizi mü'min ev yapmaz. Gerçekçi olmalıyız.

Kimlik İspatı

Evin erkeği üzerinde, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin Sünneti izlenebilmelidir. Sakallı olması bu izlemeyi sağlayacağı gibi sağ elle yemek yemesi de bunu sağlar. Fakat ne sakal ne de sağ elle yemek yemek Sünnet ehli olmanın bütünüdür. Oturup kalkmadan konuşma tarzına kadar her işte Sünnet'e uygun yaşama tarzı ispat edilmelidir. Evin çocukları, bir camide namazı ve Sünnet ilkelerini öğrenmeden önce anne-baba üzerinde onun örneklerini izlemiş olmalıdırlar.

Mü'min bir evde kandil akşamlarından birinde kandil tebrikinden çok, sinirlenince Sünnet'e göre hareket etmemiz ve bunu karakter durumuna

getirebilmemiz bizim kimliğimizi ispat edecektir.

"Mü'min beyefendi, mü'min hanımefendi" olabildiğimiz zaman evlerimiz de iman etmiş olacaktır.

Süreklilik Şarttır

Evlerimizin mü'min kimliğini yansıtan tutumlarımızda süreklilik oluşturmalıyız. Kandil gecelerine, bayram günlerine sıkıştırılmış kimlik doyurucu değildir. Oturmuş şahsiyetimiz, ölünceye kadar taşıdığımız sancağımız olmalıdır. Sürekli anneyiz, sürekli babayız. Sürekli merhametliyiz, sürekli bağışlıyoruz. Sürekli tebessüm ediyoruz.

Sevgi Eğitimdir

Eşler arasındaki sevgi yılların ilerlemesi ile eskimemelidir. İlk yılın heyecanı bizi ihtiyarlık günlerinde de korumalıdır. Çocuklar için de aynı ölçüyü kullanabiliriz. Erkek erkeliği yerine sevgisini kullanmalıdır silah olarak. Kadın da sevgiyi silah olarak kullanmalıdır. Sevmek kadar sevilmeyi hak etmek gerekir. Sürekli sempatik, sürekli ilgi çeken ama "Beni sev." sözcüğünden çok, sevmeye mecbur tutan tutum ve tavırlarla olmalıdır bu.

İtidalli Hayat

Evlerimizin mü'minleşmesi; evlerimizde sürekli Kur'an okunması, sürekli namaz kılınması değildir. Dünya nimetlerinden helal olarak bize ne sunuldu ise onu kullanabiliriz. Bilhassa çocuklar, dünya nimetlerinden mahrum yetiştirilerek büyüdüklerinde o nimetlere tapınacakları bir ezikliğe sürüklenmemelidirler. Eğelenmek de evlerimizin programında bulunabilir. Her şey yerli yerinde olduktan sonra bir sakıncası yoktur; seccadeyi serer namaz kılarız, onu kaldırır oyun oynarız. Biz buyuz; ümmeti Muhammed'iz biz. Dünyayı tepmiyoruz, ona tapınmadan üzerindekilerden yararlanıyoruz, farkımız budur.

Dilimize Dikkat

Sınırsız konuşma hakkımız yoktur. Haram sözleri söylemeden, israf etmeden konuşabiliriz. Suyun israfı kadar vaktin ve enerjimizin israfına da önem veririz. Çocuklarımıza yemek ve tuvalet terbiyesi verdiğimiz gibi konuşma terbiyesi de vermeliyiz. Bu konuşma terbiyesi, büyüklerin yanında

konuşulmaz, türünden değildir. Neyi konuşmak helaldir neyi de helal değildir mantığına dayalı bir konuşma yapmalıyız.

Göz Savunması

Yaşadığımız çağ, göze hitap ediyor. Gözün gördüğü elin tuttuğundan daha değerli oldu. Bu da her şeyde bir gösteriş üretti. İbadetlerde bile o gösterişin izleri vardır. Bir de sanki her şeyi görmek mübahmış gibi bir anlayış oturdu içimize. Sınırsız bir gözle bakmamız mümkün değildir. Mahremlerimiz olmalıdır. Şeytanın en güçlü silahlarından biri durumuna gelen göze hitapta ne durumda olduğumuza çok dikkat etmeliyiz. Artık görme özürlülerin bile görebileceği bir yaygınlık oluşmuştur. İmanımızı korumaya bu pencereden de bakarsak daha kolay yol alabiliriz.

Günahlar Çığ Gibi

Bu asrın sıkıntılarından biri günahların sıradanlaşmasıdır. Dün ağır günah olarak herkesin bildiği şeyler bugün nasıl oldu ise hak oluverdi. Kimse kimseyi ayıplayamıyor, kimse kimseye tepki gösteremiyor. Günahların bu denli normalleşme sürecine girmesi, nesil yetiştirmenin önündeki en büyük engeldir. Allah korkusunun, cehennem tehdidinin etkisiz olması düşündürücüdür. Bir yanda büyük büyük iman lafları diğer yanda da bu erime ne durumda olduğumuzun göstergesidir. Evlerimizi de istila eden bu günah fırtınasından kurtulmak için günahlara zemin oluşturan ortamları gidermek, sebepleri kaldırmak en önemli çaredir.

Çocuklar Emanettir

Çocuklarımızın sağlığı kadar imanlarını da korumalıyız. Temennilerle değil gerekenleri yapmakla onların korunması için yapılacakları sıralayabiliriz. Bir yaşında iken iffetini muhafaza etmeye özen gösterdiğimiz bir çocuk için büluğ çağında iken bir şeyler yapma iddiasında olabiliriz. Çocuklarımızın iffetlerini koruma uğruna hicrete bile hazır olmalıyız.

Mini Hedefler Yanlıştır

Okul, iş, evlilik gibi hedeflerle yürüyen babalar-anneler hatalıdırlar. Ebedî bir hayat için beş-on yıllık planlar yapılamaz.

Çocuklarımıza Sultan Fatih hikâyeleri anlatacak yerde Sultan Fatih planları tatbik edebiliriz. Hatta "Fatih ol!" bile dememiz yeterli olmaz. "Fatih'ten sonra ne gerekiyorsa onu ol!" telkinâtı vermeliyiz. Büyük davaların inananları olarak küçük işlerle meşgul ettiğimiz çocuklarımızın hesabında zorlanabiliriz.

Kadınlar Toplansınlar

Kadınlarımızın evlerde temizlikle ömür bitirmeleri bir zarardır. Onlar da camilerde, medreselerde, ilim merkezlerinde hizmet alsın, eğitim alsın. Evlerine kapansınlar ama evlerinde çürümesinler. Kur'an anlayan, hadis anlayan, dünyadaki olayların seyrini çözebilen kadın, daha iyi anne olur, daha iyi eş olur. Mü'min evlerimizi bu kadınlar idare ederlerse huzura yakınlığımız artar.

Karıştırıldık

Akraba ortamlarında veya diğer faaliyetlerde mahrem-namahrem kuralları yok edilmeye başlandı. O kadar ki akrabasının erkekleriyle oturmayan genç bir mü'min kız, ayıplanabilmektedir. "O kadarı da fazla!" türünden bir şeytan ilhamı ile genç kızlar, emsalleri delikanlılarla aynı sofraya oturtulabilmektedir. Kadın-erkek karma oturumları kabul edemeyiz, mü'min evlerimizde buna yer yoktur.

Kadın Sadece Kadındır

Kadınlarımıza aşılanmak istenen beşerî felsefe ürünü anlayışları kabul edemeyiz. Bizim kadınlarımıza kim olduklarını yaratan Rableri öğretmiştir. İlave kültürler sadece fitnedir.

Cihadın Doğrusu

Cihat, Allah'ın dinini yüceltmek için yapılan her şeydir. Uhud'da yapılan cihattı. Suffe'de yapılan da cihattı. Evlerimizi pek güzel bir cihat merkezi yapabiliriz. İffetimizi korumamız, ilim öğrenmemiz, emribilmaruf yapmamız da cihat olduktan sonra evlerimizin cihat merkezleri olmasından bir zorluk yoktur. O takdirde yatak odalarımızda yatarken ölsek bile şehit olarak ölebiliriz. Bu fırsatı böyle bilmek, onu değerlendirmek için şart olmaktadır.

Din Bütündür

Mesela bir sakal tek başına din değildir elbette. Tek başına din olmayan sakal, din kadar da değerlidir.

Dinin her emri, bunun gibidir.

İbadetler Sulandırılmamalıdır

Umre örneğinde olduğu gibi, "Bu yılda da Mekke'yi görelim." tarzında bir anlayışla umre yapmanın ibadet değeri ne olabilir? İbadetleri Allah için yapmaktaki azamet eritilmemelidir. Elimizdeki maddi imkânların bolluğu bize, dinimizi sulandırma getirirse zarar ederiz.

Tek Ölçümüz

Evlerimizin tek hocası Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemdir. Onun haricinde, her sözü hüccet olacak kimsemiz yoktur. Ulemamıza hürmetimiz olur. Hocalarımıza itibarımız olur. Hürmetimiz de itibarımız da onları putlaştırmaz. Her dedikleri değil, Kur'an'a ve Sünnet'e uygun dedikleri belgemizdir.

Din Adına Söz Ağırdır

Evlerimizde kanaatlerimizi din gibi konuşmayı, zevklerimize göre hüküm biçmeyi hoş göremeyiz. Kendi elimizle kendi dinimizi tahrif etmek şeklindeki bir hataya göz yumamayız.

Din ağırdır, din hakkında konuşmak da ağırdır.

Din hakkında konuşmamak, konuşulmasına müsamaha etmemek şiarımız olmalıdır.

Gereksiz ve ehliyetsiz tartışmaları da bu açıdan doğru bulmayız.

Kendimizi ölünceye kadar sürecek bir talebelik yolunda görmemiz en ideal tutumdur. Bilmiş yerine öğrenmeye devam eden mü'min olmak gerekiyor.

Garibiz Elbette

İdeallerimizin yüksek olması, dünya hayatımızın istediğimiz gibi olması şeklinde gerçekleşmeyebilir. Sıkıntılara hazır olmak şarttır.

Çevresinde beğenilmeyen bir ev olabiliriz.

Çile aramayan ama çile çekmeye hazır olan anlayışımız bizi sabırla donatır.

Akıbetin hayrolmasını isteriz. Fani âlemde sıkıntıların da fani olacağını ebedî âlemde ise nimetlerin de ebedî olacağını biliriz. Bu bize sabır hızı katar.

Vakıf adam oluruz, sabırlı oluruz. Gözümüzü göklere değil daha ötelere dikeriz.

Asıl yer, asıl vatan burası olmadıktan sonra esef etmeye gerek yoktur. Öyle de geçecek böyle de. Asıl vatan ise hiç geçmeyecek, hiç bitmeyecek. Ebedî nimetler diyarı orasıdır. Orada doyum vardır.

Vasiyeti yazılmış biri gibi yaşa, vasiyetini yaz; dünya, seni kendine tapındırmaktan umudunu kessin.